מיספר 2443 כ"ז סיוון תשמ"ד, 27.6.1984 שנה 48 המחיר 300 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

הליכוד יתפרק

אחרי הבחירות

כך גילה מודעי בשיחה סודית עם שגריר זר

„עד שתגיעו תהיה עוגה!"

„אני כבר לא נבהלת מאורחים המודיעים לי בערב שהם מגיעים בעוד חצי שעה ומצפים ממני לאירוח מושלם.
הבעיה הזו, השבח לעלית, נפתרה. איך שאני סוגרת את הטלפון אני ניגשת לארון שם מחכות לי תמיד - העוגות של עלית: עוגת שיש, עוגת צימוקים, עוגת שוקולד או עוגה אנגלית. אני צריכה רק לבחור.

ההוראות פשוטות וכתובות על האריזה. מערבבים עם ½ כוס מים ושחי ביצים (עוגה אנגלית) מכניסים לתנור וכעבור כ-35 דקות יש עוגה (ההצלחה שלה בטוחה) נפלאה!

מי אמר שמסובך לאפות עוגות?..."

„סליחה רגע, האורחים כבר מצלצלים בדלת..."

חדש

עוגה אנגלית - כולל תבנית!

לאפיה קלה ומהירה. הצלחה בטוחה!

עוגת עלית

את אפית

עלית

וימר יעקבסון טמיר

מכתבים

סכנה לדמוקרטיה

חברי כרם־שלום מוחים על פסילת הרשימה לשלום.

פסילתה של הרשימה המתקדמת לשלום מהווה, לדעתנו, סכנה לדמוקרטיה. הזכות הניתנת לעסקנים מיפלגתיים להחליט בנושא חשוב זה לא מתיישבת עם תפיסתנו את הדמוקרטיה.

האיזון בין תנועת כך, הדוגלת בחוקי הגזע נוסח נירנברג, לבין הרשימה, שחרטה על דיגלה דו־קיום בין שני עמים ריבוניים במולדתם, הינו פסול מיסודו ויש להוקיעו.

אנו סבורים שכל אזרחי ישראל, הרוצים במישטר דמוקרטי ללא הבדל השקפה פוליטית והשתייכות מיפלגתית, חייבים להצטרף לאותם המגנים תופעות אלה.

קיבוץ כרם שלום, החלטת אסיפת חברים

● ● ●

אם ערביה ונכד מרוקאי

נדב, נכדו בן השנתיים של שימעון פרס, יהיה כוכב שידורי־התעמולה של המערך.

מה מוכנים הפוליטיקאים לשלם ערב־בחירות? הכל. אפילו על פרטיותם הם מוכנים לוותר.

שימעון פרס, כדי לתקן מעט את תדמיתו המפוקפקת, גייס לשירות מיפלגתו את נכדו בן השנתיים. מה המיוחד בואטוט — יש לו מעלות שאין לילדים אחרים בגילו? לא, אבל יש לו משהו שאין לסבא שלו: אם מארוקאית.

לפוליטיקאי שהואשם בכך שהוא ממזר של אם ערביה, נכד כזה הוא נכס אלקטורלי אדיר.

אם הקו הזה ישתלט על מערכת־הבחירות, יצחק שמיר בוודאי יציג בימים הקרובים לפני הציבור נכד המתנוסס לגובה 1.95 מטר.

וישחקו הנערים לפנינו.

צבי גושן, תל־אביב

● ● ●

שלא ישתמשו בשמו של לוחם חירות!

בעיקבות הדיון הציבורי על מתן חנינה לנאשמי המחתרת, שאפילו ראש־הממשלה השמיע בו קול, שורבב שלא בצדק שמו של נתן ילין־מור.

הטענה שרווחה השבוע היתה בערך כזו: גם ילין־מור (פרידמן), מנהיג לח"י, זכה בחנינה ב־1949, אחרי שהיה עצור במשך חודשים בעיקבות רצח הרוזן השוודי פולקה ברנאדוט. אז מדוע שהטרוריסטים של ימינו לא ייהנו מחנינה דומה?

ובכן, כל ההשוואה מצוצה מן האצבע, ילין־מור מעולם לא נאשם ברצח, כי הוא מעולם לא הועמד לדין. מעצרו היה מכוח תקנות־ההגנה המנדטוריות. הוא שוחרר מן הכלא כאשר מועצת המדינה הזמנית הכריזה על חנינה, שבה זכו כל האסירים והעצירים במדינה, מלבד הרוצחים.

מי שרוצה להבטיח חנינה לנאשמי אירגון הטרור עוד בטרם נגזר דינם (איפה הסוכ־יודיצה?), שלא ישתמש בשמו של לוחם חירות אמיתי.

משה געש, יפו

● ● ●

לכבוד ה־1 במאי

בתגובה למי מריבה (העולם הזה 20.6.84) **מעיר עורך** עיתון 77:

מחבר המסה העוסקת בערכי העבודה במקורותינו („אותו" מאיר איילי, בלשון הכתוב) הוא חבר קיבוץ יפעת, מי שהיה יו"ר המזכירות הפרגוגית של מישרד־החינוך והתרבות, אחד מבכירי המחנכים בתנועה הקיבוצית.

המסה עצמה היא קטע מעבודת הדוקטוראט שלו, שזכתה להערכה רבה.

על פירסום החומר בחוברת הוחלט מתוך שיקולים מערכתיים טהורים, במיסגרת גליון מיוחד ל־1 במאי (מס' 52 — 53, אפריל־מאי 84'), אשר הוקדש בחלקו הגדול למסות, למאמרים ולראיונות המתייחסים לאידיאולוגיה של תנועת העבודה וליסודותיה, בהווה ובעבר.

יעקב בסר, תל־אביב

● ● ●

המסמר האחרון בארון החירויות

ביום שבו נפסלה הרשימה המתקדמת לשלום על־ידי ועדת־הבחירות המרכזית — מתה

(המשך מעמוד 3)

הפוסלים

גאולה כהן סיפרה מדוע בלה נבנסת לחופתה, נציג המפד"ל הסתמך על תפילת שמונה־עשרה, רוני מילוא זעק ממקומו ללא הרף דברים חסרי־מובן ויהושוע פורת הסביר את משמעות ציבעי הדגל הפלסטיני. העולם הזה מביא קטעים מפרוטוקול הישיבה הפרועה, שבה נפסלה הרשימה לשלום.

14

כתבת השער הקדמי:

העריקים

השבוע נפגש יצחק מודעי עם שגריר זר וסיפר לו, שהוא וקבוצה גדולה של ליברלים יפרשו מהליכוד, אחרי הבחירות, וילכו עם המערך. פעילים אחרים בליברלים מספרים על מגעים בינם ובין עזר וייצמן ושימעון פרס.

10

חסינות לטרוריסטים

הסניגורים הירושלמים של נאשמי המחתרת היהודית עומדים לטעון שבית־המישפט אינו מוסמך כלל לדון בנסיונות הפיגוע בהר־הבית, בהס־תמכם על חוק מנדא־טורי עתיק־יומין, בעניין המקומות הקדושים.

16

כתבת השער האחורי:

מדוע הוא ירה בהם?

רק שלמה תורגמן, הרוצח־המתאבד (בתמונה), אשתו המצועה וחברה הנרצח ידעו מה בדיוק קרה בדקות שלפני היריה הראשונה. לקרוביהם של קורבנות האסון בחיפה יש גירסות שונות על הנסיבות שהובילו אליו. נעמי אדווה מביאה אותן כלשונן.

58

קצין של שלום

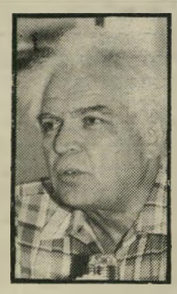

אלוף (מיל') מתי פלד מספר בראיון מיוחד להעולם הזה על ירידיו בעבר, יובל נאמן ונעמי שמר, על יחסיו עם אנשי אש"ף, על ריגשותיו לנופי הגדה ואומר: „אני לא השתניתי, כי אני שמרן. כל האחרים הם אשר השתנו!"

29

המצודה טובעת

יאוש, בילבול ומבוכה שוררים במטות השונים של הליכוד. אפילו הפרובוקציות של הצעירים ואנשי אריאל שרון לא עוזרות. ובמצודת זאב כבר בטוחים: השילי־טון נשמט מן הידיים.

12

המועדון הבוער

כרמלה זילברמן, בעלת המועדון התל־אביבי קלאב A, **שעלה באש, עמדה ובכתה. מולה עמד מנהל מועדון אחר וצחק לה בפניה.**

64

רפואה לבנה לחולים שחורים

„הם מאוד ממושמעים, שקטים, אדיבים ואסירי־תודה", מספר ד"ר אריה דקל, הרופא הלבן מפתח־תיקווה, שטיפל בחולים שחורים בדרום־אפריקה וחי בגן־עדן, עד שנמאס לו.

47

למות מבושה

יגאל וייסברג, בעבר נוכל מחוכם, ירד מדוכן־העדים אחרי שסיפר כיצד הונה אותו יאיר ויינר. מייד אחר־כך נתקף בכאבים בחזהו ונפטר. „הוא מת מבושה," אמרו אנשים שהכי־רו אותו, „כשגילה שמישהו הצליח לרמות אותו!"

52

שימלת יום הולדת

ליום הולדתה ה־17 קיבלה דנה סינטיה. דוגמנית מסלול וצילום מתחילה, **שימ־לת־ערב שהוזמנה עבורה במיוחד. עליה ועל עוד דוגמניות – במדור האופנה.**

34

שרירית ונשית

לולי ליבוביץ, אשת המיליונר, הביאה מארצות־הברית את הלהיט החדש. היא טוענת: „מי שאין לה גוף של דוגמנית, כדאי לה לבנות גוף ספורטיבי."

44

ועוד בגיליון זה:

- כשמנחם בגין תמך בנסיגה מהגדה 7
- חסידי סאטמר מציעים מיקלט לטרוריסטים 8
- פלאטו מגרש את תומכיו מביתו 8
- מזכיר הכנסת נזכר 56
- שודדים בעזרת פרחים 57

המדורים הקבועים:

מכתבים 3
קדמה יקר 5
תשקיף 6
במדינה 7
הנדון 9
עלי דפנה 18
אנשים 21
בלונים 23
יומן אישי 24
מה הם אומרים – שלמה עמר, אברהם תורגמן, יוריק בן־דוד, רפי נלסון, איציק אשכנזי, יורם בן־חורין 26
שידור 32
תמליון שידורי הטלוויזיה בישראל ובירדן 33
חלון ראווה 34
לילות ישראל 36
קולנוע – לה טראוויאטה 38
אנשים בעולם – דולי פרטון, לידי די, קארל לואיס 40
נמר של ניר – תמליץ קריאה לקיץ 42
רחל מרחלת על כל העולם 48
מכתבים לרותי 50
תשבצופן 62
תמרורים 66
הורוסקופ – מזל סרטן 67
אתה והשקל 68
זה היה העולם הזה שהיה 70

(המשך מעמוד 3)

הדמוקרטיה בישראל.

אנחנו, שחזינו בפירפורי גסיסתה זה חודשים ושנים, שיגורנו כי מותה יבוא לה מן הטנקים שיעלו על הכנסת, רואים כעת כיצד מותה בא לה בהסכם מיפלגתי.

גלעד פלאי

בן־ציון הנמן

בועז הנמן

אנחנו, שראינו את אבירי הסיפוח ושוד־הקרקעות מתחבטים בניסוחים כדי שלא לעמוד פנים־אל־פנים עם המסקנה ההגיונית המתבקשת מתוכניתם — הפיתרון הסופי לבעיית העם הפלסטיני — כעת רואים אנו כיצד משיגים הללו את מטרותיהם, בסיועם הישיר של כוחות ה"פשרה" כביכול.

אינני נמנה עם הרשימה המתקדמת לשלום, אבל מניעתה מלהתמודד בבחירות היא פגיעה ישירה בכל אזרחי ישראל המאמינים עדיין, שחירות ההצבעה היא חלק ממרכיבי היסוד של מדינתם.

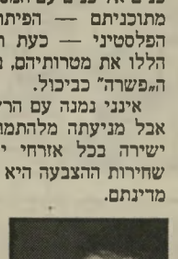

עוז

מי שחשף עצמו בהצבעה הממארת אינם הליכוד או המפד"ל: הללו כבר הביעו בגלוי את הסתייגותם מאיומי הדמוקרטיה. אבל המ־ערך, שהניח לחבריו ונציגיו להפקיר את חופש הדיעה, בשל רכי־לות ביטחונית בלתי־ברוקה, בידי כוחות השוביניזם הקנאי, חשף את פרצופו האמיתי. בכך גילה המערך את תוכניותיו לרגע שלאחר הבחירות: ממשלת „אחדות לאומית", המונהגת על פי תכתיבי הקנאות הלאומנית האפלה, שפירות הבאושים שלה עומדים היום הזה לפני כס־המישפט.

כל מי שיצביע למען המערך בבחירות הללו יישא גם הוא באות־הקלון של ביטול הדמוקרטיה בישראל. שנת 1984 תיזכר בתולדותיה של מדינת ישראל לדורות, כשנה שבה נגעץ המסמר האחרון בארון־המתים של חירויות־האזרח במדינה.

ד"ר **אברהם עוז**, תל־אביב

● ● ●

נר־תמיד מאחורי בריח

נאשם שני מחברי אירגון הטרור היהודי הורשע, ודינו נגזר השבוע לעשר שנות מאסר. הקורא מגיב על העונש:

טעות לחשוב שבעזרת עונשים כבדים כאלה, של שנות מאסר רבות, אפשר יהיה לרכא את רבקותם של הבחורים והבחורות הצעירים, שעזבו חיים נוחים ועברו לגור ביישובים חדשים, בתנאים של חלוצים.

ההיפך הוא הנכון — מגמה כזאת יוצרת יתר להט ודבקות במטרה, ואני משוכנע שדווקא עכשיו תקבל תנועת ההתיישבות ביהודה ושומרון תנופה. בית־הסוהר לא יכבה את אש האידיאל.

מנחם להב, ירושלים

נדמה לי שבילבלתם שמות של כמה מעצורי המחתרת (העולם הזה 20.6.84). לא שזה משנה הרבה, אבל כדאי להקפיד תמיד להדביק את השם הנכון לפרצוף הנכון.

יגאל אבני, רמלה

● *הקורא אבני צודק. תמונותיהם של גלעד פלאי, בועז ובן־ציון הנמן מתפרסמות בעמוד זה שוב. הפעם – כל פרצוף ליד שמו.*

● ● ●

ה־23 ביולי: סכנה להודו

הרי כמה שיחות שמנהל ראש־ממשלתנו בימים אלה:

„הלו, אינדירה? כן, זה יצחק. הזדעזעתי לשמוע על המתרחש בחבל פונג'אב. כן, גם אני שמעתי שהפקיסתאנים המנוולים מספקים נשק וכסף לבדלנים הסיקים. הדבר נגע לליבי. ירוץ לך בוודאי, שיש להם כור גרעיני שבו לא מייצרים טקסטיל. נשקפת סכנה להודו, שאחת הפצצות תיפול לידי הסיקים, רחמנא ליצלן... מה, לא אקטואלי? יש לפעול במהירות, לפני ה־23 ביולי. מי יודע מה יתרחש אחרי תאריך זה: חוששת? חבל."

למזכירה: „תני לי את דני ברמן, איפוא הוא מסתתר, הבחור? וטלפני גם ליעקב מרידור. חשוב שיהיה בתמונה..."

כל דימיון בין התיאור דלעיל ומה שמתרחש כיום במטה־הבחירות של הליכוד אינו מיקרי.

תמי וענונו, פתח־תיקווה

● ● ●

מי אתה, מנחם גולן?

הקורא מגיב על המיכתב הזועם ששלח כתב מעריב **מנחם גולן לעורכו. שמואל שניצר** (העולם הזה 20.6.84).

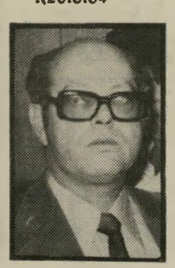

גולדשטיין

קראתי בהנאה רבה את מה שכתב מני גולן לעורך שלו. מילים כדורבנות. אבל משום־מה, לא דייקתם בחלק הביוגרפי של הכתב הצעיר, שהסתפח עתה לאנשי פירסום קשר בראל. מני הוא בנו של כתב בכיר במעריב, דב גולדשטיין, המוזכר ת־דירות כאחד הנאבקים על תפקיד העורך הבא. אולי פרט זה יבהיר יותר את תוכן המיכתב ואת סיבת שליחתו? אני מקוה שההשמטה שלכם לא נעשה בגלל סיבה מסיבות אלה.

שלמה רוזנבאום־נרקיס, תל־אביב

● ● ●

איך מתמודדים עם מטורפים?

הפרופסור למישפטים מעירה על הראיון שנערך עימה (העולם הזה 20.6.84).

אני מניחה כי הפגישה הראשונה של אדם עם סיכום ראיון עמו, אף כשהוא אוהד, היא תמיד חוויה לא קלה, ואני את ליקחי למדתי.

רומה שאין טעם לנסות עתה להעמיר דברים על דיוקם ולהכניסם להקשרם. רק שתי נקודות נראות לי ראויות לציון מיוחד:

גביזון

ראשית: דברים רבים במאמר נוגעים לנושאים שאינם קשורים לד כויות־אזרח בכלל, ול־פעולת האגודה לזכויות־האזרח בפרט. מכיוון ש־המאמר נועד לתת תמו־נה של האגודה, אני רוצה להזכיר שאת הא־גודה יש לשפוט על פי התבטאויותיה ומעשיה הרישמיים, ולא על־פי התבטאויות המיוחסות לחבריה. המייחד את האגודה הוא שהיא נלחמת רק עבור זכויות־אזרח ולא עבור פיתרונות פוליטיים אלה או אחרים, וכי במאבקה לזכויות־אזרח אין היא מבחינה בין אנשים לפי דיעותיהם או עמדותיהם הפוליטיים.

שנית: מכל הדברים שנכתבו, ברצוני להתייחס רק לקטע אחד, העלול לעורר לא רק מחלוקות של טעם טוב או דיוק, אלא יכול להתפרש גם כפגיעה בזכויותיהם של אחרים. עלול להיווצר הרושם כאילו אני מייחסת „טירוף" לקבוצה של מדינאים ישראליים. אין זו דעתי. ופירוש זה הוא מטעה. יכול להיות שאי־ההבנה נבעה מן העובדה, שאמרתי כי אסור לפטור אנשים שאין מסכימים עם דיעותיהם על־ידי כך שמכנים אותם „מטורפים", כפי שהיה נדמה לי שנעשה בשאלה. עם דיעות כאלה צריך להתמודד ודיעות כאלה צריך לנסות להבין, בעיקר כשהן מושמעות על־ידי מיספר לא קטן של מדינאים נבחרים. כינויים של דברים אלה „טירוף" אינו מזמין נסיון של הבנה והתמודדות, אלא מסביר מדוע אין להתייחס אליהם ענייניית.

פרופ' **רות גביזון**, ירושלים

● ● ●

מה לחדר־ניתוח בבית־הכלא?

שירות בתי־הסוהר התפאר, כי בית־הכלא החדש בשכם מצוייד כמו בית־חולים לכל דבר (השבוע – יומן אירועים, 8.6.84).

צר לי להודות, כי הידיעה הזו לא שימחה אותי. היא הדאיגה אותי מאוד־מאוד.

לשם מה נחוץ ציוד רנטגן חדיש בבית־סוהר? כדי לברוק את השברים שנגרמו לאסיר שמעד בזמן חקירה. במי יטפלו בחדר־הניתוח המשוכלל שבכלא? בעציר שלקה בקרעים פנימיים תוך כדי חילוקי־דיעות עם הסוהרים.

אלה החשדות המיידיים העולים על הדעת, ביחוד על רקע הידיעות הרבות על התעמרות של סוהרים באסירים.

דבר הקיסר

דובר ההסתדרות מגיב על ידיעה בתשקיף (העולם הזה 13.6.84). **תחת הכותרת: „כתבים כלכליים לדרום אפריקה."**

סולר

לידיעה שהתפר־סמה בדף תשקיף הדיני להעיר:

א. יציאתו של הכתב הכלכלי של דבר דיבור שרביט, לדרום־אפריקה, נע־שתה שלא בידיעת מוסדות ההסתדרות.

ב. הגני להודיע, בשמו של מזכ"ל ההסתדרות, ישראל קיסר, כי לי ידע מ־ראש על כוונת הכתב לצאת בשליחות העיתון דבר לדרום־אפריקה. הוא היה מפעיל את סמכותו המוסרית למנוע נסיעה זו.

שמואל סולר, תל־אביב

למען למנוע כל חשד או לזוז־שפתיים, כדאי ש ל א להשתמש במיתקניו של בית־החולים שבכלא שכם. כדאי לשלוח כל עציר או אסיר חולה לבית־חולים ממשלתי, לטיפולם של רופאים שאינם קשורים בשירות בתי־הסוהר.

משה יופה, רמת־גן

● ● ●

כל עיתונאי יכול לטעות

על פיטורי המפיקה והמגיש של זה הזמן (העולם הזה 13.6.84).

לנאווה כהן ולרם עברון, שעשו את מלאכתם נאמנה במשך זמן רב, והביאו אל המסך תוכנית אינטלגנטית, נעשה עוול כבד.

אני קוראת למנכ"ל רשות־השידור להחזיר את השניים לתפקידם מייד.

לאה שנשון, תל־אביב

● ● ●

בסיועי ובתיווכי

מה שנכתב במדור אנשים (העולם הזה 13.6.84) **לא מצא חן בעיני הקורא.**

דברים אחדים שכתבתם מעידים על דמיון פורה של כתבכם — אך לא בהכרח על זיכרון מדוייק. העובדות בעניין הקמת רשימת תל"ם לקראת הבחירות של 1981, היו דלקמן:

שובל

את רשימת תל"ם הקמתי אני, בסיוע כמה חברים, ובהנחיית משה דיין ז"ל. כלומר, אם ב„עגלה" מדובר, הרי קשה מאד „לקפוץ" על כואת, בטרם נוצרה...

ליגאל הורביץ היו בתחילה היסוסים מסו־יימים, במישור המדיני, אם להצטרף לרשימת תל"ם. לאחר שהבעיות הפרוגרמטיות, שהיו שנויות במחלוקת בין הורביץ לדיין ז"ל, הובהרו ויושבו — לא במעט בסיועי ובתיווכי — הורכבה הרשימה, שבה הוצב יגאל הורביץ במקום השלישי.

זלמן שובל, תל־אביב

● ● ●

כל קיוסק — סניף של בנק

עוד מעט יהיה צורך להדפיס מילון עברי־עברי שימושי חדש. כי למלה קיוסק תהיה משמעות חדשה.

אתה הולך ברחוב דרום תל־אביבי, באיזור מגדל שלום. חם לך, אתה מזיע. אתה צמא. ניגש לקיוסק הקרוב.

על המדף מוצבות 10 — 20 פחיות משקה קל. אתה מבקש קולה – אין. תפוזים — אין. אשכוליות — אין.

מה, זה לא קיוסק? כן, אבל לא מוכרים כאן שתיה. מה כן מוכרים? ירוקים. רוצה? תגיד כמה, תקבל.

יופי של מדינה עשו לנו הליכודניקים: כל קיוסק — בנק.

אבי סרידמן, גבעתיים

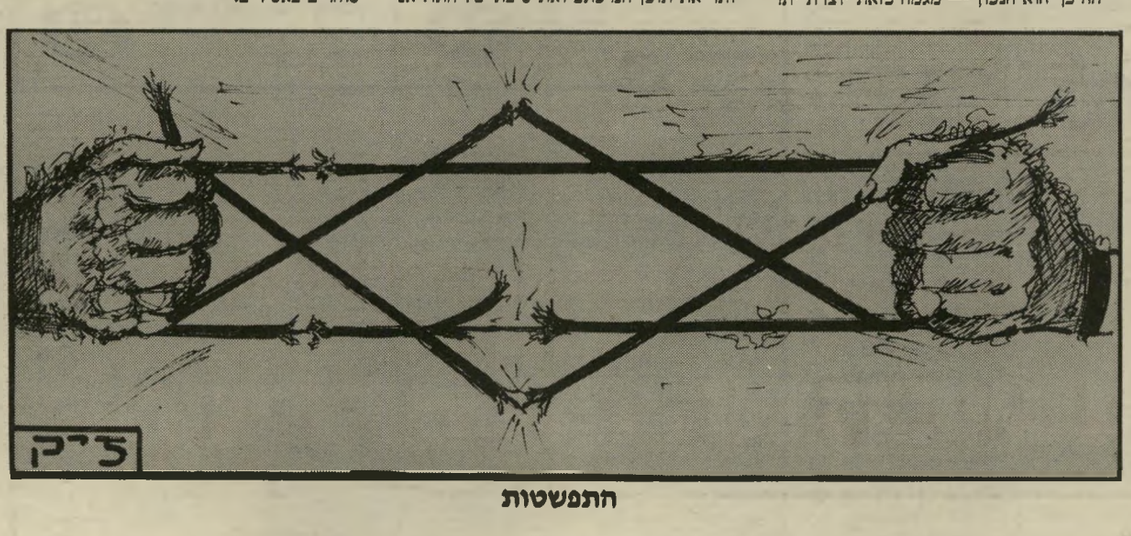

התפשטות

„העולם הזה", שבועון החדשות הישראלי ♦ המערכת והמינהלה: תל־אביב, רחוב גורדון 3, טל. 03־232262/3/4. תא־דואר 136, ♦ העורך הראשי: אורי אבנרי ♦ עורך־מישנה: דוב איתן ♦ עורך תבנית: יוסי שנון ♦ עורכי ניתוב: ענת ישראלי וגיורא נויומן ♦ צלמי מערכת: ציון צמריר ענת סרגוסטי וציפי מנשה ♦ עורכת דסק: אהובה קורן ♦ ראש המינהלה: אברהם סיטון ♦ מחלקת המודעות: רפי זברוני ♦ המו"ל: „העולם הזה" בע"מ ♦ הדפסה: „הדפוס החדש" בע"מ, תל־אביב ♦ הפצה: „גד" בע"מ

קו"א

ערב בחירות. קבוצה גדולה של אזרחים ערביים, בעלי השקפה לאומית, מגבשת מצע כדי להקים כוח חדש וללכת לבחירות. הם מקיימים מגעים הדוקים עם יהודים. הם מסכנים את המונופול של המיפלגה הקומוניסטית ברחוב הערבי ומרגיזים את השילטונות.

ואז, ברגע המכריע, יורדת היד הקשה של השילטון...

לא — אין זה תיאור הדברים שקרו בשבועות האחרונים סביב הרשימה המתקדמת לשלום. זהו תיאור של מאורעות שקרו לפני 25 שנים בדיוק, ושאותם תיאר העולם הזה (1.7.59) תחת הכותרת „נקישה לילית בדלת".

אי־אפשר לקרוא כיום מחדש כתבה זו, מבלי להידהם על־ידי הדמיון המפליא בין מה שקרה אז, בימי שיאו של דויד בן־גוריון, ובין מה שקורה עכשיו, תחת שילטון הליכוד. אין חדש תחת השמש, ואין הבדל בין הליכוד ומיפלגת־העבודה.

ב־1959 נפתחה המחלוקת הגדולה בין גמאל עבד־אל־נאצר, שליט מצריים, שהיה עד אז חביבם של הסובייטים, ובין המישטר העיראקי החדש, בהנהגת עבד־אל־כרים קאסם. מוסקווה עברה לקו של תמיכה מלאה בקאסם. הערבים בישראל, שעבד־אל־נאצר היה

הכתבה מלפני 25 שנה
סיפלוני־קפה ומזרנים על הארץ

בעיניהם גיבור לאומי, התחילו לתעב את המיפלגה הקומוניסטית, שירדה במהרה מנכסיה.

על רקע זה הקימה קבוצה של אישים ערביים גוף שנקרא „החזית הערבית". באותם הימים היה קיים עדיין המימשל הצבאי, שהיווה מעין מישטר קולוניאלי לגבי הציבור הערבי בישראל. הוא החליט לפעול, לפני שהגוף החדש יכול היה להתארגן למען הופעה בבחירות שנערכו באותה השנה.

באחד הלילות — תמיד בלילה: — נקשו שוטרים חמושים על דלתות האישים הערביים, פקדו עליהם לארוז מייד את חפציהם ולבוא עימם. האישים הובלו למקומות שונים בארץ — בית־שאן, חדרה ועוד.

שם ביקרו אותם צוותי־הסיקור של העולם הזה (אז קראנו להם „חוליות כיסוי"), שחיברו את הכתבה. היא היתה, כמובן, יחידה בארץ. שום עיתון ישראלי לא התעניין אז בעניינים אלה. הכל הסכימו שהשיק־בית והמימשל הצבאי יודעים מה הם עושים, ולבן־גוריון היתה יד חופשית.

למי צילצלו פעמוני האזעקה?

מי שיטרח לקרוא כיום את הכתבה ההיא, יכול לחשוב שנכתבה השבוע.

הנה כמה קטעים:

ערביי ישראל, המהווים כ־11% מאוכלוסית המדינה, יכולים לשלוח לכנסת לפחות 10 צירים*. גיבוש כוח ערבי לאומי, שידחוק הצידה גם את מק"י** וגם את הקוויזלינגים של המיפלגות היהודיות, עשוי לערער את מאזן הכוחות הישן לא רק ברחוב הערבי, אלא במדינה כולה. כוח כזה גם יכול לגרום — תוך ניצול עמדתו הפרלמנטרית — לחיסול הממשל הצבאי, בו תלויים האינטרסים של גורמים כלכליים אדירים בישראל.

אילו היו הלאומיים שנאי־ישראל מושבעים, לא היה הממשל הצבאי חושש מפניהם. קל ללחום נגד מרגלים וחבלנים. אשר כל הציבור הערבי מאוחד נגדם. אולם הפעם קרה משהו שהדריך את מנוחתו של הממשל, הפעיל את פעמון־האזעקה: תחת הנהגתם של אנשים מפוכחים החל מתגבש מחנה שאינו רק ערבי־לאומי נמרץ, אלא גם מתקדם בתפיסתו את בעיות המרחב וישראל.

כוח זה עלול לעורר הדים עמוקים גם בציבור העברי. דווקא מפני זה פחד הממשל.

עובדה זו, ששפכה אור על מדיניות הממשל הצבאי, נתבררה כאשר גילתה השבוע העיתונות העברית, כי כמעט כל העצירים השתתפו, חמישה ימים לפני מעצרם, בפגישה פנימית בביתו של אחד מהם בעכו. שם נתקבל מצע רעיוני, העשוי לפתוח דף חדש בעמדת המיעוט הערבי בישראל.

לישון על הארץ

עד כאן הקטעים מהכתבה של אז.

הייהודי היחידי שהשתתף בפגישה ההיא בעכו הייתי אני. צירפתי את עדותי לדוח של צוותי־הסיקור שלנו.

הנה הדיווח שלי, כפי שהתפרסם לפני 25 שנים:

הגענו לעכו מאוחר בערב. חיפשנו את דרכנו בסמטאות הצרות והעקלקלות של העיר העתיקה, שראתה את מפלת אחרוני הצלבנים ועמדה מול תותחי נפוליון הגדול.

בכניסה שמנו לב לצעיר שעמד ממול, ושהתעניין מאד במעשינו. „עוקבים אחרינו," אמר אחד הערבים שבא עמי. משכנו בכתפינו — הדבר היה מובן כמעט מאליו, ולנו לא היה מה להסתיר.

אחרי ארוחה ערבית מסורתית החלו הנוכחים — שכולם, מלבדי, נציגו השבוע — לגשת למלאכה: לנסח מצע של חוג רעיוני ערבי־לאומי בישראל. העובדה שאני, ישראלי עברי, הוזמנתי לפגישה זו, ושנתבקשתי לחוות את דעתי, היתה סמל לגישה החדשה ששררה במקום. כי חברי הקבוצה רצו בפעם הראשונה להתמודד ברצינות עם שאלה, שרוב הערבים הלאומיים משתדלים להתעלם ממנה: קיומה של ישראל במרחב.

הדיון נמשך כשש שעות. שתינו ספלוני־קפה בלתי־ספורים. איני יודע אם התקיים אי־פעם דיון רומה, ברצינות העמוקה ביותר נידונו יסודות היחסים בין התנועה הלאומית העברית והתנועה הלאומית הערבית, עתיד המרחב ועתיד ערביי ישראל.

הכוונה לא היתה למצוא נוסחה שתסבר את אוזני הציבור העברי, מסוג הכרזות הנאמנות של מוכתרים מכורים ועסקני־מפלגות שכירים. הנוכחים רצו להשתכנע קודם כל בעצמם בצדקת הדברים, לקבוע נוסח שיוכלו לייצג אותו בכבוד כלפי ערביי ישראל, וגם כלפי העולם הערבי, שהם רואים את עצמם כחלק בלתי־נפרד ממנו.

כשעה ארבע בבוקר שכבנו לישון, זה בצד זה, על הארץ. אודה שהיתה בלבי הרגשה של התרוממות־הרוח. כי זו הפעם הראשונה קיבלה קבוצה אחראית של ערבים לאומיים מצע ברור, הכולל השתלבות ישראל החופשית במרחב, וכינון יחסי שלום ושותפות בין שתי התנועות הלאומיות השמיות.

קבע המצע, אחרי שחזר על הכרזת נאמנותם של ערביי ישראל לאומה הערבית הגדולה: ערביי ישראל יהוו גשר של שלום בין ישראל ומדינות ערב, אחרי שישראל תחזיר את זכויותיהם ותביע את נכונותה לפתור את בעית הפליטים הערביים.

הנוכחים לא יכלו, כמובן, לדעת כי בזאת חתמו במו ידיהם על פקודת מעצרם והגלייתם. כי ברגע שקיבלו מצע העשוי לרכוש את לבו של הציבור העברי המתקדם והאחראי, הם הפכו סכנה חמורה לעצם קיום הממשל הצבאי.

עד כאן הדיווח שלי א ז. כל מלה ממנו יכולה היתה להיכתב השבוע.

אורי אבנרי

*כיום מהווים האזרחים הערביים 17% מאוכלוסיית ישראל.

**השם הקודם של רק"ח.

פיתחו לנו את בחיכם

רוני מילוא וגאולה כהן – בסיועם של כמה מאנשי המערך בוועדת הבחירות המרכזית – החליטו לפסול את הרשימה המתקדמת לשלום.

אל תכנעו להם!

הם מנסים לסתום את פיותיהם של שוחרי השלום והשוויון. הם מפחדים מן השותפות היהודית־ערבית שלנו. הם רוצים להבטיח מראש כנסת פחדנית וצייתנית.

המפלגות הגדולות – וגם כמה קטנות – משופעות בכסף רב. הן „עובדות" עלינו בעזרת מודעות גדולות, מטומטמות ומעליבות. לנו אין אפשרות להתמודד איתן מעל גבי העיתונים.

פיתחו לפנינו את בתיכם ● ארגנו חוגי־בית ● התקשרו עם מטה הבחירות שלנו בתל־אביב, כדי לתאם את המועד ולקבוע את המרצים שיבואו תמיד בצמדים: אחד יהודי ואחד ערבי.

הרשימה המתקדמת לשלום

טלפונים: 03־659474, 03־662457
תיבת־דואר: 31109, תל־אביב

שולה
ציפורניים מלאכותיות בשיטה אמריקאית חזקות באחריות וכן השתלת ריסים
תל־אביב, המלך ג'ורג' 89
טלפונים:
284919
295318
השתלת ציטורים

היפנוזה
דרך טבעית להשתחרר מבעיות
★ הרזיה
★ בטחון עצמי
★ שינוי התדמית העצמית
★ מין
★ ריכוז וזיכרון
03־737634

הלב שלך שווה בדיקה!
בן 35+
הלחם בחשש המנקר, בוא עוד היום לאיבחון מוקדם השקט הנפשי שלך שווה את זה.
הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג. א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה), בדיקות מעבדה.
מכון לבריאות הלב
בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03־221227, 03־244294
ארלוזורוב 14 תל־אביב

דבר תשקיף

ממישרד ראש־הממשלה לסיסקאי

שניים שעבדו בעבר בלישכת ראש־הממשלה נמצאים עתה בסיסקאי ובודקים אפשרויות השקעה במדינת־הבובות שבתוך דרום־אפריקה.

המדובר במי שהיה שליש צבאי של ראש־הממשלה, תת־אלוף (מיל') אפרים (״פרוייקה״) פורן. גם מי שהיה מזכיר של כמה ראשי ממשלה, אלי מיזרחי, נמצא שם.

קציץ בביר במילואים מנסה באחרונה לשכנע אנשי־צבא בשירות סעיל לנטוש את מישרתם ולצאת לעבודה במדינות החסות בדרום־אפריקה, תמורת עשרות אלפי דולארים בשנה.

מי ינחה את העימות?

מנכ״ל רשות־השידור, אורי פורת, עשוי להטיל את מלאכת ההנחיה בעימות הטלוויזיוני בין יצחק שמיר ושימעון פרס על יעקב אחימאיר או על ניסים משעל.

האגודה נגד ה״עליזים״

אחת התביעות החדשות שתציג אגודת־ישראל לקראיציה הבאה תהיה התערבות מישרד־הסעד בסגירת מוד־עדונים להומו־סכסואלים. האגודה תציב דרישה זו בתעמולת־הבחירות שלה.

לנאשם המחתרת הובטח עונש קל

בשנחתמה עיסקת־הטיעון עם גילעד סלאי, חבר אירגון הטרור היהודי, הובטח לו באופן לא רישמי כי העונש יהיה תשע שנות מאסר ורק מחציתן בפועל. לכן היתה תדהמה באולם־המישפטים, כשהשופט גזר על סלאי עשר שנות מאסר בפועל.

רפול מתעניין בדרא״פ

רפאל איתן נפגש ביום הראשון בערב עם שר דרום־אפריקה בישראל.

״אגד״: מה חוקרים?

שני גורמים במישטרה חוקרים עתה פרשיות שונות ב״אגד״.

במישטרת חיפה משלימים את תיק החקירה נגד יושב־ראש מזכירות הקואופרטיב, שלמה עמר, בעניין הציתותים לביתו של יהושע פרן, המרכז לשעבר של ועדת הפיקוח. בתיק זה נחקר גם אליהו יפה מירושלים, מנהל חברות־הבנות של אגד.

ביחידה הארצית לחקירות הונאה מטפלים במרץ בחומר רב וממוסמך שהובא לחוקרי היחידה, הקשור אף הוא בעמר וביפה, בעניין פרשיות חמורות ביותר.

בשולי חקירה זו נברק על־ידי מישטרת חיפה הקשר שבין מישרד־חקירות ידוע מתל־אביב והציתותים בעיר הכרמל.

גילויים בסיכסוך אלבין־אייזנברג

צפויים גילויים נוספים, לאוו־דווקא נעימים, סביב פרישתו של מיכאל אלבין מעסקיו של שאול אייזנברג, שני הצדדים מפשילים שרוולים, בדי להתכונן לקרב הבא.

ציפיה דרוכה במערך

ראשי־המערך ממתינים בדריכות לאפשרות שממשלת הליכוד תבצע בימים הקרובים פעולה דרמאתית.

בחוזר שהופיע לראשי מחוזות במיסלגת העבודה נאמר, שיתכן כי יצחק שמיר יפתיע במהלך בלתי־שיגרתי או בתוכנית בלבלית מקיפה ורדיקאלית.

במערך רווחת הדיעה, שהליכוד לא יהיה מוכן לוותר על השילטון, ולכן לדעתם יש להיערך להפתעות לא צפויות. דווקא ערב הבחירות.

בגין יצא לטייל?

שוב פורחות השמועות סביב ראש־הממשלה לשעבר, המסתגר בביתו.

שכניו של מנחם בגין, ברחוב צמח בירושלים, טילפנו ביום השישי למערכת הטלוויזיה הישראלית והודיעו כי ראש־הממשלה לשעבר יצא את ביתו במכונית. צוות של הטלוויזיה, שהגיע למקום, לא הספיק לצלם אותו.

שמועה אחרת אומרת, שבני־מישפחתו נמצאים כל הזמן לידו ואינם משים ממיטתו.

בן־אהרון יחליף את נתניהו

בלישכת ראש־הממשלה שוררת אווירת־נכאים, המתגברת ככל שמתקרבות הבחירות. הסקרים, המצביעים בבירור על ניצחון המערך בהפרש גדול, תורמים בוודאי לאווירה זו.

עדות לאווירה העגומה היא העובדה שיוסי בן־אהרון, היועץ המדיני ואיש סודו של יצחק שמיר, נסע דווקא בימים גורליים אלה לשלושה שבועות לארצות־הברית. בן־אהרון מבקש להתמנות כציר המדיני החדש בשגרירות ישראל בוושינגטון, והוא מבקש לעשות זאת לפני שיוחלף השילטון.

החוזה המיוחד של בנימין („ביבי") נתניהו, הציר המדיני בשגרירות, פג. נתניהו התמנה לתפקידו במיסגרת המינויים הפוליטיים של מישרד־החוץ. עובדי מישרד־החוץ התנגדו להארכת החוזה עימו, אך הדבר לא מונע מנתניהו להמשיך ולעבוד כרגיל.

אגב, שלא כפי שפורסם, לא הוציאו ראש־הממשלה ושר־החוץ צו־ריתוק לנתניהו. נתניהו עובד כרגיל ומפר את שביתת־העובדים.

פלאטו יקבע תקדים

החלטת בית־המישפט העליון בעניין שוחד־הבחירות, שבו הורשע שמואל פלאטו־שרון, שתינתן ביום הרביעי השבוע, תקבע תקדים, שעל־פיו יצטרכו לפעול המיפלגות הלוקחות עתה חלק במערכת הבחירות לכנסת ה־11.

המדובר בהעסקת עובדים ופעילים בשכר ובתשלומים ביום־הבחירות.

מסיבה זו החליטו שופטי בית־המישפט לתת את ההחלטה ערב הבחירות ולא אחריהן.

שריד מאחורי מודעת הלאווים

יוסי שריד הוא הרעיונאי והמנסח של מודעת המערך שפורסמה בעיתוני סוף־השבוע, הכוללת ארבעה לאוים: לא חזרה לגבולות 67', לא עקירת ישובים, לא משא־ומתן עם אש״ף, לא מדינה פלס־טינית.

השבוע התבטל עימות פומבי שבו היה אמור להתפיע שריד מול ח״כ מה־ליכוד.

חילופים ברובר צה״ל

סגן־אלוף גיורא פורדס, ראש ענף קשר לעיתונות ביחידת רובר־צה״ל, נמצא עתה בהשתלמות באנגליה, ובסופה הוא אמור לעזוב את תפקידו. לסגנו, אבי רגב, נולדה בת והוא טרוד בענייני מישפחה.

מסיבה זו מחפשים בלישכת־הדובר מועמד מבחוץ.

שניים שסיכוייהם טובים הם: סגן־אלוף יונה גזית, דובר צה״ל בסיקור צפון, ורב־סרן יצחק טוניק, לשעבר ראש־לישכתו של הרמטכ״ל הקודם, רפאל איתן, והיום מנהל התוכניות הצבאיות בגלי־צה״ל.

השניים אינם מתלהבים מהתפקיד המוצע להם.

עדלאידע של בחירות בתל־אביב

סעילי מיסלגת־העבודה בתל־אביב מתכננים הפגנת בחירות ויצאת־דופן. יהיה זה מופע עדלאידע שיעבור ברחובות העיר. הוא יתאר את מחדלי ממשלת הליכוד בקריקטורות ובתצוגת־בובות.

ניסן — יועץ לתמ״י

איש הטלוויזיה אלי ניסן שוהה באחרונה שעות ארוכות במישרדי תמ״י, ומייעץ לראשי התנועה בעניני תעמולה ותשדירים בטלוויזיה.

כסף סעודי לתעשיה הקיבוצית

אחד המיפעלים הגדולים של התעשיה הקיבוצית מחפש באחרונה בחו״ל מימון, כדי להתגבר על קשיי נזילות זמניים.

בשלב מסויים יצר המיפעל קשר עם ברוקר ישראלי, שעבד בעבר באחת החברות של שאול אייזנברג. איזור התמחותו של הברוקר הוא המיזרח־הרחוק. עתה הוא בוחן אפשרות מימון סיבובי, שסופו בפיליפינים ותחילתו בסעודיה.

איסור פירסום ב״מבט שני״

אחת התוכניות הקרובות של „מבט שני״ תיוחד לנושא איסור־פירסום שמות־חשודים.

תחקירני התוכנית אוספים עתה חומר על פרשיות שהסעירו את החברה הישראלית, וששאלת איסור־הפירסום הועלתה סביבן פעם אחר פעם.

מחפשים את זוילי

חברי מושבים בצפון הארץ מתבוננים להרעיש עולמות, כדי למנוע מניסים זוילי להיכנס לתפקיד ראש המחלקה להתיישבות של הסוכנות, אחרי שנבחר לתפקיד זה על־ידי תנועת־המושבים.

יריביו סני לראשי מיסלגת העבודה ולצמרת הסוכנות, וחם מתחייבים לסמך חומר שלא יחמיא לנבחר — הן ציבורית והן אישית.

חדר יודח?

במטה־הארצי ובאגף־המישטרה של מישרד־הסעד שוררת הדיעה, שניצב רחמים חדד, אשר מונה רק לסני שבוע במסגרת המחוז הצפוני, עשוי למצוא עצמו מושעה מתפקידו, בגלל חקירת יח״ם נגדו.

במדינה

העם נרקומניה וגמילה

תהליך הגמילה היה קצר מדי, והאזרח לשתוקק לסם הסוליטי

כמו נרקומאן בגמילה, המתרגל בהדרגה לחיות בלי הסם שלו, החלה ישראל מתרגלת השבוע לחיות בלי הסמים שהיא רגילה להם: מהדורות־החדשות בכל שעה והמהדורות הארוכות של חדשות מבט. היא גם חיתה בלי הסם הנוסף, שהיא השתוקקה לקראתו: שידורי־הבחירות של המיפלגות.

שביתת עובדי־השידור היתה קשה מנשוא. אך מיום ליום הוקל הסבל. אזרחים רבים אף לא חיפשו תחליף בשידורי הטלוויזיה הירדנית והרדיו הבריטי, והחלו חיים את חייהם כלי חדשות בכלל. הם גם סבלו יום אחד כלי שידור־התעמולה של הבחירות.

התגובות על האפלת־המירקע היו מגוונות. „ממילא אין למיפלגות מה לומר," התנחם סטודנט ירושלמי. „כשאין לך מה להגיד, הכי טוב זה שלא להגיד את זה."

חברו, סטודנט ערבי, ראה בכך גזירה של אללה: „הם רצו להשתיק את הרשימה המתקדמת לשלום ופסלו אותה, אז עכשיו גם שאר המיפלגות הושתקו." אך אם היה זה עונש מגבוה, הוא היה קצר.

כמו במיקרים כה רבים, גם גמילה זו לא תחזיק מעמד לאורך ימים. בית־המישפט הגבוה לצדק אישר את צווי־הריתוק, והשיטפון הגדול החל.

במוקדם או במאוחר גם יתחדשו החדשות, והתופעה הישראלית המובהקת — פרשת השבוע — שוב תמלא את חייו של כל אזרח, שיוכל שוב להתרגש פעם אחת בשבוע מפרשה גדולה אחת, המסעירה את המדינה במשך שבעה ימים, ותיעלם בשבוע הבא כלא היתה (ראה להלן).

פרשות

מעל לחוק

אריאל שרון, חברי המחתרת הטרוריסטית והשר יובל נאמן עומדים מעל לחוק, ויריביהם עומדים מחוץ לחוק

מלבד פסילת שתי הרשימות — רשימת כך הימנית־קיצונית והרשימה המתקדמת לשלום — עסקה המדינה בשבוע שעבר בפרשה התורנית: הדלפת המיסמכים הסודיים במישפט שהגיש אריאל שרון נגד השבועון טיים.

בשיא הפרשה הופיע אריאל שרון בטלוויזיה, מסר את גירסתו. עסקן צעיר של חרות, משונאי שרון, תימצת גירסה זו בשלושה פסוקים:

● מעולם לא מסרתי מיסמכים כלשהם לעורכי־הדין האמריקאיים.

● המיסמכים שמסרתי לא היו חסויים.

● מסרתי את המיסמכים החסויים אחרי שקיבלתי היתר לכך מידי הממשלה.

אפשר היה להתרגש מפרשה זו, שבה נחשד שר חשוב בממשלה בהפרת החוק, שבה נחשד איש־ביטחון בכיר בפגיעה בביטחון המדינה. אך אזרחי ישראל חדלו מזמן להתרגש למראה ביזוי החוק.

יותר ויותר מתברר כי בין כל הסכנות העומדות לפני מדינת־ישראל, הסכנה הנוראה ביותר היא התפרקות שילטון־החוק. הולך ומשתרש מישטר של איפה־ואיפה, של אי־שוויון גלוי לפני החוק, של הפקרות ממשלתית ואדישות ציבורית, של יחס מיוחד לנאשמים מיוחדים בבתי־המישפט ובבתי־הסוהר.

פרשת שרון היא רק דוגמה קטנה לכך. ברור כי שרון ציפצף על החוק ועל החלטות הממשלה. ברור כי ראש־הממשלה ואנשיו לא העזו להפעיל את החוק נגדו. נקבע עתה באורח חד־משמעי כי אריאל שרון — כמו משה דיין בשעתו — עומד מעל לחוק.

טרוריסטים בכלטינים. התו־פעה מקיפה כמעט את כל שיטחי־החיים.

השבוע יצטרך בית־המישפט העל־יון של המדינה להחליט בעניינים של שתי רשימות, שונות לחלוטין במהותן, אשר הפוליטיקאים בוועדת־הבחירות המרכזית פסלו את זכותן להופיע בבחירות (ראה הנדון). וועדת־הבחי־רות הפכה את עצמה למעין בית־דין־שדה, שבו שימשו המאשימים גם כשופטים וגם כמוציאים־לפועל של פסק־דינם (ראה עמודים 14 – 15). אחרי תהליך מגוחך ומופקר, באווירה של צעקות, היסטריה והפקרות כללית.

כמה ימים לאחר מכן החליט מי שהחליט כי חברי אירגון־הטרור היהודי לא יהיו עוד עצורים בבתי־המעצר הרגילים, ככל עציר אחר הנאשם ברצח, אלא ייהנו מתנאים מיוחדים של קטינים, בבית־מעצר שנבנה במיוחד בשבילם בתל־מונר.

גם האיש שכבר הורשע, בהסכמתו, בהשתייכות לאירגון־טרור, ושנדון לעשר שנות־מאסר, לא נשלח לכלא כמו כל אסיר אחר שנדון לתקופת־מאסר כזאת, אלא צורף אל חבריו במחנה־הנופש של הקטינים (ראה עמוד 2).

שר עבריין. על פי החוק, ברגע שבית־המישפט קובע כי אירגון מסויים הוא אירגון טרוריסטי, כל גילוי של אהדה או תמיכה בו מהווה פשע.

אולם החוק הזה אינו מופעל כלפי אירגון־הטרור היהודי ותומכיו, מפונקי הממשלה. בהסוואה השקופה של עזרה למישפחות האסירים, קמו אירגונים ומגביות, שאספו כסף וניהלו תעמולה גלויה למען אירגון־הטרור.

כל אחד מן העוסקים בכך הוא עבריין על פי החוק, ובראש כולם שר בממשלת־ישראל, יובל נאמן, המועמד מס' 1 של רשימת התחייה־צומת. הוא לימד השבוע סניגוריה פומבית על המחתרת, אחרי שזו הוכרזה רשמית כאירגון־טרור על־ידי בית־המישפט.

יובל נאמן, כמו כל גזען ימני־קיצוני, וכמו אריאל שרון הגדול, עומד מעל לחוק.

מנגנון

מיטבח המנהל

הפגישה היתה סודית אך „העולם הזה" היה שם ומדווח

ביום ששי, היום בו שידרו הרדיו

(המשך בעמוד 8)

בגין היה מוכן לסגת!

ל עיתונאי דונלד נאף יש סקופ גדול. האיש, שהיה כתב השבועון טיים בארץ, פירסם ספר על ששת הימים שישינו את פני המיזרח התיכון. הסקופ החשוב ביותר שבו: אחרי מילחמת ששת־הימים הציעה ממשלת־ישראל להחזיר את כל השטחים הכבושים, מלבד שינוי־גבול קטנים בלטרון — תמורת שלום.

ממשלת־ישראל היתה אז ממשלת־האחדות־הלאומית, ר־אחד מחבריה החשובים ביותר היה השר־בלי־תיק מנחם בגין. גם הוא הסכים להצעה זו, שהועברה על־ידי שר־החוץ אבא אבן רשמית לממשלת ארצות־הברית.

משמע: מנחם בגין היה מוכן לקרוע מעל המדינה חלקי־מולדת. לפי הגי־דרות הערכניות של ח"כ נאולה כהן, בטענותיה נגד הרשימה המתקדמת לשלום, בגין עבר בכך עבירה של בגידה, על פי סעיף 97 של החוק הפלילי, שהעונש המרבי עליו הוא עונש מוות.

גאולה כהן נתמכה בדיעה זו על־ידי רוב חברי ועדת־הבחירות המרכזית, ובכללם כל חברי תנועת־החרות של מנחם בגין.

החלטה סודית לגמרי

ה צדה היחידה בסקופ של הכתב האמריקאי היא שלא היה בו חדש. הפרשה כולה פורסמה תחת הכותרת „סקופ! בגין הסכים לנסיגה!" לפני תריסר שנים על־ידי העולם הזה (24.2.71).

וזו היתה לשון הידיעה:

אחד הסודות הכמוסים ביותר של המאבק המדיני על השלום והשטחים, המתנהל מאז מילחמת ששת־הימים, היא החלטה סודית של ממשלת־ישראל, שנמסרה בשעתו לממשלת ארצות־הברית בידי שר־החוץ, אבא אבן. בהחלטה זו מביעה ממשלת ישראל את נכונותה לסגת מכל השטחים שנכבשו בידי צה"ל במיל־חמת ששת־הימים.

המיוחד שבהחלטה זו: היא התקבלה על־ידי ממשלת הליכוד־הלאומי, בה ישבו עדיין שרי גח"ל, בראשותו של לוי אשכול המנוח. ההחלטה התקבלה ביום ה־19 ביוני 1967, או בסמוך לו, כלומר — קצת יותר משבוע אחרי שהסתיימה המילחמה. באותם ימים חששה ממשלת ישראל מלחצים בינלאומיים ובמיוחד מלחץ אמריקאי, ברומה ללחצים שהופעלו על ישראל אחרי מיבצע־קדש ב־1956, שיכפו עליה נסיגה מיידית מכל השטחים שנכבשו. באותם ימים טרם גובשו התיאוריות על „גבולות ביטחון", ולפני ממשלת־ישראל ניצבה מטרה אחת ויחידה: השגת שלום עם מדינות־ערב אפילו במחיר ויתור על מרבית ה־שטחים שנכבשו.

כתוצאה מכך התקבלה ההחלטה, שבה הביעה ישראל את נכונותה לסגת תמורת הסכמת הערבים להסכם־שלום עם ישראל. להחלטה זו היה שותף, כמובן, גם מנהיג גח"ל, מנחם בגין. רק כעבור כמה שבועות החלו לצוף תבי־עות ישראליות נוספות, כמו הדרישה למשא־ומתן ישיר עם הערבים.

במשך שלוש וחצי שנים היתה החלטה זו, שמעולם לא ניתן לה פירסום, מונחת כאבן שאין לה הופכין, מכיוון שהערבים לא הביעו כל נכונות להסכם־שלום עם ישראל. עתה, לאחר הצהרת אל־סאדאת בדבר נכונות מצ־ריים להסכם־שלום עם ישראל, תחזור אותה החלטה, השמורה בידי מישרד־החוץ האמריקאי, למישחק הפוליטי.

מצד אחד היא תשמש בידי האמריקאים קלף, בלחציהם על ישראל להסכים (בדרום) לנסיגה לגבול המנדטורי, לאור ההתחייבות מיוני 1967. מצד שני תשמש החלטה זו נשק גם במאבק הפנימי. אם וכאשר תחליט ממשלת־ישראל על נסיגה — דבר שיעורר כמובן התנגשויות חריפות עם גח"ל — ינופפו בהחלטה, שלה היו שותפים שרי גח"ל בממשלת הליכוד־הלאומי, כדי ליטול את העוקץ מבי־קורתם.

עד כאן הסקופ, כפי שפורסם בהעולם הזה.

הכתב האמריקאי, שחקר פרשה זו במיסמכים סודיים אמריקאים, מוסיף לכך מימד שני, בעל חשיבות רבה.

השינוי בעמדת הממשלה בירושלים, שגרם לתוצאות היסטוריות כה מרחיקות־לכת, התחולל כאשר נוכחה לדעת כי אין לחץ אמריקאי לנסיגה.

בארצות־הברית שלט אז הנשיא לינדון ג'ונסון, שהסתבך עד לצווארו במילחמת וייט־נאם. מילחמה מזוהמת זו עוררה התנגדות גוברת והולכת בציבור האמריקאי. בראש המתנגדים למילחמה עמדו היהודים, ששימשו כחוד־החנית של המחנה הליברלי בארצות־הברית.

ג'ונסון, שיועציו העיקריים היו מיליונרים יהודיים, וביניהם יהודי שנשא אשה ישראלית, סבר כי תמיכה בלתי־מסויגת בתאוות־ההתפשטות של ישראל תקהה את התנגדות היהודים למדיניותו במיזרח־אסיה.

ב־1968 נערכו הבחירות לנשיאות ארצות־הברית. למחרת מילחמת ששת־הימים עדיין רצה ג'ונסון להציג בהן את מועמדותו. מכאן תמיכתו המוח־לטת בישראל.

התרגיל הזה היה לשווא. ההתנגדות למילחמת וייט־נאם היכתה גלים גבוהים מדי, והם הטביעו את מועמדותו של ג'ונסון. הוא נאלץ לוותר עליה ולרדת לתהומות הנשיה.

אך הנזק העצום שהוא גרם נותר אחריו. מתוך דאגה לקאריירה הפוליטית שלו, דחף לינדון ג'ונסון את ישראל אל דרך הסיפוח — ובכך גרם בכיה לדורות.

ב־1956, למחרת מילחמת־סיני, הציג הנשיא דוויייט אייזנהואר אול־טימטום לישראל: לסגת מייד מכל השטחים שכבשה. גם 1956 היתה שנת־בחירות באמריקה, אך אייק היה גיבור לאומי, והוא לא היה זקוק לקולות היהודים. היה מובטח לו מראש ניצחון מכריע. לכן נכנע בן־גוריון לאולטימטום, והודיע מייד כי ישראל תיסוג מכל כיבושיה — יממה אחת בלבד אחרי שהכריז על „מלכות־ישראל השלישית". הנסיגה בוצעה מבלי להשיג שלום.

ב־1967 היו כל מנהיגי־ישראל בטוחים שארצות־הברית ובריית־המועצות יאלצו במהרה את ישראל לסגת מן השטחים שכבשה. מבאן החל־טת הממשלה, שבאה לקבוע מחיר סביר לנסיגה: שלום רישמי ומלא.

רק אחרי שהממשלה נוכחה לדעת כי אין כל צורך להחזיר את השטחים, וכי אפשר להתנחל בהם מבלי להסתכן בלחץ אמריקאי, גבר בהדרגה התיאבון, עד שסיפוח כל השטחים הכבושים, מלבד סיני, הפך עתה כמעט לתוכנית־מינימום.

אותה החלטה אינה מהווה כיום אלא קוריוז היסטורי. היא מלמדת שיכול היה לקרות אחרת, ושתחת לעלות על דרך האימפריה, הביבוש, ההס־תאבות, השחיתות ומילחמת־הנצח, יכלה ישראל גם לעלות על דרך אחרת.

הסקופ ב„העולם הזה" (24.2.71)
בכייה לדורות

(המשך מעמוד 7)

והטלוויזיה שירים בלבד. התקיימה פגישת חירום חשאית בבית ציוני אמריקה בתל־אביב, ב־11.30 בבוקר.

הפורום כלל את מנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת, וארבעה מתוך שיבעת חברי הוועד־המנהל של רשות־השידור: דויד ארמון, נתן ברון, שאול עמור וקריאל (״דוש״) קרדוש. כולם משתייכים לימין.

הפגישה זומנה לפי בקשתו של אורי פורת, שהתלונן במהלכה על עירבוב־הסמכויות בין תפקידי יושב־ראש הוועד המנהל, מיכה ינון, ומנכ"ל רשות־השידור (ראה שידור). הדיון לא היה אקדמי גרידא, וגלש לתלונות פרסונליות על התערבותו של מיכה ינון בניהול שוטף של הרשות.

למעשה יכול רק יושב־ראש הוועד־המנהל לזמן את הוועד. ״באנו מתוך נימוס כלפי אורי,״ אמר אחד הנוכחים בפגישה. חבר־ועד אחר, שוכה להיכלל בוועד המצומצם שנוצר בבוקר היום הששי, אמר: ״זכותו של אורי להיפגש עם אנשים.״ גישה ליברלית זו בענייני ״מיפגשים עם אנשים״ מקובלת גם לגבי התרעמותו של מיכה ינון על פגישתו (החשאית?) של כתב הטלוויזיה, רפיק חלבי, עם שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד. ינון לא היה מרוצה מעקיפת סמכותו, והעדיף, כנראה, לדקדק בפרוטוקול ולא לחסל את השביתה בכל דרך שהיא.

זבולון ילד טוב. במהלך הפגישה ניסו הנוכחים לגבש אחידות־דעים. כיצד לחסל את השביתה ברשות־השידור לפני שעת־האפס — יום ראשון בערב, שבו היו אמורים להתחיל שידורי־התעמולה לבחירות. חברי הוועד־המנהל תמכו בתוספת בת 30% לעובדי רשות־השידור. את תמיכתם זו היה עליהם להעביר לשר המופקר על רשות־השידור, זבולון המר. על המר מוטל להתייעץ עם שר־האוצר, יגאל כהן־אורגד, המתנגד מכל וכל למתן תוספת זו, עקב מעגל הדרישות לתוספות העלולות להשפיע על המשק. מכאן ואילך אפשריים שני תסריטים:

(א) המר יקבל את דעת שר־האוצר, ויתנגד למתן התוספת לעובדי רשות־השידור.

(ב) המר יתנגד לדעת שר־האוצר, ויחליט על דעת עצמו על מתן תוספת בת 30% לעובדי הרשות.

שני התסריטים־סבירים במידה שווה מכיוון שלמפד"ל, מיפלגתו של המר, לא עלול לצמוח נזק ישיר לא מהמשך שביתת עובדי רשות־השידור, לא מהפסקתה על חשבון שביתות נוספות במשק. ״זבולון משחק את הילד הטוב, ומעדיף בינתיים שלא להחליט,״ רוזגים נציגי הליכוד בוועד־המנהל.

באוצר, לעומת זאת, מעדיפים ״להחליט, ומהר״: באותו היום הששי בו התכנסה החמישיה הסודית, התגבשה הצעה באוצר: להתחיל במשא־ומתן מיידי עם טכנאי רשות־השידור, ולאו דווקא עם עיתונאיה.

מדוע? מכיוון שבלי טכנאים לא ניתן להפעיל את תעמולת־הבחירות, ואילו העיתונאים, כך היה נדמה, חשובים פחות.

מישטרה
הכל בגלל אבטיח

״איך תוכיח במישפט שאני הרבצתי לך?״

את יום הששי, ה־25 במאי, לא ישכח אחמד אל־חורם משבט אל־אעסם שבנגב לעולם. אל־חורם בן ה־28, העובד במושב ליד אשקלון כבר 15 שנה, יוצא, מדי יום, עם סיום עבודתו, בג׳יפ שלו לביתו.

כך גם נהג באותו היום הששי האומלל. סמוך לשעה 2 וחצי בצהריים הוא הגיע למחסום־מישטרה בצומת גבעתי. בריכבו היו 20 אבטיחים ושלושה קרטוני מלונים. ״איש מישמר־הגבול ישר אמר לי שהסחורה גנובה, ושאל מאיפה גנבתי אותה,״ סיפר אחר־כך אל־חורם. הוא השיב ללובש המדים שהזדהה רק בשמו הפרטי, עוזא, שמעבידו, חיים בן־ארצי, נתן לו את הפירות והם אינם גנובים. ״הצעתי לו שיתקשר אליו וישאל אותו.״

מנהל סורת
מתוך נימוס

לאביל אורז. איש מישמר־הגבול ברק שוב ושוב את נייותיו של אל־חורם ואמר לו: ״אשחרר אותך רק אם תגיד לי שזה גנוב.״ כאשר עמד הכדווי הצעיר על שלו, הרחיק עזרא צעיר נוסף בן 19, שהיה ברכב. ואילו לאל־חרם נתן טיפול מיוחד. ״הוא שבר לי אבטיח בראש. בעט בי בכל הגוף, דפק לי את הראש באוטו, קשר לי את הידיים בחוטי־קש שמצא באוטו, הכריח אותי לאכול אורז שמצא באוטו ונתן לי מכות בביצים.״

ארבע שעות נמשכה ההתעללות. לפנות ערב נלקח אל־חורם לתחנת המישטרה באשקלון. באמצעות מכשיר־הקשר אותר בן־ארצי שאישר שנתן לאל־חורם את האבטיחים והמלונים. רק אז שוחרר בערבות.

אל־חורם, נשוי ואב לארבעה, הגיע הביתה רצוץ וכואב. ״כל הלילה לא יכולתי לישון. היו לי כאבים בביצים.״ למחרת הוא מיהר לבית־החולים סורוקה. ושם אחרי סידרת־בדיקות אישפזו אותו והוא נותר באשכיו.

״מישפט־צדק״. למחרת שיח־רורו מבית־החולים הוא נסע למקום עבודתו וכדרך פגש בעוזרא. זה אמר לו: ״אל תתלונן עליי: לא תצא איתי בראש. אף אחד לא ראה אותנו. איך תוכיח במישפט שאני הרבצתי לך?״

אל־חורם לא הגיב. הוא נסע לבאר־שבע והגיש תלונה נגד איש משמר־הגבול שאת שמו האמיתי הוא אינו יודע. אחר נסע לתל־אביב וסיפר את סיפורו לעורך־הדין אמנון זיכרוני. נשלח מיכתב למפכ"ל המישטרה ואל־חורם מצפה ל״מישפט צדק״.

סאטמר מבטיח מיקלט מדיני לטרוריסטים היהודיים

ברי אירגון הטרור היהודי התרגלו לתמיכה רבתי מצד חוגים בארץ ובחו"ל. אך המיכתב שנשלח השבוע להנהלת גוש אמונים הפתיע, בגלל זהות השולח.

אירגון הפליטים החרדי הקיצוני רב טוב, המופעל על־ידי חסידי סאטמר, מציע את עזרתו לעצורי אירגון הטרור שהם חברי גוש אמונים. אירגון הפליטים האנטי־ציוני היה זה שהצליח להרגיז את הסוכנות היהודית בווינה, כאשר מתחת לאפם של שליחי העליה העביר את הבאים מברית־המועצות ישירות לארצות־הברית.

המיכתב, המסווג בסודי והכתוב אנגלית, נשלח ב־5 ביוני. חתום עליו מ"ד נייידרמן, מנהל כללי של רב טוב. הוא נשלח להנהלת גוש אמונים בקריית־ארבע, ותוכנו פורסם גם בשבועון היורדים הימני בניו־יורק ישראל שלנו.

להלן תוכן המיכתב:

לתשומת לבכם: אירגון הפליטים **רב טוב** מוכן לעיין באפשרות של מיקלט מדיני לחברי אירגונכם, בתנאי שתוכלו לספק מיסמך שיוכיח כי **גוש אמונים** הוא:

א. גוף פוליטי מוכר עם מיספר חברים ניכר.

ב. שהם נרדפים על דיעותיהם הדתיות או המדיניות, ולא בגלל פעילות פלילית.

אם אתם יכולים לעמוד בתנאים הנ"ל, או לפחות לספק די עובדות כדי לבנות טיעון רציני כזה, הדבר יעזור לנו להיאבק נגד כל בקשות־ההסגרה האפשריות של חבריכם המצויים בארצות־הברית.

מובן כי אזרחים אמריקאיים שהם חברי אירגונכם הם בעלי זכויות שוות לחלוטין, ומוזמנים, להתקשר אלינו מייד, לסיוע ולייצוג מישפטי.

רב טוב מבקש גם הודעה רישמית, המסמיכה אותו לפעול או לייצג את חבריכם.

ושוב: **רב טוב** עומד הכן לעזור ליהודים בצרה, בכל אתר, בלי להתחשב בהשתייכותם המיפלגתית או בארץ המוצא שלהם.

עד כאן מיכתבם של בעלי כובעי־המינצפת לחובשי הכיפות הסרוגות. עתה ממתינים החרדים בארצות־הברית לתשובת אנשי־הגוש. האם הנסיבות יקרבו בין שני האירגונים?

לפחות אדם אחד עשוי להזדקק לעזרת רב טוב. זהו עירא רפפורט, הנציג בארצות־הברית של אמנה – תנועת ההתיישבות של הגוש. הוא מבוקש לחקירה בעניין אירגון הטרור, ומשום־מה הוא מנצל דווקא עתה את הזמן כדי להשתתף בסיור מחוץ־אל־חוף עם בני־מישפחתו.

עבריינים – אך לא בבית

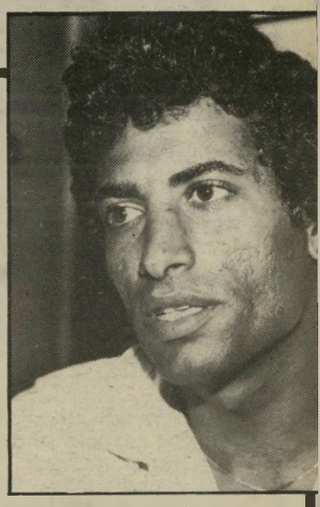

עבריין־לשעבר חוקיימה
לא כדאי שהעבריינים –

ב מוצאי־השבת הקרובה היה אמור להתקיים אירוע יוצא־דופן בווילה רחבת הידיים של שמואל (״סמי״) פלאטו־שרון, שברחוב המגל בסביון. אלפיים איש ואשה היו אמורים להתכנס לחוג־בית גדול, שמארגנת תנועת פ"ש, לבחירת פלאטו־שרון לכנסת.

למוזמנים הובטחו לא רק נאומים אלא אוכל כיד המלך. בקיצור, חאפלה אמיתית גדולה.

אבל במוצאי־השבת הקרובה לא יתקיים האירוע הגדול, שהיה מדובר בו רבות.

מדוע הסכים פלאטו־שרון לוותר ומדוע הוא החליט ברגע האחרון לוותר על חוג הבית הגדול?

החבל הדק של פלאטו

ת חילת הפרישה באיחור שהיה בין תנועתו של פלאטו והרשימה היהודית־ערבית למען האסיר, שבראשה עומד רמי חוקיימה.

הצעיר מנתניה, עבריין לשעבר שהשתקם (העולם הזה 16.5.4), החליט לרכז סביבו אסירים לשעבר ובני משפחות של אסירים בהווה, בדרישה לשפר את תנאי־המיחיה בכלא, להעניק זכות הצבעה לאסירים ולהקדיש הרבה יותר משאבים ותשומת־לב לאסירים משוחררים. ערב הגשת הרשימות לכנסת, נוצר הקשר בין פלאטו וחוקיימה. על מידשאות הבית חתמו השניים על הסכם: חוקיימה, בעל מועדון בנתניה, הוצב במקום השישי ברשימת פלאטו, ובתמורה הבטיח לדאוג שציבור האסירים ובני־משפחותיהם יצביעו עבור פלאטו.

לפלאטו יש יחס מיוחד לאסירים. הוא עצמו מתנודד כל הזמן על חבל דק שבין חיי ראווה ועושר מחוץ לכלא ובין שהייה בתא סגור. אלי מסיבה זו הוא כל־כך התעניין ברשימתו של חוקיימה.

אנט פלאטו־שרון בביתה
– יראו את הבית מבפנים

הצעיר מנתניה, שאינו מבין חוכמות, הפשיל שרוולים ויצא לעבודה. פלאטו פתח לו את ביתו והציע לארח, כפי שהוא יודע לארח, את כל אנשיו של חוקיימה.

העבריין־לשעבר נסע ברחבי הארץ, ביקר אסירים שהשתקמו ובני־מישפחותיהם. הוא המתין למבקרים בבתי־הכלא השונים. לכולם הודיע הודעה זהה: ב־30 ביוני מזמין פלאטו את כולם לסביון.

השבוע, כאשר חוקיימה כבר מנה אלפיים איש ואשה שהבטיחו את בואם, הודיע לו פלאטו שרון במפתיע, שהוא מבטל את המסיבה. חוקיימה ביקש הסבר, אך לא קיבל. פלאטו הציע למועמד מס' 6 ברשימה, שיערוך את המסיבה באולם. פלאטו מצידו הבטיח לשלם את ההוצאות.

חוקיימה הסביר לפלאטו, שאין באפשרותו להודיע בתוך שבוע לכל מי שהזמין שמקום המיפגש שונה. הוא גם ביקש לדעת מדוע לא יוכלו המצביעים הפוטנציאליים לראות את בית חלומותיו של המועמד מס' 1 ברשימה לכנסת.

מה שפלאטו לא היה מוכן לומר, שמע חוקיימה מאנשי המטה של המיליונר מסביון. אלה הסבירו שפלאטו נבהל מהרעיון שכל־כך הרבה עבריינים־לשעבר יסתובבו בביתו, במידשאות ובמישרדי־התנועה, שבקומת המסר של הבית. פלאטו, כך התברר, מוכן שעברינים יצביעו למענו, אך לא שיתארחו בביתו.

חוקיימה התכוון לכנס מסיבת־עיתונאים ולהודיע על פרישתו ההפגנתית מהרשימה. אחר כך נמלך בדעתו והחליט להישאר ולהיאבק במסיבה באולם. פלאטו מצידו הבטיח לשלם את ההוצאות.

חוג־הבית של העבריינים בבית פלאטו – בוטל!

על אפשרות להציג לפני הציבור את רשימתו וללחוץ עוד כמה מאות ידיים? התשובה קשורה בטיב המוזמנים.

כולם, עד האחרון בהם, עבריינים לשעבר ובני־מישפחותיהם, או קרובי־מישפחה של אסירים המרצים עתה תקופות מאסר שונות במיתקני־כליאה ברחבי־הארץ.

איך הוזמנו כל אלה אל פלאטו

הנדון:

בזה אחר זה כבים האורות במדינה, ורק בית־המישפט נותר עדיין

הנר האחרון

לפני כמה שבועות הגנתי על הדמוקרטיה הישראלית בכינוס של עורכי־עיתונים ועיתונאים בכירים, שערך האו"ם בווינה.

הייתי אחר משני המנחים בכינוס. השני היה זוהדי טרזי, ראש מישלחת אש"ף באו"ם, ערבי מירושלים.

התפארתי בכך שלגבי האוכלוסיה היהודית בישראל, הדמוקרטיה היא מושלמת, ואינה נופלת מזו של בריטניה, צרפת ואיטליה. הוספתי כי להלכה נכונים הדברים גם לגבי האוכלוסיה הערבית בישראל, אך למעשה זכויותיה מוגבלות מאוד. ואילו בשטחים הכבושים אין הדמוקרטיה קיימת כלל, ושם פועל מישטר של כיבוש.

טרזי, שמישפחתו גרה עדיין בירושלים המיזרחית, הגיב על כך בכמה מילים סרקסטיות.

חצי דמוקרטיה, הוא אמר, היא כמו חצי הריון. אין דבר כזה.

למטבע של הדמוקרטיה הישראלית יש שני צדדים. הצד האחד, היהודי, הוא אמיתי ויפה. הצד השני, הערבי, הוא ריק וחלק.

אך האם יש מישהו בעולם המוכן לקבל כמטבע עובר־לסוחר מטבע שיש לו רק צד אחד?

די בכך שצד אחד של המטבע יהיה פגום, כדי לפסול את המטבע כולו.

אם צד אחד של המטבע הוא מזוייף — המטבע כולו מזוייף.

■ ■ ■

ה אם ישראל היא עדיין מדינה דמוקרטית?

נכון, כל הסימנים החיצוניים של הדמוקרטיה ישנם. יש בחירות. הולכים לקלפי. יש חופש־עיתונות. אפשר לקיים אסיפות, להתווכח באופן חופשי. אפשר להתבטא בכלי־התיקשורת.

אך האם הצורות החיצוניות האלה מבטאות את המהות האמיתית של המישטר במדינה?

ואולי, חלילה, הדמוקרטיה הישראלית דומה לקוניה יפה המונחת על המיזנון, בעוד שהשבלול שחי בו מת מזמן?

■ ■ ■

י ש אזרחים בישראל המחייכים למישמע השאלה הזאת.

כוונתי לאזרחים הערבים, הסבורים כי הדמוקרטיה הישראלית לא היתה קיימת מעולם, מפני שלא היתה קיימת לגביהם.

וזוהי, באמת, שאלה גדולה.

בישראל מגיעה עתה האוכלוסיה הערבית לכדי 17%. זהו אחד המיעוטים הלאומיים הגדולים ביותר הקיימים באיזו ארץ שהיא בעולם. בשום מדינה אירופית דמוקרטית אין מיעוט כה גדול. אף השחורים בארצות־הברית, שכוחם הולך וגובר בימים אלה, אינם מהווים אלא כ־10% מן הציבור האמריקאי.

לפי מגילת־העצמאות של מדינת־ישראל, מיעוט זה צריך ליהנות משיוויון מלא, בלי הבדל לאום, דת וכו' וכו'. כך כתוב על הקיר.

זאב ז'בוטינסקי אמר שאם יהיה במדינה היהודית נשיא יהודי, סגנו צריך להיות ערבי. וכו' וכו'.

מהי המציאות?

בכל 36 שנות קיומה של מדינת־ישראל, ובכל 10 מערכות־הבחירות שהיו עד כה, לא ניתנה לאזרחים הערביים בישראל זכות הבחירה החופשית. כל ניסיון של התארגנות ערבית עצמאית דוכא באופן ברוטאלי, על־ידי מעצרים, צווי־ריתוק, גירוש מהארץ („תוך הסכמה"), קיפוח ושיחוד.

הבוחרים הערבים הועמדו על־ידי שירות־הביטחון־הכללי לפני הבחירה בין שלוש אפשרויות: להחרים את הבחירות בכלל, להצביע בעד רשימה יהודית שיש בה זנב ערבי (או רשימה ערבית נפרדת, שהיא כולה זנב למיפלגה יהודית) או להצביע בעד רק"ח. כפי שאמרה גאולה כהן בוועדת־הבחירות המרכזית, ההצבעה בעד רק"ח אינה מפריעה לה, מפני שרק"ח מקבלת הוראות ממוסקווה, וזה מבטיח את השליטה על חבריה הערביים. רק"ח נמצאת למעשה מחוץ לחיים הפוליטיים בישראל, וקיומה אינו מפריע לשילטון. להיפך היא מהווה מעין מעביר־ברק.

הצבעה חופשית של הערבים — מעולם לא היתה.

דמוקרטיה, שאין בה זכות־בחירה אמיתית ל־17% מן האזרחים, קשה לקרוא לה דמוקרטיה. היא דומה יותר לדמוקרטיה ברודזיה־אפריקה, שבה בוחרים הלבנים בלבד למוסדות השילטון, ואילו השחורים (המהווים שם רוב) משוללים זכות יסודית זו.

■ ■ ■

כ ך היה המצב עד כה. ידענו זאת היטב. מחינו על כך פעמים רבות, בעל־פה ובכתב. אך למעשה קיבלו רבים את ההנחה כי לגבי היהודים, לפחות, הדמוקרטיה הישראלית קיימת.

הם האמינו באפשרות של חצי־הריון, או שלושת־רבעי־הריון, או הריון של 83%.

לכאורה היה בזה הגיון כלשהו. כל זמן שיש דמוקרטיה ליהודים, אמרו, המצב יכול להשתנות. היהודים יתנו יד לערבים, וביחד ישנו את המצב ויכוננו סוף־סוף את הדמוקרטיה המלאה לכולם.

האמונה הזאת — אמונה או אשליה — הועמדה עתה במיבחן.

הנה קמה רשימה יהודית־ערבית משותפת. הנקודה העיקרית במצעה היא הבטחת „שיוויון מלא לכל האזרחים בישראל — יהודים וערבים, אשכנזים ומיזרחיים, גברים ונשים, חילוניים ודתיים".

ואז מתגלה, לפתע, כי הדמוקרטיה הישראלית כולה לא היתה אלא חזית כוזבת, שמאחוריה מסתתר בניין מסוג אחר לגמרי.

לא רק לערבים, אלא גם ליהודים.

לא רק לעורך־דין ערבי מחיפה, שנגדו הוצאו לא־פעם „צווי־ריתוק" מפני שהיה פעיל בפעולות־מחאה לגיטימיות, אלא גם לאלוף בצה"ל, לחברי־כנסת לשעבר, למנכ"ל לשעבר של

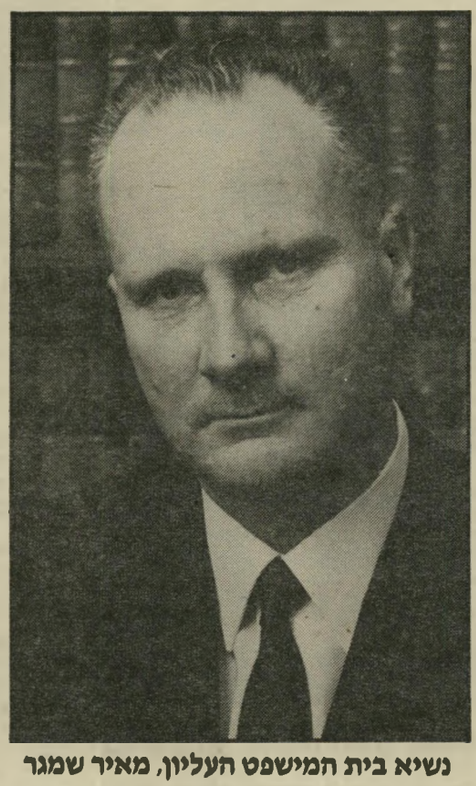

נשיא בית המישפט העליון, מאיר שמגר

מישרד ממשלתי מרכזי, לאלפי חותמים יהודיים שחתמו על הרשימה, לרבבות שהתכוננו להצביע בעדה או ששקלו אפשרות כזאת.

זכות ההצבעה החופשית אינה נמנעת רק מבני המיעוט הערבי, אלא גם מבני הרוב היהודי.

ולא בחשאי, בהסתר, על־ידי טריק מסויים של המישטרה החשאית, אלא בגלוי, בפרהסיה, על־ידי קנוניה של הליכוד, המערך וגרורייהם במוסד המופקד על האקט הדמוקרטי ביותר במדינה: ועדת־הבחירות המרכזית.

צדק טרזי: מטבע שצד אחד שלו מזוייף, כולו מזוייף.

או בצורה בוטה עוד יותר: שום סרטן אינו יכול להישאר מוגבל, לאורך ימים, באבר אחר בגוף.

אין הריון חלקי. אין דמוקרטיה חלקית.

■ ■ ■

מ דוע זה קרה דווקא עכשיו? מדוע לא לפני חמש שנים, עשר שנים? אפשר לומר: מפני שבפעם הראשונה בתולדות המדינה קם בה כוח ערבי אותנטי, עצמאי, הרוצה להשתתף בתהליך הדמוקרטי ובעיצוב פני החברה הישראלית. כוח המבטא את האינטליגנציה הערבית החדשה, שהספיקה לגדול ולהתחנך במדינת־ישראל. כוח שצמח בו־זמנית בגליל ובמשולש, בחיפה ובנגב.

אפשר להוסיף: דווקא מפני שכוח ערבי חדש זה החליט — וזאת היתה ההחלטה הראשונה שקיבל עם הקמתו — להושיט יד לכוחות הדמוקרטיים היהודיים, ולהקים רשימה משותפת, המבטאת בעצם קיומה את שילובם המלא של הערבים בתהליכים הפוליטיים בישראל.

רשימה כזאת יכולה להשיג עצום — אם לא בבחירות האלה, הרי בבחירות הבאות.

היא יכולה לשנות את המפה הפוליטית במדינה. היא יכולה להשיג שוויון של ממש במדינה, ושלום אמיתי בין המדינה והפלסטינים.

זה מפחיד — בצדק — את כל הכוחות המתקיימים על המצב הנוכחי של חוסר־שלום וחוסר־שיוויון, את מרוויחי־המילחמה וספסרי־ההתנחלות, את סוחרי־הנשק ומפקיעי־הקרקעות. את ותיקי השב"כ ויועצי־הסתר למיניהם. בקיצור: את הליכוד והמערך.

■ ■ ■

ד ה נכון, אבל תהליך זה אינו מתקדם בחלל הריק. אין זה תהליך מבורך.

זהו חלק מכל מה שנעשה עתה במדינת־ישראל — כל התהליכים העמוקים שקיבלו תאוצה מאז הפצבנו ב־1967 לאימפריה, התהליכים שנכנסו לסיחרור מטורף בשנים האחרונות.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה פעל במשך שנים אירגון טרוריסטי רצחני תחת חסות השילטון, בעזרת השילטון ואולי לפי הנחיית אישים בשילטון, עד שהוחלט מטעמים מעשיים לשים קץ לפעולתו. עד לאירגון הבא.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה דינו של מוביל 50 מוקשים לשם הריגת ערבים הוא כמעט כדין בדווי הסוטר את לחיו של ילד יהודי כריב פרטי.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה אשר לדברי הסמכות המוסרית העליונה בעולם — אירגון אמנסטי — קיימת בה עתה שיגרה של עינויים בבתי־המעצר, בחדרי־החקירה ובבתי־הכלא. ושבה הודיעו האסירים (היהודיים!) שבכלא שלה קיימים תאי־גאזים לצורכי־עינישה.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה עובדים מדי יום 100 אלף עובדים „מהשטחים", המנוצלים עד קצה היכולת, שאין להם הזכות ליישן בעיר עבודתם, שאין להם הזכויות האנושיות היסודיות ביותר של מגורים, הגנה מיקצועית, ביטוח וזכויות סוציאליות.

לא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה תהליך הברוטליזציה ממלא מדי יום את עמודי העיתונים, מדינה המחזיקה בשטחים כבושים על 1.2 מיליון תושביהם, שאין להם שמץ של זכות אנושית כלשהי.

ויתכן שאי־אפשר לקיים דמוקרטיה גם במדינה המוציאה את פרי־עמלם של אזרחיה על מילחמה מטורפת ללא־סוף, על התנחלויות מעבר לגבול, על קיום מכונה צבאית אדירה המתאימה למעצמה גדולה — וכל זה על חשבון העובדים השכירים, המתקיימים על גבול העוני, תוך שלילת זכותם האלמנטרית של המוני יהודים (רובם מיזרחיים) לקיום הוגן בכבוד.

ומובן מאליו שלא תיתכן דמוקרטיה במדינה שבה מיעוט קטן של יהודים דתיים — מיעוט קטן יותר מאשר המיעוט הערבי — מטיל מס על הציבור כולו כדי שבניו ועסקניו יוכלו לחיות חיי־טפילים מבלי לעבוד, שבה מיעוט זה כופה על הרוב חוקי־דת שנפשו נוקעת מהם, שבה כל חובש־כיפה יכול לחיות מחוץ לחוק הפלילי ומחוץ לכללי־הדמוקרטיה.

כל התהליכים האלה, ורבים אחרים, חפרו במשך השנים בור אדיר מתחת למיכנה הדמוקרטיה הישראלית. המיבנה המשיך לעמוד על תילו, יפה ומעורר התפעלות, אך היה ברור שבמוקדם או במאוחר מוכרח המיבנה הזה ליפול.

עכשיו הוא קורס תחתיו.

■ ■ ■

„ א ורות כבים עתה במדינת ישראל, בזה אחר זה," אמר לי השבוע עיתונאי ידוע.

והוא הוסיף בדאגה אין־סוף: „בית המישפט הוא הנר האחרון המאיר בחשיכה הגוברת. אם יכבה הנר הזה — איני יודע מה לעשות."

בצורה פחות פיוטית, שמעתי השבוע את הרעיון הזה פעמים רבות.

אוי לדמוקרטיה, התלויה כולה על שערה אחרונה אחת — בית־המישפט. אך זהו המצב.

יש האומרים כי בית־המישפט אינו יכול להושיע. כי בית־המישפט הוא מטיבעו חלק של המימסד, ורווקא חלק שמרני. אין בית־המישפט יכול להיות טוב יותר מאשר המימסד שאליו הוא שייך.

ויש רבים־רבים שפיתחו בליבם אמונה כימעט מיסטית בתפקידו של בית־המישפט כמגן הדמוקרטיה. ורווקא האזרחיים הערביים עולים בזה על כל האחרים.

נחכה ונראה.

דבר אחד בטוח: בית־המישפט העליון הוא עתה קו־ההגנה האחרון של הדמוקרטיה הישראלית. החלטתו בעניין הרשימה המתקדמת לשלום תהיה סימן־דרך היסטורי: לבאן או לבאן.

„העולם הזה" מגלה את המגעים החשאיים

בוגדים להשכיר

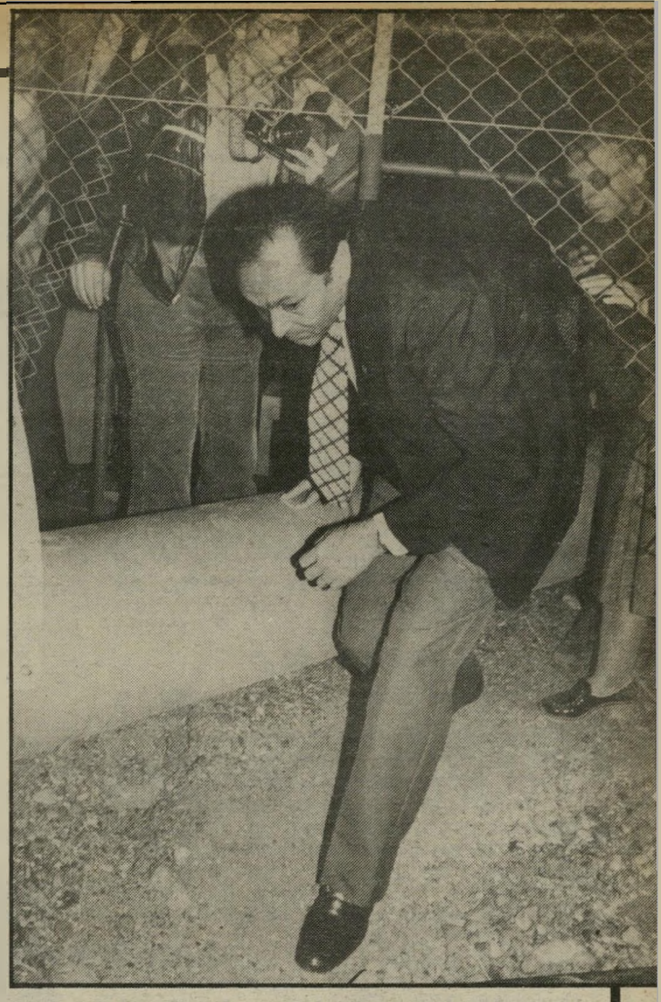

ה־11. המערך כבר הגדיל את כוחו ל־50 מנדטים. שני ח"כי תל"ם, יגאל הורביץ ומרדכי בן־פורת מהאופוזיציה התגרדו בין תמיכה בפרס ובין תמיכה בבגין. ח"כ התחיה, חנן פורת, נתן להבין שהוא יתמוך בהצעת אי־האמון של המערך, שעסקה בענייני משק וכלכלה, משום שהוא זעם על הנסיגה. גם ח"כ המפד"ל, אברהם („אברימל'ה") מלמד, עורר תיקוות. אבל פיסגת המשא־ומתן היתה עם קבוצת מאוכזבים בליברלים. היו אלה שר־האנרגיה, יצחק ברמן, והח"כים דרור זייגרמן ויהודה פרח. כל אחד מהשלושה היה הפוליטי, כשהוא מסתפק במכירת מכוניות יפאניות ואכילת ארוחות־צהריים באקרופולים. כל זה נשכח כלא היה. כעבור שלושה שבועות פרצה מילחמת־לבנון. המערך תמך במהלכי הממשלה, ולא הצביע אי־אמון בה.

איך היתה נראית ישראל כיום, אילו הצליח המהלך של ה־17 במאי? קשה לתת על כך תשובה חד־משמעית. מה שברור הוא, שאדריכל מילחמת־לבנון לא היה יושב במישרד־הביטחון.

הזדמנות חדשה להפיל את הממשלה מבלי להזדקק לבחירות. כאשר הוא הודיע שהוא יתמודד ברשימה עצמאית לכנסת ה־11, הוא מיהר לומר שהיא לא תכלול ח"כים מהעשירית. הכוונה היתה ברורה.

באותה תקופה רבו הניחושים לגבי שובו של וייצמן לפוליטיקה. דווח על פגישות שהיו לו במיסעדות שונות בתל־אביב, עם אישים שונים בליכוד. ביניהם עם יועץ ראש־הממשלה לענייני תיקשורת, אורי פורת.

פירסום הדיווח ורצח אמיל גרינצוייג לא הביאו למהפך המיוחל. וייצמן נשאר בחוץ והמערך באופוזיציה.

חודשיים אחרי פרישתו מאונס של

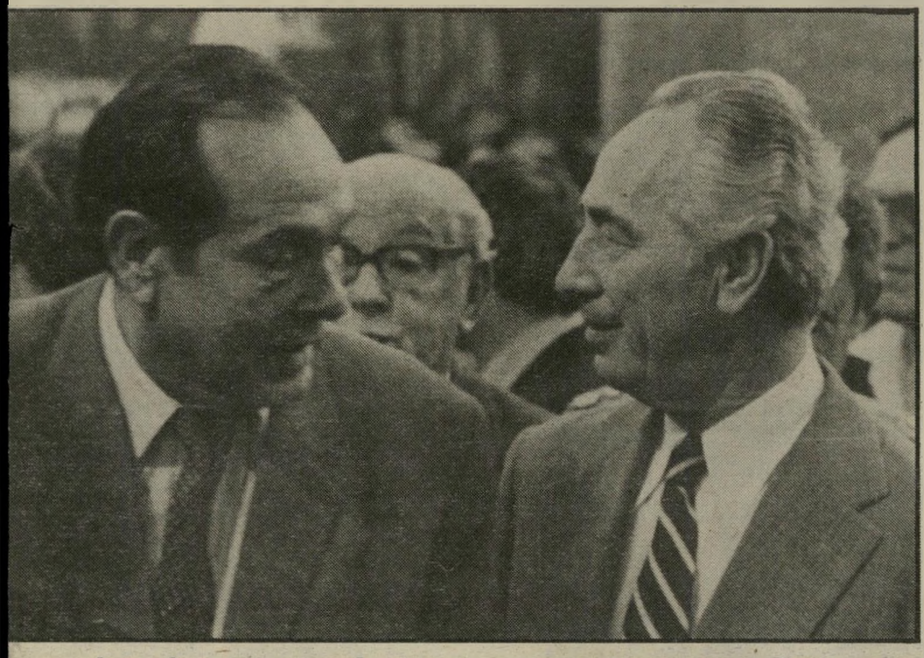

פרס ניהל משא־ומתן חשאי עם מודעי להקמת ממשלה חליפית

מאוכזב מממשלת בגין וסיבותיו עימו. פרח למשל, שהוא ד"ר בחינוך, זעם כל כך שלא הוצע לו שום תפקיד ממשלתי, ולו גם תפקיד של סגן שר.

במיסדרונות הכנסת ששם התבשלה ההצעה להפיל את הממשלה, דובר ששלושת הליברלים יהוו חטיבה חדשה עצמאית, שבראשה יעמוד לא אחר, אלא עזר וייצמן. בלישכתו של פרס היו בטוחים שחטיבה כזו תביא אחריה עוד כמה ח"כים ליברלים טובים.

פרס ידע שאם לא יצליח לבצע את זממו, סיכוייו להרכיב ממשלה שואפים לאפס. חודש לפני כן, בחגיגות המימונה בגן־סאקר בירושלים, זרקו עליו עגבניות. הוא חשש שיצחק נבון, שעדיין לא פרש מתפקידו כנשיא יהיה זה שינהיג את המיפלגה לבחירות הבאות.

בסופו של דבר, נכשל המערך בהצעת אי־האמון (העולם הזה 26.5.82). חבריו של פרס סיפרו שבאותו יום, ה־17 במאי, הוא היה מרוכזך ביותר. הליברלים לא פרשו. וייצמן נשאר לתקופה נוספת במידבר נוצרה אחרי הטבח בצברה ושאתילא. השר ברמן פרש בספטמבר 1982, על רקע אי־מינוי ועדת חקירה מישפטית לבירור הטבח. מאות אלפים הפגינו בכיכר מלכי־ישראל נגד ממשלת הליכוד. הודעת בגין על הקמת ועדת־חקירה ממלכתית הקפיאה את־צעדי המערך לחצי שנה לפחות.

עד פירסום מסקנות ועדת השופט יצחק כהן, בחודש פברואר 1983, התכוננו הכל למהפך הפרלמנטרי שהיה צפוי עם הגשת רוח הוועדה.

וייצמן נפגש עם ברמן במיסעדת פלמ"חי בירושלים ובארוחת־ הצהריים הציע לו להפיל את הממשלה באי־אמון ולהקים רשימה חדשה, שבראשה יעמוד וייצמן. ברמן הסביר שהוא מעדיף בחירות ולא מהפך פרלמנטרי. הוא לא היה שבע־רצון מכך שהוא וחברים נוספים בליברלים יכניסו את וייצמן לממשלת המערך, מבלי שלהם יובטח דבר.

השיחה לא הניבה פירות. מאז לא נפגשו השניים עוד לדון בנושא זה. מאותה פגישה שמר וייצמן לברמן טינה, כפי ששמר טינה לדרור זייגרמן. שרון ממישרד־הביטחון, קרה משהו בליברלים. קמה קבוצת מודעי. היא כללה חמישה ח"כים ועשרות פעילים וחברי מרכז. על הפרק: הקמת חטיבה עצמאית, בשלב ראשון בתוך הליכוד ואחר־כך הכל פתוח (העולם הזה 27.4.83).

עתה החל סחר־מכר בתוך המיפלגה בין החטיבות והקבוצות השונות. מודעי היה בבעיה. מולו התייצב המנהיג הבלתי־מעורער של המיפלגה, שימחה ארליך.

בתחילת חודש יוני פגש ארליך בוייצמן. שוב דובר על שיבוצו בליכוד, דרך המיפלגה הליברלית, כדי לעקוף התנגדות של יריבים בחרות. השיחות לא העמיקו. ארליך נפטר ב־19 ביוני 1983, ושוב לא קרה דבר.

וייצמן רתח מזעם

ביום ראשון, ה־28 באוגוסט 1983, הוטלה הפצצה הפוליטית בהא הידיעה לחלל הפוליטי המיפלג־

האם יחמוק מודעי מהמצודה?

במצודת־זאב כבר מדברים על הקואליציה הבאה. בכך אין כל חדש. זה אולי אפילו טיבעי. אך הרכב הקואליציה הוא המפתיע: מערך + עזר וייצמן + הליברלים בראשות יצחק מודעי.

מערכת־היחסים העכשווית בין הליברלים וחרות היא של שינאה הדדית עזה ביותר. המישקע שנוצר אצל שתי החטיבות אחרי המאבק סביב קיצוץ מועמדי־הליברלים הריאליים לרשימת הליכוד לכנסת, הוא עמוק ביותר.

אם בקרב אנשי חרות מדברים על הקואליציה האפשרית בחרדה גדולה, הרי שבליברלים אין מתלחשים על כך, אלא מדברים בקול־רם. אם בחרות רואים בכך בגידה, בליברלים מתייחסים לצעד הצפוי, כלדבר מובן מאליו.

השבוע „שיחררו" פעילים בליברלים את סיפור המגעים שהתקיימו ביניהם ובין וייצמן ושימעון פרס, מאז הקיץ האחרון. אנשי חרות הוסיפו על כך את מה שהם יודעים. המסר של הדלפות מכוונות אלה הוא אחד: יש על מה לדבר, בעיקר אחרי ה־23 ביולי.

השבוע גם נפגש מודעי עם שגריר זר והודיע שהוא וקבוצה גדולה של ליברלים יפרשו מהליכוד אחרי הבחירות וילכו עם המערך.

בדיקת הגירסות של קבוצות שונות במיפלגה הליברלית, של אנשי תנועת יחד ושל ראשי המערך, מעלה את אחד הסיפורים המרתקים של הפוליטיקה הישראלית. הוא מובא כאן, לא רק להאיר את העבר, אלא בעיקר כדי לחשוף את מה שעשוי להתרחש בעוד חודש בדיוק.

שלושה גורמים חברו כדי להקים ממשלה חדשה בכנסת ה־10, מבלי להיזדקק לאמונו של הבוחר. עזר וייצמן שאף לשוב למרכז הכוח הפוליטי, קבוצות שונות במיפלגה הליברלית לא היו שבעות־רצון מהיחסים עם חרות; פרס שאף לעמוד בראש ממשלה, באמצעות תרגיל פרלמנטרי ולא בזכות תוצאות הבחירות.

עד חודש אפריל 1982 לא היו שלושת הגורמים שהוזכרו מעוניינים בהחלפת השילטון. הימים היו ערב פינוי סיני ויישובי פיתחת־רפיח. הכל היו מעוניינים שמנחם בגין, כראש־ממשלה, ואריאל שרון, כשר־הביטחון, יבצעו את המשימה וייאבקו במתנגדי הנסיגה מסיני.

אך האפשרויות הפוליטיות השתנו מייד אחרי השלמת הנסיגה, שהיתה החלק האחרון במימוש הסכם־השלום עם מצריים.

הזדמנות להפיל את הממשלה

בחודש מאי 82' עשה המערך ניסיון נועז להפיל את הממשלה. בשלב הראשון הצליחו ראשי המערך, בהתערבות פעילה ואישית של פרס, להעביר למחנה שלהם שני ח"כים מהליכוד. היו אלה אמנון לין ויצחק פרץ, שהובטחה להם כהונה גם בכנסת

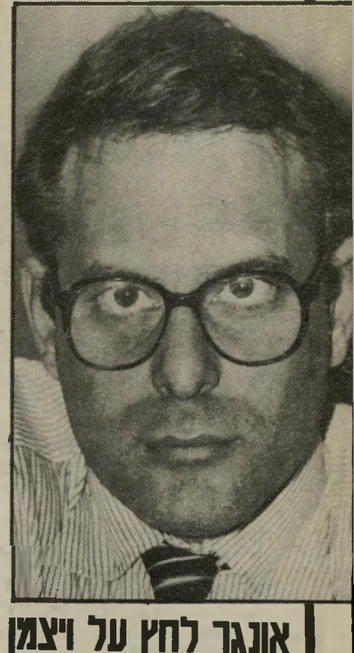

אונגר לחץ על ויצמן

גם בחרות וגם בליברלים מדברים על כך בגלוי: אחרי הבחירות יפרשו הליברלים ויקימו קואליציה עם המערך – אך בינתיים כלואים אנשי־חרות והליברלים ברשימה אחת, ונגזר עליהם לרוץ ביחד

תי. בגין הודיע בתום ישיבת ממשלה רגילה, שהוא אינו יכול לשאת עוד בנטל, והודיע על פרישתו.

מרוב התרגשות שכחו רבים שכמה ימים לפני הודעה זו, נפגש בגין עם וייצמן. העילה — וייצמן, השובב הניצחי, שב מביקור פרטי במצריים וביקש לדווח על כך לבגין. מקורבי שני הצדדים סיפרו כי הפגישה לא היתה מיקרית. בגין, שלא שבע נחת משר־האוצר ארידור, בירר אפשרות עם וייצמן שזה יקבל את תיק האוצר (העולם הזה 31.8.83). גם לשיחה זו לא היה כל המשך. בגין התפטר. כשטלפנו אל וייצמן בבקשה שישוב „הביתה" ענה: „לשם אני לא חוזר."

עתה התעורר המערך לחיים. סיעת המערך בכנסת מנתה 50 ח"כים. היא עשתה כל מאמץ להציג בפני הנשיא חיים הרצוג קואליציה, ולו רק בת 61 חברים.

המערך פזל לעבר שתי קבוצות בליברלים. קבוצת מודעי, שכללה את פרח, בני שליטא, פינחס („פיני") גולדשטיין ופסח („פייסי") גרופר. קבוצה שניה היתה כנופיית הארבעה, התארגנות אד הוק של מאוכזבי כנופיית הארבעה נכשלו. הם לא רצו להיות ראשוני הפורשים. גם מודעי מצידו לא רצה להיות הראשון. שריר לא גילה עניין במהפך, ואילו מודעי סירב לדבר על הליכה משותפת עם וייצמן.

ב־10 באוקטובר 83' התברר שמאמצי פרס מודעי וייצמן לא נשאו פרי. יצחק שמיר הציג בכנסת את ממשלתו החדשה. חבריו של וייצמן סיפרו שהוא התהלך באותם הימים כארי בסוגר. גם שמיר לא סלח לו ולא קרא לו לדגל.

ממשלת שמיר הושבעה ומייד התכנסה כדי לדון בנושאים כלכליים. המשבר הראשון שלה פרץ אף הוא סביב עניין כלכלי. 72 שעות אחרי הקמתה, התפטר ממנה שר בכיר, יורם ארידור. הסיבה — חשיפת תוכנית הדולאריזציה שלו, ביוזמתו, באמצעות מנכ"ל מישרדו, עוזרא סדן. סמוך להתפטרותו נאלץ ארידור לשמוע באולפן מבט סקופ של ניסים מישעל, שוייצמן יקבל את תיק־האוצר.

על תיק־האוצר המתפנה קפצו רבים, בתחילה. מודעי, גידעון פת, שר־המיסחר והתעשיה וגם וייצמן. הוא טילפן לשמיר והציע לו את שירותיו. שמיר דחה אותו בקש, והציע לו להתחיל את פעילותו בתנועה, כחבר בסניף.

ברגע זה היו גם מודעי וגם וייצמן מעוניינים בהפלת הממשלה ובהליכה עם פרס.

בשבת, שבין התפטרות ארידור ומינוי שר־האוצר החדש, הזמין וייצמן לביתו כמה אנשים מרכזיים מהמערך. הוא רתח מזעם על התנהגות שמיר כלפיו. הוא גידף את ח"כ חרות הג'ינג'י, מיכה רייסר, שתיווך בחלק מהמהלך. לווייצמן היה נדמה שרייסר שיטה בו.

לשיחה בביתו של וייצמן הוזמן שחל. הוא היה אמור להיות המתווך, אך הכיסוי שניתן לה היה דיון כלכלי שבו לקח שחל חלק, כיועץ מישפטי. הנושא: מכירת חלק ממניות סונול שהיו בידי אחד הבעלים.

שחל הביא לפגישה גם את ח"כ העבודה, רפי אדרי, מנכ"ל שיכון עובדים. נוצרה אפשרות שחלק מהקניה ייעשה באמצעות הפשרת קרקע לבניה בנתניה. דמות בולטת בפני אנשי המערך שיפעילו לחץ על וייצמן. „הוא נכנס למצב־רוח," ניתח אונגר את מה שקרה לאיש־העסקים מקיסריה. בשלב מסויים שוחחה עם וייצמן אישיות חשובה ממישרד־הביטחון ודיברה על ליבו. אך וייצמן עמד במריו.

בסוף אותו יום קרחתני, שבו התכנסה חטיבת הליברלים בכנסת פעם אחר פעם, הם קיבלו בברכה את מינויו של יגאל כהן־אורגד לתפקיד שר־האוצר. מודעי אפילו טרח לומר שהוא לא היה מת על התיק החשוב.

אחרי תקופת מה של רגיעה, חודשו המגעים בין מודעי וייצמן, הפעם בביתו של אונגר. השיחות נמשכו כמה שבועות, ומה שעמד על הפרק היה שוויצמן יקח עימו שלושה־ארבעה ליברלים ויחולל עימם מהפך.

וייצמן התבטא בזילזול ובלשון עסיסית כלפי כמה מהליברלים שהוצעו ככני בריתו. עתה היה לו פרטנר חדש לשיחות. היה זה ח"כ תמ"י, אהרון אבו־חצירא. וייצמן מחבב מאוד את השר לשעבר, שריצה בסוף שנת 83' שלושה חודשי עבודות־חוץ. הוא אפילו השתעשע במגעים פוליטיים רציניים איתו. פעם התבטא וייצמן בנוכחות פוליטיקאים, שהוא ישאל לדעתו של אבו־חצירא. „נראה אם האסיר שלי כבר השתחרר," אמר וביקש ממזכירתו לברוק אם אבו־חצירא נמצא בביתו.

מתי החליט וייצמן להקים את רשימתו העצמאית? קשה להצביע על תאריך מדוייק. בין חבריו הוותיקים רווחת הדיעה שדחיית שמיר את ידו המושטת, היא שעודדה אותו לצעידה עצמאית.

נכנס למצב־רוח

בין שתי המגישות שהתקיימו בין שמיר ושר־האנרגיה פנה מודעי לשותפו־לעסקים של וייצמן, רמי אונגר, וביקש ממנו שיביא את וייצמן לירושלים.

שחל לחץ על ברמן

הגשת הצעת המערך הודיע וייצמן על הקמת רשימה עצמאית. תמ"י ניסתה לגנוב את ההצגה (העולם הזה 11.4.84) וההמשך כבר ידוע.

השאלה שנותרת פתוחה היא מה טעם מצאו פעילים מרכזיים במיפלגה הליברלית לשלוף שפן זה דווקא השבוע.

יש לכך תשובות רבות המתקבלות על הדעת. אחת מהן היא שהליברלים מאותתים למערך, שאם תוצאות הבחירות ישאירו את הליכוד באופוזיציה, הרי שהליברלים, ברובם הגדול מעדיפים להיות בקואליציה, גם אם בראשה יעמוד המערך. מודעי רוצה לומר שיש לו שפה משותפת עם פרס.

מודעי ניהל משא־ומתן חשאי עם וייצמן למען אותה המטרה

המיפלגה. היא כללה את יושב־ראש הכנסת, מנחם סבידור, והח"כים ברמן, זייגרמן ורן תיכון.

פרס נפגש לשיחה בנושא זה עם מודעי. משה שחל, ראש סיעת המערך בכנסת, נפגש עם ברמן, גם בכנסת וגם במישרדו של שחל בחיפה. אברהם („כצל"ה") כץ־עוז נפגש עם מקורבי קונצרן שאול אייזנברג, כדי לברוק איך תגיב סיעת השר אברהם („אברש"ה") שריר, לאפשרות של מהפך פרלמנטרי והקמת ממשלה חליפית בראשות המערך. וייצמן עצמו יום פגישה עם פרס.

יושב־ראש מיפלגת־העבודה חש שהסיכויים גדלים משעה לשעה. מודעי אמר, שהוא יכול להביא עימו שמונה ח"כים. הוצעו לו תפקיד סגן ראש־ממשלה ותיק־חוץ. הועלה רעיון שוייצמן ילך עם הליברלים הפורשים, יקבל את תיק־הביטחון, ובשלב שני יתמודד בראשם בבחירות לכנסת ה־11.

אבל התוכנית הגרנדיוזית לא יצאה אל הפועל.

מאמצי שחל להביא לפרישת מודעי, שאף הוא היה מרוגז, קיווה בסתר־ליבו שהוא יוכל עוד באותו היום, ה־17 באוקטובר, לפרוש עם קבוצתו ולהקים ממשלה חליפית, כשגם וייצמן נמצא בתוכה. בדרך זו הוא קיווה להמתיק את טעם פרישתו מממשלת שמיר.

אנשי מודעי פנו לשחל וביקשו שגם ראשי המערך יביאו את וייצמן לירושלים. מודעי רצה להיפגש עם וייצמן בבית־מלון ירושלמי ומשם לתאם את עמדותיהם המשותפות.

מודעי ידוע במצבי־הרוח שלו. מסתבר שגם לוייצמן לא חסרים כאלה. הוא התעקש לא לבוא לירושלים ולא להיכנע לתכתיבי מודעי. „תגידו למיסטר רבלון שאני לא בא," אמר למי שפנו אליו. „הליפסטיק הזה יכול לעשות לי רק דבר אחד..." אמר וייצמן בהתכוונו לתפקידו בעבר של מודעי כמנכ"ל חברת התמרוקים רבלון. „כשרציתי הוא לא היה מוכן, עכשיו הוא רוצה אותי למיקוח עם הגמד," סיים וייצמן את דבריו.

אונגר התחנן בפניו. אונגר התחנן בכנסת לא הסתיים נסיון המערך להפיל את הממשלה. אנשי מודעי רמזו כל הזמן, שהם רק מחפשים עילה. לא אחת הם התייעצו עם צמרת העבודה, על סיבות טובות לפיצוץ הקואליציה.

בשלב מסויים הבין פרס שעדיפה הקרמת־בחירות על ניסיונות־נפל להקמת ממשלה חליפית. המערך פעל להביא לחוק פיזור הכנסת. מייד אחרי

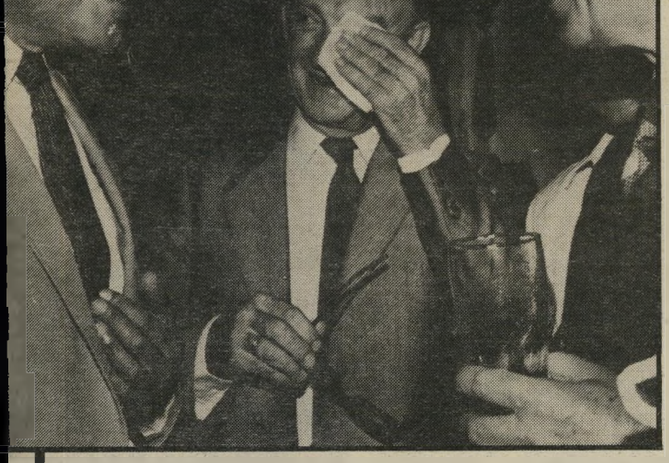

וייצמן בדק את האפשרות עם פרס

תשובה אחרת נעוצה בדבריו של מודעי לשגריר הזר. למרות שהליברלים נאלצים לרוץ לבחירות במיסגרת הליכוד הרי שהם יפרקו אותו מייד אחרי כן, משום שקיימת ביניהם ובין המערך הבנה, אם לא הסכם חתום: שהקואליציה הבאה תהיה בלי חרות.

בן־ציון ציטרין ■

בליכוד: יאוש!

ארבעה שבועות לפני הבחירות בטוח הליכוד בכישלונו — והכל מאשימים את הכל מראש

ד הבדל ניכר כבר בכניסה. בבניין מיפלגת העבודה מקדם את הבאים שומר גדול־מימדים, שגילח את זקנו האדמוני. איש לא יכול לעבור דרכו ולחדור בנעשה בין ארבעת קומות מטה־הבחירות של המערך, ברחוב הירקון 110 בתל־אביב.

במרחק דקות נסיעה במונית, במצודת זאב שברחוב המלך ג'ורג' 38, יושבים בכניסה חיילי הג"א רדומים. איש אינו מונע מזרם לטפס במדרגות מצודת זאב ולראות מקרוב איך פועל מטה־הבחירות של הליכוד.

הסביר אחד מאנשי הג"א את השמירה הרפויה: „למי יש עניין לבקר בבית נטוש?"

ואכן, מי שעולה מקומה לקומה מערכת־בחירות, אינן מכות גלים. „אנחנו איבדנו את הבחירות האלה," אמר מישהו בכיר במטה אירגון יום־הבחירות, שהתחנן ששמו לא יוזכר.

סימן ברוק למצב הקשה של הליכוד במערכת־הבחירות, שתסתיים בעוד ארבעה שבועות, ניתן לראות בקופה הריקה של המטה. בסוף השבוע התכנסו ראשי הליכוד לדיון חירום בעניין גיוס־הכספים למסע־הבחירות.

התחושה הכללית היתה, שאין טעם לשקוע בחובות, שאי־אפשר יהיה להחזירם כאשר הליכוד יהיה באופוזיציה. תיסמונת קרן תל־חי, שכמעט גרמה לפשיטת־רגל של תנועת החירות ולהסתבכות אישית קשה של מנחם בגין, הילכה אימים בחלל חדר־הישיבות.

הדג, כרגיל, מסריח מהראש.

מייד אחרי שראש־הממשלה, יצחק שמיר, גבר על אריאל שרון בהתמודדות על המקום הראשון ברשימת הליכוד לכנסת ה־11, הוא הודיע על מינויו של דויד לוי כראש מטה־הבחירות.

הקרב על הוועידה

ש מיר לא יכול היה שלא לתת ללוי את התפקיד המכובד. כל מינוי אחר לתפקיד זה היה גורם לטריקת־דלת של לוי ולהסתגרותו בבית־שאן, בצד חידוש הקרבות הפנימיים בתנועה.

אבל כל חששותיו של שמיר מפני לוי התאמתו.

לוי אינו רואה מול עיניו את הבחירות המתקרבות. הוא רואה את ועידת־החירות, שתכונס — בין אם הליכוד יהיה בשילטון ובין אם לא — זמן קצר אחרי הבחירות. מי שרוצה לשלוט במרכז הבא של חירות, שייבחר בוועידה, חייב להתחיל לעבוד כבר היום.

את זה בדיוק עושה עתה לוי. כמובן, על חשבון ניהול תקין של מערכת־הבחירות.

חיש־מהר אוכלס המטה באנשי לוי. עוזרו, אבנר סרוסי, לשעבר מנהל קבוצת הכדורגל של בית"ר רמלה, הפך להיות „האיש החזק של האיש החזק," כפי שהוא מכונה במצודה. הוא מסנן את הפונים ללוי.

יריביו טוענים, שהוא יוצר חיץ בין ראש־המטה ושאר העובדים בבניין.

ישיבות המטה כבר זכו לאיזכורים רבים בעיתונות. בעיקר בגלל התפרצויותיו של לוי ומריבות קולניות בין הנוכחים. „אילו יכלו, הם היו חותכים זה את זה," אמר פעיל במעלית לפעיל אחר, שתעה בין 13 קומות הבניין.

לוי שונא כשחולקים על דעתו, מעירים לו או מנסים לעוץ לו עצה. בגלל תכונותיו אלה הוא הספיק כבר להסתכסך עם רוב חברי מטה־הבחירות. כשהוצע שמאיר שיטרית יגיש את התשדירים, כי הוא „עובר טוב במסך", התנגד לוי בטענה שהוא „צעיר מדי".

האיש המבוקש ביותר בבניין בעונת הבחירות הוא הדובר. זה האיש שבא בקשר עם העיתונאים בארץ ועם הכתבים מחו"ל, מטפל ביחסי־ציבור יומיים של המיפלגה ובונה את תדמיתה, שהיא כה חיונית ערב ההצבעה.

דובר המטה הקודם, הפירסומאי דויד ארמון, שהכל חלקו לו שבחים, יושב ממורמר במישרדו. איש לא פנה אליו ולא ביקש את שירותיו. אולי משום שהוא חבר המיפלגה הליברלית. והיחסים בין חרות והליברלים הם עתה על סף ניתוק מוחלט (ראה עמודים 10־11).

דובר תנועת החירות, יוסי ברון, אחיו של יועץ־יחסי־הציבור נתן ברון, נעלם. הוא יטפל בעצרות ראש־הממשלה. ברון, בעל הכרס הגדולה, שהוא פוליטיקאי לא קטן, מכיר את השטח, אבל עתה לא ניתן לו לקחת חלק במישחק.

בינתיים הוא נאלץ גם לוותר על חדרו, לטובת שר־התיירות, אברהם („אברש'ה") שריר, התאום הליברלי של לוי.

וכך נפל התפקיד המבוקש בחיקה של לימור ליבנת, עובדת מישרד הפירסום טל ארויו, מצעירות חירות ובתה של זמרת הימין שולמית ליבנת. היא כבר הספיקה לתפוס במישרדי חברת־הפירסום נער־שליח תמים, והפכה אותו ל„מרגל" של מיפלגה יריבה.

יתכן שליבנת הרזה וקצוצת השיער מתאימה מאוד לתפקיד. אבל העובדה היא שמקום־עבודתה הוא שגרם את התמנותה לתפקיד הדוברת וזהו גם חלק מסיפור ההצלחה חסרת־התקדים של טל ארויו בתנועת החירות.

יחס מיוחד במישרד

כ אשר החליטה הכנסת ברוב קולות על הקדמת הבחירות, הוזכרו במצודת זאב שמותיהם של שני מישרדי־פירסום, שהיו אמורים לטפל בתעמולת־הבחירות של הליכוד: קשר בראל וטל ארויו. לוי רצה במישרד הראשון. הוא זכר לאנשיו את הצלחתם בשירות הליכוד במערכת הבחירות הקודמת.

על „בגידתם", כביכול, של אנשי קשר בראל בליכוד, כבר דובר בהרחבה. משום־מה, לא הורחב הדיון על הקשר הבל־ינתק בין טל ארויו והליכוד. אילו לא קיבל מישרד טל ארויו את תקציב־הפירסום של הליכוד, היו צריכים מנהליו, שאין חולקים על יכולתם המיקצועית

השר לוי
לא מתפקד

השר ניסים
לא קיים

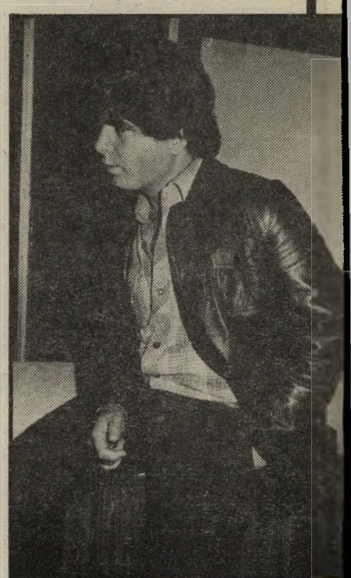

עוזר־שר סרוסי
חוסם את הגישה

סגן־שר דקל
ההמונים לא באים

השר שרון
לא תפקידים. לא מיוחדים

„המחנה הלאומי" נכשל, השיירה ברחבי הארץ מתפרקת, הסיורים בגדה עלובים, הכל מחפשים דובר

דוברת ליבנת
ממציאה ברווזים

המעולה, לפשפש טוב־טוב במעשיהם ולראות היכן הם טעו.

מעולם לא שררה הרמוניה בין מישרד־פירסום ומיפלגה, כמו בין טל ארויו ותנועת החירות. מלבד ליבנת, המועסקת כתקציבאית במישרד, עובדת שם רחל קרמרמן, אלמנתו של יוסף („יוסקה") קרמרמן, בעבר ח"כ וגיזבר חירות. היא גם בתו של השר יעקב מרידור, שלא יכהן בכנסת הבאה.

ליבנת היא ידידה טובה של רייסר. קרמרמן נמצאת בקשרים עם יורם מרידור, יושב־ראש מזכירות התנועה.

אביבה, אשתו של מרידור, זכתה ליחס מיוחד מצד המישרד, הנמצא ברחוב הוברמן בתל־אביב. בזמן מילחמת־לבנון היא אירגנה את מיבצע מלב אל לב — תרומות לקניית מיכשור רפואי לבתי־חולים. עזרה לה בכך ליבנת הצעירה. העבודה התבצעה ממישרדי טל ארויו.

בין מרידור וראשי המישרד נקשרו יחסים כל־כך טובים, שהם הציעו לה להישאר אצלם בתפקיד ניהולי בכיר. מרידור, מורה בתיכון ביהוד, התלבטה זמן רב, התייעצה עם בעלה ולבסוף דחתה באדיבות, אך בצער, את ההצעה

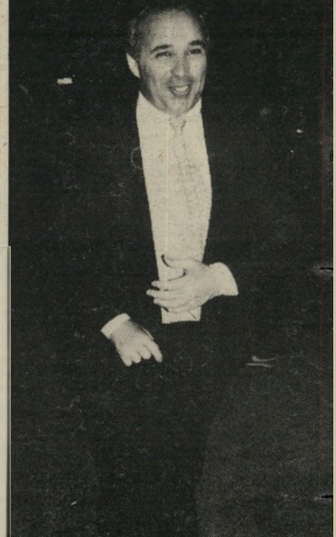

מועמד גדות
לוחם על המסך

המישרד חברה לייעוץ לתיקשורת בשם מעוף. כנדוניה הוא הביא עימו פרוייקטים של חברת העובדים.

כאשר הוא הבין שיצטרך לעזור במסע יחסי־ציבור למדיניות הכלכלית הכושלת של מרידור, הוא החליט לפרוש.

העגומות של המינוי ניראות כבר בשטח.

ניסים, שהתמקם במישרד טל ארויו ומנהל משם גם את מישרד־המישפטים, טובע בים של מלל. הוא נוהג כמיקצוען, למרות שהבנתו בתחום זה שואפת לאפס. הוא משקיע שעות על גבי שעות בירידה לפרטים שאין לו בהם כל מושג, וגורם להתמר־מרות אנשי־המיקצוע על התערבותו. הגדולה מדי לטעמם.

ערב תחילת שידורי־התעמולה בטלוויזיה, התפוצץ סיכסוך שכבר התלקח קודם לכן. גידעון גדות, יושב ראש מועצת המנהלים של מיפעל־הפיס, היה ראש מטה־ההסברה לפני שלוש שנים. מאז שהתפטר מאגף ההסברה, לפני שנה וחצי, על רקע ויכוח מיקצועי עם יורם מרידור הוא הגיע למסקנה שהתפטרות אינה משרתת את העניין. לכן נשאר גדות.

חברו של רייסר, הקבלן דויד („דודי") אפל, יכול רק להודות למישרד־הפירסום, שבעזרת מיבצע פירסומי מתוכנן היטב הצליח להפוך את הקבלן שלום אהרון גניש, שותפו של אפל, לקבלן שמחפשי הדירות הצעירים עמדו אצלו בתור.

שותף במישרד הוא הפירסומאי הוותיק והגדול אליעזר ז'ורבין. על קירבתו ליצחק שמיר מדברים במיסדרונות הפוליטיים זמן רב. איש לא בדק עד היום אם שמועה זו נכונה.

מישרד טל ארויו התארגן מייד לפעולה. הוא גייס בשוק החופשי את הכוחות הטובים ביותר. אבל, כרגיל וכצפוי, בפאשלה הראשונה האשימו אותו.

העניין החל בסיסמה „המחנה הלאומי". גם במיקרה זה הכל מייחסים אותה לז'ורבין. מבלילשאול שוב ושוב מי אבי הרעיון, די בציון מה שקרה אחרי כן כדי להבין איך פועלת המערכת בליכוד. על אישור הסיסמה החליט אדם אחד — איש חזק ששונא ויכוחים, החלפת דיעות והעלאת רעיונות חדשים. לוי הכתיב לאנשי הפירסום את הסיסמה. אחרי שהסיסמה עוררה גל נזעם של התנגדות בתוך הליכוד, לוי אומנם המשיך לתמוך בה בפה מלא, אבל עוזריו ומקורביו ניסו לרמוז שהאשם הוא במישרד־הפירסום.

שר טובע במלל

תעמולת־הבחירות קשורה, כ־מובן, באגף־ההסברה. נציג חירות באגף זה הוא רוני מילוא. נציג הליברלים הוא שר־המישפטים, משה ניסים. עליו אומרים, שגם אם הליברלים יפרשו מהליכוד, הוא בוודאי ישאר לצד תנועת החרות.

מכיוון שמילוא, המעיד על עצמו שאינו מבין גדול בתחום זה, אינו מקובל על לוי, ומכיוון שניסים רצה לזכות בכל העוגה, הפך שר־המישפטים חיש־מהר לראש מטה־ההסברה בפועל.

עקרונית אין בכל כל רע. מעשית, משום שהמדובר בניסים, התוצאות ביותר במטה הבחירות. שאר הליברלים שומרים על פרופיל נמוך. אנשי חירות דוחים אותם בשאט־נפש.

ח"כ קליינר
משתולל

מועמד ריאלי לכנסת הבאה, במטה תעמולת־הבחירות של הטלוויזיה.

ניסים ואחרים במטה ההסברה לא מוכנים שגדות יהיה הפוסק הבלעדי בשידורי־הטלוויזיה, המופקים על־ידי סירטי רול כבר בפעם החמישית ברציפות. גדות השתוקק ללכת הביתה, אך הוא נשך את שפתיו ונישאר. הוויכוח על הסמכויות לא הסתיים, אבל גדות זוקף לזכותו הצלחה ראשונה במאבק: הוא הצליח למחוק את הסיסמה „המחנה הלאומי" מתשדירי הטלוויזיה.

ניסים הוא אולי הליברלי הבולט

פחדנות אופיינית

מטה הבחירות של מיפלגת העבודה מפוצל למטות שיש בינהם קשר ושיתוף־פעולה, הרמוני יותר או פחות (העולם הזה 20.6.84). גם בליכוד יש פיצול, אבל אין כלל שיתוף־פעולה.

מזה כמה שבועות יושבים חברי מטה הדור הצעיר ומנסים לגרום להקות דם במערכת־הבחירות האנמית. עד עתה — ללא הצלחה.

בראש המטה עומד קליינר, שמיקו־מו (49) ברשימת הליכוד לכנסת הבאה מבטיח לו שישאר בחוץ.

מישרד הפירסום העובד עם מטה הצעירים הוא של יואב אביטל. במטה חברים גידעון סיטרמן מחירות וגם שני ליברלים, אמנון מנדה והד"ר חיים פרלוק. קרוב מישפחה של מאיר הוברמן, מזכיר המיפלגה הליברלית.

הרעיונאי של המטה הוא יונתן („יוני") שם־אור. לרוע מזלם של אנשי־המטה, כל פרובוקציה שלהם אינה זוכה למענה ונשכחת מייד. הכרזות שהם מפיצים, המודפסות בסטנסיל, לא מתקבלות כלל ברחוב. בכרזות אלה, המודפסות בצבעים שונים, יש בדרך כלל טקסט אינפ־טילי ואיור מטופש.

ראשי־המטה עסוקים רוב זמנם במריבות על כיבודים. הליברלים, למשל, מתנגדים שרק קליינר ייצג אותם בישיבות מטה הבחירות.

השבוע סוף־סוף הם הצליחו להרגיז. השמצות שהודפסו בעיתון חד־פעמי גרמו להתרגשות רבה. קליינר נבהל

(המשך בעמוד 62)

קטעים מתוך הפרוטוקול המוקלט של הדיון המדהים בוועדת־הבחירות המרכזית

גבידה עם ערפאת

השבוע יצטרך בית־המישפט העליון של המדינה לקבל החלטה, שתהיה בעלת חשיבות היסטורית, מפני שהיא נוגעת לעצם מהות המישטר במדינת־ישראל. היא תצטרך לאשר או לפסול את החלטתה של ועדת־הבחירות המרכזית לפסול את הרשימה המתקדמת לשלום.

בבואו להחליט, יהיה מונח על שולחנו של בית־המישפט מיסמך מיוחד־במינו: הפרוטוקול המלא של ישיבת הוועדה, שנמשכה שמונה שעות, ושנערכה בחלקה באווירה של צעקות פרועות, נאומים נוסח מק־קארתי, השמצות והכפשות.

הפרוטוקול הזה מונה 124 עמודים של מכונת־כתיבה. היו דרושים לצוות של ועדת־הבחירות חמישה ימים מלאים – ובניהם גם יום־השבת – בתוספת שעות נוספות רבות כדי לפענח את ההקלטה ולהעלות את התמליל על הנייר. מכיוון שפרוטוקול זה הוא, למעשה, כתב־האישום נגד הרשימה, יכלו פרקליטי הרשימה להגיש את הערר לבית־המשפט רק ברגע האחרון ממש, ביום האחרון שנקבע לכך על־ידי החוק.

מן הראוי היה לפרסם את הפרוטוקול הזה במלואו, כדי שכל אזרחי ישראל יוכלו להתרשם בעצמם מן הדברים, מטיבם ומסיגנונם. אך זה היה מלא לפחות גיליון שלם של „העולם הזה". על כן נאלץ „העולם הזה" להסתפק בפירסום כמה קטעים נבחרים.

להלן קטעים אלה כלשונם. אף כי קשה להאמין בכך, זהו הנוסח המילולי של הפרוטוקול:

יו"ר בך
„לא להרים את הקול!"

א ני לא מישפטנית (ולכן) עיקר הטיעונים שלי לא יהיו רק מישפטיים, אלא יותר הגיוניים וציוניים" הודיעה ח"כ התחיה גאולה כהן בפתיחת הישיבה המראתונית (שמונה שעות) ביום השני שעבר, כאשר התכנסה ועדת הבחירות המרכזית לכנסת ה־11 כדי לדון בהצעת התחיה לפסול את הרשימה המתקדמת לשלום.

34 חברי הוועדה האחרים (ובכללם שופט עליון אחד, היו"ר גבריאל בך, ארבע גברות ושני ח"כים נוספים (יהודה חשאי ורוני מילוא), ששת נציגי־הרשימה (מוחמד מיעארי, מתי פלד, יעקב ארנון, כאמל דאהר, עורך־דין יוסי ברד ואורי אבנרי) וכמה מזמני־כבוד (כמו הד"ר מאיר שחם, המפקח הארצי על הבחירות, ומנכ"ל הוועדה, מנחם טרלו) לא ידעו מה מצפה להם.

כהן החלה יורה לכל הכיוונים: היא גינתה את משה ארנס על שלא פסל את הרשימה מייד („הייתי מצפה משר־הביטחון לשמור על ביטחונה של המדינה:") ואחר־כך הודיעה כי היא „לא בית־מישפט, שאני צריכה להביא הוכחות." היא תסתפק בהוכחת כוונות ומגמות.

לשם כך העלתה את משה דיין מהקבר. לדבריה, הוא אמר פעם: „מי שעיוור הוא לא מי שאינו רואה, אלא מי שלא רוצה לראות!" וכדי לפקוח את העיניים לכולם, הודיעה כהן כי לרשימה המתקדמת „יש תורה שבכתב ויש תורה שבעל־פה ויש תורה שבלב, ואני לא יודעת, אם יש גם (אולי) תורה של סור."

אומנם, הודתה כהן, כי זה עורר את אהדתה כאשר (המועמד הראשון של הרשימה המתקדמת) אמר „האמינו לי שפי וליבי שווים," אבל מה, עורך־הדין החיפאי מיעארי אינו, בעיניה של כהן, הגאון (רב אליהו) מווילנה: „כשאומר את זה הגאון מווילנה, שפיו וליבו שווים, אני לא אבדוק תעודות." אצל מיעארי, כמובן, היא כן רוצה לבדוק.

● מדבקות „אש"ף, עכשיו!"

א חרי שגמרה לבדוק את תעודותיו של מיעארי, נזכרה כהן כי אכן אמרה פעם „שהערבים הם חלק מהנוף של הארץ הזאת," אך מייד מיהרה להוסיף: „אבל זה לא שייך עכשיו לעניין!"

אחר־כך היא כינתה את אנשי הרשימה המתקדמת „סכיזופרנים." הודיעה כי „אורי אבנרי יכול לקפוץ מהיום עד מחר" ולבסוף גילתה את הסכנה האמיתית הצפויה אם החברים הערביים של הרשימה ייבחרו לכנסת: „(היום) עדיין, כשחבריה עוברים בלוד, לכאן או לשם, יכולים להיבדק, ונבדקים חלק מהם, ומחפשים אותם. זאת עובדה. כחברי־כנסת — לא עוד: הם ייהנו מהחסינות שתעמוד להם לעבור את השלב הזה כלי חיפושים." והמצב עלול להיות עוד יותר גרוע בעבודתם היומיומית כחברי־כנסת: „האם מישהו יכול להבטיח לי שבסיעה של הרשימה... מחר לא תיתלה תמונה של ערפאת ובמכוניות (שלהם) שייכנסו לכנסת לא יהיו עליהם מדבקות ‚אש"ף, עכשיו!'?"

נושא התמונות בכנסת הציק מאוד לכהן: „בכנסת הזאת יש רק תמונה אחת, מלבד תמונות של ראשי הממשלות, תמונה של הרצל... תמונתו

ח"כ כהן
„לקחת את הפעקלך וללכת!"

של ערפאת תיתלה ואף אחד לא יכול להגיד שלא!"

אחר־כך עברה לתצפיות של שואה, „אם, חלילה, תאושר הרשימה: „יכול להיות מצב שאנו (היהודים) נצטרך לקחת את הפעקלך וללכת!" ולכן חייבים לפסול את הרשימה, למרות שלא כל־כך נעים לה: „אני גם רוצה שאנחנו נהיה יפים, אבל קודם כל אני רוצה שאנחנו נהיה קיימים." כי לגבי כהן קיומה של ישראל לא כל־כך מובטח אם מיעארי ופלד, למשל, ייכנסו לכנסת. אצלנו זה, כדבריה, לא כמו איראן, למשל: „איראן קיימת גם אחרי חומייני וגם לפני חומייני!"

ובכלל אם תאושר הרשימה, המינימום הצפוי זה חזרה לגבולות החלוקה של 1947, וזה יהיה „כמו שמישהו אומר לחברו, אני לא רוצה שתתאבד, אני רק רוצה שתפסיק לנשום!"

זה היה כבר יותר מדי לגבריאל בך, השופט העליון קר־המזג. הוא לא התאפק עוד וקטע את ח"כית התחיה: „אני מבקש, אם את יכולה, למקד ולומר בדיוק במה, בעצם, איזה מטרות פסולות את מייחסת לרשימה הזאת?"

● לא תורה מסיני

כ הן לא נרתעה: „אדוני היושב־ראש," היא סיכמה, „חז"ל אמרו: ‚למה כלה נכנסת לחופה? אין לי ספק, כולם יודעים, רובם יודעים, למה הכלה הנאת רוצה להיכנס לחופת הכנסת והחסינות שלה." ואם הנימוק הזה לא יעזור, כראי, לפחות, „לשמוע לקול הלב" ולפסול את הרשימה, כי אחרי הכל המדינה „נולדה מחלום (ואסור) שמדיניות של חלום תהרוס אותה."

הבא אחריה, איש שינוי, הפרופסור יהושע פורת, התרכז בחברים היהודיים של הרשימה המתקדמת, מתי פלד („בכל זאת היה אלוף בצה"ל... מראשוני הפלמ"ח"), יעקב ארנון („אני מכיר אותו... שכני לשכונת בית־הכרם בירושלים, ציוני"), אורי אבנרי („חייל... שנפצע ב־1948, נכה צה"ל") ואחר כך לימד את כהן שיעור קצר בהיסטוריה.

כהן טענה שהאגודה למען האסיר בישראל, בראשה עומד מיעארי, פירסמה בחוברת שהוציאה לאור את מפת ארץ־ישראל בצבעי אש"ף (לבן, ירוק, שחור ואדום). האיר פורת לכהן: „הצבעים (האלה) אינם מונופול של אש"ף ולא של העם הערבי הפלסטיני. אלה הם הצבעים הלאומיים של הערבים, מי שרוצה הסבר... הירוק — דיגלו של מוחמד; הלבן — דיגלם של בית אומיה; השחור — דיגלם של בית עבאס והאדום — דיגלם של בית פטימה. הצבעים האלה מופיעים בכל דגל ערבי. אפשר היה לראות בצבעים האלה תמיכה דווקא באופציה הירדנית. הם מופיעים בדיוק בדגל הירדני."

אחר־כך ערך פורת חשבון עם שר־הביטחון, עם החומר החסוי (המחשיד כמה חברים ערבים של הרשימה) שלא הגיע לוועדה: „אני מאומן לבחון חומר. יימסר לי החומר, אבדוק אותו, אשקול אותו ואגיע למסקנות משלי... הודעות של שר־הביטחון, אינני מתבייש לומר את זה, אינן בשבילי תורה מסיני."

ושוב עלה משה דיין מהקבר, בשפורת הוסיף: „גם לא הודעתו של (שר־הביטחון דאז) משה דיין, ערב מלחמת יום־הכיפור, שאמר שהכל יהיה בסדר ואנחנו נפצפץ את המצרים בשש שעות ולא בשישה ימים."

● חת־מיקלע בלוד

א ורי אבנרי, יו"ר הרשימה המתקדמת, הוכיח כי ידענותו במקורות אינה נופלת משל גאולה כהן. בהזכירו כי ביום הקודם נפסלה רשימת הרב כהנא, הציע אבנרי לחברי הוועדה לא ליצור איזון מלאכותי („אם פסלנו פה, אז בואו נפסול שם, כדי שזה ייראה יפה משני הצדדים") והסתמך על נימוק עתיק: „נאמר פעם על הסנהדרין שאם הוא דן אדם אחד למוות פעם ב־70 שנה, אז זה סנהדרין קטלני. אני מאוד מציע שוועדת הבחירות לא תפסוק בפסילות סיטוניות!"

אבנרי סתר את טענותיה של כהן אחת לאחת: „אם חברי־כנסת בשליחות אש"ף מעבירי תת־מיקלע דרך נמל־התעופה לוד, הוא בדיוק באותו מצב כמו לא חברי־כנסת... אם שירות־הביטחון יחשוב שחברי־כנסת בנמל־התעופה לוד יעשה משהו שאיננו בסדר, אני סומך על שירות־הביטחון שימנעו את זה."

ואשר לטענתה כי אם ייבחרו אנשי הרשימה לכנסת יבקשו להחזיר את ישראל לגבולות ה־4 ביוני 1967: „ממתי אסור להציע הצעות בכנסת? אין שום עבירה, על־פי חוק, לתבוע אפילו להעביר את הנגב לזאמביה... להקים רשימה לכנסת עם מצע, שרוצים להעביר את הנגב לקניה."

העיר אבנרי ברוח טובה, ליו"ר

נציגי הרשימה המתקדמת בשעת הטיעון בוועדת־הבחירות
ציונים כשרים, עם חותמת

תרגיל באזרחות

מי שבא מבחוץ ונכנס אל תוך אולם הקולנוע הגדול, עמד רגע, צפה במתרחש והקשיב לנאמר, יכול היה לחשוב שהוא נמצא בשיעור־אזרחות כשנושא השיעור הוא שיוויון.

על הבימה הגדולה ישבו בשתי שורות שלושים איש, כשהם מחולקים שווה בשווה יהודים וערבים. מאחוריהם, ועל השולחן שלפניהם, היו תלויים שלטים בשתי השפות, שקראו לשלום בין שני העמים, לשלום בין שתי המדינות, ולשוויון לכל אזרחי המדינה — יהודים וערבים.

הנואמים על הבימה דיברו לפי הסדר בצורה כמעט מדוייקת — נואם יהודי שדיבר עברית ונואם ערבי שדיבר ערבית. את הערב הינחו שני מנחים — יוסי אמיתי מצד היהודים, שגלש לפעמים ודיבר בערבית, ולידו עמד המנחה הערבי, פאוזי עבדאללה, שהינחה את הערב בצורה פיוטית, וגלש מדי פעם לעברית.

אך הערב הזה לא היה תרגיל בשיעור־אזרחות. זה היה ערב מרגש, שאירגנה התנועה המתקדמת לשלום, אחרי שוועדת־הבחירות המרכזית פסלה את הרשימה, החליטו ראשיה ואוהדיה לארגן כינוס־מחאה שבו, כך אמרו, יספידו את הדמוקרטיה.

הכינוס התקיים באולם הקולנוע בנצרת ביום השבת. ככר בשעות הצהריים התחילו להתאסף אנשים ונשים, שבאו להביע את מחאתם על פסילת הרשימה. הם נכנסו פנימה והתיישבו בתוך האולם הגדול, והתערבבו אלה באלה. יהודים וערבים ישבו בצוותא, נשים וגברים זה ליד זה, בלונדרים ושחורים. לא נותר כיסא פנוי אחד, ורבים עמדו במעברים, או בכניסה לאולם והקשיבו לנאמר על הבימה. גם ברחוב הקשיבו עוברים ושבים לנאומים, ששודרו למרחקים.

הכינוס נמשך שלוש וחצי שעות. באולם היה חם מאוד, אך איש כמעט לא העז לקום ממקומו. אווירת האחדות היתה מושלמת.

מזה שנים רבות לא ראתה נצרת אסיפה כה גדושה ונרגשת — וביציבור היהודי כבר נשכח זיכרן של אסיפות כאלה.

בימת הנואמים בכינוס־המחאה בנצרת
יו"ר קיבוצי ויו"ר פייטן

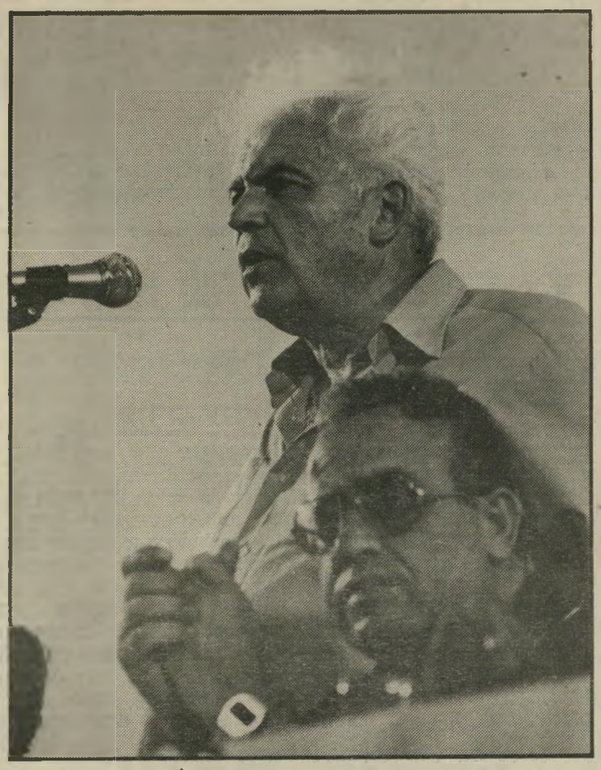

ראשי־הרשימה מיעארי (יושב) ופלד (נואם)
הנאומים שודרו ברמקול לרחוב

חלק מ־1500 היהודים והערבים בכינוס נצרת
הערבים תירגמו ליהודים

קיצורים בשל צום

ב כל פעם שדיבר נואם ערבי, אפשר היה לראות זוגות־זוגות בקהל מרכינים את ראשיהם זה לזה, כשחבר ערבי מתרגם את הנאמר לחבר יהודי, שלמרבה הבושה לא למד עדיין ערבית.

שורת הנואמים על הבימה היתה ארוכה. כולם רצו לדבר, כל אחד רצה להביע את מחאתו על פסילת הרשימה בשפתו הוא. ערבים מכל הארץ — מן המשולש, מוואדי־ערה, מהגליל ומן הנגב, ויהודים מירושלים, מתל־אביב ומחיפה.

אך הזמן היה קצר. אחרי שלוש שעות של נאומים קם יוסי אמיתי, חבר קיבוץ גבולות, המנחה היהודי של הכינוס, ואמר שלמרבה הצער אי־אפשר יהיה לשמוע את כל הדוברים, בגלל צום הרמדאן. המוסלמים צמים החודש במשך היום, וכשמגיע הערב הם הולכים לבתיהם לאכול. לכן, כך הסביר אמיתי, ברגע שתרד השמש, יהיה צורך להפסיק את הכינוס, ולתת לחברים המוסלמים שבין הערבים ללכת הביתה לאכול, אחרי שלא אכלו במשך כל היום.

חתם את הכינוס מוחמד מיעארי, מס' 1 ברשימה. הוא עבר בקלילות מעברית לערבית, דיבר בחום אל הקהל וזכה במחיאות־כפיים סוערות מכל הבאים, שקמו לכבודו על רגליהם. קודם לכן קמו לכבוד מתי פלד, בהיכנסו לאולם.

בהזדמנות זאת הזכיר אבנרי לנוכחים: „אני רוצה לומר לכם, שיש פסק־דין של בית־המישפט העליון — זה אולי דבר שאין לאף אחד בחדר הזה — המאשר שאנחנו ציונים. היגשנו על זה מישפט, שהגיע עד העליון. מר יעקב ארנון, אלוף מתי פלד, אנוכי ועוד שלושה אחרים הננו ציונים כשרים, עם חותמת של בית־המישפט העליון. אף אחד בחדר אין לו תעודה כזאת."

הוועדה, השופט בך, שהביע סברה כאילו מדובר על הכנסת חבר אחד בלבד לכנסת, מס' 1, מיעארי: „כבוד השופט, הרשה לי רק לתקן דבר אחד. אנחנו לא מקווים להכניס אדם אחד לכנסת. אנחנו בהחלט מקווים שמר יעקב ארנון (מנכ"ל מישרד־האוצר לשעבר), שהוא במקום החמישי של הרשימה, יהיה בוועדת־הכספים של הכנסת הבאה, ואני חושב שהוא מאוד מוסמך לכך!"

קשר החמרהינדי

מ וחמד מיעארי תפש את השור בקרניו, הזכיר כי פרשת אל־ארד עברה מן העולם לפני 19 שנה ורק שניים־שלושה מ־15 הפעילים של אז עדיין חיים בארץ: „אני נוסע לפעמים לנצרת ויש לי חבר שמה, שהוא עושה גלידה מצויינת, יש לו בית־חרושת לגלידה. אני הולך אליו, קוראים לו מנצור קרדוש. אני אומר לו, אבו־תאופיק, מה שלומך? תן קצת גלידה, או תמרהינדי, לשתות אצלך! תאמינו לי, זה הקשר!"

הקטע הרגוע הזה הוציא את ח"כ רוני מילוא מכליו, והוא זעק: „חשבתי גם (כשאתה הולך) לאכול גלידה עם ערפאת."

מיעארי התעלם מקריאת־הביניים. שב להסביר את עצמו: „אני איש חוק. אני עורך־דין במיקרה... אם יש דבר אחד שאני הפרתי חוק, עברתי עבירה, אולי... עבירת תנועה, חניה... כולנו לא מחוסנים מפני זה."

כשמילוא שוב לא התאפק, התערב השופט בך, העיר בקדפנות ייקית: „הרמת קול לא מוכיחה שום דבר. אני מפסיק לחשוב כשאני שומע את הדברים בקול. בעיניי, הרמת קול היא תמיד סימן של חולשה!"

אחריו עלה מתי פלד, שביקש להתייחס למיסמך החסוי של השב"כ,

(המשך בעמוד 66)

הסניגורים הירושלמיים של נאשמי המחתרת היהודית עומדים לטעון

שבית־המישפט אינו מוסמך לדון בנסיונות הפיגוע בהר־הבית

השפן של הסניגורים

ב שלב מסויים של מישפטי המחתרת היהודית נדמה היה כי האסכולה התל־אביבית של עורכי־הדין עומדת לזכות בכבוד. עונש־המאסר של שנה וחצי, שהוטל על ראשון הנידונים, הצדיק לכאורה את שיטת עקשות־הפנים של הסניגורים התל־אביביים. לפתע היה נדמה כי השיטה של „מהר יותר — קצוב יותר" מוכיחה את עצמה. השיטה הפרגמטית של קיצוץ כתב־האישום בהסכמת התביעה, הודאה באשמה, הניאה לגזר־הדין הקל. עורכי־הדין יעקב („קובה") הגלר ושותפו למישרד, משה ישראל, מתל־אביב, זרחו לרגע ככוכבי המישפט.

אולם אז בא כרעם ביום בהיר גזר־הדין של 10 שנות מאסר, שהוטל על גלעד פלאי, והפך את הקערה על פיה. המאחיים החלו נוטים, לפתע, לעבר האסכולה הירושלמית, הדוגלת בהליכה זהירה ובטוחה, ללא עיסקות־טיעון ומתקפות. עורכי־הדין דן אבי־יצחק ויעקב רובין מייצגים היסב את האסכולה הירושלמית, האיטית, היסר־דית והמפתיעה בטענות מישפטיות מבריקות.

בחזרה למנדאט

ד ירושלמים כבר רמזו בישיבות האחרונות כי באמתחתם יש שפן נסתר, טיעון מישפטי עתיק ונשכח. הם העלו מתהום הנשיה את דבר־המלך במועצתו, משנת 1924, אשר על פיו אין לבתי־המישפט בישראל סמכות לדון בעניינים העוסקים במקומות הקדושים. אי־לכך, יטענו הסניגורים, אין בית־המישפט יכול לדון בהאשמות הנוגעות לפיצוץ כיפת־הסלע, שבהן נאשמים חלק מאנשי המחתרת. על עבירה זו נידון פלאי לחמש שנות מאסר.

דבר־המלך במועצתו (המקומות הקדושים), משנת 1924, נדון במדינת־ישראל פעמיים בלבד. ומפיסקי־הדין הללו לא ברור אם הוא עדיין תקף במדינת־ישראל, או שמא בוטל מכללא עם הקמת המדינה. חמשת השופטים שדנו בפסק־הדין „חוגים לאחים נגד שר־המישטרה", משנת 1969, לא הגיעו לאחידות דיעות בנקודה זו, וכל אחד מהם פסק אחרת. על כן ילקטו בוודאי הסניגורים את הקטעים הנחמים להם מתוך מאות רפי פסק־דין, להחיל אותם על כיתב־האישום.

כאשר קיבלו הבריטים את המנדאט על פלשתינה־א"י, נדרשו על־ידי חבר־הלאומים לשמור היטב על המקומות הקדושים לכל הדתות. לשם כך חוקק המלך הבריטי במועצתו את דבר־החקיקה הזה. האנגלים חששו שמא בתי־המישפט המקומיים לא יהיו אמינים תיטרליים דיים, כדי לעסוק בעניינים העדינים של המקומות הקדושים, ולכן החליטו להפקיד מידיהם נושא זה.

סימן 2 לדבר־המלך קבע, כי כל עניין או סיכסוך, הנוגע למקומות הקדושים, לא יידון לפני בתי־המישפט, עניינים חשובים אלה יוכרעו בידי ועדה מיוחדת, שתמונה בידי בעל המנדאט.

כדי להבטיח כי לא יעקפו הוראה זו, קבע סימן 3 של אותו דבר־המלך, כי במיקרה שלא ברור אם עניין מסויים נופל בגדר העניינים המנויים בסעיף 2 או לא, יכריע בכך הנציב העליון.

הנציב העליון כבר איננו קיים.

מיהו עורך־הדין הערבי, שנוכחותו גרמה למהומה באולם המישפט של נאשמי אירגון־הטרור

„כימעט עשו לי לינץ'!"

ר רוויש נאסר, יליד הכפר טירה במשולש, למד מישפטים בלימור־די־ערב בשלוחה בתל־אביב של הפקולטה למישפטים של האוניברסיטה העברית, עוד לפני שהיתה אוניברסיטה בתל־אביב. הוא סיים את לימודיו ב־1969.

אחרי שנים רבות של עבודה מישפטית בתל־אביב, החליט לעבור לירושלים מפני שזו עיר מעורבת של יהודים וערבים. ורק אחרי שעבר ופתח מישרד בירושלים המיזרחית, הבין שירושלים היא עיר קשה ולאומנית ושתל־אביב היא עיר קוסמופוליטית.

הוא נשוי ומתגורר בירושלים. כרבריו: „בין היהודים והערבים." על שמו, נאסר, הוא אומר: „היו לי המון בעיות עם השם הזה, כשלמדתי בשנות ה־60 ועבד־אל נאצר היה בשיא תהילתו. לכן, מאז, אני מעדיף שיכתבו את שמי בסמך ולא בצדי."

הוא חבר באגודה־לזכויות־האזרח ובמועצה הישראלית לשלום ישראלי־פלסטיני. בעבר הופיע במישפטים חשובים שסוקרו על־ידי התיקשורת. בין השאר במישפט רשת־הריגול היהודית־ערבית (אודי אדיב), והגן גם על הנאשמים ברצח יהושע סלומה בבית הדסה בחברון.

כיום הוא משמש משקיף במישפט חברי אירגון הטרור היהודי, מטעמם של כארים חלף ואיבראהים אל־טאוויל.

מספר דרוויש נאסר:

בתחילת יוני פנו אלי איבראהים אל־טאוויל וכארים חלף, שני ראשי־הערים המורחים, כדי שאייצג אותם. חלף נפגע לפני ארבע שנים מפצצה שהניחו חברי אירגון הטרור היהודי במכוניתו. טאוויל ניצל אז בנס.

השניים באו אליי, לפני שנפתח מישפטם של חברי אירגון הטרור, כדי שאעיין בחומר החקירה, במטרה לבדוק אם יש מקום להגשת תביעת נזיקין נגד הנאשמים.

כנהוג במיקרים כאלה, פניתי לפרקליטות המדינה וביקשתי בשם שני הנפגעים, לעיין בחומר־החקירה. הפרקליטות סירבה. הם טענו שאין חובה חוקית להראות לנפגעים את החומר.

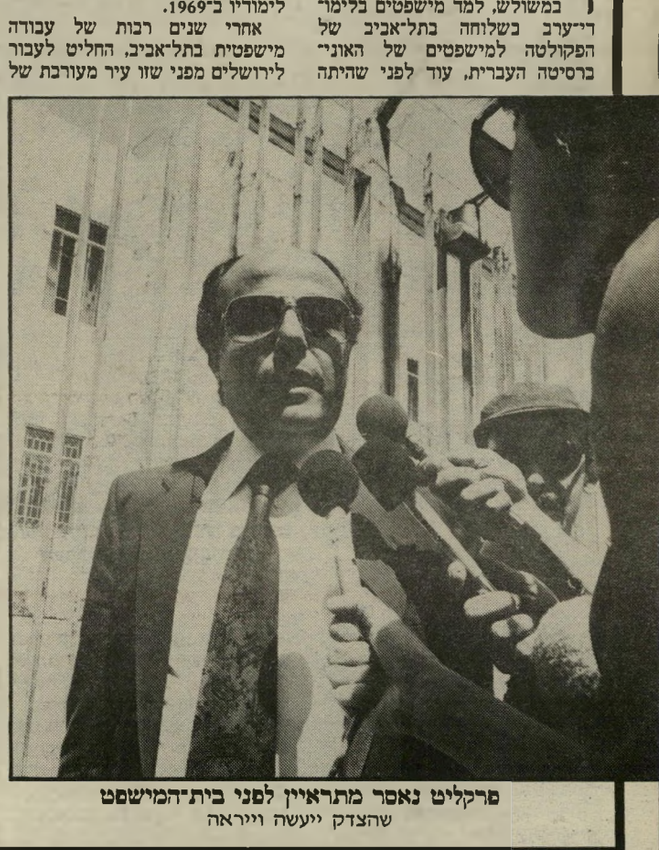

פרקליט נאסר מתראיין לפני בית־המישפט
שהצדק ייעשה ויראה

עורכי־הדין שתקו

ל דעתי זוהי החלטה שרירותית. ידוע לי שהמישטרה נהגה עד היום, ללא יוצא מן הכלל, למסור את חומר־החקירה לאנשים המעורבים בעניין. זה נוגע לנפגעים בתאונות־דרכים, או לאנשים המותקפים. המישטרה חוקרת, וכשהחקירה מסתיימת, הם נוהגים להעביר את החומר, לבקשת הנפגעים.

אני פניתי לפרקליטות ולא למישטרה, מכיוון שהחומר כבר היה בידיהם.

כך הגעתי לבית־המישפט ב־17 ביוני, כמשקיף מטעמם של כארים חלף ואיבראהים אל־טאוויל. בחוק לא קיים מעמד של משקיף, לא בישראל ולא בארצות מערביות אחרות. אבל מקובל שאדם שנפגע ואינו צד במישפט, נוהג לבוא לבית־המישפט, כדי להיווכח שהצדק ייעשה ויראה. במיקרה הזה אנחנו רוצים לראות שיש חוק אחד ליהודים וערבים ושיש שיוויון לפני החוק.

באותו היום באתי מוקדם בבוקר. מכיוון שאני עורך־דין בעצמי, אני מרגיש כבן־בית בבית־המישפט, והתייצבתי בתוך האולם הגדול. אחר־כך נכנסו הנאשמים והקהל הרב של בני־המישפחות, הקרובים והאוהדים.

הפרצופים נראו לי מוכרים. חלקם שירתו במימשל הצבאי ובחלקם נתקלתי כשייצגתי נאשמים בבתי־מישפט בשטחים הכבושים. הופעתי הרבה והייתי כנראה מוכר להם.

ואז, בשלב מסויים, ניגש אלי שוטר באזרחי, הציג את עצמו ושאל מי אני. אמרתי לו שאני עורך־דין. הוא אמר לי: כולם מצביעים עליך ואתה מקור לאי־שקט באולם. הראיתי לו תעודת־חבר של לישכת עורכי־הדין ואחרי כמה דקות התחילה המהומה בבית־המישפט, כשהקהל, בני מישפחות הנאשמים, דורשים שאצא מן האולם.

אני חושש שהשוטר נשלח כדי לברוק אם זה באמת אני, הוא עשה את השירות עבורם.

בעיתונות היה פירסום מוקדם לזה שראשי־העיריות עומדים לשלוח למישפט משקיף מטעמם, כך שבני־המישפחות ידעו שיהיה שם מישהו.

יש לי טענות מאוד קשות נגד עורכי־הדין, שאת רובם אני מכיר. ההתפרצות הראשונה היתה מן הנאשמים. אחד מהם אפילו קם והתחיל לאיים עליי. אבל עורכי־הדין לא אמרו מילה. ציפיתי שעורכי־הדין ישתיקו את הלקוחות שלהם, כדי להגן על חבר למיקצוע. זו היתה השתוללות פאשיסטית, ומי כמו עורכי־הדין יודע שיש לי זכות להיות בבית־המישפט ואיש לא יכול לאסור עליי להיכנס.

התאכזבתי מהם קשות.

גם השוטרים לא התערבו בהתקפה הפרועה עליי. זה היה סימפטום לאידיאולוגיה של פעולות הטרור, שבהם הואשמו נאשמים במישפט.

גם עיתונאים — שאני משוכנע שרובם אינם שוביניסטים והם נגד התנהגות כזאת — לא מחו על ההתנהגות המחפירה של הנאשמים ובני־מישפחותיהם.

לבוא ולדרוש שערבי לא יהיה נוכח באולם בית־המישפט, בדיון פתוח ופומבי, רק בגלל היותי ערבי — זה שוביניזם.

לעשות דבר כזה ברישגלי, בפומבי, בלי להסתיר — כנראה שהעניין הזה מקובל על החברה הישראלית. כנראה ששינאת־ערבים היא אחת ממוסכמות החברה.

בארצות־הברית הקו־קלוקס־קלן מכסים את הראש ואת הפנים, כדי שלא יזהו אותם, מפני שהם מתביישים בגועלנות שלהם. כאן זה נעשה בהצהרות ובקולי־קולות בתוך אולם בית־המישפט, ואיש מן הנוכחים אפילו לא הגיב.

לא ראיתי ניצחון בזה שהשופט בזק התערב והבהיר לנוכחים שזכותי להיות נוכח באולם, מכיוון שהדיון הוא פומבי. זה לא היה ניצחון, זו היתה תגובה טיבעית מינימאלית. היה חסר שבית־המישפט יגרר לעניין הזה ויוציא אותי החוצה.

כשהגיעה ההפסקה, נמנעתי מ־לצאת למיסדרון, שם התגודדו כל בני־המישפחות והאוהדים. אני נשארתי באולם. גם כשנגמר הדיון באותו היום לא הזדרזתי לצאת, כדי לא להיתקל בחמומי־המוח מהמישפחות והמודהים עם הנאשמים ועם מעשיהם.

פרקליט הגלר
מהר יותר

והוועדה שמזכיר דבר־המלך מעולם לא הוקמה, ובכל זאת טענו לפני בית־המישפט העליון בשנת 1968, כי דבר־המלך חי וקיים, ומונע התדיינות על המקומות־הקדושים לפני בתי־המישפט בארץ. חלק משופטי בית־המישפט העליון קיבלו קביעה זו, חלקם דחו אותה, וחלקם קיבלו אותה למחצה ודחו אותה למחצה.

בתקופת המנדאט הבריטי התעוררו בעיות לא מעטות בענייני המקומות הקדושים. הנציב העליון היה צריך להחליט לאיזו כיתה רתית הזכות לנקות את חלונות כנסיית המולד בבית־לחם, ובאיזו שפה יתפללו ליד קפלת מיכאל שבכנסיית־הקבר בירושלים. אך כאשר קמה מדינת־ישראל, נותרו רוב המקומות הקדושים לשלוש הדתות מחוץ לגבולותיה. ולכן לא היה דבר־המלך הזה אקטואלי בשנותיה הראשונות של המדינה.

רק אחרי מילחמת ששת־הימים, כאשר נכללו ירושלים והמקומות הקדושים במדינת־ישראל, חזר דבר־המלך להיות אקטואלי. כבר בחול־המועד סוכות, 1968, ניסתה קבוצת מתפללים יהודים לעלות להר־הבית ולהתפלל שם. במקום היו מתפללים מוסלמים, שהתנגדו לפלישה לתחומם. כל רגע עמד לפרוץ סיכסוך אלים, שהיה מחלל את כבוד המקום וגורם נזק רב למדינה. אישי־מישטרה שהיה במקום לא איבד את עשתונותיו ומנע את הסערה, על־ידי כך שציווה על המתפללים היהודים לעזוב את המקום.

חוגים לאומיים, והמתפללים עצמם, הגישו בקשה לבית־המישפט העליון לחייב את שר־המישטרה לאפשר להם להיכנס להר־הבית לשם תפילה. נציגי היועץ המישפטי, שייצגו את שר־המישטרה, טענו כי בגלל אותו דבר־מלך עתיק, אין בית־המישפט העליון מוסמך כלל לדון בעניין. „זהו עניין הנוגע למקומות הקדושים, ואין קדוש יותר מהר־הבית," טענו נציגי המדינה „ועל כן, על פי דבר־המלך רק הוועדה המיוחדת, אשר מעולם לא קמה, מוסמכת לדון בו."

נציגי החוגים הלאומיים טענו, כי דבר־המלך הזה בוטל מכללא עם הקמת המדינה, כמו שבוטלו הרבה חוקים ותקנות אחרים.

הנציב העליון
יוסף בורג

ד"ר השופט אלפרד ויתקון כתב:
„לדבר־המלך שתי מטרות,

המון ערבי זועם בהר־הבית
הר־הבית אינו שפיט!

האחת לשלול את סמכות בתי־המישפט לדון בכל עניין בקשר עם המקומות הקדושים, והשניה, להוציא עניין כזה אפילו מתחום סמכותה של ממשלת המנדאט. האיסור לא צומצם לסכסוכים בין ערדיים, הוא חל על כל עניין הקשור למקומות הקדושים או למיבנים או אתרים דתיים בארץ־ישראל. חושש אני שמישפט פלילי נגד מתפרע, משחית, או גנב בבית־כנסת או כנסיה נופל לאיסור זה."

ואם אמר השופט, כי עניין פלילי הקשור למקומות הקדושים איננו שפיט בגדר דבר־המלך, על אחת כמה וכמה ניסיון לפגוע בהר־הבית מסיבות דתיות טהורות. כך יטענו בוודאי סניגוריהם של הנאשמים בניסיון לפוצץ את כיפת־הסלע.

המשיך השופט ויתקון: „מיקרה כזה היה ראובן נגד מדינת ישראל". זהו המיקרה שבו גנבו שני צעירים ישראליים את כתר־הזהב הקדוש מראשה של המדונה בכנסיית הקבר, והתיכו אותו. הם נתפסו, הודו באשמה ונידונו לארבע וחמש שנות מאסר כל אחד. סניגוריהם לא ניסו אפילו לטעון כי העניין איננו שפיט בגלל דבר־המלך 1924.

השופט ויתקון עמד על כך, כי גניבת הכתר לא נעשתה ממניעים דתיים, אלא ממטרת בצע כסף ומניעים פליליים. והוא מזכיר גם את מייקל רוהאן, המטורף האוסטרלי שניסה לשרוף את כיפת הסלע בגלל מניעים דתיים, וממשיך: „אולי יימצא באחד הימים איקונוקלאסט (מנפץ אלילים) וישחית כלי־קודש מטעמים שברת רווקא." בכך חזה השופט, ב־1968, את מעשי המחתרת היהודית ב־1984. האם במיקרה זה לא יוכל בית־המישפט לדון אנשים אלה מכיוון שזהו עניין הנוגע למקומות הקדושים?

השופט ברנזון, שישב גם הוא לדין, קבע נחרצות: „מצד שני ברור שלא כל הנעשה במקום קדוש... נופל בגידרו של דבר־המלך. ההוראה של סימן 2 אינה על מעשים פליליים או אחרים, המבוצעים במקומות קדושים... כלבד שאינם קשורים בקדושתם של המקומות הללו." האם ניסיון לפוצץ מיסגד כדי לבנות תחתיו מיקדש איננו קשור בקדושתם של המקומות הללו?

השופט שימעון אגרנט, שהיה נשיא בית־המישפט העליון אז, קבע כי אין בידי דבר־המלך למנוע שפיטת נאשמים על פי סעיפים רגילים של החוק הפלילי, שנועדו במיוחד לעבירות של הפרעת סדר במקומות הקדושים וחילולם. שאילמלא כן, לא יהיה שם לא דין ולא דיין. בעוד השופטים האחרים מקבלים את דבר־המלך או פוסלים אותו, הרי השופט אגרנט קבע כי דבר־המלך איננו תקף לגבי עניינים של חופש גישה למקומות הקדושים או חילולם, ועל כן על עניינים כאלה אפשר ואפשר להביא את העבריינים לדין. אך דבר־המלך נותר תקף לעניינים של פולחן וסידרי תפילה, אשר בהם לא יתערב בית־המישפט.

תוצאתו של פסק־הדין בעניין חוגים לאומיים היתה כי בית־המישפט החליט שלא להתערב בסידרי־תפילה של יהודים על הר־הבית, והותיר את הדבר בידי שר־המישטרה. אך מכיוון שכל שופט נימק את דעתו בצורה אחרת, קשה מאוד לקבוע מהו הפועל היוצא של פסק־דין זה לגבי תקפותו של דבר־המלך משנת 1924. ויהיה זה כר נרחב לסניגורים הירושלמים להראות את כוחם.

ב־1970 הובא הנושא שנית לפני בית־המישפט העליון, הפעם בגלל סיכסוך בין הועדה הקופטית והועדה האתיופית. בחג־הפסחא ניצלו האתיופים את הזמן שבו לא נכחו הקופטים במקום, והחליפו את המנעולים בדלתות הכניסה למקום הקדוש להם, בתוך כנסיית־הקבר בירושלים. שר־המישטרה התבקש על ידם להחזיר את המצב לקדמותו, ושוב עלתה השאלה אם עניין כזה הוא שפיט, או שמא איננו בסמכות בית־המישפט, בגלל דבר־המלך.

הנשיא אגרנט התייחס ישירות לשאלת העבירה הפלילית ואמר: „אין לשלול את סמכותו של בית־המישפט רק משום שמבצעי העבירה היו בני

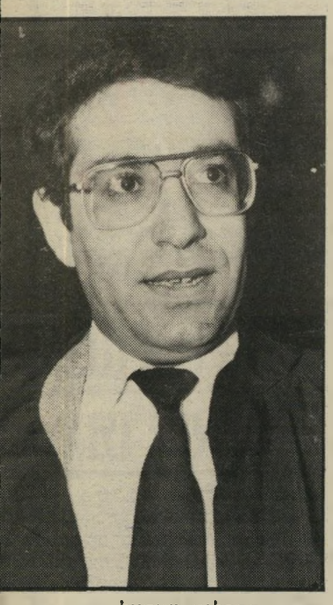

פרקליט ישראל
קצר יותר

ערה דתית פלונית, שהונעו על־ידי רצונם לעשות דין לעצמם, לשם מימוש זכויות החזקה ההיסטורית שהם טענו להן..." בכך משמיט, בעצם, השופט אגרנט את הקרקע מתחת לרגליהם של סניגורי נאשמי המחתרת. שכן, המילים שנאמרו ב־1970 נשמעות כאילו חוברו במיוחד לעניין נאשמי המחתרת היהודית.

במיקרה שבית־המישפט יקבל את טענתם של הסניגורים, ויחליט כי איננו יכול לשבת לדין בעניין הר־הבית, הרי שאת מקומו של הנציב־העליון תופס היום־לעורך זה השר יוסף בורג, שר־הדתות. ואת מקום הוועדה, שמעולם לא מונתה, ואשר צריכה לשבת לדין בעניין, תופסת על פי סעיף 29 לחוק יסוד הממשלה — ממשלת־ישראל.

אילנה אלון ■

נאסר ואשתו בחתונתם בירושלים
בין יהודים וערבים

מסע השמצות

אני מתכוון לבוא גם לישיבה הבאה. אני לא צריך לבקש חסות מן המישטרה. הם צריכים להגן על כל אחד שנמצא באולם ומותקף.

הם לא יכולים לסגור את האולם רק לקרובים, מכיוון שזה לא קיים בחוק, כל זמן שהדיון פתוח ופומבי.

גם הטענה כאילו אני תופס מקום של בני־המישפחות היא מגוכחת. אני הרי רק בן־אדם אחד והם הכינו אולם גדול במיוחד, כדי שיוכל להכיל את כל הקהל הרב.

ומייד, אחרי כמה ימים, התחיל נגדי מסע השמצות פרוע. העלילו עליי כל מיני עלילות שפלות. אני בטוח שמישהו דחף את העניין. מי שמעוניין להכפיש את שמי הם החוגים המזדהים עם קבוצת־הטרור ומעשיהם.

הרי בכל העיתונים הופיעו ראיונות עם המורים הרוחניים שלהם, למרות שלא כולם מזדהים עם כל פעולות הטרור — כולם מצדיקים את הפגיעה בראשי־הערים.

הם מנסים להטיל בי דופי כעורך־דין, מפני שייצגתי את הנאשמים בפעולת בית־הדסה. זה כאילו לומר שעורכי־הדין שמייצגים היום את נאשמי אירגון הטרור מזדהים עם הפעולות שלהם, ושכל עורך־דין המייצג נאשם ברצח או בשוד מזדהה עם מעשיו.

זו סתם עלילה. יהודי המגן על טרוריסטים — זה בסדר. ערבי המגן על טרוריסטים מן הצד השני — הוא מזדהה איתם.

בינתיים אני אמשיך לבוא לישיבות בית־המישפט, ובסופו יחליטו ח'לף וטאוויל, לקוחותיי, אם להגיש תביעת נזיקין נגד הנאשמים. בשלב הזה עדיין לא החלטנו.

גם הרבנים יזעו

רחוב הערבי אין שימחה לחשיפתו של אירגון הטרור היהודי. כולם חושבים שזהו רק קצה של קרחון, שהנאשמים קיבלו עידוד מאנשי־השילטון, ואחד מקרובי הנאשמים אף אישר זאת בראיון עיתונאי.

הערבים לא מאמינים שהאנשים האלה יקבלו עונש ראוי, או עונש כפי שמקבל נאשם ערבי על עבירות כאלה. וגם כשיקבלו את העונשים, מערכת הסלתנות והחינוך תופעל והאנשים ישוחררו בצורה כלשהי. כבר היו דברים מעולם.

כשמואשמים ערבים ישראליים בעבירות נגד ביטחון־המדינה, השופטים גוזרים עליהם עונשים חמורים במיוחד, ומנמקים זאת בכך שהם אזרחי ישראל ובתור שכאלה הם חייבים נאמנות גדולה במיוחד למדינה.

לפי פקודת־הטרור, שנחקקה אחרי קום המדינה, ערבי המזדהה עם אירגון טרור או יודע על קיומו של אירגון־טרור ולא הודיע לשילטונות — מייד מוגש נגדו כתב־אישום, ולעיתים קרובות על סמך תקנות ההגנה לשעת חירום, שהן תקנות מנדאטוריות וחמורות בהרבה מן החוק הישראלי.

כאן, לפי הפירסומים בעיתונים, מתברר שגם הרב משה לוינגר וגם הרב אליעזר ולדמן ידעו על קיומו של אירגון־הטרור, ואולי אפילו על פעולותיו, ונגד איש מהם לא הוגש עד היום כתב־אישום.

גם כל האנשים והגופים שהתארגנו לאסוף כספים למען הנאשמים חוזרים ומצהירים הצהרות, גם הם בעצם מזדהים עם אירגון־טרור, וגם נגדם לא מגישים כיתבי־אישום.

מני דפנה

בחיק המישפחה הלוחמת

מישרד־האוצר לא יורד לאחרונה מכותרות העיתונים. הפירסומים בעיתונות מטעם המערך, ותעמולת־הבחירות של שאר המיפלגות (בעיקר תמ"ן).

היכן אין הוא מופיע לחלוטין? בתעמולת־הבחירות של הליכוד, המסתפקת כרגע בשלל מצטלמים ומצטלמות למיניהם, המכריזים בגאוה „אני מצביע בעד המחנה הלאומי!" אין מסבירים מדוע הוא (או היא) מצביעים: הסיבה, כנראה, כל־כך טריוויאלית, לדעת מטה־הסברה של הליכוד, עד שאין צורך לפרט אותה.

בשבוע שעבר התכנסו פורומים שונים במצודת זאב (שרי הליכוד התכנסו כמדי יום ו' ב־09.00) והביעו את „אי־שביעות רצונם" מקו־ההסברה של הליכוד. שני הנושאים המוזנחים ביותר מבחינה זאת הם מישרד־האוצר ופרוייקט שיקום־השכונות.

„מדוע לא כותבים על הפרוייקט?" מאשים **יוסי ברון**, דובר חרות, את העיתונות (אלא את מי?) בשיחה עם סגן־השר, **משה קצב**.

אחד הדברים התמוהים הוא שאפילו ההישגים הספורים שהושגו בתקופתו של **יגאל כהן־אורגד** באוצר (כגון ירידת הגרעון המיסחרי של ישראל ב־25%) ירדו למחתרת, יחד עם **יוסי שריר**. אחרת, איך אין משתמשים בהם כתשובה לפירסומי המערך על „התוכנית הסודית"?

באוצר מודאגים מאוד מהמצב, אך מקווים שההחלטות, שהתקבלו בשבוע שעבר במצודת־זאב, יישמו עתה. במצודת זאב, לעומת זאת, טוענים שזו פשלה של דוברות משרד־האוצר, וחלק מחוסר־התיפקוד הכללי. „בינתיים עוד לא התחלנו בהסברה," אומרים לי במטה־ההסברה של הליכוד. חודש לפני שעת־האפס „עוד לא תפסנו כיוון!"

„לא תפסנו כיוון"? ואולי אישים מסויימים בחרות דווקא, תפסו כיוון, ועוד איך?

משהייה ממושכת בחיק המישפחה הלוחמת מסתבר שמכת הפירסומים וההדלפות מבית (פקידים באוצר) ומחוץ (אישים

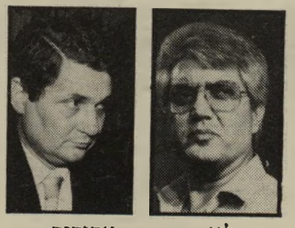

לוי ארידור
כמו בימים הטובים

בליכוד) אינה מקרית כלל וכלל. כמה אישים בכירים בליכוד לא יתאבלו אם יקח הליכוד חופשה מהשילטון לארבע שנים (לא ליותר) ויחזור בסיומן עם צוות־הנהגה שונה. **יורם אריזור**, שר־האוצר לשעבר, אינו משלים עם התואר המכובד הנ"ל. בבנייני־האומה, ביריית־הפתיחה הרעשנית של הליכוד של מסע־הבחירות — הוזמנו „שרי הליכוד" לעלות לבמה, ומי הקדים לעלות בין הראשונים, אם לא יורם אריזור?

אריזור שהצליח לשקם את תדמיתו וכוחו תוך כמה חודשים במיפלגתו, בוודאי יכול לחולל נפלאות תור ארבע שנים. פקידים באוצר מדווחים לי שמעורבותו מאחרי הקלעים ניכרת כבר היום. הכוונה היא לנסיונותיו לטרפד את מאמצי יורשו, או, כפי שהוא היה מעדיף לכנות זאת — „ממלא מקומו."

דויד לוי מעדיף שלא להיזכר בערב שבו זכה **אריק שרון** ב־42% תמיכה במרכז־חרות. באותו ערב הוספר לוי. מאז — צבר כוח וידידים חדשים־ישנים כגון יורם אריזור.

הברית לוי־אריזור עובדת ככה: לוי יתגבר „איכשהו" על יריבת מיפלגתו מהשילטון ויעבוד על סיכוייו לרוץ בראש מיפלגתו בבחירות הבאות.

איך עושים זאת? את **יצחק שמיר**, שהוא עדיין ראש־הממשלה למי שאינו זוכר, אין טעם לתקוף, מכיוון שתדמיתו בציבור במילא אינה מגובשת או מוגדרת. לכן תוקפים את אנשי שלומו של שמיר. ומה יותר קל מאשר את השר המופקד על ה„אין־אוצר"? בכך מחזק „האיש החזק" את תדמיתו כמגן הדרפונים והחלשים.

לפני זמן קצר צוטט באחד העיתונים קטע מגאום של דויד לוי, שבו הוא תוקף בחריפות את התפאר באוזניי: „איימתי על העורך בריבה אם לא תפורסם התנצלות!" והוסיף: „לא צוטטו החלקים החשובים מגאומו של דויד!" — חשובים או לא, הם עדיין חלקים.

באסטרטגיה זו משתלב נפלא יורם אריזור „המגלה פעילות שוטפת בענייני־האוצר," כדיברי פקיד בכיר באוצר.

בקיצור: הברית אריזור־לוי חזרה לימיה הטובים. אם נזכור את קיומו של **יצחק מודעי**, שנטש אותנו לכמה ימים לטובת קולומביה, ו„מועמדותו הטיבעית" לכהונת שר־האוצר, אם יצליח הליכוד לשמור על כסאותיו, ואם הליכוד לא יתפרק אחרי הבחירות, ונוסיף את דבריו של פקיד באוצר שאמר לי „מדוע שלא נדבר? כולם מדברים: במצודת־זאב, בממשלה..." — נבין שליגאל כהן־אורגד אין שום סיבה שבעולם להיות מוטרד מ**גד יעקובי**: מי שיש לו חברי־מיפלגה כאלה, אינו זקוק ליריבים במיפלגה הנגדית.

דואר־דפנה לרשותכם

דואר־ישראל עובד, כידוע, לאט. לכן מצאו כמה שרים נכבדים דרכים להתגבר על כך חודש לפני הבחירות: הם פשוט נעזרים בשירותיה האדיבים של העיתונות.

ביום הראשון כתב שר־העבודה־והרווחה־והקליטה **אהרון אזין** מיכתב לשר־האוצר, **יגאל כהן־אורגד**, ובו דרש ממנו לקיים דיון בוועדת־השרים לענייני כלכלה על המשק המישפחתי־הקלאי. במיכתב כתב: „אני מקווה ששר־החקלאות יב"א הצעות מעשיות. ולא אני מוכן להביא הצעות משלי. שיביאו לשיפור המצב."

מה פיתאום נזכר אזין הנינוח. שקשה מאוד למצוא בלישכתו אחרי השעה 15.00 באחיו החקלאים מהמושבים? את התשובה אני משאירה לאינטליגנציה של **פסח גרוסר**.

תוכן המיכתב הגיע לידי העולם הזה באותו היום שבו נכתב. עוד לפני שהספיק להגיע לידי המוכתב, שר־האוצר, ששמע על קיום המכתב ותוכנו ממני, בזה הריני מצהירה שהעולם הזה מעמיד את שירותיו הטובים (והמהירים) לצורך מתן תשובה למיכתב, או כל התכתבות אחרת בין השרים, עד ה־23 ביולי.

אהבה נוסח חרות (פרק ב')

ביום שני שעבר עלתה מיגדל־העמק פעמיים על המפה. שני שרים כיבדו את עיירת־הפיתוח בנוכחות: שר־האוצר, **יגאל כהן־אורגד**, וסגן־ראש־הממשלה, **דויד לוי**. בעצם, הייתי צריכה לדווח על השניים בסדר הפוך, מכיוון שדויד לוי הוא איש־כבוד (לעצמו), והרעיון שהוא אינו הכוכב הבילעדי של היום פשוט היה בלתי־נסבל.

לוי הגיע באיחור המכבד את בעליו (איחור בן שעה) לבית ראש־המועצה, **שאול עמור**. כשהלה התנצל לפניו שעליו לקבל גם את פני שר־האוצר התרגז לוי ואיים: „אז אני הולך!"

יגאל כהן־אורגד נאלץ להתקבל על־ידי עצמו, וסיורו התנהל תחת צילו המרוגז של דויד לוי, שהגיע למקום כדי לכבוש בסירטי התעמולה של הליכוד לבחירות. כמו כל כוכב טלוויזיה, היה נתון לוי למצב־רוח, וצעק בעצבנות „אבל למה אתם מצלמים? עכשיו אני בשיחה פרטית!"

מכונת־ההסברה של הליכוד לא הפסיקה לתקתק אפילו לשבריר של שניה, אם במצלמות סטילס, אם בצוות־הסרטה: לוי מדבר עם הרב גרוסמן, (הרב שהתפרסם בכך שהוא נוהג להעביר אנשים מרחבות הדיסקוטקים לישיבותיו), כהן־אורגד מדבר עם גרוסמן, לוי מדבר עם שאול עמור, כהן־אורגד מדבר עם עמור, לידי לא מ־ד־ב־ר ע־ם כ־ה־ן א־ר־ג־ד!

הנסיונות להפגיש את השניים לא עברו אפילו את שלב הגישוש. סגן ראש הממשלה, שר השיכון והבינוי, ראש מטה הבחירות של הליכוד (ואם שכחתי כמה תארים — עם כבודו הסליחה) עזב את ישיבתו של הרב גרוסמן דקות ספורות לפני שהגיע לשם כהן־אורגד, והסתלק מתוך

חייך, אכלת אותה!

א־פרופו מכונת־ההסברה המשו־מנת של הליכוד, המשלחת את מצלמותיה־מסרטותיה אחר השרים באשר ילכו, מתעוררת השאלה: האם צריך לבקש את אישורם של עובדי מיפעל, למשל שאיתם נפגש המצטלם־התורן מחבורת הממשלה, כדי לכלול אותם במישדרי־הבחירות של הליכוד (או של כל מפלגה אחרת)?

השאלה התעוררה בי ביתר חריפותה לשמע סיפור שסיפק לי **ארכיטקט צעיר**, העובד בנמל יפו. לדבריו, נערכו בנמל, ביום שני לפני שבועיים, לכבוד ביקורו של כבוד שר־התחבורה, **חיים קורפו**. האדריכל היה אמור לארח את השר, יחד עם מנהלי הנמל. אלא מאי? הללו בוששו להגיע (מאוחר יותר הסתבר שהיו מעורבים בתאונת־דרכים) והותירו לו את הבימה. הלה נאלץ להקביל את פני השר בגפו, ולכבכב, להפתעתו, לצד השר מול צוות־הסרטה נמרץ. הסבריו של

קורפו
כוכב טלוויזיה

הארכיטקט תועדו בצלולואיד מבלי שביקשו את רשותו, ומבלי שהסבירו לו לפחות במה דברים אמורים.

כעת מחכה הארכיטקט הסימפטי, שאגב אינו נמנה כלל וכלל עם „המחנה הלאומי", לרגע שקלסטרו יופיע על פני המירקע ויהווה חלק מתעמולה לגוף שבו אינו מאמין.

לזה בריוק קוראים: „חייך — אכלת אותה!"

יהיה מעניין

מה קורה בעניין תביעת־הדיבה שהגיש המערך נגד חברי־הכנסת **רוני מילוא** בגלל התבטאויותיו על פרשת **יעקב לוינסון**?

מקורות האוהבים לכנות עצמם „יודעי־דבר" מדליפים לי ש„הולך להיות שמח": באי־כוחו של מילוא מתכוונים לעשות מיצווה, ולהחזיר (זמנית) לארץ את אחד היורדים המפורסמים ביותר, **אשר ידלין**, העושה עסקים כלשהם בארץ־השפע.

„הוא הסכים?" אני מבררת. בליכוד אין מבינים את פשר השאלה: „מה זאת אומרת? הוא יקבל זימון לבית־המישפט וזהו!"

רוני מילוא, מצידו, מבטיח לי בטון מיקצועי, בלתי־מעורב: „היה מישפט מעניין!"

עוד משהו

ואם ברוני מילוא עסקינן: הוא לא שוקט על שמריו. יריביו בליכוד נהגו לעדכן אותי לאחרונה, בשימחה בלתי־מוסתרת, שאם יאבד הליכוד את השילטון — הדבר יחסל את הקאריירות הפוליטיות הן של ראש־הממשלה, **יצחק שמיר**, ושל אנשי־שלומו, כשהשימחה (לאיד) מתמקדת ברוני מילוא.

מסתבר, שהשימחה מוקדמת מדי, לפחות כשמדובר באידיאולוגיה ובלואיליות של אדם כמו רוני מילוא: לאחרונה הוא מנסה להתקרב למס' 2 בחרות, **דויד לוי**, ונסיונותיו אלה אינם נתקלים בעוינות.

בשיטה אמריקאית

מזמן (מאז הבחירות האחרונות) לא גדשו את לוחות־הזמנים של השרים וסגניהם שמות של מקומות נידחים (לגביהם) ברחבי הארץ כפי שזה קורה בימים אלו.

„עכשיו נזכרתם בנו?" זה מוטו החוזר בכל סיור, גם באותם המוגד־

קצב
„זה יהודה ברקון?"

רים כ„סיורים טובים" על־ידי כוכבי־הם.

משה קצב, סגן־שר־השיכון, נזכר בעיר השניה בגודלה בגוש דן — ברמת־גן. באווירה ביתית (רמת־גן נחשבת כמיבצר הליכוד, עם חריגות קלות) צעד בחור נמוך, צנום, ברחובות, לחץ ידיים ואמר: „שלום, שמי משה קצב..."

כבוד סגן־השר, קטן־קומה, צעד תחת שני מוטות ענק, שנשאו בגאוה את דגלי ישראל, ושהצליחו להרגיז את המערכניקים המעטים, שהעזו להפר את השלווה. „מה — דגל ישראל, זה רק שלכם?" הרגלים היו מיטרד מאוחר יותר. כשהצטרכו לחפש מונית בעלת גג חזק, על־מנת להיפטר מהם.

המיגרש יותר ביתי מביתי. „תצביעו בשבילנו?" שואל קצב את המתחככים הנרגשים. „בטח!"

נעצרים ליד בוטיק. אני מרימה מבטי לשלט שמעליו, ושמו של הבוטיק — תאמינו או לא — הוא לילי שרון.

נוסעים ל„בייבי של משה."

או־טו־טו: שר־אוצר

יצחק מודעי רוצה לכהן כשר־האוצר הבא של מדינת־ישראל, בממשלת הליכוד או בממשלת־המערך.

בינתיים, כך מדווחים לי חברי וועדת־השרים לכלכלה, אין הוא מבטל את זמנו: „מדי פעם יש לו הצעות־יעול. ובאופן כללי הוא הרבה יותר פעיל מפעיל."

ביום הראשון שעבר ניסה מודעי לברוק את כוחו, והציע שתי הצעות־יעול: האחת בעניין מיקדמות הביטוח הלאומי, והשניה בעניין ההפקדה על היכוא.

והרי התוצאות: ההצעה הראשונה נפלה ברוב של שלושה נגד שניים. כשאהר נמנע. ההצעה השניה נפלה ברוב של ארבעה נגד אחד.

לכל חובבי האריתמטיקה — לא. לא חלה כאן כל טעות: בהצבעה הראשונה, נכחו שישה שרים, ואילו בשניה נכחו חמישה בלבד. לאחר שהתבררו תוצאות ההצבעה הראשונה, העדיף אחד השרים (נחשו מי?) שלא להיות נוכח בהצבעה השניה.

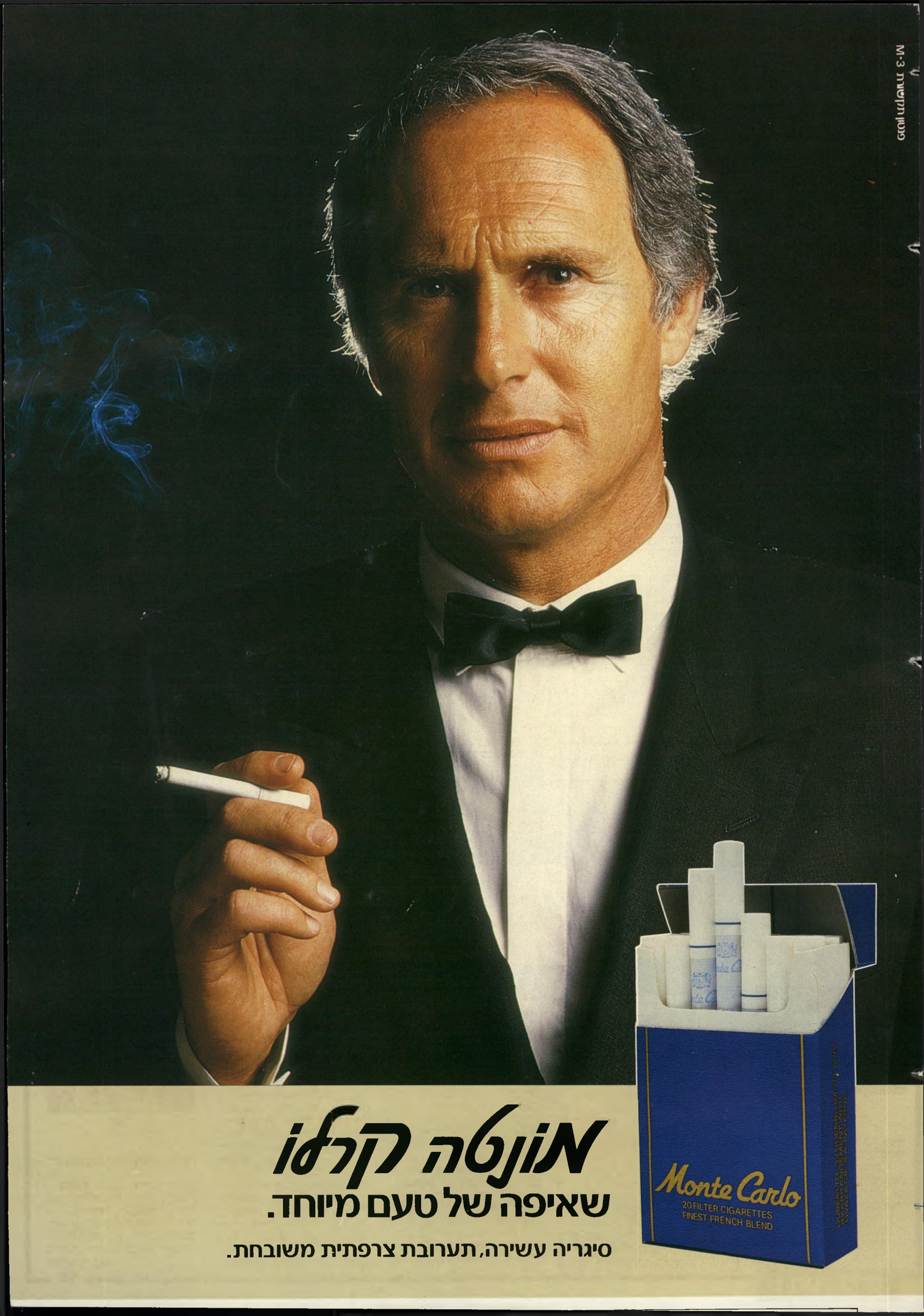

מונטה קרלו

שאיפה של טעם מיוחד.

סיגריה עשירה, תערובת צרפתית משובחת.

שטראוס - מצוירנת כתמיד
לגיל יותר נפאות
שטראוס
השמנת של הגלידות.
חדש
שקלידה
גלידת שמנת בטעם וניל
עם שקדים
חדש
פקאנית
שטראוס
חדש
שוקושקד
גלידת שמנת בטעם שוקולד
עם שקדים מצופים

אנשים

עזר וייצמן כרת השבוע ברית־דמים חדשה ורפאל איתן ניסה את מזלו על אוניה.

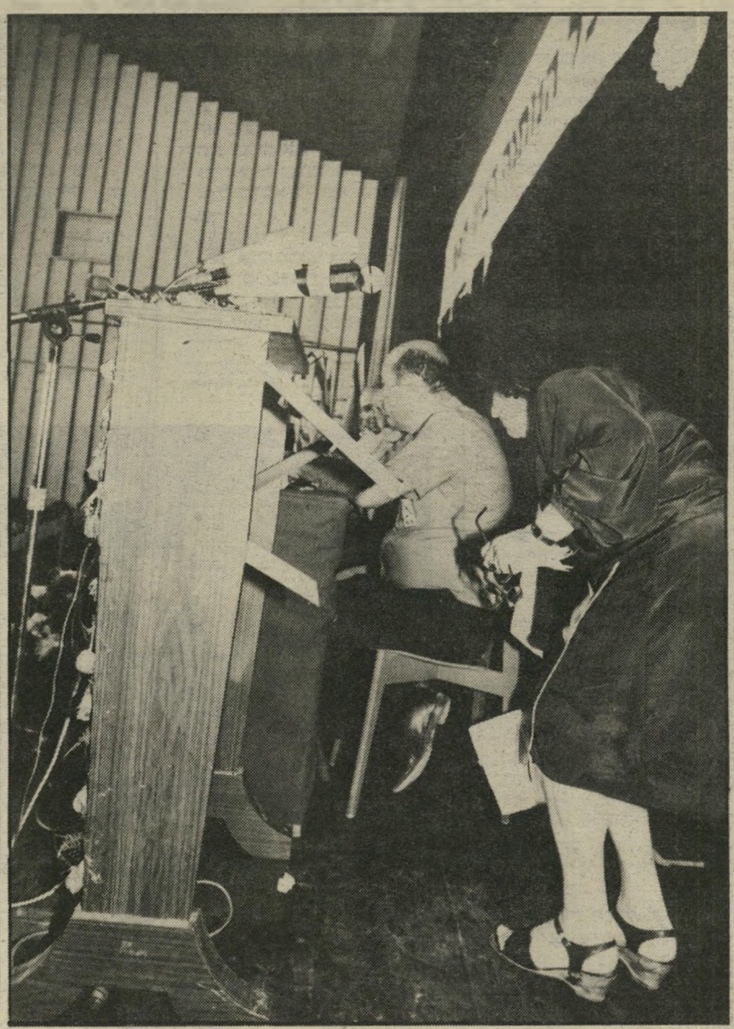

רפאל איתן מחפש מתחת לכן־הנואמים את דפי־נאומו שנפלו לריצפה (למעלה מימין). גם גורלה של ח"כ גאולה כהן, שעלתה לנאום באותו הכינוס לא שפר עליה, וגם דפי־נאומה נפלו. תנועת התחיה־צומת פתחה את מסע־הבחירות שלה בכינוס באולם אוהל־שם בתל־אביב, ועל־פי ההתכופפויות של ראשי התנועה הימנית נראה שההתחלה שלהם היתה ברגל שמאל. רפול הוא הנואם המבוקש ביותר בתחיה, למורת רוחה של כהן. הוא גם יככב בשידורי תעמולת־הבחירות בטלוויזיה.

■ **יובל נאמן** שר־המדע, נסע השבוע למועדון יוקרתי בהולנד (סם אקזקטיב קלאב) כדי להרצות על הנס הישראלי — התקומה והעשיה. בגלל שביתת עובדי מישרד־התוץ, לא בא איש מהנציגות הישראלית לקבל את פניו. היחידי שבא לפגוש אותו היה **אברהם קיסרמן**, מנהל רשות ההשקעות באירופה. נאמן אמר למקורביו: „מצער שעובדי מישרד־החוץ, כמאבקם על השכר, מוכנים לפגוע בקשרים המדיניים של ישראל ולגרום נזק לתדמיתנו בעולם." העיר על כך אחד ממקורביו של נאמן: „בהרצאתו לא דיבר השר על האבחנה שעשה בישראל לגבי מעשי הטרור של המחתרת היהודית. גם זה ככל הנראה היה פוגע בתדמיתנו."

■ אחרי תאונת־הדרכים שבה היו מעורבים **עזר וייצמן**, נהגו **זאב גרינפלד** ויועצו לענייני תיקשורת, **צבי רימון**, אמר וייצמן לרימון: „עתה יש בינינו ברית־דמים."

■ מועמד התחיה לכנסת, **רפאל** („רפול") **איתן** התראיין בצהרי יום השישי במועדון בתל־אביב. כאשר נשאל לאן נעלמו **מנחם בגין** ו**יוסי שריד** ענה: „אני יודע? הם בוודאי יושבים יחד ומתפללים."

■ לרפול יש מיקצוע נוסף. הוא בעל הסמכה כמפעיל מוטור מסוג ב' באוניית דיזל. בשנת 1950 הוא עזב את צה"ל, עבר קורס ולא מצא עבודה בים. לכן הוא חזר לצבא.

■ הרב הירושלמי, **דויד יגל**, שהוא ראש ישיבה של חוזרים־בתשובה טוען שהחילונים מתייחסים ברוע־לב לדתיים. יגל, הלבוש בשחורים, הביא דוגמה לכך. הוא נסע עם ילדיו לתל־אביב, עוד בתקופה שגן־החיות היה צמוד לבניין עיריית תל־אביב. לנהג הוא אמר: „הורד אותי בגן־החיות." ענה לו הנהג: „איפה שאוריד אותך, שם זה גן החיות."

■ בישיבת מטה־הבחירות של הליכוד ביקש ח"כ הליברלים, **סינחם** („פיני") **גולדשטיין**, לדעת מי מופיע בתשדירי תעמולת הבחירות של הליכוד בטלוויזיה. אחרי שהתברר לו שהוא לא יהיה בין המצולמים, אמר: „אומר בגלוי — אני רוצה להופיע בטלוויזיה. לפחות כך יזכרו אותי." ענה לו ראש מטה האירגון, ח"כ תרות, **מיכה רייסר**: „אני מוכן לצרף אותך למקהלת הג'ינגל של הליכוד."

■ פרק שלם מוקדש בסיפרו של **יאיר קוטלר**, לא לפיר־סום, לח"כ הליברלים **יצחק** („זיגי") **זייגר**. הוא קרא פרק זה בעיון רב. את האחרים עדיין לא. „אילו היה לי זמן לקרוא ספרים, לא הייתי ח"כ," הסביר זייגר.

■ מנהל מחלקת תוכניות התרבות והבידור בגלי־צה"ל, **מולי שפירא**, לא העלה על דעתו שהפקת המופע שירי **משה ארגוב** תעלה על כל הציפיות, לפחות מבחינת קניית הכרטיסים. כל צמרת צה"ל ביקשה כרטיסים למופע שהתקיים במועדון צוותא, ושהוקלט לתחנה הצבאית. השחקנית **חנה מרון** ביקשה כרטיס והבטיחה לשבת בכל מקום שיימצא אפילו במדרגות. שפירא סידר לה כרטיס. השחקנית, רחל מרכוס, אלמנתו של **נתן אלתרמן** איימה שתבוא גם ללא כרטיס. שפירא נתן לה את מושבו שלו. בעיקבות הלחץ הטלפוני ברירתו של שפירא, הוא הזמין אנשי אבטחה ששמרו בכניסה, כדי שמי שלא היה לו כרטיס, לא ייכנס.

■ תכיפות ערבי הראיונות שמנחה באחרונה **איתן דנציג** גרמה לו דלקת במיתרי־הקול, בצירוף הצטננות קשה. דנציג נשלח לבדיקות בבית־החולים איכילוב ושם הוא פגש בח"כ העבודה, **אליהו שמייזר**. זה סיפר שבזמן מערכת־הבחירות הקודמת גם הוא לקה בגרונו, ובמשך שבועיים רצופים לא יכול היה להוציא הגה מפיו. „במיפלגה היו רבים ששמחו על כך," סיים שמייזר את סיפורו.

■ המנחה **יעקב אגמון** גילה שהממשלה כבר החלה בהכנות לקראת חגיגות יום־העצמאות הבא. „מדליקי המשואות בהר־הרצל," הוא אמר בחיוך, „יהיו חברי המחתרת."

יגאל כהן־אורגד שר־האוצר התראיין במועדון קלאב A, ערב לפני שהמועדון היוקרתי עלה באש. כהן־אורגד החזיק ביד אחת את המיקרופון וביד שניה כוס־מים, שממנה לגם כדי להרטיב את גרונו. הוא בא למועדון היוקרתי עם אשתו שרה, שעקבה בדריכות אחר מוצא פיו.

אורה הרצוג מבינה יידיש, בנו של אורי דן רוצה בשימעון פרס כראש־הממשלה ואסירים לשעבר משתקמים באילת

■ בת כמה היא מגישת תשדירי תעמולת הבחירות של המערך? באחד העיתונים פורסם שאתי שילוני היא בת 28. אבל חברים שסיימו איתה את לימודיהם בתיכון עירוני א' בתל־אביב, מחזור תשכ"ח, הם בני 34 משום מה.

■ יושב־ראש הכנסת, מנחם סבירוב, שלא יהיה ח"כ בכנסת הבאה, התייחס לסיכמת הבחירות המודפסת של המערך. "המערך הוא התיקווה היחידה של ה־ליכוד," חייך סבירוב.

■ גיבורי מישפט הריבה בין סגל ושמואל עצמון בבית־הנשיא, בחגיגות לכבוד יום הולדתו ה־125 של שלום עליכם. הרצוג שאל מרוע הוא לא הוזמן להצגתם ביידיש הגלגל מסתובב. ענה לו רודנסקי: "חשבתי שלא תבינו את השפה." הרצוג, בן אירלנד, רחה זאת בביטול. אשתו, אורה, בת מצריים מבנות מישפחת אמבש השיבה ביידיש דווקא: "אני א־יידישא טוכטר" (אני בת יידישאית). השמוליקים הבינו את הרמז. השבוע התקיימה הצגה בנוכחות הנשיא ומוזמנים רבים. ביניהם נציג ישראל ב־או"ם, הפרופסור יהודה בלום, וגם ראש עיריית ירושלים, טדי קולק ואשתו, תמר, שבאו באיחור. קולק לא רצה לשבת בשורה הראשונה, כדי לא להפריע למהלך ההצגה. הוא ואשתו נעמדו ליד דלת הכניסה. מישהו, שישב בסמוך, ראה את ראש העיריה עומד, ומיהר להציע לו את מקומו.

■ אחרי ההצגה הלכו השוד קנים וחלק מהמוזמנים לבר פינק. המארח היה עורך־הדין יוסף ("יוסלה") ויינפלד, המת־גורר עתה בלונדון. סגל ניצל את ההזדמנות, כדי לספר עד כמה הוא משתוקק לשחק על בימה בלונדון. ויינפלד הבטיח כמובן שהוא יטפל בכך, אך סגל, שבנו גורי השתלם במישחק בלונדון, היה פסימי משום מה: "נשות מיזרחי ובנו של שאול אייזנברג וגם אגודת שוחרי האוניברסיטה הבטיחו, וכלום לא יצא מזה," אמר.

■ שביתת הטלוויזיה התכו־פות הזכירו למי שהיה מנכ"ל רשות־השידור, יצחק ליבני, שבתקופת כהונתו היה ניסיון להתארגנות קבוצת צופים למען שביתת־צפייה. הם פעלו לשי־דורי טלוויזיה רק במחצית השבוע, כפי שיזם בזמנו המנכ"ל הראשון של הטלוויזיה, ה־פרופסור אליהו כ"ץ. ליבני מספר שהניסיון לא הצליח וב־עולם כולו, רק באיסלנד אין משדרים יום יום.

■ לעיתונאי אורי דן, מ־קורבו של שרון, יש צרות בבית. בנו, אורון, חייל בשירות סדיר מעוניין ששימעון פרס יהיה העיריה לשעבר, גדי כץ, שעקר מסמיכה אחת לשניה. אחד שלא חזר לצפון בבוקר יום ראשון, הוא הצייר אבי סיילה, שמת־גורר עתה באוהל בחוף אלמוג, אצל מיכאלו יוצא שארם א־שייך.

■ אורח מכובד אחר במסיבות היה רפי נלסון, שבא עם בנו לירון, הדומה לו כשתי טיפות מים. לירון מנהל עתה את הכפר, ויחליף את אביו כשזה ייצא בהפלגה ביאכטה שלו, ביחד עם דידי מנוסי וחברים אחרים. רק הדורת מראה ששמה סילביה בירן ומיקצועה המצויין במודעה הוא מורה בתיכון. בירן היתה בעבר מורה. ב־18 החו־דשים האחרונים היא משמשת כמזכירת סניף תל־אביב של המיפלגה הליברלית.

■ 19 קילו ממישקלה הורידה רות דיין, לפני ש־הגיעה ליוהאנסבורג בדרום־אפריקה, כדי לפתוח שם סניף של משכית. חברים לוחצים עליה עתה לעשות ניתוח פלסטי בפניה.

■ האם המערך שינה את עורו? המיסעדן אלי רונן טוען שהשינוי היחידי שהתחדש שם, זה שחיים בר־לב מגמגם פחות.

■ רונן, שהביא לארץ מ־פאריס את הישראלי לשעבר אלי אמסלם, שהיה מאושפז שנים רבות במוסד סגור וש־מישרד־הביטחון הישראלי חשב אותו כמת, לא שבע נחת מקבלת־הפנים הצנועה שנערכה לכבודו. "אם הוא לא היה מארו־קאי, אלא גרישה סייגין, כל המדינה היתה עומדת על הרגליים," אמר בזעם המיסעדן ממקורבי אהרון אבו־חצי־רא, שפרש ממיסעדת האפרו־חים שלו שברחוב אבן־גבירול בתל־אביב, בגלל שכר־דירה גבוה שהתבקש לשלם.

■ צחוק הגורל. שעות ספר־רות לפני שריפת מוערון היוקרה קלאב A בילתה בעלת ה־מועדון, כרמלה זילברמן, עם חברה, זאב קירשנר, בטיילת בתל־אביב. כשישב קירשנר בבית־קפה עם חברים שפגש, הוא הצית סיגריה ושכח את המצית שלו על השולחן, כשעזב את המקום.

■ ערב לפני השריפה באה למקום לערב ראיונות ח"כית התחיה גאולה כהן. בעודה מטפסת לקומה השלישית בבניין, העירו את תשומת־ליבה שהיא הוזמנה להתראיין בדיוק שבוע לפני־כן.

■ התוכנית זהו זה. שתחדש את שידוריה ביום השני הקרוב, צולמה בחלקה בחוף הנופש החדש בכינרת, לונה גל בחוף־גולן. אחת הכתבות היתה על שיט קייאקים בכינרת. אבל רצה הגורל, וכאשר באו אנשי צוות התוכנית לצילומים, היתה הימה סוערת ביותר. אחרי שמוג־האוויר השתנה מעט הוצאו אל הכינרת שמונה קייאקים בלבד, בליווי צמוד של ארבעה סירות מנוע. בקייאק הראשון ישבו השחקן שלמה בר־אבא, ואיש מבט ספורט, יורם שימרון. קייאק זה התהפך ושימרון ובר־אבא צללו למים. אחרי שחולצו, הסתבר ששימרון איבד את משקפיו שצללו למים.

■ בצילום אחר היו אמורים ספי ריבלין, שולה חן וששון גבאי להתנגש כשהם יושבים בסירות פדלים. אך התסריט של ענת גוב לא התאים לתנאי השטח. ההתנגשות היחידה שהיתה אפשרית היתה בין גלשני־רוח בלב הימה. ההתנגשות התבצעה, אך מי שלקח בה חלק לא היו שלושת השחקנים.

מרים חמיך אשתו לשעבר ובת זוגו בהווה של ניצב אברהם תורגמן ישבה לצד אשתו של ניצב דויד קראוס. יהודית. במסיבה לסגל הבכיר של מחוז תל־אביב שנערכה בבית־השוטר בידי־אליהו, לרגל חילופי מפקדי המחוז. תורגמן עזב את תל־אביב אחרי שלוש שנות כהונה וקראוס מחליף אותו. למסיבה באו גם מפכ"ל המישטרה וצמרת מישרד־הפנים, ללא השר

שהשה בחו"ל. איבצן היה מרוגז מאוד. כשהתברר לו שהעיתונות הוזמנה לאירוע. שאל אותו הניצב אברהם תורגמן: "אדוני המפכ"ל, איך אפשר שלא להזמין עיתונאים לאירוע מסוג זה?" אז ביקש איבצן מהצלמים שלא יצלמו אותו פעם אחר פעם. כאשר התקרבה אליו צלמת העולם הזה, כדי לצלמו מקרוב. כשהוא משוחח עם קראוס, יריבו בנפש, לא התאפק המפכ"ל נעים־ההליכות והרים את קולו עליה.

אריאל שרון והשבועון טיים נמצאים עתה בארץ. שרון שב למסע־הבחירות ואילו הכתב שנגדו הוגשה התביעה, דויד ("דודו") הלוי עוסק עתה באיתור חומר על מה שהתרחש בביירות בין רצח בשיר ג'ומאייל והטבח במחנות ה־פליטים בצברה ושאתילא.

■ לנשיא־המדינה חיים הרצוג, אין מזל עם הצלמים הירושלמים. לא מכבר הופיעו במישכן שני ילדים שניגנו בכינור ובפסנתר. הרצוג האזין לשניים בעיניים עצומות. בהפ־סקה, כשפקח את עיניו, ראה לצידו את הצלמים ודרש מהם בתוקף שיעלבו אותו.

■ אחת מעובדות בית־הנשיא, חסיה ויגר, היא אשתו של השופט המחוזי הירושלמי יש־ראל ויגר, שגזר השבוע עשר שנות מאסר על אחד החברים במחתרת, גילעד פלאי.

■ לפני חמישה שבועות התארחו שלושת השמוליקים, שמואל רודנסקי, שמואל עצמון וישראל סגל, בבית־הנשיא, בחגיגות לכבוד יום הולדתו ה־125 של שלום עליכם. הרצוג שאל מדוע הוא לא הוזמן להצגתם ביידיש הגלגל מסתובב. ענה לו רודנסקי: "חשבתי שלא תבינו את השפה." הרצוג, בן אירלנד, רחה זאת בביטול. אשתו, אורה, בת מצריים מבנות מישפחת אמבש השיבה ביידיש דווקא: "אני א־יידישא טוכטר" (אני בת יידישאית). השמוליקים הבינו את הרמז. השבוע התקיימה הצגה בנוכחות הנשיא ומוזמנים רבים. ביניהם נציג ישראל ב־או"ם, הפרופסור יהודה בלום, וגם ראש עיריית ירושלים, טדי קולק ואשתו, תמר, שבאו באיחור. קולק לא רצה לשבת בשורה הראשונה, כדי לא להפריע למהלך ההצגה. הוא ואשתו נעמדו ליד דלת הכניסה. מישהו, שישב בסמוך, ראה את ראש העיריה עומד, ומיהר להציע לו את מקומו.

■ אחרי ההצגה הלכו השוד קנים וחלק מהמוזמנים לבר פינק. המארח היה עורך־הדין יוסף ("יוסלה") ויינפלד, המת־גורר עתה בלונדון. סגל ניצל את ההזדמנות, כדי לספר עד כמה הוא משתוקק לשחק על בימה בלונדון. ויינפלד הבטיח כמובן שהוא יטפל בכך, אך סגל, שבנו גורי השתלם במישחק בלונדון, היה פסימי משום מה: "נשות מיזרחי ובנו של שאול אייזנברג וגם אגודת שוחרי האוניברסיטה הבטיחו, וכלום לא יצא מזה," אמר.

■ שביתת הטלוויזיה התכו־פות הזכירו למי שהיה מנכ"ל רשות־השידור, יצחק ליבני, שבתקופת כהונתו היה ניסיון להתארגנות קבוצת צופים למען שביתת־צפייה. הם פעלו לשי־דורי טלוויזיה רק במחצית השבוע, כפי שיזם בזמנו המנכ"ל הראשון של הטלוויזיה, ה־פרופסור אליהו כ"ץ. ליבני מספר שהניסיון לא הצליח וב־עולם כולו, רק באיסלנד אין משדרים יום יום.

■ לעיתונאי אורי דן, מ־קורבו של שרון, יש צרות בבית. בנו, אורון, חייל בשירות סדיר מעוניין ששימעון פרס יהיה העיריה לשעבר, גדי כץ, שעקר מסמיכה אחת לשניה. אחד שלא חזר לצפון בבוקר יום ראשון, הוא הצייר אבי סיילה, שמת־גורר עתה באוהל בחוף אלמוג, אצל מיכאלו יוצא שארם א־שייך.

■ אורח מכובד אחר במסיבות היה רפי נלסון, שבא עם בנו לירון, הדומה לו כשתי טיפות מים. לירון מנהל עתה את הכפר, ויחליף את אביו כשזה ייצא בהפלגה ביאכטה שלו, ביחד עם דידי מנוסי וחברים אחרים. רק הדורת מראה ששמה סילביה בירן ומיקצועה המצויין במודעה הוא מורה בתיכון. בירן היתה בעבר מורה. ב־18 החו־דשים האחרונים היא משמשת כמזכירת סניף תל־אביב של המיפלגה הליברלית.

■ 19 קילו ממישקלה הורידה רות דיין, לפני ש־הגיעה ליוהאנסבורג בדרום־אפריקה, כדי לפתוח שם סניף של משכית. חברים לוחצים עליה עתה לעשות ניתוח פלסטי בפניה.

■ האם המערך שינה את עורו? המיסעדן אלי רונן טוען שהשינוי היחידי שהתחדש שם, זה שחיים בר־לב מגמגם פחות.

■ רונן, שהביא לארץ מ־פאריס את הישראלי לשעבר אלי אמסלם, שהיה מאושפז שנים רבות במוסד סגור וש־מישרד־הביטחון הישראלי חשב אותו כמת, לא שבע נחת מקבלת־הפנים הצנועה שנערכה לכבודו. "אם הוא לא היה מארו־קאי, אלא גרישה סייגין, כל המדינה היתה עומדת על הרגליים," אמר בזעם המיסעדן ממקורבי אהרון אבו־חצי־רא, שפרש ממיסעדת האפרו־חים שלו שברחוב אבן־גבירול בתל־אביב, בגלל שכר־דירה גבוה שהתבקש לשלם.

■ צחוק הגורל. שעות ספר־רות לפני שריפת מוערון היוקרה קלאב A בילתה בעלת ה־מועדון, כרמלה זילברמן, עם חברה, זאב קירשנר, בטיילת בתל־אביב. כשישב קירשנר בבית־קפה עם חברים שפגש, הוא הצית סיגריה ושכח את המצית שלו על השולחן, כשעזב את המקום.

■ ערב לפני השריפה באה למקום לערב ראיונות ח"כית התחיה גאולה כהן. בעודה מטפסת לקומה השלישית בבניין, העירו את תשומת־ליבה שהיא הוזמנה להתראיין בדיוק שבוע לפני־כן.

■ התוכנית זהו זה. שתחדש את שידוריה ביום השני הקרוב, צולמה בחלקה בחוף הנופש החדש בכינרת, לונה גל בחוף־גולן. אחת הכתבות היתה על שיט קייאקים בכינרת. אבל רצה הגורל, וכאשר באו אנשי צוות התוכנית לצילומים, היתה הימה סוערת ביותר. אחרי שמוג־האוויר השתנה מעט הוצאו אל הכינרת שמונה קייאקים בלבד, בליווי צמוד של ארבעה סירות מנוע. בקייאק הראשון ישבו השחקן שלמה בר־אבא, ואיש מבט ספורט, יורם שימרון. קייאק זה התהפך ושימרון ובר־אבא צללו למים. אחרי שחולצו, הסתבר ששימרון איבד את משקפיו שצללו למים.

■ בצילום אחר היו אמורים ספי ריבלין, שולה חן וששון גבאי להתנגש כשהם יושבים בסירות פדלים. אך התסריט של ענת גוב לא התאים לתנאי השטח. ההתנגשות היחידה שהיתה אפשרית היתה בין גלשני־רוח בלב הימה. ההתנגשות התבצעה, אך מי שלקח בה חלק לא היו שלושת השחקנים.

אנשים

■ מאז נחשפו ברבים ריעותיו של **אברהם** („אברום") **בורג**, הוא הפך למבוקש בקרב חוגים יהודיים רתיים בחו"ל. עתה הוא יצא לארצות־הברית כדי לקחת חלק בהתרמה לקרן ישראל החדשה, שמקווה להזרים כספים לישראל שלא דרך המוסדות והגורמים המקובלים.

■ רק הסתיים פסטיבל יש־ראל בירושלים ומנהלו, **אביטל מוסינזון**, כבר עזב את הארץ, לסיורים מיקצועיים. הוא נסע לאיטליה כדי לצפות בשלוש בכורות של אופרות, ומשם הוא ימשיך לאדינבורו.

■ מי שמצטער על סיומו של הפסטיבל הוא בעל בית־המאפה לקרואסונים, שנמצא מול דירתו של מוסינזון במושבה הגרמנית. בימי הפסטיבל אירח מוסינזון בדירתו הגדולה, בכל לילה, חלק מאורחי ומאמני הפסטיבל. המסיבות היו נערכות עד אור הבוקר ומסתיימות בארוחת־בוקר על טהרת הקרואסונים.

■ ביום הראשון בבוקר היתה אמורה להתקיים במועדון ששכן ברחוב ירמיהו בתל־אביב תצוגת אופנה של אגודת שמ"ע למען העיוור. המוזמנות התבקשו לת־רום לאגודה, תוך צפיה בתצוגה ואכילת ארוחת־בוקר. כשנודע ביום השישי בבוקר על השריפה, חיפשה האגודה מקום אחר לקיום האירוע. ההכרעה נפלה על קפה פילק. בעליו של בית־הקפה הסכימו לערוך ארוחת־בוקר זהה לזו שהיתה אמורה להיות מוגשת במועדון שנשרף. ביום הראשון בבוקר התכנסו כל התורמות בבית־הקפה שמעל לטיילת, אכלו ארוחת־בוקר של קלאב A וצפו בתצוגה של **עודד פרובזור**.

■ הצייר **אנדרי קלצ'נ־סקי**, חבר מרכז חירות, החליט להעלות בכתב על כל מעלליו בארץ, מילחמתו נגד הגרמנים בישראל ובחו"ל וקשריו בתנועת החירות. הוא מעוניין שהפירסום הראשון יהיה בגרמניה דווקא, ועתה הוא מתקשר עם מו"לים גרמניים כדי לברוק איך לבצע את הדבר. קלצ'ינסקי מבטיח שבספרו יהיו גילויים רבים על פעולותיו האנטי־נאציות, ובפעם הראשונה הוא יספר על חלקו בציד־נאצים ברחבי אמריקה.

■ הכתב לענייני־מיפלגות של הטלוויזיה, **ניסים מישעל**, ריאיין הרבה פוליטיקאים. אך הקשה מכולם היה דווקא שר הפנים, **יוסף בורג**. הסיבה: הר"ר הקשיש מרבה להשתמש במונחים ביידיש, שאינם מובנים למראיין חובש־הכיפה.

פסוקי השבוע

● **הרב משה לוינגר**, מנהיג גוש אמונים: „כולם בעדנו. כל העם מאחורינו ומצדיק את מעשינו."

● **השר ללא תיק, ארי־אל שרון**, על העיתונאים הישראלים בניו־יורק, שמסקרים את מישפטו נגד השבועון טיים: „ראיתי אותם כמשתפי־פעולה עם האוייב."

● **הרב מנחם הבהן** על הנ"ל: „הוא אינו עובר אף פעם את גבול המותר. אריק עובר את גבול האסור."

● **המנכ"ל החדש של משרד־האוצר, ניסים ב־רוך**, על קודמו עימנואל שרון: „הוא משגע את הציבור."

● **הסופר אמנון שמוש** על ממשלת הליכוד: „ממשלת הבנק, הטנק והפאנק."

● **יהושע סובול ויעקב לזר**: „מי צריך רשימה מתקדמת לשלום בארץ מידרדרת לאסון?"

● **המשורר יב"ל**: „במ־קום מהפכה סוציאלית מעי־צומים לעיצומים המדינה עוצמת עיניה."

גלית לידסקי נושקת לאביה, הפרקליט צבי לידסקי בעוד בתו השניה, אוסנת, נצמדת אף היא אליו. לידסקי ערך מסיבה לכבוד הופעת סיפרו החדש נשים נשים נשים במועדון של בתו גלית, קרמלין – הנמצא בדרום תל־אביב. האורחים נאלצו להאזין למוסיקת דיסקו מחרישת אוזניים, מה שלא הפריע לפרקליט לכבד כל אורחת בנשיקה חמת.

בלונים

מאת **דניאלה שמי**

עצורי המחתרת

מי ראה? מי שמע?

מישהו ראה את יוסי שריד? מישהו שמע אותו? מישהו יודע מה קרה לו?

אני ממש חרד.

איך אפשר להסביר את דממת־האלחוט הזאת?

בדרך כלל פועל יוסי שריד על פי הכלל המתוקן של הפילוסוף דקארט: „אני מדבר, סימן שאני חי!"

יש לו הערה קולעת לכל דבר. תגובה מתאימה על כל אירוע. תשובה מוחצת לכל יריב.

וכל זה — באיזו מהירות! מהירות הקול ממש.

אדם קופץ מהקומה העשירית של בניין — ועוד לפני שהוא מגיע לקומה החמישית, יש בעיתון הודעה עוקצנית של יוסי שריד. אדם קם לנאום בכנסת, ועוד לפני שהוא מגיע לדוכן — מופיעה בטלוויזיה תמונתו של יוסי שריד, בצירוף תגובתו על הנאום העומד להינאם.

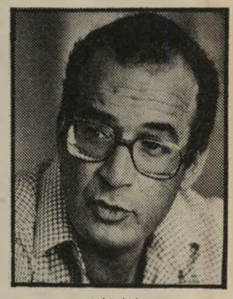

שריד

והנה — אלם מוזר.

ועדת־הבחירות המרכזית פס־לה את הרשימה המתקדמת לש־לום — ושקט. יוסי שריד נדם. אף לא מילה. אף לא הגה.

לא כלום. מפיש. יוק.

עשרות אנשי־רוח ואנשי־ציבור קמו ומחו. עשרות כתבו, הצהירו, חתמו על עצומות. הכל הבינו כי הדמוקרטיה הישראלית הגיעה לקו ארום.

אילו היה יוסי שריד בארץ — היה מגיב תוך חמש דקות. אילו היה באלסקה או בקאמצ'טקה — זה היה מאריך את זמן־ההמתנה להורעתו בשלוש דקות נוספות. אפילו שהה בחללית סובייטית בדרך לירח — היה משדר את התגובה לפני צאת השעה. כי כזהו יוסי שריד. שולף מהר. פוגע בול.

והנה — שקט, שקט, שקט.

אני מודאג. ליבי אומר לי שמשהו נורא קרה. מה זה יכול היה להיות?

(ואני דואג גם לעזר וייצמן. כזו שתיקה עמוקה. מישהו חתך לו את הלשון, למיסכן?)

מרים, איפה את?

לפני כמה ימים צילצל הטלפון בביתי. הרמתי את השפופרת וקול של גבר בלתי־מוכר אמר: „מרים מודיעה כי הדולארים הוכנסו לבנק."

עוד לפני שהצלחתי להגיד „סליחה, טעות" או „מי זה?" הוריד בן־שיחי (אם אפשר לקרוא לו כך) את השפופרת.

הוא לא הקדים לפסוקו פניה כלשהי, וגם לא סיים בברכה כלשהי. זה נשמע כמו צופן.

סברתי שהיתה כאן טעות במיספר. אך אתמול צילצל הטלפון ואותו הקול אמר — בלי הקדמות — „מרים העבירה את הכסף להדסה." סוף השיחה.

או אחת מן השתיים: או שהגבר ההוא באמת טועה במיספר — ואז, אנא, קרא דברים אלה ומצא את המיספר הנכון.

או שזוהי פרובוקציה כלשהי, אולי לצורך הקלטה ותיוק בשרות זה או אחר — ואז זה מצחיק.

היי, אתה שם: „הדסה מחזירה את הכסף למרים!"

הלו הלו!

שם טוב משמן טוב

כל פירסומאי יודע זאת: אם יש מוצר כושל שאינו נמכר בסופרמארקט, כדאי להחליף את שמו, לעטוף אותו בעטיפה חדשה, והופ — יש מוצר חדש היכול להימכר בשוק כמו לחמניות חמות.

זה נכון גם בפוליטיקה. ועוד איך!

פעם היתה חבורת שכירי־חרב בהנהגת רב־סרן סעד חדאד. חדאד נשלח על־ידי המנהיגים המארוניים מהר־הלבנון אל הדרום, כדי להגן על הכפרים הנוצריים שם. ממשלת־המערך שכרה אותו, נתנה לו כסף ונשק, עזרה לו לשכור חבורה גדולה של צעירים מקומיים, וכך קמה מיליציה חדשה, עוד מיליציה לבנונית אחת.

אחר־כך כבש צה"ל במיבצע־הליטאני (1978) שטח רצוף בדרום־לבנון, ומסר אותו לחדאד. ממשלת־הליכוד העניקה לו סיוע אווירי וארטילרי, ובשעת הצורך שלחה גם את הטורים המשוריינים של צה"ל כדי לעזור לו.

במילחמת־הלבנון נמסר לחדאד שטח הרבה יותר גדול, עד מעבר לצידון. קמה ממלכה קטנה של ממש. אנשי חדאד, שלא השתתפו בשום קרב, התהלכו בשטח כמו כובשי־עולם. אבל הכל ידעו כי אינם אלא מיליציה של שכירי־חרב, המשרתת את המפקדים הישראליים.

מה עושים? פשוט מאד: משנים את העטיפה.

אלוהים עשה את שלו, וחדאד נפטר. ברגע הנכון. במקום רב־סרן, בא גנרל אמיתי. אבל זה לא הספיק.

בן לילה הפכה המיליציה של חדאד ל„צבא דרום־לבנון". ואם יש כבר צבא ויש גנרל, הגיעה השעה להעניק להם ראשי־תיבות. בסלאנג הצבאי, לכל דבר חשוב יש ראשי־תיבות.

וכך נולד צד"ל. זה נשמע כימעט צה"ל.

צד"ל זה דבר רציני. לא עוד חבורה של שכירי־חרב. לא עוד מיליציה מקומית. צד"ל זה משהו. זה כוח.

צד"ל משתלט על. צד"ל עורך פעולה נגד. צד"ל הורג מחבלים. צד"ל מתבצר ב.

ממש כמו צבא אמיתי. כימעט כמו צה"ל.

וכך אפשר למכור לציבור את הלוקש שהנה־הנה אפשר יהיה לסגת מלבנון ולהשאיר את השטח לצבא נוצרי גדול ומפואר, בהנהגת גנרל אמיתי לגמרי, שיגן על צפון־הגליל מפני המחבלים, השיעים, הסורים, ואם יש צורך — גם מפני הצבא האדום. ככה זה כשיש צבא.

ציניקנים ועוכרי־ישראל יכולים ללכלך ולטעון כי שינוי השם אינו משנה את טיב החבורה וכי שכירי־חרב לא יהיו צבא אמיתי גם אם יעניקו לכל חייל תואר של סגן־משנה ושלוש שורות של עיטורים ואותות. וכי כל הכוח הזה יתקפל תוך יומיים אם צה"ל באמת יעזוב את השטח. וכי הכוח השיעי, המאורגן פי כמה יותר טוב, ושיש לו מוטיבציה הרבה יותר חזקה, ינפנף אז את הצבא הזה מן הכפרים השיעיים, כשם הוויאט־קונג ניפנפו את שכירי־החרב המקומיים של האמריקאים („צבא דרום־ויאט־נאם") תוך כמה ימים, אחרי שהאמריקאים הסתלקו.

למזלנו, אין הציניקאנים יכולים להצליח. עם־ישראל הוא עם מאמין, ואם אומרים לו שצד"ל הוא הכוח היעיל ביותר במרחב השמי, מילבד צה"ל עצמו, זהו זה.

אז בינתיים נחכה בלבנון. רק עוד קצת. כי אר־טר־טו יקח צד"ל את העניינים בידיים. ואז יוכל שר־הביטחון — משה ארנס או יצחק רבין, לא משנה — לתת לחיילי צה"ל את הפקודה לחזור הביתה. צד"ל יעמור על מישמר קריית־שמונה.

אורי פורת וישוע

קרה לי אסון. הותקנה בביתי אנטנה, המאפשרת לי לראות את הטלוויזיה הנוצרית של ממלכת חראד המנוח.

לחצתי בערב הראשון על הכפתור, וראיתי קאריקטורה של הטלוויזיה של ינון־פאפו. תשפוכת דביקה של קנאות דתית נוצרית, מעין אורי זוהר בתריסר תחפושות נוצריות. זמרים השרים על ישוע. נשים נאנסות שחזרו לישוע. נזירות בלות שהתחתנו עם ישוע.

אחר־כך באו החדשות. לרגע חשבתי שאלה הן חדשות מירושלים. היתה זאת תעמולה ישראלית ימנית־קיצונית, בלי כחל ושרק: חיים הרצוג נואם, יהודה בלום נואם. ולבסוף גם הדגל הישראלי, בצורה מתונקנת: אדום במקום כחול, ארז במקום מגן־דויד.

JESUS !

מחשב מנוול

בדרך כלל אני מסתדר היטב עם מחשבים. אני מכבד אותם, והם מכבדים אותי. אני נזהר מלריב איתם.

פעם, בתערוכת־מחשבים בירושלים, אף ניהלתי שיחה ארוכה עם מחשב שתוכנת לערוך פסיכו־אנאליזה. היה לו תוש־הומור נדיר, וניהלנו במשך שעה ארוכה דו־שיח מהנה ואינטליגנטי, מן הסוג שמזדמן רק לעיתים רחוקות לנהלו עם בני־אדם.

כל זה כהקדמה לתיאור השיחה המרה שהיתה לי השבוע עם כספומט ברחוב דיזנגוף.

הכנסתי את הכרטיס שלי כרגיל, הקשתי את המיספר הסודי שלי כרגיל. הוא השיב: טעות במיספר הסודי.

ידעתי שלא טעיתי, אך התאפקתי והקשתי שוב את המיספר. „טעות במיספר הסודי," הוא התעקש, והחזיר לי את הכרטיס.

טוב, כל אחד יכול לטעות, גם מחשב. הכנסתי את הכרטיס שוב, הקשתי שוב את המיספר הנכון. „טעות במיספר הסודי," השיב הכספומט, בנימה של חוסר־סבלנות.

זה נמשך כך כמה פעמים, ואז עשה המחשב מעשה מנוול. כימעט והייתי אומר: מעשה אנושי. הוא בלע את הכרטיס שלי, והודיע שאינו מתכוון להחזירו. וכדי לרמוז לי שבזה הוא מסיים את הוויכוח, הוא גם סגר בהחלטיות את שימשת־המגן שלו לפני פרצופי.

מתי להתבייש

בין כל שאר הצרות שפקדו את בריז'יט בארדו בחייה — יותר מדי כסף, יותר מדי פירסום, יותר מדי מכל דבר — היתה לה צרה מיוחדת. היה לה קשה לנשק בסרטים. כך היא סיפרה, בסרט התיעודי המרתק שהוקרן בטלוויזיה שלנו.

אם השחקן מולה היה מגעיל, היה קשה לנשק אותו, אבל אם היא אהבה אותו, זה היה קשה שיבעתיים. לנשק גבר אהוב לעיני המצלמה, באופן מיקצועי — זה היה נורא מבייש. כך היא אמרה.

לי זה הזכיר זונה שחורה קטנה, שעימה שוחחתי לפני שנים רבות בלונדון. היא היתה נערה יפה מג'מייקה. לפי הסיפור שלה — איני אחראי לו, כמובן — היא היתה אחות רחמניה, שעבדה בבריטניה ולפני שובה למולדתה החליטה לצבור נדוניה. כי בבית רצתה להיות מכובדת, ולהתחתן, ולחיות באושר ובעושר מאז ועד עולם.

ב"ב

היא היתה שחורה כפיח, ובילינו הרבה שעות בדיבורים. היא שוחחה בגילוי־לב נדיר, וזה היה מרתק. את רוב הדברים שכחתי, לצערי.

אבל מישפט אחד נחרת בזיכרוני.

שאלתי אותה: „האם אי־פעם קרה לך שלקוח מצא חן בעיניך, שהרגשת כלפיו איזושהי אהבה?"

„כן זה קרה," היא אמרה, ואחרי רגע: „ואז נוראי־נורא התביישתי!"

שפתיה של אשה־נערה

מדוע כל־כך אהבנו אותה, את ב"ב?

היא היתה יפה מאוד. אבל הבד היה תמיד מלא בנשים יפות מאוד.

ואילו לצעירה זו היה משהו מיוחד. היא הפכה סמל של מין יותר מכל כוכבת אחרת מבנות דורה באירופה. ובארצות־הברית, רק מארילין מונרו עלתה עליה.

מדוע? מה היה בה, חוץ מגוף נערי והשפתיים המשורבבות, שנראו תמיד כאילו הן עומדות במצב־הכן לנשיקה? (אגב, בטלוויזיה אין לבריז'יט פה כזה. משמע שלא היתה זאת הבעה טיבעית, כפי שהיה נדמה לנו, אלא חלק מן המישחק).

קראתי פעם ספר קטן של סימון דה־בובאר על ב"ב, וצירפתי את דבריה לניתוחים שהושמעו בשעתו עם פירסום סיפרו של נאבוקוב, לוליטה. הנה התוצאה:

התרבות המערבית יצרה את אידיאל האהבה הרומנטית.

בתרבויות אחרות, אהבה ומין הם היינו הך. התנ"ך שלנו מלא בסיפורי מין וזימה ושאר רכילויות (תמר אשת ער, אמנון ותמר, דויד ובת־שבע, שיר השירים), אך אף באחד מהם אין זכר לאהבה רומנטית. האהבה היא חושנית. מי שאוהב רוצה להתעלס עם אהובתו, וזהו זה. הוא הדין באלף לילה ולילה ושאר סיפורי־האהבה הגדולים של התרבות הערבית.

התרבות המערבית, לעומת זאת, דורשת כי האהבה תהיה נפשית. המין ממלא רק תפקיד מישני ביחסים אלה, ובאהבה הצרופה והטהורה ביותר אין המין קיים כלל. דאנטה אהב את ביאטריצ'ה, מבלי להתקרב אליה; דון קיחוט לא דיבר מעולם עם דולצ'יניאה, רומיאו שכב עם ג'וליאט רק אחרי מותם.

כל זה היה טוב ויפה כל עוד היתה קיימת הפרדה גמורה בין המינים, וגבר יכול היה לחלום על אהובתו (ולהיפך) מבלי לפגוש בה בבית־הספר או בעבודה. אבל אחרי שנפלו כל המחיצות, וצעיף המיסתורין בין המינים נפל — היכן הרומנטיקה? כאשר נערים ונערות לומדים יחד מגיל הגן, כאשר הם עובדים יחד ומשרתים יחד בצבא, כאשר הם נתקלים זה בזה על כל צעד ושעל — איך אפשר לשמור על הריחוק הדרוש לרומנטיקה?

אך אפשר ליצור מרחק אחר. הוא יכול להיות, למשל, גיאוגרפי. לצעירה שוודית בלונדית קל יותר להתאהב בצעיר תימני שחום על חוף תל־אביב, מאשר בסטודנט בלונדי בסטוקהולם. השוני ברקע ובתרבות יוצר אשליה של מרחק, של מיסתורין, המאפשר לאהבה הרומנטית לפרוח כמו פעם.

הבדלי־גילים יכולים לבוא במקום המרחק הגיאוגרפי. גבר בן 65, הנתקל בנערה בת 18, יעמוד מולה כמשתאה: היא דוברת שפה אחרת, עולם־מושגיה שונה לגמרי, יש הרגשה מתוקה של זרות, של מרחק, של סוד, של מיסתורין.

השיגרה היא אויבת הרומנטיקה. אין האהבה מסוג זה יכולה לפרוח בחיי יום־יום. האהבה בין בעל ואשה היא מסוג שונה לגמרי. כדי לאהוב אהבה רומנטית, צריך נשוא־האהבה להיות מחוץ לחיי השיגרה, מחוץ לחיי היום־יום, מעבר לאופק של הדברים המושגים והרגילים. וגם זה מקל על גבר קשיש להתאהב בנערונת, או לאשה בשלה להתאהב בצעיר עולי־ימים.

בריז'יט בארדו, בעלת הפה הילדותי, היתה אשה־נערה. היא נתנה לגברים רבים את ההרגשה הזאת של שוני, של חוץ־שיגרתיות, של מרחק, של מיסתורין. מפני שהיתה כזאת, יותר מכל מתחרותיה, הפכה לסמל העליון.

בסידרה היא עדיין מעניינת, עדיין יפה. אך המיסתורין נעלמו. כמה חבל.

טיול "קופל"	מס' ימים	מחיר לנוסע בחדר זוגי
ארה"ב וקנדה כולל טיסות ותוספת עונתית תאריכי יציאה: 01.08.84 25.07.84 15.08.84 08.08.84 29.08.84 22.08.84	32	$2764
צפון מזרח **אמריקה וקנדה**	9	$* 522
פלאי צפון מערב **ארצות הברית**	10	$* 565
פלאי צפון מערב **ארצות הברית**	13	$* 755
הפארקים הגדולים מערב **ארה"ב וקנדה**	15	$* 1135
אמריקה מחוף לחוף	19	$* 1275

אמריקופל

ללא תחרות

רק "קופל" חברת הנסיעות הגדולה בישראל יכולה להציע לך
את אמריקה במבחר מחירים כזה ובטיולי איכות כאלה !

* המחיר ללא טיסות

פרטים והרשמה במשרדי קופל
בכל רחבי הארץ

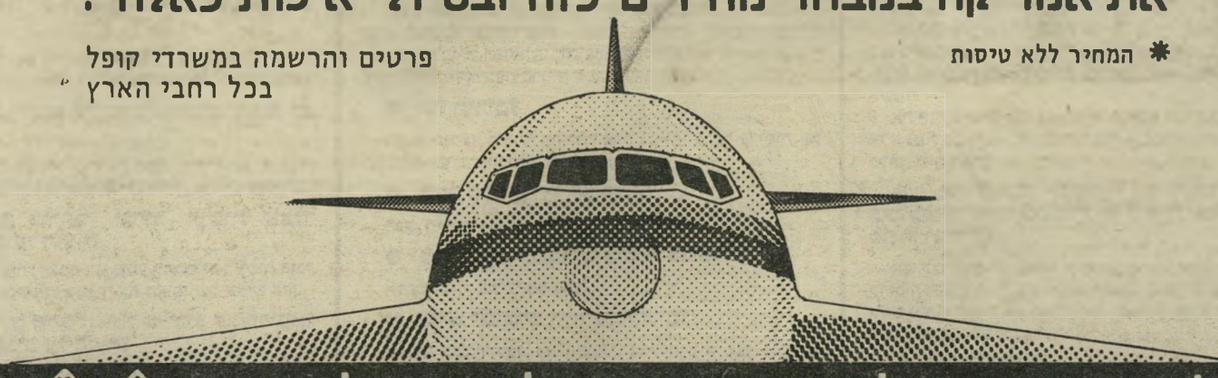

קיי פרסומאים K

לאמריקה הגדולה טוס עם הגדולים - קופל נסיעות

רפי נלסון:
„כל המיפלגות חוץ מזו של עזר וייצמן!"

אדם שוכב לו בשמש בחוף ימה המופלא של טבה, שותה בירה, תופס שלווה ולא חושב על שום דבר – לא בחירות, לא אינפלציה, לא מחתרת ואפילו לא על זה שהוא צריך לחזור מחר לתל־אביב. והנה שלוותו מופרעת, עלם ועלמה בחולצות טי של הליכוד, מטרידים אותו ממנוחתו ומחלקים לו חומר תעמולתי. ואיפה כל זה קורה, אם לא במקום הכי פחות פוליטי במרחב – בכפר של רפי נלסון. אין ברירה, צריך לקום מהמגבת, לנער את השלווה ולשאול את רפי נלסון מדוע הוא מרשה לליכוד לעשות אצלו תעמולה בחוף?

לא נעים, הם באו עם אלי לנדאו, הוא בא עם השיירה של הליכוד לאילת, לא נעים מאלי לנדאו, אני לא יכול לזרוק אותם.

● אנשים לא רוצים פוליטיקה, רוצים שמש, ים, בירה ומוזיקה.

נתתי גם לשולמית אלוני להפיץ פה חומר, צריך לתת הזדמנות שווה לכל המיפלגות. אני בן־אדם לא פוליטי. אני לא מתערב.

● כל מיפלגה שרוצה יכולה לעשות אצלך תעמולת בחירות על החוף?

כל מיפלגה חוץ מעזר וייצמן. אני נוסע להרצליה לעשות חוגי בית נגד עזר וויצמן, שילמדו להכיר את האופי של האיש הזה.

● ומה יהיה עם החברה של הליכוד שמסריעים את מנוחת השוכבים על החוף?

אמרת מפריעים? אני תיכף מטפל בזה! יאללה ליכודניקים, מספיק! תשימו את הפוליטיקה באוטו ותחזרו לתפוס שמש.

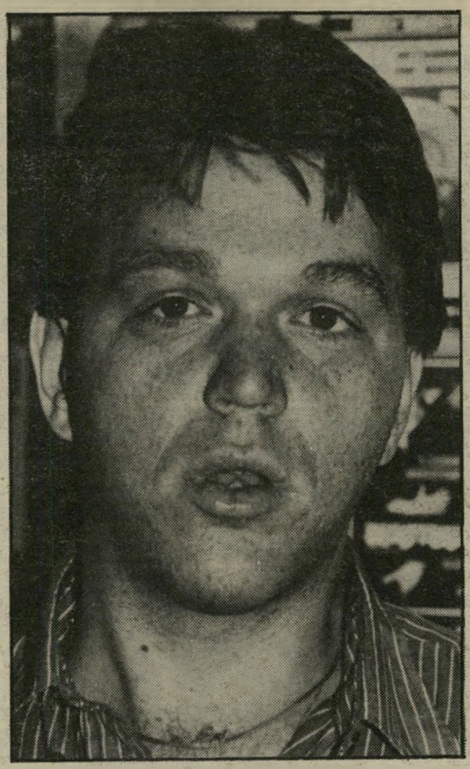

„איציק אשכנזי:
„אנשים מחפשים בווידיאו אקשן, ושיהיה בצבעים!"

קראתי בעיתון שהרחובות היו סתומים מאנשים ביום הראשון שבו שבתה הטלוויזיה, קראתי על פקקי־תנועה, על תנועה חזקה של קונים ביריד „אדם ומעונו" ובשבוע־הספר. למחרת הלכתי לבדוק את העניין הלכה למעשה, הרחובות לא היו פקוקים, בתי־הקפה לא המו אדם, ביריד־הספר לא היתה צפיפות יוצאת־דופן ומכל המירפסות, בלי יוצא מהכלל שמעתי את מכשיר הטלוויזיה פועל: המסקנה – אם הטלוויזיה הישראלית שובתת, עם ישראל מסתדר גם בלעדיה, הוא פשוט מעביר לירדן, לבנון, סוריה או מצרים, או מכניס למכשיר הווידיאו את הקאסטה התורנית. שאלתי את איציק אשכנזי, עובד בסיפריית השאלה לווידיאו, מה התרחש בסיפרייתו ביום בו שבתה הטלוויזיה?

קודם כל, מכרתי 30 מנויים ביום, שזה בהחלט לא רגיל. חוץ מזה, אנשים שבדרך־כלל באים ולוקחים קאסטה בודדת ומתלבטים בגלל המחיר הגבוה, 600 שקל, לא עשו חשבון. אנשים לקחו שלושה־ארבעה סרטים במכה, בלי לחשוב על המחיר.

● היו תורים?

מה זה תורים? היה לי פה לחץ אדיר. הייתי מוקף ערימות של קאסטות. מרוב קאסטות לא ראו אותי.

● איזה סרטים היו מבוקשים?

הכל. תורכית, יונית, שליפות, סרטים כחולים.

● מהו הסרט המבוקש ביותר בסיפרייה?

אוקטופוסי של ג'מס בונד.

● ומהם הסרטים הלא־מבוקשים?

סרטים בשחור־לבן. לא תאמיני, אבל סרטים מצויינים כמו קזבלנקה עם המפרי בוגרט, קלאסיקה של ממש, אף אחד לא רוצה. אנשים מחפשים אקשן ושיהיה בצבעים.

יורם בן־חרות:
„פשע שהיהודים בארץ לא מכירים את הזעתר!"

במוצאי יום־הכיפורים נהגה סבתא שלי לקחת אותי למיטבח שלה, ודבר ראשון היתה בוצעת לחם לבן, טובלת אותו בשמן ואחר־כך בזעתר. כשאני מריחה זעתר, אני מריחה מוצאי יום־הכיפורים בירושלים. הזעתר, שהוא תבלין הנעשה מצמח הגדל פרא בארץ, צריך היה להיות לנו הישראלים מה שהאורגנו לאיטלקים ומה שהצ'ילי לדרום־אמריקאים. אבל חוץ מירושלים ומכאלה שקונים פיתות אצל אבולע'פייה ביפו, מי בכלל מכיר את הזעתר?

יורם בן־חרות, ממיצפה אלון הגליל, חושב בדיוק כמוני. פגשתי אותו השבוע הולך ממקום למקום ומחלק זעתר לאנשים. הוא נתן גם לי, אבל לא הספקתי להגיד ג'ק רובינזון ומישהו הרים את הזעתר שלי, מה שמראה שאולי יש תיקווה שהזעתר יחזור למקום הכבוד שראוי לו על מדף התבלינים. שאלתי את יורם איזה קשר יש לו ולזעתר?

מה זאת אומרת איזה קשר? אני גר בגליל, נכון? הזעתר גדל בר בארץ ישראל, נכון? אז יש לי קשר! את יודעת שהשכנים הערבים שלנו צורכים זעתר בכמויות אדירות, משהו כמו קילוגרם לנפש לשנה?

את יודעת שאבותינו השתמשו בזעתר לא רק כתבלין לאכילה, אלא גם לצורכי פולחן וטהרה? ומה אנחנו עושים עם הזעתר — כלום, שום דבר!

● מה אפשר לעשות עם זעתר, פרט לכך שמוסיפים אותו כתבלין או משתמשים בו לצורכי פולחן וטהרה?

אם לבן־אדם יש נזלת והוא סובל מסתימת אף, אז במקום להוסיף למכשיר אדים עלי אקליפטוס, מוסיפים עלי זעתר ירוקים והאף נפתח צ'יק צ'אק. תאמיני לי, זה ממש פשע שהיהודים בארץ הזאת לא מכירים את הזעתר.

● אני מבירה.

אז או שאת מעדות המזרח, או שאת ירושלמית.

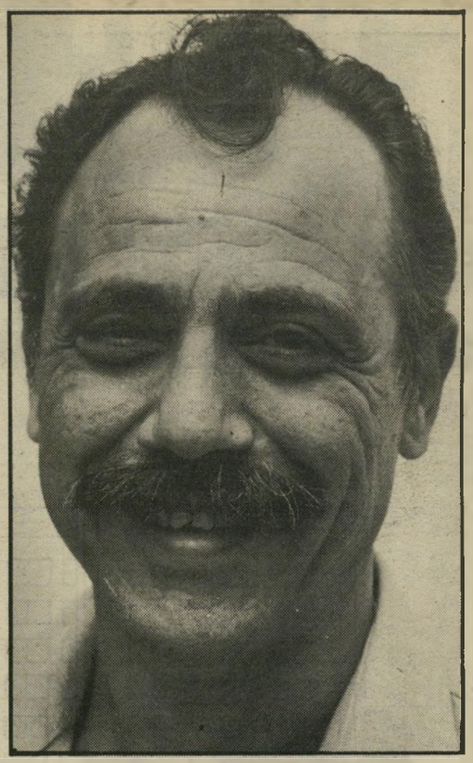

שלמה עמר:

„אני רב־סמל בצה"ל ואני רמטכ"ל באגד!"

מס' 3 ברשימת יחד עשה כותרות בשבוע שעבר, כשפורסם שכאילו בעיקבות הסתבכותו בפרשת הציתות ב„אגד", עומד שלמה עמר להסיר את מועמדותו מהרשימה של עזר וייצמן.

לא דובים ולא יערי: זה לא עלה אצלי אפילו בצל צילה של מחשבה. בשום אופן לא, אין לי שום כוונה כזו.

● **אולי מקור השמועה הוא בכך שעזר וייצמן ביקש ממך להסיר את מועמדותך?**

גם הוא לא ביקש ממני, ואני אומר לך את זה באחריות.

● **וייצמן מנסה להציג רשימה חדשה, נקיה, והנה אתה בא, חדש לסני הבחירות, עם פרשה של ציתותים לא חוקיים, אתה לא חושב שזה יזיק לרשימה?**

הרשימה שלנו היא רשימה נקיה בהחלט. ואני לא מזיק לרשימה. לכל מי שנמצא במלאכת העשיה יש יריבים. יריביי בחרו את עיתוי הבחירות כדי לנגח אותי. יריביי עשו ניסיון להעביר מאבק פוליטי באגד החוצה. יהושע פרן, הבחור שסיבך, אמר לי לפני כמה חודשים שהוא יעזור לי במטה־הבחירות בתנאי שאתן לו תפקיד באגד. הראיתי לו את הדרך החוצה.

● **מר עמר, תפלח לי על השאלה, אצלכם ברשימה בולם אלופים ותתי־אלופים, מה הדרגה שלך?**

אני רב־סמל בצה"ל ורמטכ"ל באגד.

אברהם תורגמן:

„אם לא הבנת אותי, זה רק בגלל הרגישות שלך!"

ביומון „הארץ" התפרסמה בשבוע שעבר ידיעה מוזרה. ניצב אברהם תורגמן, שסיים את תפקידו כמפקד מחוז תל־אביב, אמר במסיבת עיתונאים כי את הקושי בעבירות רכוש הוא מסביר בתנועה של כ־60 אלף בני מיעוטים במחוז וכחצי מיליון בני־אדם המגיעים אליו כדי לעבור מדי יום." שאלתי את ניצב תורגמן האם בני־מיעוטים אינם בני־אדם!

בני מיעוטים זה ועוד איך בני־אדם. אמרתי שעובדים בתל־אביב 60 אלף בני־מיעוטים, רובם הגדול מהשטחים. ועוברים בעיר כחצי מיליון בני־אדם, לא כדי לומר שבני־המיעוטים אינם בני־אדם. בתוך חצי מיליון בני־האדם כלולים גם 60 אלף בני־המיעוטים, ואם לא הבנת אותי, זה רק בגלל הרגישות שלך.

יוריק בן־דוד:

„בגלל כל מיני ליכלוכים של פוליטיקה!"

„הפעם אתה חייב לבחור אם מביטים קדימה, או הולכים אחור, הפעם אתה חייב לבחור, הליכוד בדרך הנכונה!" עברו שלוש שנים ואני עדיין זוכרת את המילים בעל פה. יודעת לזמזם את המנגינה. הג'ינגל הזה, כך אמרו בזמנו, הביא לליכוד ארבעה מנדטים מינימום. סביר היה להניח כי האיש שכתב והפיק את הג'ינגל, יוריק בן דוד, יהיה הפעם מוצף עבודה. סביר להניח שהליכוד יבחר בו לכתוב שנית את שיר הפירסומת שלו ואם לא הליכוד, הרי חברת הפירסום „קשר בראל" שעשתה בזמנו את הפירסום לליכוד והעובדת כיום עבור המערך, תנסה לחטוף אותו מייד לכתיבת שיר הפירסומת של המערך. אבל לא! בירור קצר העלה כי יוריק בן־דוד, לא נחטף – לא על־ידי הליכוד ולא על־ידי המערך ובסך־הכל כתב את שיר הפירסומת למיפלגה קטנה מאוד, יחסית לשתי הענקיות, לשינוי. שאלתי את בן־דוד איך זה, שלמרות הצלחתו הקודמת הוא לא כותב עבור הליכוד.

אין לי הסבר, יש כל מיני סיפורים מההפטרה, כל מיני ליכלוכים של פוליטיקה.

● **למה אתה מתבוון ליכלוכים של פוליטיקה?**

כששמעתי שטל ארויו הולכים על הליכוד, הגשתי הצעה לגבי מכלול תשדירי הבחירות לרדיו. הם מאוד שמחו, אחר־כך הסתבר לי, כי את העבודה קיבל סולו יורמן, שאני הפסקתי לעבוד איתו לפני שנה.

● **עבדתם יחד בבחירות הקודמות?**

כן, הוא היה הקבלן, אני כתבתי. הסתבר לי כי האדם שאחראי על ההסברה של הליכוד עומד בתוקף על כך שסולו יורמן יפיק את התשדירים.

● **אתה מתבוון לגדעון גדות?**

לא רוצה לנקוב בשמות. מה שהסתבר לי, זה שהוא דיבר עם סולו ישירות דרך המיפלגה, לא דרך מישרד הפירסום. מנהל חשבונות בשם מוטי יהל ממצודת־זאב אמר לי כי ההצעה שלי נמוכה ב־70 — 60 אחוז מההצעה של סולו ובכל זאת, גדעון גדות התעקש עליו.

● **נניח שהליכוד רצה את יורמן, איך זה ש„קשר בראל" לא לקחו אותך למערך?**

לא יודע. למרות שבזמנו קראתי שהם אומרים שכתבתי סקיצה לשיר הפירסומת של המערך, אני נשבע לך, שכך יהיה לי טוב, שמעולם לא כתבתי שיר כזה. המיפלגה היחידה שכתבתי לה היא שינוי.

● **אתה מאוכזב?**

סך הכל לא: בסופו של דבר, אני מאושר שאני לא כותב לליכוד. בפעם הקודמת סבלתי מזה. אחרי הכל, אני לא ליכודניק וחברים שלי ירדו עלי שבגלל השיר שלי הליכוד קיבל ארבעה מנדטים ושאני הבאתי על המדינה את האסון.

במקום הכי ירוק בתל-אביב

פרוייקט דירות יוקרתי של חברת "אזורים" בפארק הירקון

רמת בנייה גבוהה ביותר.

אתה לא "ירוק" בעניני איכות החיים שלך, וזה אומר שאתה ומשפחתך מחפשים דירה גדולה, ברמת בנייה גבוהה ובמקום הכי ירוק בתוך ת"א. כאן בדיוק, בפארק הירקון, מול כרי דשא ירוקים-ירוקים מציעה לך חברת "אזורים" דירות יוקרה בנות 5,4½ ו-5½ חדרים הבנויות ברמה שחיפשת, ומכילות את כל הפרטים המעידים על כך:

★ ריצוף פלחי שיש בחדר הדיור וחדר האוכל
★ דלת בטחון.
★ קרמיקה בחדר המדרגות ★ ארונות מטבח גדולים ואיכותיים ★ קרמיקה צבעונית במטבח ובשרותים ★ אינטרקום בכניסה ★ לובי מפואר ★ חימום סולארי ועוד ועוד.

אחזקת הבנין-שנתיים חינם!

וכדי שהדשא שלך יהיה ירוק יותר, וגם של השכן — חברת "אזורים" מעניקה לך מתנה אמיתית, שתחסוך לך כסף רב וטרחה. היא תתחזק את בנין המגורים במשך שנתיים ימים — בחינם! זה כולל את הטיפול בגינה, בחדר המדרגות, במעלית ועוד — אחריות מוחלטת בכל הקשור לאחזקת הבנין.

$20,000 משכנתא מ"אזורים"

ככל שזה נוגע ל"ירוקים" — אל תדאג! חברת "אזורים" עושה הכל כדי שהדירה הנהדרת הזו תהיה בהישג ידך: אתה מקבל משכנתא על סך $20,000 טבין ותקילין! "אזורים" מבצעת לפי דרישתך שינויים בקירות-פנים ומחיצות — על חשבונה! וזאת בנוסף למחיר נוח ותנאי תשלום גמישים ביותר.

בוא לגור בדירת האיכות של חברת "אזורים" בפארק הירקון. המקום הכי ירוק בתל-אביב — אצלך בבית!

פרטים: "אזורים", רח' קויפמן 6, בית גיבור, מול גן צ'רלס קלור בתל-אביב, טלפון 2-1-630440, 630411. ובמשרד המכירות באתר הבניה, רח' שלום אש 26, טלפון: 651731, 490816.
פתוח כל יום 17.00-9.00, יום ו' 12.30-9.00, מוצ"ש 19.00-16.00

אזורים
חברת בנין עם יסוד איתן

פארק הירקון

איכות מגורים ברמה של אזורים

מתי פלד מספר על ילדותו בירושלים, פציעתו במלחמת־העצמאות, התקרית בממשלה בימי ההמתנה למלחמת ששת־הימים, יחסיו עם אנשי אש"ף, יחסיו עם יובל נאמן ונעמי שמר, רגשותיו כלפי נופי הגדה המערבית ומלחמתו בדמות הסטריאוטיפ של קצין צה"ל

„הרופא אמר לי: את העין של הארי כבר לא נוכל להציל, אבל אתה חולך לאבד את שתי העיניים"

„הוריי עלו ארצה מאוקראינה, אמי כחלוצה ציונית ואבי בדרכו לסקוטלנד, ללמוד נגרות"

„כמושל עזה דיברתי בעזרת מתרגם, אבל הבנתי מספיק ערבית כדי לדעת מתי הוא עושה לי קונצים"

„חבר של' ואני החלטנו להתפרפר מהבית. נסענו ברכבת לצמח, וחברינו סיפרו להורים שנסענו לספרד"

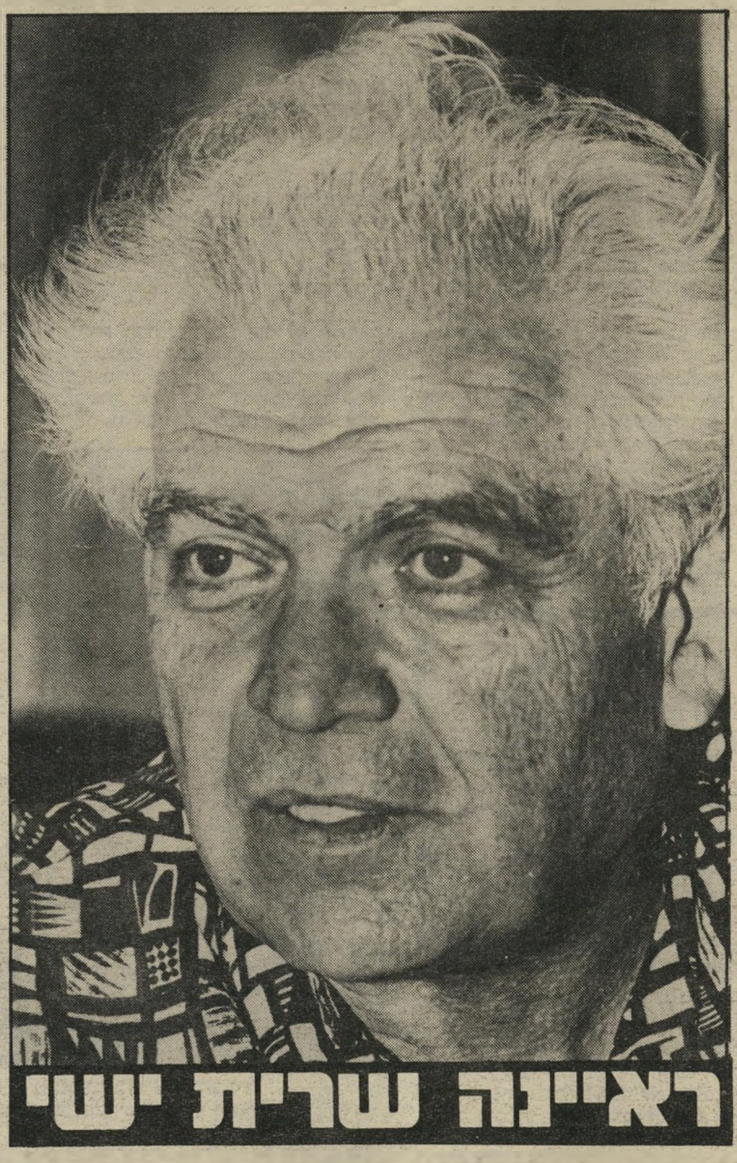

ראיינה שרית ישי

„ערב פרוץ מלחמת ששת־הימים היינו כולנו אנשים אחרים ממה שהיינו כשהסתיימה המלחמה"

„עד היום אני שומר את כובע־הפלדה שהציל אותי. יש בו חורים, שדרכם חדרו הרסיסים מחתח לעור"

„האלופים, ידידי נעבר, אינם ידידי כיום!"

לא היו לי כל תוכניות לראיין את מתי פלד, למרות סקרנותי הטיבעית. הדבר היה עשוי להתפרש כתעמולת־בחירות מובהקת. אחרי הכל, אני עובדת בעיתון שהעורך שלו הוא יושב־ראש הרשימה המתקדמת לשלום.

אך למרות שאינני חברה ברשימה, ולמרות שלא היו לי אפילו תוכניות להצביע עבורה, העדפתי לדלג על האנשים הקשורים בה, במיסגרת עבודתי. אלא שוועדת־הבחירות המרכזית, שהחליטה לפסול את הרשימה, אילצה אותי לבטל את החלטתי ולשנות את דעתי באשר לראיון עם ד"ר מתיתיהו פלד.

באתי לביתו שבמוצא, בית יפהפה, על צלע הר, טובל בירק, כמו שאמר ציון הצלם: „מרוב עצים לא רואים את הבית." בפנים ריהוט פשוט, רהיטי־עץ, שטיחים על הריצפה, תמונות על הקירות, שולחן שעליו מפה לבנה, שני פמוטי־כסף. עוד מעט תרד ותצטרף אלינו זיקה, רעייתו של מתי פלד, תדליק את הנרות.

שוחחנו במשך כמה שעות. לא הספקתי לשאול את כל מה שרציתי לשאול. הזמן דחק. ניסיתי להבין מה הביא אדם כמוהו – שהתחנך במחנות־העולים, בפלמ"ח ובצה"ל, שהיה מאלופי מילחמת ששת־הימים, אשר ביום שבו נפרד מהמדים כתב עליו הכתב הצבאי של „הארץ", זאב שיף, כי הוא יכול לפרוש מתפקידו בכבוד – מה הביא איש כזה, שהיה איש מקובל, מכובד, ללכת אל הקצה של השמאל הישראלי ולהיות כמעט מוצא אל מחוץ לחוק על־ידי שר־הביטחון.

זוהי השאלה שהטרידה לא רק אותי, שלא הכרתי את מתי פלד קודם לכן, אלא גם רבים אחרים, לאו־דווקא ידידיו הקרובים. סתם אנשים, העוקבים בדריכות אחר פרשת פסילתה של הרשימה המתקדמת לשלום.

מתי פלד ניגוח, חייכן, פתוח – בניגוד לתדמיתו, בניגוד לאינפורמציה שקיבלתי מאנשים שדיברו איתו לפניי. ענה על כל השאלות, אחת לאחת, בלי כל נסיון להתחמק.

כרבים אחרים, נהנה גם הוא לספר על ילדותו בירושלים, על בית הוריו ועל פציעתו במילחמת העצמאות, פציעה שעלתה לו כמעט בשתי עיניו.

בעת שיחתנו נכחו בבית זיקה, רעייתו המקסימה, בת למישפחת כצנלסון הנודעת. אביה היה ראשון שגרירי ישראל בארצות סקנדינביה, דודתה היתה רחל שז"ר ובן־דודה הוא שמואל תמיר.

בבית היו עוד הבת, אוסי, שעליה סופר כאילו רצתה להינשא לערבי ואביה אסר עליה. פלד מבטל את העניין מכל וכל,

(המשך מעמוד 29)

מכחיש אותו. אוסי מציגה לפניי את בעלה. חיים, מוסכניק ממוצא כורדי, צעיר וחתיך. „הוא לוקח את הנכדים לעבוד איתו במוסך, הם משתגעים על זה," אומרת לי זיקה. היא מספרת כי אנשים מנחים את מתי בעניין הצייר הערבי, בעוד שהיחסים בין הצייר ובין בתם מעולם לא התפתחו בכיוון של חתונה, אלא היו ידידות קרובה.

גם הנכד השובב, גיא, נכח. גיא הוא אחד משלושת ילדיה של נורית, בתם של מתי וזיקה פלד. נורית כתבה ספר שזכה לתהודה רבה, בשם „אמרתי פאריס שלי היא". לזיקה ומתי פלד יש עוד שני בנים: יואב, הנשוי להורית, ופעיל מאוד בתנועות המחאה, ומיקו, שהוא קאראטיסט וחי כיום עם חברתו בלונדון.

בחדר־עבודתו של מתי יש שתי תמונות זו לצד זו: תמונתו של דויד בן־גוריון ותמונתו של עיצאם סרטאווי. „מייד אחרי שנרצח, מיסגרתי את התמונה," מספרת לי זיקה, שהיא עובדת סוציאלית ועובדת בבית־ספר לחינוך מיוחד של הזרם הדתי. היא מספרת, כי מעולם לא חשה בעויינות בין כותלי בית־הספר, אפילו בזמנים הקשים ביותר. להיפך. תמיד זכתה באהדה, לא חשוב מה כתבו על מתי בעיתונים.

היא מספרת, כי מאז שעבר מתי לקצה השני של המפה הפוליטית, פתחו ידידיהם. רבים הפסיקו להזמין אותם, ומי שנותרו הם הידידים הקרובים באמת, שגם אם אינם מסכימים לדיעות בני מישפחת פלד, עדיין ממשיכים להיפגש איתם. היא מספרת כי היא בקשר עם בן־דודה, שמואל תמיר. את עוזי נרקיס הזמינו לנישואי הבת, והוא בא, את נעמי שמר הזמינו להולדת הנכד, וגם היא באה. אך בני־הזוג פלד אינם מבוקשים מבחינה חברתית כמו בעבר. זיקה מבחירה היטב, כי אין זה משנה לה.

היא מאמינה בדרכו של בעלה, תומכת בו בכל ומלווה אותו לא אחת לפגישותיו עם אנשי אש"ף בחו"ל. במיסגרת זו פגשה את רעייתו של עיצאם סרטאווי והתיידדה איתה. גם היום, אחרי מותו, שומרות השתיים על קשר, אם כי מצידה של הגברת סרטאווי הקשר מאופק. היא מוגבלת ואיננה יכולה לכתוב לגברת פלד כאוות־נפשה. פה ושם הן מחליפות מיכתבים, שולחות מתנות זו לזו – פעם צעיף, פעם בושם. בבית פלד מעריכים הוא אדם אהוב, ידיד יקר, שנפל במאבק על השלום.

בבית מישפחת פלד שומעים את ציוץ הציפורים, רוח ירושלמית קרירה מניעה את צמרות העצים והכל שקט. שקט שלפני הסערה.

■ ■ ■

● אומרים עליך, שעברת מקיצוניות אחת לשניה.

לא עברתי מקיצוניות אחת לשניה. נשארתי בעמדות שהחזקתי בהן לפני 16 שנים — זו האמת ההיסטורית. משום־מה, קצין בצה"ל נתפס כסטריאוטיפ. אנשים אינם מוכנים לקבל את העובדה, שבאותן העמדות שבהן אני מחזיק היום, החזקתי כבר אז. אני תמיד נזכר במה שאמר לי פעם יעקב ארנון. זה היה ב־1971. חזרתי אז מלוס־אנג'לס, שם עשיתי את הדוקטורט שלי בספרות ערבית. לא היכרתי אז את יעקב היכרות קרובה. הוא היה מנכ"ל מישרד־האוצר, אני הייתי אלוף בצה"ל. פה ושם נפגשנו בענייני עבודה, אך בהחלט לא היו לנו הקשרים שיש לנו היום. השתתפנו בכינוס שעסק בבעיות השעה, ואני דיברתי שם ואמרתי את הדברים שאני אומר מ־1967. אחר כך בא אליי יעקב ואמר לי: „כנראה מפני שהתחנכתי בהולנד, אינני יכול להבין כיצד יכול אדם שהתחנך בצבא לדבר כמוך."

● ובכל זאת, בציבור יש תחושה באילו הקרקע נשמטה מתחת לרגליך, ושאתה אינך נאמן לדוקטרינות שהאמנת בהן בעבר.

אני שמרן בהשקפותיי, ויש לי דוקומנטים מדיוני מטכ"ל, שהתנהלו ב־1967, אחרי מילחמת ששת־הימים. איינני יודע אם הפרוטוקולים יתפרסמו בחיי, אך אריק שרון, יצחק רבין, עזר וייצמן וחיים ברלב יכולים להעיד בשבועה, כי ניהלנו ויכוחים אז, כמו שאנחנו מנהלים ויכוחים היום.

מבחינת המהות והתוכן, כבר אז האמנתי ברבדים שבהם אני מאמין היום, כבר אז החזקתי באותן העמדות. כעבור שנים, כשעזר וייצמן היה שר־הביטחון, הורה לפניי שחל בו שינוי גדול, ואמר לי: „נו, אתה יכול לטעון כנגדי שכבר אז, אחרי ששת־הימים, אמרת לי את הדברים שאני מבין היום."

מה לעשות, הציבור לא יודע. נוצרה תדמית בציבור שהייתי אחר.

● אולי התדמית הזו נוצרה מפני שערב מילחמת ששת־הימים היו שלושה אלופים שלחצו על הממשלה לסתור במילחמה עם מצריים: אריק שרון, אברהם יפה ומתי פלד.

אני לא יכול להעריך מה היתה המוטיבציה של יפה ושרון ללחוץ על הממשלה לפתוח במילחמה. יכול להיות שכבר אז היתה להם מוטיבציה של יוקרה לאומית וכבוד לאומי.

דבריי באו מנקודת מוצא שונה. הצגתי לממשלה שתי מערכות שיקולים. אחת היתה של יחסים בין שתי המדינות, שהיה קיים ביניהן הסדר, שנחתם בשנת 1957. הייתי מודע להסדר, כי הוא נחתם בעת היותי מושל עזה. ההסדר הזה התקיים במלואו 10 שנים, והנה, בוקר בהיר אחד, החליט צד אחד להפר את ההסדר. שום מדינה לא יכולה לקבל דבר כזה; לולא היתה מתעוררת היום שאלה דומה, הייתי טוען אותו הדבר.

● בלומר, אם מצריים תפר היום את הסכמי־השלום, אתה חושב שלא צריך להבליג, אלא להגיב?

אם מצריים תתחיל להפר באופן בוטה — ודאי: כאשר מדינה שכנה מפירה הסכמים, צריך להגיב. ניקח למשל, את איסלנד ובריטניה. כאשר איסלנד הפרה את הסכם־הדיג, בריטניה שלחה אוניות־מילחמה. כאשר מדינה מפירה הסכם, לא מתקבל על הדעת שהמדינה הנזוקה תגיב בהכנעה.

מערכת השיקולים השניה נבעה מכך, שעם הגיוס הכללי ב־1967 נעשיתי הבוס של כל הפוטנציאל המישקי בארץ. הרכב גויים, לא היתה אספקה של מיצרכי־יסוד. בחדר הזה ממש ישבו נציגי מישרד־המיסחר־והתעשיה וביקשו שאתן להם כמה משאיות, כדי להעביר מוצרי־יסוד. הנמלים שותקו, מנהל רשות־הנמלים, מנהל מיפעל האשלג, כולם שיחרו לפיתחי בבקשת עזרה.

אמרתי לממשלה: כמה זמן המשק יכול לעמוד בזה? כבר עמדנו שבועיים, בעוד שבועיים המשק יתמוטט. אמרתי לממשלה: אתם צריכים לקבל החלטה, כלומר, לצאת למילחמה נגד מצריים, כדי ללמד את ממשלת מצריים שלא נשלים עם הפרת ההסדר. אני באמת לא יודע איך יכולתי להגיע למסקנה אחרת.

אחרי שנים אמר מנחם בגין שהוא לא מבין מה קרה לי. הוא לא הבין, כנראה, על מה דיברתי באותו מעמד. כי המילים „כבוד לאומי" לא יצאו מפי. אני דיברתי ענייניות, ואני לא רואה סתירה בין שיקולים ענייניים להצעת קו־פעולה לבין תפיסה הגורסת שצריך לחתור לשלום.

● מספרים שבאותה הרצאה, שני שאת לפני הממשלה, היית נפער, נרגש ובוטה, עד כדי כך שהרמטכ"ל דאז, יצחק רבין, עשה לך סימנים לרסן את עצמך.

הימים היו מתוחים. אני לא יודע מה האמת בספר של וייצמן, שהוא זרק את הדרגות שלו על השולחן של רבין. אני לא הגעתי להיסטריה, אבל תוך כדי הרצאת הדברים יכול להיות שרבין רמז לי להרגע. אחרי הפגישה ניגש אליי יגאל אלון ואמר לי: „אני מסכים לדבריך, אבל לא כך מדברים עם חברי ממשלה." בגין, שעדיין לא היה חבר בממשלה, אבל הוזמן לפגישה מכיוון שהיה ברור שהולכים לקראת ממשלת ליכוד לאומי, ניגש אליי ואמר: „כעת אתה יכול לסמוך עלינו." זו היתה הפעם הראשונה בחיי שראיתי את בגין מקרוב, והפעם האחרונה שהוא דיבר אליי.

„לא עברתי מקיצוניות אחת לשניה. נשארתי בעמדות שהחזקתי בהן לפני 16 שנים. משום־מה קצין בצה"ל נתפס כסטריאוטיפ, ואני לא סטריאוטיפ"

זלמן ארן ניגש ואמר: „הבהרת לי דברים שלא הבנתי קודם." אמרתי לו, שאני מתפלא מאוד. הרי הממשלה מחזיקה את הרמטכ"ל בישיבות ממשלה כל הזמן, והוא כמעט שלא בא למטכ"ל. ואז הוא השיב: „כדברים האלו לא שמענו."

לא תיכננתי להיות גס ומעליב, הייתי חד־משמעי. ישראל גלילי אמר לי, שהניתוח שלי הרשים אותו מאוד.

יכול להיות שהרמתי קול, ושרבין רמז לי להרגע. טוב, זה לא היה אינצידנט כזה גדול.

■ ■ ■

● ברשותך, נניח לששת־הימים ונלך אחורה, לימי ילדותך. נולדת בחיפה...

זו עובדה טכנית. אינני זוכר כלום מחיפה, הוריי עברו לירושלים כשהייתי בן 3.

● לאן בירושלים?

לאזן זו בעיה. ירושלים היתה אז שכונות־שכונות, ועברנו משכונה לשכונה. היה מין נוהג, שבכל מוחארם עברו דירות. היינו מעמיסים את כל הדברים על עגלה רתומה לסוס ועוברים משכונה לשכונה. כך שגרנו בזיכרון־משה, בכרם־אברהם, בגאולה, בנווה־בצלאל.

● איזה בית היה בית הוריך?

שני הוריי עלו ארצה ב־1921, באותה האוניה, מאוקראינה. אמי היתה ציונית. היא עלתה במיסגרת של קבוצת חלוץ. אבי עזב את ברית־המועצות במגמה לרכוש מיקצוע, ולא התכוון כלל להגיע לארץ־ישראל.

הוא היה חייל בצבא האדום, נגר במיקצועו. שהתמנה לקומיסאר והיה אחראי על כמה מיפעלים בגרוזיה. אמי הבריחה את הגבול והגיע לכאן באופן בלתי־ליגאלי.

אבי שמע שבסקוטלנד מיקצוע הנגרות הוא מפותח וברמה גבוהה, ומשיקולים עניינים החליט לנסוע לשם ללמוד.

על האוניה הם נפגשו. אמי תמיד היתה מספרת, שהחלוצניקים התייחסו אליו בבוז. הוא היה בורג'ואה, בורגני. היה לו כרטיס ותא, והוא אכל במיסעדה. החלוצניקים, לעומתו, ישנו על הסיפון ואכלו מכל הבא ליד.

נו, העניינים התגלגלו כך, שכאשר הגיעה האוניה ליפו, גם אבא ירד ממנה. הוא בוודאי שלא היה ציוני.

אמא זה סיפור אחר. אחר הסיפורים המעניינים בחייה הוא, שאחרי המהפכה היא הצטרפה למיפלגה הקומוניסטית. והנה, ביום־כיפור התקיים כינוס אזורי, והיא, ללא ידיעת הוריה, התגנבה לכינוס. כשנודע לאביה, כי בתו נסעה ביום־כיפור, הוא חלה מצער. במהלך הכינוס הזה נודע לאימי על מחלתו והיא הסתלקה וחזרה הביתה.

„כשעזר וייצמן היה שר־ביטחון, הוא הזדה לפניי שחל בו שינוי גדול ואמר לי: כעת אתה יכול לטעון נגדי שכבר אז, אחרי ששת הימים, אמרת לי את הדברים שאני מבין היום"

העובדה שהסתלקה מכינוס המיפלגה הקומוניסטית סיבכה אותה, ואז, בהשפעת אחיה, שהיה ציוני אמיתי, הצטרפה להחלוץ וברחה ארצה, כדי שלא להסתבך עוד יותר.

● מה עשו הוריך כשהגיעו לארץ־ישראל?

הם הגיעו ליפו, הצטרפו לגרוד־העבודה, והיו שנה במיסגרת של קיבוץ. אבי לא יכול היה להסתגל, והם השתקעו בחיפה, אך בתוך פרק זמן קצר עברו לירושלים. שם פתח אבי מיפעל קטן לרהיטי־עץ, וכל חייו עסק בזה. המיפעל גדל וגדל, עד שהפך לנגריה די מרשימה.

בשלב מסויים הוא החליט שהוא לא יכול להיות גם מנצל וגם חברי־הסתדרות, ועזב את ההסתדרות.

● אתה ואחיך לא נועדתם להמשיך את דרכו של אביכם בנגריה?

מתי פלד בסלמ"ה
„אני לא סטריאוטיפ של קצין צה"ל"

אמי נטתה לעניינים גדולים, לשליחות חברתית. וככה היא לא חשבה שזה בכלל מעניין לבחור צייר או לנער להיכנס לעסק כזה.

אני ואחי מעולם לא עמדנו תחת לחץ. ואומנם, כאשר אבי הגיע למסקנה שהגיע הזמן להפסיק לעבוד, לא נידונה מעולם השאלה שאולי אנחנו ניקח את הנגריה, והוא מכר את העסק.

כך גדלתי בירושלים כמו כולם באותה תקופה — מחנות־העולים, הכשרה.

● עוזי נרקיס, שהיה איתך במחנות־העולים, וגדל איתך בשכונת כרם־אברהם, סיפר לי כי בגיל תשע אתה ועוד חבר נסעתם לספרד, להילחם נגד פראנקו.

זו אגדה. ביחד עם חבר שלי, שכבר אינו בחיים, החלטנו להתפרפר. אמרנו: נעזוב את בית־הספר ואת הבית, וניסע לטיול. יעד הטיול היה קבוצת כנרת.

השנה היתה 1936, והארץ לא היתה שקטה, ועצם הנסיעה ברכבת לצמח, ומצמח ללכת ברגל

סלד (משמאל) עם רבין (מימין) בסיור בארצות־הברית
„יש לי עבר משותף עם חברי האלופים. אך אין לנו עניין משותף"

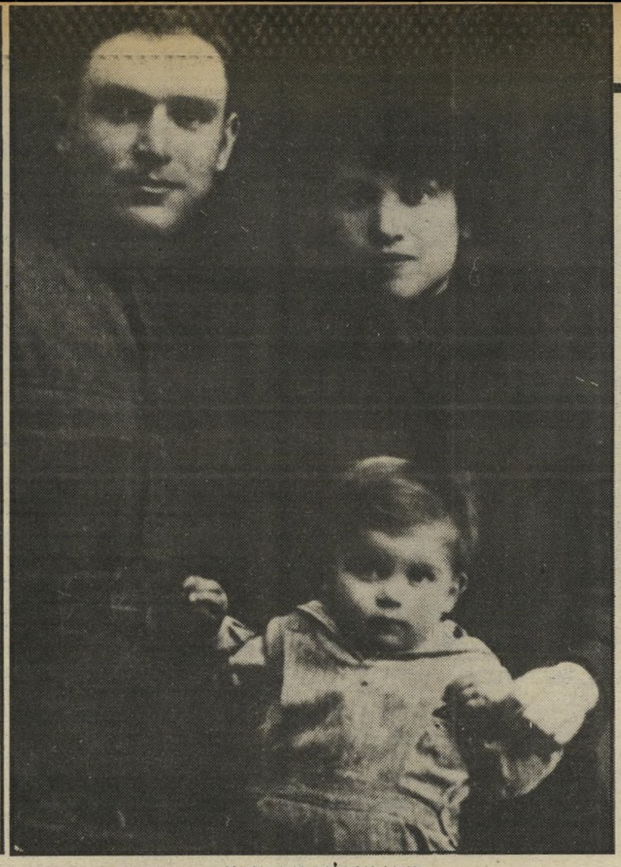

מתי איפלנד עם הוריו

מתי סלד עם אשתו זיקה, בתו אוסי וחתנו חיים

"אמי הסתבכה עם המיפלגה הקומוניסטית ברוסיה ונאלצה לברוח לארץ"

לכנרת — זו היתה הרפתקה גדולה.

כשלא שבנו הביתה, ההורים דאגו לנו וביררו אצל התלמידים בבית־הספר, והתלמידים העלו סברה שנסענו לספרד.

● **למה דווקא ספרד?**

כך הם יכלו להסיק מדברים שאמרתי. הערכתי מאוד את מילחמת הרפובליקה, וכמובן שגם בבית תמכו ברפובליקה, ולא בפראנקו. הילדים הפעילו את הדמיון ואמרו להורים שנסענו להילחם בפראנקו.

אנחנו נסענו לכנרת, ושם קיבלו אותנו יפה מאוד, כי להוריי היו שם ידידים קרובים מאוד — ההורים של נעמי שמר.

מבחינה מסויימת, אני ונעמי שמר גדלנו יחד. הם היו באים אלינו, לירושלים, ואנחנו את כל החופשים עשינו בכינרת. כשנעמי למדה בירושלים, היא גרה אצלנו בבית.

בקיצור, אירחו אותנו נפלא, עד שלמחרת ראו ידיעה בעיתון שהלכנו לאיבוד. לא אמרו לנו דבר, המשיכו לטפל בנו יפה, אבל דאגו שלא ניעלם מהעיניים. למחרת באו הוריי והחזירו אותנו הביתה.

אבל לסיפור הזה נוסף עם השנים נופך של אגדה.

■ ■ ■

● **אתה נמצא גם כיום בקשר עם נעמי שמר?**

לא.

● **בגלל המרחק בדיעותיכם הפוליטיות?**

זה בלי ספק ממלא תפקיד. היא עזבה את כינרת, התחתנה. העיסוק שלה אחר משלי, הדרכים נפרדו. עוד היינו מתראים מפעם לפעם כידידים קרובים. אלא שהקו שהיא הלכה בו מאז נישואיה השניים יצר פחות עניין להיפגש. אנחנו הלכתי לכיוון אחר. איש מחבריי לא מתעניין בסיפורות ערבית.

יש לי חברים אחרים, חדשים יותר שמתעניינים. אותי, מצד שני, לא מעניינות בעיות של מנהלי־חברות.

● **עם אנשים שהיו קרובים אליך, כמו רבין ונרקיס, אתה עדיין נפגש?**

לא נפגשים. שום דבר לא מביא אותנו לזה. כאשר אנחנו נפגשים באירועים חברתיים, אנחנו נפגשים כידידים, מעלים זיכרונות, כי יש לנו עבר משותף. מעבר לזה, אין לי דבר משותף איתם.

● **נהנית מפגישת־המחזור שאירגן לפני שלושה שבועות „ידיעות אחרונות", לצורך תצלום אלופי ששת־הימים?**

זה ארך בדיוק 20 דקות, וכולם ניסו להיות חביבים ומנומסים. מכיוון שחלק גדול מהמשתתפים לוקח חלק במערכת־הבחירות, הוחלט מראש שהנושא לא יעלה על הפרק.

● **יובל נאמן אוהב להתפאר כי היה חבר שלך.**

הוא היה חבר שלי הרבה לפני שנעשה פעיל פוליטית. היינו בידידות עוד מ־1948, וכשגרנו ביחד בצהלה. אחר כך הוא עזב את הצבא ופנה למדע. כשעזבתי את הצבא, היינו נפגשים באוניברסיטה. הריחוק והעיסוקים השונים עשו את שלהם.

כשהתבררה במלוא משמעותה הפעילות השונה של שנינו, כל עניין החברות אינו קיים ואינו מעניין עוד.

● **מתי פגשת ביובל נאמן בפעם האחרונה?**

לפני שנעשה שר. נפגשנו במכללה לביטחון לאומי, בפאנל שדן בבעיות השעה. זה היה מיפגש תקין בין שני אנשים, שמאוד־מאוד חלוקים בדיעותיהם. אני מוכרח לציין, שהוויכוח איתו, שהיה קשה ביותר, התנהל בסגנון של בני־תרבות.

אני מציין זאת, כדי להבדיל לחלוטין את הוויכוח הזה מהאופן שבו אני מנהל ויכוח עם גאולה כהן. ויכוח איתה פרושו או להיגרר להיסטריה המטורפת שלה, או לא לדבר כלל. ההבדל הוא אולי בגלל העובדה שיובל יודע להעביר דברים בצורה רציונלית, בעוד שעם המטורפת הזו אי־אפשר בכלל להתווכח. עם יובל זה היה ויכוח קשה, ללא פשרה, אך הוא לא עלה לטונים של היסטריה.

■ ■ ■

● **יובל נאמן גילה נטיות פשיסטיות עוד כשהיה בצבא?**

צריך להבין: ששת־הימים היתה קו־פרשת־המים לא רק למדינת־ישראל, אלא גם להרבה אנשים. ערב פרוץ מילחמת ששת־הימים, היינו כולנו אנשים אחרים ממה שהיינו כשהסתיימה המילחמה. המילחמה עוררה אצל אנשים דברים שהיו חבויים עמוק בנפשם.

הנה, למשל, דיין. לפני המילחמה הוא אמר, שבבתי־הספר צריכים לתלות מפה של כל ארץ־ישראל, לא רק של מדינת ישראל. מי שם לב לעניין? מישהו התרשם מזה?

● **עובדה שאתה זוכר.**

כנראה מפני שהייתי נוכח. לא יותר מזה. עוד וייצמן התבטא ברוח של כמיהה לארץ־ישראל הגדולה. איש לא ייחס לזה משמעות, איש לא הציע לצאת למילחמה כדי לממש את מפת ארץ־ישראל.

● **מתי הבנת אתה לאן נושבת הרוח?**

הפעם הראשונה שבה תפסתי ממש מה קורה לנפשם של האנשים, היתה במסיבה שהתקיימה זמן קצר אחרי המילחמה. המשורר זרובבל גלעד קרא שיר שכתב, שהוא עומד בלילה על המישמר בעין־חרוד ושומע את משק מעיינות־המים שמעבר לגלבוע. לא האמנתי למשמע אוזניי ושאלתי אותו: ממתי התחלת לשמוע את משק המעיינות שמעבר לגלבוע?

פיתאום התעורר משהו באנשים, פתאום ניעורה רוחו של טבנקין: מה שנכבש, צריך להישאר.

אצל הרבה אנשים המילחמה עוררה קולות ומאוויים שלא ידעו על קיומם. אפילו בגין לא תבע אף פעם לצאת למילחמה לכיבוש ארץ־ישראל הגדולה.

● **ובכל זאת, הוא שר „שתי גדות לירדן".**

יהושפט הרכבי אמר פעם, כי שתי גדות לירדן הפך מאידיאל לריטואל.

● **מסתבר שבעקבות המילחמה הריטואל, הטקס, קיבל עוצמה.**

בדיוק. להרבה אנשים קרו דברים מדהימים. אצל יובל נאמן, שהיה בתחילה חסיד גדול של דיין, זה עשה דברים שלא ידעתי על קיומם. דברים עד כדי כך קיצוניים, שאחרי קמפ־דייוויד הוא חיסל את דיין לחלוטין.

■ ■ ■

● **מה עשתה ששת הימים לך?**

עוד בזמן המילחמה, כאשר הסתיימו הקרבות בגדה המערבית, אמרתי לרבין: הנה, יש לנו הזדמנות לחסל את הסיכסוך, על־ידי פיתרון הבעיה הפלסטינית בהתאם לעיקרון החלוקה. כך נשמיט את השטיח מתחת לרגלי הסיכסוך.

● **ומה הוא ענה?**

אל תגיד בקול, עוד יחזירו אותנו לגבולות החלוקה, ואני אמרתי לעצמי: ריבונו של עולם! הרמטכ"ל של היום, עם הניצחונות שלא היו מיקריים אלא פרי תיכנון מוקדם, איך הוא יכול להעלות על הדעת שמישהו ידחוק אותנו לחלוקה?

זו היתה הפעם הראשונה שהעליתי את העניין, וזו היתה הפעם הראשונה שקיבלתי עליו תשובה. עד לאותו שלב האמנתי במדיניות הממשלה, שאמרה שאנו מושיטים ידנו לשלום, ככתוב בהסכמי שביתת־הנשק. זה היה הזמן הנכון: אש"ף של אחמד שוקיירי חדל להתקיים, הצבאות הערביים הובסו ובשטחים היתה נכונות עצומה.

אני זוכר את הכיבוש של נבי־סמואל. נבי־סמואל היתה פרשה כאובה. ב־1948 היא לא נכבשה, הקרב עליה היה קשה, והיא הפכה לכישלון צבאי כואב. בששת־הימים הם לא נקפו אצבע, ואחר כך גילינו שם מיצבורי־נשק שהם לא הפעילו.

אני זוכר ששאלתי אותם: מה קרה, ב־1948 אי־אפשר היה להכניע אותכם, והפעם לא הרמתם אצבע? הם השיבו: „או נלחמנו בשבילנו, הפעם בשביל הבדווים, לכן לא רצינו להילחם."

זו היתה הזדמנות־פו. המטכ"ל היה אחראי לשטחים הכבושים, השטח היה באחריותנו. העליתי את העניין בשיחות מטכ"ל והתפתח קונפליקט ביני לבינם. ואז החל מסע הרמיה וההטעיה.

(המשך בעמוד 61)

„אני ונעמי שמר גדלנו ביחד. כיום אנחנו מתראים רק במסיבות משפחתיות. מאז נישואיה השניים, היא הלכה בקו שאילץ אותנו להיפגש כמה שפחות"

עדיין מתראים בחתונות או בבריתות, מוזמנים האחד לשני.

● **מתי התראיתם לאחרונה?**

בברית של נכדי השני היא היתה פה עם בעלה.

● **זיקה, רעייתך, סיפרה לי כי הדרך שבה בחרת הרחיקה אתכם מהרבה ידידים, היא אמרה שאינכם מוזמנים כמו קודם. ביצד השפיעה דרכך הפוליטית על יחסיך האישיים עם חברים?**

היו לי חברים בצבא, שאיתם עשיתי דרך ארוכה. גמרנו שרות, כל אחד הלך בדרכו. אילו הייתי הולך, כמו רבים מחבריי, להיות מנהל־מיפעל, יתכן שהקשרים היו נשמרים. אבל

סלד וסרטאווי בפארים

„דיברתי איתו אנגלית, והתחכמנו בערבית..."

„יובל נאמן היה חבר שלי הרבה לפני שנעשה פעיל פוליטי. משהתבררה הפעילות השונה של שנינו, כל עניין החברות אינו קיים ואינו מעניין עוד"

צל"ש

ערוץ 6

● שביתת הטלוויזיה והרדיו בשבוע שעבר גילתה לתושבי רוב הארץ את מה שתושבי ירושלים יודעים כבר מזמן: העובדה שמנהלי ערוץ 6 של הטלוויזיה הירדנית יודעים לנהל טלוויזיה טוב יותר ממנהלי הטלוויזיה הישראלית בעידן סער־שפירא. במשך שלושת ימי השביתה שידרה הטלוויזיה הירדנית בערוץ 6 סרט מעולה על ימיו האחרונים של נפוליון בכיכובו של ראלף ריצ'רדסון, עוד פרק מהסידרה הנערץ מהשיחים. המבוסס על רומן מאת ד"ה לורנס, ופרק בסידרה לורד אוליביה. העוסקת בביוגרפיה של לורנס אוליביה — כולם סרטים שמומלץ למנהלי הטלוויזיה הישראלית להזמינם לשידור כאן, ברומה לשאר שידורי ערוץ 6.

מקומונים

● לבימאי **צבי גיל** ולמפיק המישדר מבט שני **חיים יבין**, על תוכניתם שעסקה במקרמונים ובחינמונים, תוך חשיפת חוסר הרמה האתית המיקצועית המאפיינת את מרבית העיתונות המקומית, ואת שאר מרכיבי התופעה של עיתונות המשמשת כמילוי בין המודעות. הדיון, בסופו של הסרט, חיזק את החוליות החלשות שלו, ופרשו לעיני הציבור את הפן של העיתונות הבלתי־אחראית בישראל.

מאחרי המירקע

שטרן נגד הרשימה המתקדמת

למחרת הדיווח הנרחב במבט על פסילת הרשימה המתקדמת לשלום בידי ועדת־הבחירות המרכזית, התנהל קרב עליו בישיבת־הבוקר של מבט.

את הקרב פתח מנהל חטיבת החדשות, **יאיר שטרן**, שתקף את עורך מבט, **מיכאל קרסין**, על שהקדיש שש וחצי דקות מתוך המהדורה לסיקור פרשת הפסילה.

עורך־המישנה של מבט, **רסיק חלבי**, התקומם נגד דברים אלה של שטרן, במילים שזה זמן רב לא נשמעו בחדר־הישיבות של מבט. חלבי טען שהטלוויזיה הישראלית משרתת גם 700 אלף אזרחים ערבים, שהרשימה המתקדמת לשלום היא מעניינם, והם ראויים למידע לא פחות מתושביה היהודיים של המדינה.

חלבי המשיך והאשים את יאיר שטרן שדבריו מביעים נטייה להפוך את הטלוויזיה הישראלית לטלוויזיה גזענית לכל דבר.

הקשר של ינון

בשמונים הימים הראשונים בתפקידו כיו"ר רשות־השידור, אגר עורך־הדין מיכה ינון עוצמה, שבאמצעותה שאף להכתיב את קצב ניהול הרשות למנכ"ל, אורי פורת.

מיום ליום מעכירה והולכת האווירה בין פורת וינון, כשהאחרון נדחק לקרן־זווית.

ינון, המתגלה מיום ליום כעסקן־מיפלגתי קטן וקטנוני, הרואג לענייני שולחנו לתפקיד, שר־החינוך־והתרבות, זבולון המר, רואה לנגד עיניו אך ורק את המיגזר הפוליטי וההישגי של המפר"ל וזבולון המר — ולא את טובת המוסד, שהוא הוישב־ראש שלו.

במיסגרת העימות בין העיתונאים והנהלת רשות־השידור, ברבר השוואת תנאי שכרם של כתבי הרשות לכתבי העיתונות היומית, עשה ינון כל שביכולתו, כדי לטרפד את נכונותו ואת הבנתו של פורת לתביעותיהם של כתבי רשות־השידור.

השיא בעימותים בין השניים היה כאשר פורת, הביע נכונות להעלות את שכר כתבי הרשות ב־40 אחוז, שיכוסו מהתקציב השוטף של הרשות. ינון הכשיל את ההצעה.

כתוצאה מדחיקתו של ינון הצידה, הוא החל משתף פעולה עם מישנהו, נציג הליברלים, הפירסומאי דויד אדמון, בניסיון לרכז בוועד־המנהל רוב, לכפיית עמדותיו של ינון על פורת — רוב שלא יתכן בהרכב הנוכחי של הוועד־המנהל.

בצמרת רשות־השידור מכנים את תוכניתו של ינון כקשר להכתיב לפורת את אופן ניהול הרשות.

יש מנהלו

שמועה עקשנית המהלכת במיסדרונות רשות־השידור ובניין הטלוויזיה, טוענת שעניין מינויו של המנהל הבא של הטלוויזיה סגור ונעול.

על פי שמועה זו, אלכס גלעדי הביע נכונות לקבל על עצמו את התפקיד, ולוותר על מישרתו הבכירה בחברת הטלוויזיה האמריקאית אן־בי־סי, שבה הוא מכהן כסגן־נשיא לענייני ספורט.

מינויו של גלעדי לתפקיד מנהל־הטלוויזיה עשוי להתבצע מעט אחרי הבחירות. השמועה טוענת, כי פורת ישתמש בתרגיל מתוחכם לעריכת מיכרז מיידי, שיבחר את גלעדי לתפקיד, שלושה חודשים קודם לתום מועד כהונתו של סער במישרה זו. ומרגע אישור המיכרז, ייכנס גלעדי לתקופת חפיפה בת שלושה חודשים, שבמהלכה יתפקד כמנהל־טלוויזיה בפועל.

לדעת בכירי הטלוויזיה, סער לא יתנגד להסדר זה, כדי לשמור על תנאי הפנסיה שלו, כמנהל הטלוויזיה.

כהן־אורגד נפחד

חברי ועד העיתונאים־מפיקים של הטלוויזיה, שנכחו בפגישה עם שר־האוצר יגאל כוהן־אורגד, בנושא מציאת הסדר להשוואת שכרם עם שכר העיתונאים בעיתונות הכתובה, גילו כי שר־האוצר נראה להם נפחד ביותר מהאפשרות שהם ישביתו את מירקע הטלוויזיה מתעמולת הבחירות לכנסת ה־11.

מתוך שיברי דברים של כהן־אורגד, התברר לנציג העובדים באותה פגישה, שהאפלת המירקע לתעמולת הבחירות, תיזקף לרשימת כישלונותיו של כהן־אורגד.

בגידת הסטרינגרים

הקבוצה המנוצלת ביותר בין עובדי הטלוויזיה הם התחקירנים, שהחליטו להתארגן כדי להגן על שכר מינימום.

אחרי שהתארגנו, פנו התחקירנים אל נציגות הסטרינגרים (עובדי־החוץ) של הטלוויזיה וביקשו להתקבל לאירגונם.

הסטרינגרים עמדו לקבל את התחקירנים לאירגונם, אלא שברגע האחרון, אחרי שחתמו על חוזה עם הנהלת הרשות, ויתרו על קבלת התחקירנים לאירגונם — שהרי אחד מסעיפי ההסכם שלהם עם הנהלת רשות־השידור, היה שקט תעשייתי לתקופת זמן מסויימת.

איסור כניסה לעיתונאים

הנהלת רשות־השידור החלה חוששת מעיתונאים הסוקרים את המתרחש בין כותלי רשות־השידור, הרדיו והטלוויזיה.

עד לאחרונה, נמסרו לידי הכתבים, המואמנים לסקר את רשות־השידור, אישורי־כניסה קבועים לרבע שנה.

מנכ"ל הרשות אורי פורת, העביר הוראה זמנית לדוברת רשות־השידור ירדנה הראל, שלא להנפיק בינתיים אישורים כאלה לכתבים המואמנים, עד להודעה חדשה.

בתחנות־שידור בעולם המערבי מקובל, שכתבים המואמנים לסיקור תחנות הרדיו והטלוויזיה, מקבלים אישורי־כניסה שנתיים, שהרי כלי־תיקשורת חייב להיות רגיש לתפקידם של הכתבים.

יבין מנחה ליל־הבחירות

מפיק מישדר הבחירות (בינתיים), רפי גינת, קיווה בסתר ליבו להיות גם מנחה מישדר ליל־הבחירות.

אלא שכוונתו זו של גינת נכזבה, כאשר מנכ"ל רשות־השידור ועורך מבט **מיכאל קרסין**, עמדו על כך שאת מישדר ליל־הבחירות, חייב להנחות בכיר מגישי הטלוויזיה, חיים יבין.

מוצ"ש־חוזר

לצופי טלוויזיה שיש בכוונתם לצפות במוצאי־שבת הקרוב (30.6) במירקע, מומלץ לרכוש כרטיסי־קולנוע כבר ביום שישי.

הסיבה: שני המישדרים שיובאו על המירקע הם שידורים חוזרים. הראשון, סרט בשם אהבה שאינה תלויה בדבר, העוסק בהתפעלותם של נוצריי ,חגורת התנ"ך' בארצות־הברית מירושלים, הכותל־המערבי ובית־המיקדש. הסרט השני שיוקרן בשידור־חוזר, הוא הדראמה ארוחת ערב שהוקרנה רק לפני מחצית השנה, וזכתה בקטילות של הביקורת.

על ריכוז זה של שידורים חוזרים אמר אחד מבכירי הטלוויזיה לשעבר: „זה אחד משניים — או שמנהלי הטלוויזיה אדישים לצורכי צופי הטלוויזיה, או שיש להם מניות בהתאחדות בעלי בתי־הקולנוע. הקרנת שני שידורים חוזרים בערב אחד מעידה על טימטום וחוסר־יכולת מיקצועית."

כהן תובעת את סער

מסיקה כהן
הקש האחרון של סער

המפיקה המוחרחת של מישדר זה הזמן, עומדת בזמן הקרוב לתבוע לדין את מנהל־הטלוויזיה **טוביה סער**.

העילה לתביעתה העתידית של **נאוה כהן**, מתייחסת לדברים שסער אמר, שבהם ייחס לכהן בשידור המריבה, בו הוצגו גרושתו של יחיאל נגר ובנו, חוסר־אחריות הגובל במעשה פלילי.

כהן לא תתייצב בתביעתה לבד, ועד העיתונאים־מפיקים של הטלוויזיה יעניק לה גיבוי בתביעתה. בתיקווה, שעצם התביעה עשוי לזרז את העברתו של סער מתפקידו.

בעוד ארבעה שבועות, ישובו נאווה כהן ורם עברון לעבודתם בתוכנית זה הזמן כהתאם לסיכום המתגבש בין ועד העיתונאים־מפיקים ובין מנכ"ל רשות־השידור, אורי פורת.

„שעה טובה" לרשף

מנחה רשף (עם אשתו נורית גלרון)
במקום שליו ופאר

בעונת־השידורים הבאה של מישדר הבידור היוקרתי של הטלוויזיה שעה טובה, שתתחיל בערב ראש־השנה. לא ישמש עוד **מאיר שליו** כמנחה המישדר.

את מקומו של שליו במרכז בימת שעה טובה עומד לתפוס איש גל"צ וערב חדש **רפי רשף**, שנועד להפיח חיים חדשים במישדר המשלים חמש שנים על המירקע.

כניסתו של רשף לתפקיד מנחה שעה טובה לא יביא עוגמת־נפש רק לשליו, אלא גם למנחה מני פאר, הממתין לקריאה לשוב לתפקיד זה.

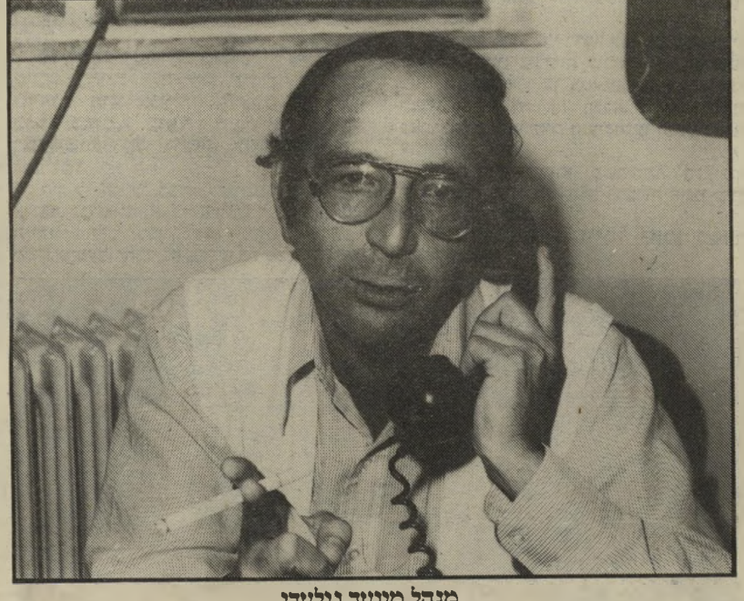

מנהל מיועד גילעדי
שלושה חודשי חפיפה

תוכניות מועדפות

יום רביעי
27.6

● **סירטי הנשמה: הדר־דסים (5.30 — מדבר עברית).** דרדסכא חושש שהוא מתחיל להזדקן, אבל אהבתו לשפירית גורמת לו שירגיש צעיר. אלא ששפירית היא שלי־חה של הקוסם הרשע, בלשצאר, כך שתוכנית הנישואין מתב־טלת.

● **סרטבע: הלוטרה (8.02 — מדבר אנגלית).** מסידרת הסרטים חיים בטבע שבהפקת בי־בי־סי. הלוטרה הוא כלב־נהר, ממישפחת היונ־קים, החי במחילות אדמה, שפיתחן אל מי־הנהרות. הסרט מביא צילומים מחיי מישפחת לוטרות ברצועת החוף של איי שאטלנד.

● **כדורגל: גמר אלי־פות אירופה לאומות (9.00 — קריינות עב־רית).** שידור ישיר מפאריס, (4.30 — מדבר אנגלית). הפרק "אנשלוס 77". ותיקי הנאצים הצליחו לפתח תהליך, שיאפשר להם לשוב וליצור בתיכפול את אדולף היטלר, מתוך תא אחד שנלקח מגופו החרוך. ומי אם לא אשת־חיל מחבלת בתוכניותיהם.

● **סרט קולנוע: קיץ 42 (15.10 — מדבר אנג־לית).** סיפור זיכרונות רומנטי, שעלילתו מתרחשת בקיץ שנת 1942, הקיץ האחרון שלפני הצטרפותה של ארצות־הברית למילחמת־העולם השניה. גיבור הסרט הוא נער מתבגר, היוצא לבלות עם הוריו במקום־קיט על שפת־הים. שם הוא מוצא שני חברים בני גילו ומשתובב עמם בהנאה, עד שהוא פוגש בצעירה, שהיא בעיניו התגלמות היופי הנשי.

שבת
30.6

● **קומדיה: שלושה ב־**

מומלץ ביותר:
ליל הסכינים הארוכים

סרט־תעודה בהפקת בי־בי־סי, המביא אחד מסיפורי הזוועה הקשורים בעליית הנאצים לשילטון בגרמניה. שנה וחצי אחרי שמונה כראש־ממשלה, החל אדולף היטלר חושד כי ארנסט רם, מנהיגם של ארבעה מיליוני אנשי ס"א, בעלי החולצות החומות, מתכוון לארגן מרידה נגדו. בליל ה־30 ביוני 1934 הוא הורה על פתיחה בטיהור־דמים. היטלר עצמו השתתף בפשיטה על בית־המלון שבו התגורר רם. ידידו הוותיק עד אותו יום. בכלא מיננן נורה רם למוות, ועימו חוסלו עוד רבים מאנשי פלוגות־הסער. החוצאות להורג התנהלו גם בברלין, בניצוחו של הרמן גרינג. בהזדמנות זו חיסל היטלר חשבונות עם רבים שלא היה להם כל קשר עם המרידה כביכול, ביניהם ראש־הממשלה לשעבר, קורט פון־שלייכר. קורט פון־ברדון וגריגור שטראסר. מיספר הנרצחים ב"ליל הסכינים הארוכים" נאמד באלפיים.

סיר יו גרין, העיתונאי הבריטי הוותיק, לשעבר מנהל בי־בי־סי, שהיה כתב של עיתון לונדוני בברלין, היה עד לאירועי "ליל הסכינים הארוכים" בבירת גרמניה. בעזרתם של ניצולים מליל־הדמים וכן של נאצים שהיו שותפים לטבח, משחזר סר יו את הזוועה.

הסרט יוקרן ביום החמישי (28.6) בשעה 10.55.

ממישחק־הגמר באליפות אירו־פה לקבוצות אלופות.

יום חמישי
28.6

● **סידרה: שוגון (10.10 — מדבר אנג־לית).** פרק תשיעי בסידרה, המבוססת על רב־המכר מאת ג'יימס קאלוול. רודריגז חושש מכוחו של בלקתורן, אחרי שנודע לו כי טורנגה מחזיר לו את ארסמוס.

● **תעודה: ליל הסכינים הארוכים (10.55 — מדבר אנגלית).** ראה מיסגרת.

יום ששי
29.6

● **מותחן: אשת־חיל דירה אחת (10.10 — מדבר אנגלית).** הפרק תחרות אפייה, שבמהלכו אופה ג'ק עוגת מוס־שוקולד לתחרות־אפיה, שבה הוא מייצג את בית־סיפרו.

● **מחזה טלוויזיה: אי־רוחת עשר (11.05 — מדבר עברית).** מחזה טל־ויזיה גרוע, בהפקת הטלוויזיה הישראלית, שעלילתו מתרחשת בקיבוץ במרכז הארץ. נעמי, גיבורת המחזה, מבקרת בקיבוץ שבו היתה חברה בשנות השי־שים. להפתעתה היא מגלה שהתינוקות מתגוררים כיום בקיבוץ עם הוריהם, ולא בבית־התינוקות, כפי שהיה מקובל בזמנה. הגילוי הזה מזכיר לה אירוע טראומטי שעבר עליה

אריאל וגריימס: קיץ '42
יום שישי, שעה 10.15

יום ראשון
1.7

● **בידור: עוד להיט (8.15 — מזמר לועזית).** להיטים מצולמים בסירטי וידי־או, ממיצעדי הפיזמונים בעולם.

● **סידרה: דאלאס (10.20 — מדבר אנג־לית).** הפרק אחרי הכלולות, שבו המשך סיפורה של מישפחת יואינג, אחרי התקרית האלימה, במהלך נישואיהם החוזרים של ג'יי־אר וסו־אלן.

וודוורד והקטר: קאלאן
יום שני, שעה 11.00

● **דיון בהילוך חוזר (11.10 — מדבר עברית).** פרק נוסף בסידרה, שבמהלכה חוזר מיכה שגריר לסרטים שעשה לפני 16 שנה ולגי־בוריהם.

יום שני
2.7

● **בידור: תהילה (8.02 — מדבר ומזמר אנגלית).** הפרק סודות ממשיך להביא מסיפורי בית־ספר ניו־יורקי לאמנויות.

● **מותחן: קאלאן (11.00 — מדבר אנג־לית).** בפרק זימון להעיד עוד אחת מעלילות הבלש קאלאן, בכיכובם של אדוארד וודוורד וראסל הקטר.

יום שלישי
3.7

● **קומדיה. מישהו מט־סל בך? (8.02 — מדבר אנגלית).** היה שלום מר גריינג'ר הוא שמו של עוד פרק בסידרה על חנות גרולה בלונדון.

● **מותחן: שח־מת (10.10 — מדבר אנג־לית).** סידרת ריגול בריטית חדשה, בת 6 פרקים. גיבורה של הסידרה הוא השחקן טראנס קטאמס, בתפקיד דייוויד אודלי, ראש המחלקה לענייני המיזרח התיכון בשירותי הביטחון הברי־טיים.

תוכניות מומלצות בטלוויזיה הירדנית

יום רביעי 27.6.84

● **לילדים: סרטים מצוירים (4.20 — שני הערוצים — 40 דקות — מדבר אנגלית).** מיבחר של סרטים מצויירים חדשים מתוצרת ארצות־הברית, להנאתם של קטנים וגדולים.

● **סרט תיעודי: (10.10 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** מדי שבוע מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשעה זו סרט תיעודי, בדרך־כלל אנגלי, המטפל בנושאים מעניינים בתחום הרפואה, החברה והכלכלה.

● **בידור: סטודיו 84 (00.10 אחרי חצות — 40 דקות — מזמר ערבית).** תוכנית־הבידור המרכזית של הטלוויזיה הירדנית בערוץ 3 — זימרה, שירה וריקודים לפי מיטב המסורת של לילות ערב. לאוהבי הזמר המזרחי.

יום חמישי 28.6.84

● **קומדיה בלשית: ברני מילר (9.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה על בלש גבוה ומשופם ממישטרת ניו־יורק, הנתקל במיסגרת עבודתו בטיפוסים משולי החברה: בגנבים, בצרכני־סמים ובתמהונים. כוכב הסידרה הוא האל לינדן, ועוזריו לידו השחקנים מקס גיל, רון גלאס וג'ק סו.

● **תיאטרון: מן הבימה אל המסך (11.10 — ערוץ 3 — מדבר ערבית).** כדי למלא את שעות־השידור הרבות בימי חדש הרמאדן ולהנעים הזמן לצופים, נוהגת הטלוויזיה הירדנית לשבץ בשידוריה הצגות תיאטרון מצריות, שהועלו לא מזמן על קרשי הבימה המצרית.

יום שישי 29.6.84

● **כדורגל: (2.10 בצהריים — שני הערוצים — 60 דקות — מדבר אנגלית).** תחרויות ממיטב הכדורגל העולמי, שהתקיימו בשבוע החולף, באנגליה ובגרמניה המערבית.

● **קולנוע: סרט קולנוע צרפתי (6.30 — ערוץ 6 — מדבר צרפתית).** מדי שבוע ביום השישי מקרינה הטלוויזיה הירדנית סרט קולנוע צרפתי באורך מלא.

● **סדרת־מתח: מאגנום (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרת־מתח אמריקאית, בכוכובו של תום סאלק, השחקן בעל ההופעה הספורטיבית הנאה, שהפך בתוך זמן קצר לסמל־המין בארצות־הברית.

יום שבת 30.6.84

● **פולקלור: חאג' מאזן מארח (8.30 — ערוץ 3 — 30 דקות — מדבר ערבית).** סיפורים מחיי היום־יום בירדן משובצים באגדות ובמעשיות בדוויות. והפעם: סיפורים ובעיות המתייחסים לצום הרמאדן.

● **סרט קולנוע: (11.15 — ערוץ 6/3 — מדבר ערבית/ אנגלית).** בכל מוצאי־שבת בשעה זו מקרינה הטלוויזיה הירדנית בשני ערוציה שני סירטי קולנוע בעת ובעונה אחת. מביני השפה הערבית יוכלו לבחור בסרט המצרי בערוץ 3, ואילו מביני האנגלית יבחרו בסרט האמריקאי, בערוץ 6.

יום ראשון 1.7.84

● **סידרה הומוריסטית: לא יאמן כי יסופר (9.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** פרקים נוספים בסידרה המרתקת, המוקרנת בטלוויזיה הישראלית, המבוססת בעיקר על סיפוריו הקצרים, בעלי הסוף המוזר, של הסופר רואלד דאל.

● **רב־מכר: הנער ההרפתקן (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה המספרת את קורותיו ואהבותיו של נער אנגלי מהמעמד הגבוה, אשר נשלח בעיקבות מעשה קונדס בבית־ספר לאוסטרליה, להתגורר אצל קרובי־משפחה, בעלי חווה ענקית, לפלס שם את דרכו בחיים.

יום שני 2.7.84

● **סידרה קומית: דוקטור (10.30 — ערוץ 6 — 25 דקות — מדבר אנגלית).** סידרה קומית אנגלית, העוקבת אחר הרפתקותיהם של חבורת רופאים צעירים, שזה עתה עזבו את בית־הספר לרפואה. בתפקיד הראשי: השחקן ברי אינוס.

● **ביוגרפיה: לורנס אוליבייה (11.15 — ערוץ 6 — 50 דקות — מדבר אנגלית).** לורנס אוליבייה, אחד השחקנים הגדולים בבריטניה, חגג לא מכבר את יום הולדתו ה־75. לכבוד המאורע הסכים להתראיין בטלוויזיה ולספר על חייו ועבודתו בתיאטרון ובקולנוע. בכתבה זו משולבים קטעים נבחרים מהסרטים שבהם כיכב וראיונות עם אנשים שעבדו במחיצתו.

יום שלישי 3.7.84

● **תוכניות חג: (מ־2.30 אחה"צ — שני הערוצים).** תוכניון חג מיוחדות, לרגל חג אל־פיטר, בסיומו של חודש הרמאדן. סרטים מצויירים, קירקס, הצגת תיאטרון ותוכניות בידור.

תחנת המיזרח התיכון (לבנון)
תוכניות לימים א—ה (אחרי הצהריים)

1.00	חדשות	4.00	מערבון
1.30	סידרה	7.00	סידרה
3.00	סרט	9.00	סידרה

מראה השכבות

קוראים לזה "אחד־על־השני" או מראה־השכבות. הכוונה היא לחולצה על חולצה. קצת קשה להבין איך בקיץ ישראלי לוהט, כשרוצים ללבוש כמה שפחות, האופנה היא דווקא שתי חולצות במחיר חולצה אחת.

אבל אופנה היא אופנה ולא מתווכחים עם המעצבים, לאחר מעשה. האפשרויות בנושא זה הן מגוונות כשהרעיון הוא שהחולצה התחתונה היא חולצת טי־שירט מטריקו ועליה תפורה חולצונת נוספת בסגנון גופייה, העשויה, בדרך־כלל, מחומר שונה או מודפס בשילובים שונים.

אם נעמיק ונחשוב, נראה כי לדגם כזה יש גם יתרונות: אפשר ללבוש אותו ער שהוא נמאס או יוצא מן האופנה, ואז לפרום את התפרים וליצור ממנו שתי חולצות קייציות.

רשת חולצת טריקו לבנה ומעליה גופיית־רשת, בצבע טורקיז, המחוברת אליה. ניתן להשיג גם בצבעים שחור ווורוד. דגם של גדעון אוברזון לשש־עשרה פלוס. המיכנס הוא ברמודה לבן מכותנה.

אחד על השני חולצה על חולצה. לשם כך לא מוכרחים לקנות חולצות חדשות. אפשר גם ללבוש ולהתאים את האופנה מתוך מיבחר הבגדים הישנים בארון שבבית.

ה חיים הם תיאטרון, ויש להראות את הצד האופטימי והחיובי שלהם. כך אומרת מעצבת־האופנה דליה הרועה, ולכן היא נוהגת לשחק עם הבדים, הצבעים והצורות ומנסה להלביש כל אשה בתפקיד ההולם אותה.

דליה בת ה־29 נולדה והתגוררה במוצא שליד ירושלים. מאז שהיא זוכרת את עצמה, כילדה בת 5, היא ע׳יצבה ותפרה בגדים לעצמה ול־בובותיה. בגיל 12 היו הוריה מוכרחים לקנות לה מכונת־תפירה והיא, כבר אז, קנתה בדים יקרים וטובים כמו משי ושיפון ותפרה לעצמה בגדים למסי־בות, ימי־הולדת ותתונות מישפחתיות. בגדים משוגעים ומיוחדים.

כשהיתה בכיתה ט׳ כבר הלכה עם שרשרת־זהב על המצח, מגפיים גבוהים ומיני קצרצר. היום זה מקובל, אבל לפני 15 שנה, ובפרט בירושלים, זה גרם הלם להרבה אנשים.

מה שיש בראש. דליה סיימה את שירותה הצבאי, נישאה, ילדה, התגרשה ולמדה ראיית־חשבון. היא עברה ארבע שנים, עד שנמאס לה מהמיספרים ואז חזרה לאהבתה הישנה — לתפירה ולסריגה.

היא התחילה לסרוג לחברותיה בגדים מיוחדים וסריגים שונים, ראתה שכולן מתפעלות מהדברים וקונות בלי חשבון, ואז החליטה לעצב עבור חנויות־אופנה ירושלמיות.

כאשר ראתה כי טוב בירושלים, חשבה שכדאי שתרד לשפלה, למרכז האופנה, וכך הגיעה דליה, לפני שנה, לתל־אביב והתחילה לעצב עבור בוטיקים בגדים אופנתיים, אך מיס־חריים מדי לטעמה.

עכשיו היא רוצה לעצב רק מה שיש לה בראש, לא להתפשר. היא אוהבת בגדים נועזים, מיוחדים ורק כמה מודלים מכל דגם. אין לה סגנון מוגדר, היא מדגישה. היא נדלקת על בד והוא מוליד את הדגם.

במו ידיה. הבדים שאיתם היא עובדת הם ז׳ורז׳טים, כותנה, טריקו וחומרים פלסטיים מבריקים, פוספור, שמהם היא מעצבת בגדים בסגנון החלל והגל החדש, ביגדי שנות האלפיים.

שימלה לבת 17

יש בחורות. שליום־הולדתן ה־17, מקבלות מתנה מההורים שעון או נסיעה לחו"ל. דנה סינטיה, תלמידת שביעית ודוגמנית מסלול וצילום מבוקשת, דווקא העדיפה לפנק את עצמה בשימלת־ערב חדשה.

לכן היא שמה פעמיה אל מעצב־האופנה החביב עליה, רפי יעקבזון,

ושמה עינה בשימלת־ערב מפוארת (משמאל), העשויה עור ותחרה, כשהמחשוף העשיר עדיין משאיר מקום לדמיון.

מחירה של שימלה סכסית זאת הוא 420 דולר. מה הוא סכום שכזה עבור דוגמנית מבוקשת? תמורה של כמה תצוגות־אופנה או כמה צילומי־פרסומת. אבל לאן תלך הקטנה, עם שימלה שכואת, גם היא לא ברויק יודעת.

קרעים רשת ומעליה גופיית־קרעים שחורה מטריקו. התפורה בבד רשת, של אופנת ליז. צירוף זה, עם מיכנסיים קצרים, יוצר הופעה צעירה. ספורטיבית ואופנתית. כפי שמוכיחה כאן הדוגמנית.

סקסי שליץ גבוה, המגלה רגל שרצוי שתהיה רזה וארוכה. השימלה מכותנה מבד צ'ינס. השרשרת והעגילים גם הם מעשה־ידיה של דליה הרועה.

סריג בקיץ מעשה ידיה של דליה הסרגנית. חולצת הסריג עבודת־היד עשויה מחוט כותנה אווירי ואופנתי. המחיר: מ־100 דולר. המיכנס הלבן מקרפ.

פאם פאטל והמראה המושלם. כך אוהבת דל־יה הרועה, מעצבת־האופנה, לראות את נשותיה – בחליפת־כותנה אופנתית, כובע וכפפות.

תיאטרון מהלך

נוצות בצבע ירוק עם סריג מבד משי. עם נוצות ורודות, ליציאה ח־גיגית. מי שרוצה להיראות מהממת ממש תוכל לתקוע נוצות במקומות אחרים (בשיער, למשל) ותיראה סופר־סופר אוריגינלית.

דליה אוהבת ללבוש ולעצב סריגים. היא סורגת כל דגם לבד, במו ידיה. היא משתמשת בחוטי כותנה, משי או ויסקוזה ומשלבת אותם על פי טעמה, צהוב ושחור, ירוק ווורוד, שחור ולבן, כשהיא מקשטת אותם בכפתורים ישנים, צדפים ונוצות.

היא שמה לב לפרטים הקטנים, היכולים לגרום לאשה להיראות יותר טוב. היא מעוניינת לגרום לנשים לשפר את נתוניהן הטבעיים.

בגד לכל יום. למרות שדליה לא למדה מעולם עיצוב אופנה או גזירה, היא זאת המעצבת, גוזרת ולפעמים, כשהיא לחוצה, גם תופרת בעצמה.

את הכישרון, הטעם הטוב והידיים הטובות ירשה מאימה. האם אומנם אחת במיקצועה, אך בשנות ה־50 היא היתה סורגת לחנויות.

דליה גם עושה אבזרים — עגילים, שרשראות, צמידים, חגורות וכתרים לשיער, מכל חומר אפשרי, כפתורים עתיקים, נוצות, פנינים, חרוזים, ענברים וקרן. היא אוהבת את המראה המושלם, הכולל גם כובע, כפפות וכל השאר.

דליה מתגוררת היום בבית שכור בצהלה, עם בנה אורי בן ה־9 ועם חברה לחיים מזה שלוש שנים, שלמה קציר. שלמה, בן גילה, הוא צלם־אופנה, ואת מיקצועו רכש באמסטרדם והתמחה בו בלונדון ופאריס.

ועל דליה גבהת־הקומה, שעורה לבן וצחור ושערה חום אומר שלמה: היא אשה מיוחדת, המשנה את דמותה אלף פעם. בכל לבוש היא נראית אחרת. ומה הפלא? יש לדליה כל־כך הרבה בגדים, או כפי שהיא אומרת: יש לי בגד אחר לכל יום.

נמר ורוד אוברול קיצי מבד טריקו בצבע שחור וורוד. האוברול הזה מתאים גם לבעלות גוף מלא. כאשר חם (ומתי לא, בקיץ?) אפשר להרים את המיכנס ולהפכו לשלושת־רבעי או קצר יותר.

הקיץ תלבשנה הגברות הנועזות חולצה שהיא חזייה ואת ראשיהן יעטפו מטפחות, שיסתירו את הצוואר

חזיה ועורף

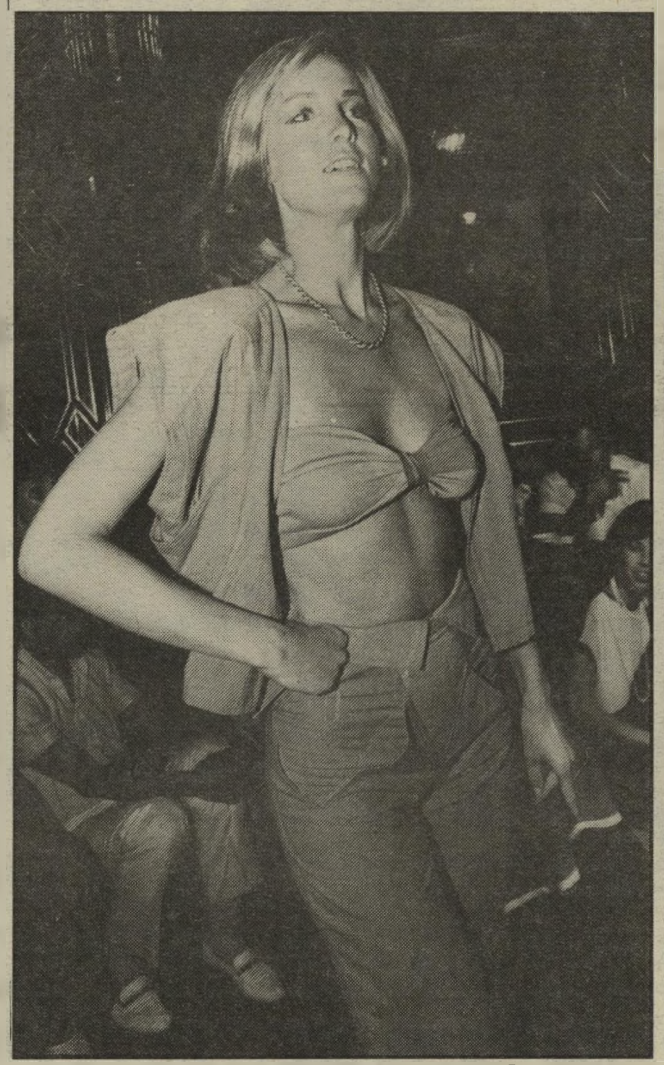

מוניק קארלוס הדוגמנית ההולנדית שחיה בישראל כבר יותר משלוש שנים מציגה את מיטפחת־הראש על המצח. המיטפחת מקושטת בחישוקים, ובאמצע התצוגה החישוקים נפלו לה על העיניים ויצרו מישקפיים. מוניק היתה משועשעת.

דורית ליניק דוגמנית חדשה, מציגה את החזיה של הקיץ. את הדגמים שהציגו במועדון התל־אביבי עיצבה רחל ברזון. הדוגמנית שרית דמיר היתה גם היא בין המציגות. היא והמעצבת הן מכירות ותיקות. רחל נתנה לשרית את העבודה הראשונה.

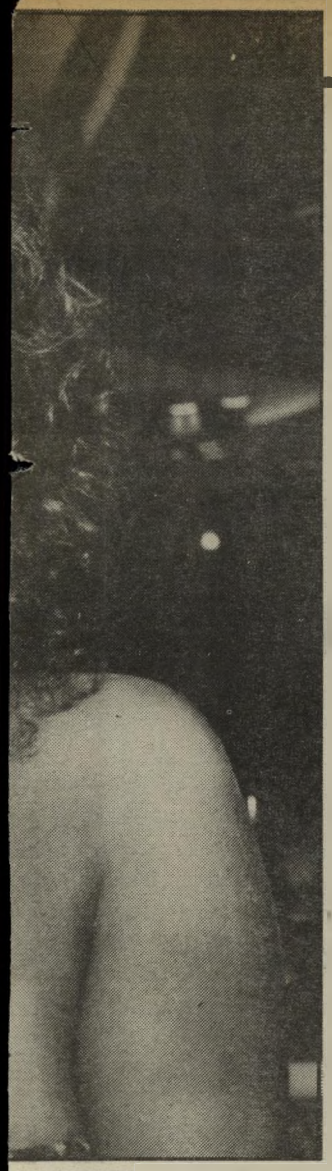

מנפרד כץ, ה
במאכלים קר
ומפנק את

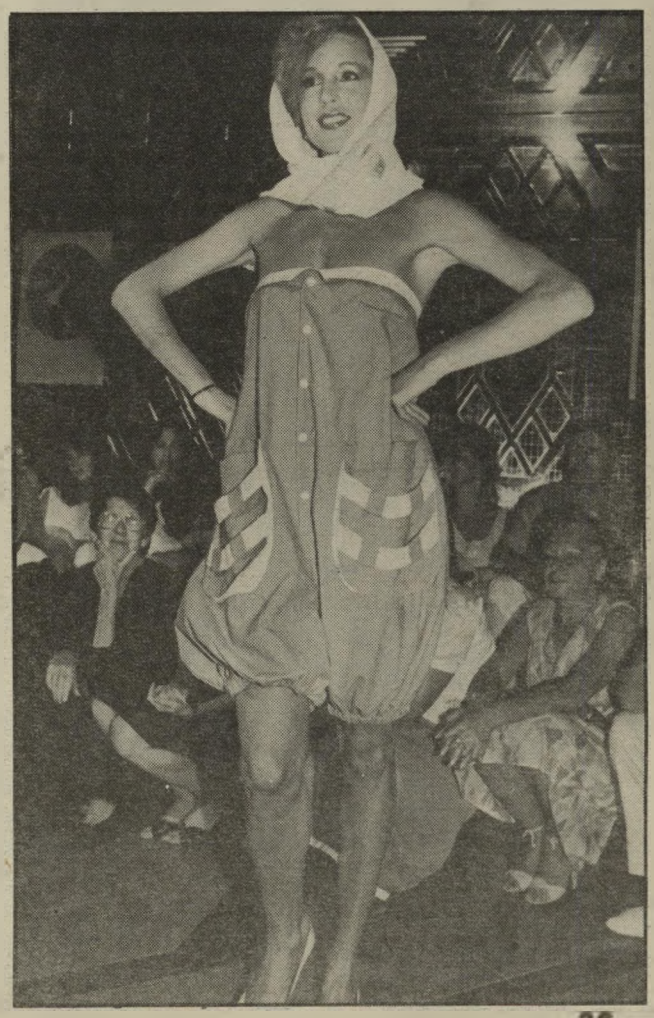

הערביה וגוש אמונים

נשות המגבית מארצות־הברית נפגשו עם נשים ישראליות מכל המיגזרים ועם נציגתן, שולמית שמיר, רעיית ראש־הממשלה

נילי קרקבי ערביה החיה בשפרעם. היא נציגת המיגזר הערבי של נעמת. שמה הודפס בטעות מילי, אבל בכל פעם שפנו אליה היא תיקנה את הפונים והכריזה ששמה הוא נילי, ולא מילי.

דניאל
נים, וגרה ב
ארוחה הצהריים. ל

טעמים שונים ומשונים בכל צבעי הקשת

רפי שאולי המיסעדן הפופולארי ובעל המועדונים התל־אביביים מרים גביע גלידה, לחיים. בערב נכחו גם בעלי המועדון המתחרה קלאב A. יותר מאוחר באותו לילה פרצה שריפה בקלאב, ונשאר ממנו רק תל חורבות מעלה עשן. מימין: הצלמת הגי לוין.

...לך הפיצות, התחיל להתמחות ...ם, מייצר גלידה בטעמים ביתיים ...ושבי הטיילת התל־אביבית ב־ גביעים של הקפוא וה־ מתוק הזה

הגר אגמון הגיעה עם אמה, השחקנית גילה אלמגור, ללקק גלידה. הגר אוחזת בגביע־גלידה בטעמים של שוקולד, בננה ותות, והרבה קצפת. גביע זה עלה 1200 שקל, והוא מספיק בהחלט לשני אנשים. מחירה של מנה קטנה הוא רק 700 שקל. כל הבלון הזה נמצא בטיילת של תל־אביב קרוב לים, שממנו מנשבת בריזה נעימה וריח המלח ומראה קצף הגלים מושך את המלקקים.

ויס נציגת הגוש ההתיישבותי, פעילת התנחלויות ותיקה של גוש־אמו־ חים הכבושים. היא הגיעה ראשונה אל ...שכל נשות המגבית הגיעו לשם.

פסי להב היא חברה של ירדן לווינסון. השתיים הגיעו יחד עם רפי שאולי, הן לא אכלו מהגלידה, אבל נהנו מהמקום שעוצב בציבעי גלידה, שהבולטים בהם הם הוורוד והתכלת. הכלים שבהם מוגשת הגלידה יובאו במיוחד מאיטליה. מימין: מירה רסקין.

קולנוע

סרטים לכבוש את לב הטבחית

לפני כשנה ביקר בישראל אדם בשם מארק דיימון, שחקן לשעבר, אשר הפך מנהל אחת החברות הגדולות ביותר בעולם להפצת סרטים, חברה בשם פי־אס־או. תוך כדי שיחה על הסרטים החדשים שבהם הוא מטפל, יצא דיימון מגידרו, והתלהב מגירסה מוסרטת לאופרה של ורדי לה טראוויאטה. „צריך רק לדעת איך להתייחס לסרט הזה," הוא טען. „בהתחלה באים לראותו רק אוהבי מוסיקה מושבעים, אבל עד מהרה נוהרים לשם כל אוהבי המלודראמות, סיפורי האהבה העצובים, כל הנשמות הרומנטיות." וזאת הוא קבע על פי הניסיון של חודשי ההפצה הראשונים בארצות־הברית.

„הסרט הזה אינו צריך להיות מיועד לאינטלקטואלים או לחוג־הסילון," במילים אלה ניסה הבימאי פראנקו זפירלי לפתות מפיק תוניסאי צעיר, טאראק בן־עמאר, שישקיע כסף בסירטו. „הסרט הזה צריך לכבוש את לב הטבחית שלי, רק אז הוא יכול להיחשב להצלחה."

זפירלי, שגדל כחניכו של ויסקונטי על בימת האופרה, ולמד מן הבימאי האיטלקי הוותיק והמהולל את האהבה לבימה הלירית, מטפח את הרעיון לעשות את לה טראוויאטה בקולנוע, מזה שנים רבות. ליתר דיוק, מאז הוטל עליו, כבימאי אופרה מתחיל, להכין את ההצגה כאשר מאריה קאלאס האגדית בתפקיד הראשי של וירלטה. השניים תיכננו יחד את הגירסה הקולנועית, אלא שקאלאס נרתעה ברגע האחרון, משום שלצעיר האלמוני שעבר עימה, לא היה שום ניסיון קולנועי קודם.

כמעט בכוח. בינתיים הפך זפירלי לשם דבר, מעבד שתי הצגות פאר מרהיבות לקולנוע (אילוף הסוררת ורומיאו ויוליה), רוקח להיטים סוחטי רמעות (אהבת בוסר והאלוף), קברניט של סרטות טלוויזיה יוקרתיות ויקרות מאוד, כמו ישו הנוצרי. בסידרה האחרונה הזאת פגש לראשונה את המפיק בן־עמאר, אשר הצליח לסחוב את ההפקה, כמעט בכוח, לתוניס.

בהתאם לממרים של הפקותיו האחרונות, חשב זפירלי תחילה שיצליח לשכנע את בן־עמאר שיעשה הצגת־ראווה מבוססת על אאידה. התוניסאי, שהוא היום רק באמצע שנות ה־30 לחייו, יודע היטב חשבון, גילה עד מהרה שזה צריך לעלות הון תועפות וויתר על הכבוד. אז שבה ועלתה התוכנית ללה טראוויאטה, כאשר במקומה של קאלאס הוצע לקחת זמרת סופרן אחרת, גם היא ממוצא יווני, טרזה סטראטאס.

אם לגבי התוכנית הקודמת, שוחח זפירלי עם ליאונרד ברנשטיין על אפשרות של ניהול מוסיקלי, הרי בהפקה הזאת נפלה בחירתו על ג'יימס לוויין, אחד המנצחים הגדולים ביותר של התקופה, ומנהל המטרופוליטאן בניו־יורק. לוויין, מן הצעירים הנמרצים שתופסים מהר עניין, אמר כבר בהתחלה, שאין בכוונתו להוציא מתחת ידיו הקלטת אופרה למפונקים. „עבורם הקלטתי כבר כמה גירסות על גבי תקליטים, הם רשאים להתרכז בהאזנה להם." כאן המוסיקה צריכה להתאים לסרט, הכל צריך להיות מתואם לקראת יצירה משותפת.

קסדנות חלנית. בחירתה של סטראטאס נראתה לזפירלי ברורה למדי מן ההתחלה. זמרת זו ניחנה, בראש וראשונה, בצורה חיצונית שמתאימה בהחלט לתפקיד. היא קטנה, שבירית, חיוורת משהו, רחוקה מן הממדים האימתניים של זמרות אופרה מן העבר. חוץ מזה, היא נודעה בקפדנות החולנית שלה בכל מה שנוגע לגילום תפקיד על בימת האופרה, הן מוסיקלית והן דראמאטית. היא גם נודעה בהתנהגותה החריגה, ובין השאר סופר הרבה על פרישתה, לפני כמה שנים, מן הבימה, כדי לנסוע להודו לעזור לנזירה טרזה (זוכת הנובל) במיפעלי הצדקה שלה.

„כשבאה לרומא כדי להשתתף בצילומי הסרט, הזמנתי אותה להתגורר בביתי," מספר זפירלי, שביתו הוא מקום מיפגש להרבה כוכבים ואנשים יפים. „אבל היא העדיפה להתגורר בגפה, להתבשל כל ערב במיץ של התפקיד ולבוא כל בוקר לאולפן עם חופן של רעיונות חדשים לגילום הדמות." התוצאה של כל הרעיונות הללו היתה, שבסוף ההסרטה הסתבר שצריך להקליט את המוסיקה (שהוקלטה, כמקובל, לפני הצילומים), שוב, כדי להכניס גם בה את הממדים

זמרת הסופרן טרזה סטראטאס והטנור פלאסידו דומינגו בדואט האהבה הראשון של „לה טראוויאטה"
לכל הנשמות הרומנטיות

דומינגו וסטראטאס משתעשעים על בימת הצילומים
לא לאניני טעם

סראנקו זפירלי מביים את „לה טרוויאטה"
לא לחוג הסילון

טרזה סטראטאס בתפקיד ויולטה
מיכתב הערצה מבט דייוויס

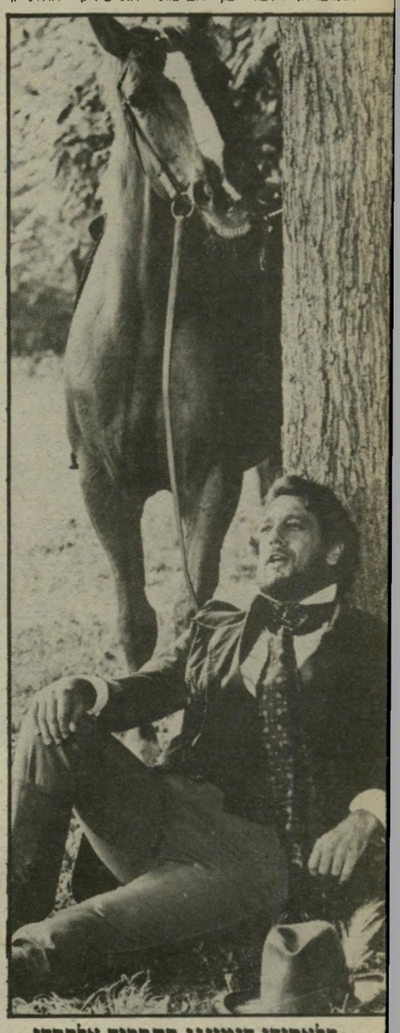

פלאסידו דומינגו בתפקיד אלפרדו
מערכת של שמועות

הדרמאתיים שהביאה סטראטאס לאולפן ההסרטה.

אשר לפלאסידו דומינגו המופיע בתפקיד אלפרדו, המאהב הצעיר, הוא אומנם אחד הטנורים המבוקשים ביותר בעולם, אבל מערכת שמועות שלמה ליוותה את בחירתו לתפקיד הראשי. מספרים שטנור צעיר ואלמוני יחסית, לואיס לימה, שהתאים לדעת זפירלי לתפקיד, משום שנראה במיוחד כמו האוהב הפוחז הצעיר שהוא צריך לגלם, נטש את ההפקה לפתע. „קאפריזה," טוען הבימאי, „מיברק של זפירלי," — טוענים מקורביו של הטנור. כל זה קרה אחרי שדומינגו הודיע על נכונותו להופיע בתפקיד הראשי.

טנור אחר אשר עימו התנהל משא ומתן, חוזה קאראס (שהופיע לאחרונה, על מסך הטלוויזיה, בטוראנדוט), נפסל, כך אומרות השמועות, משום שלא היה מוכן לשיר אלא מול זמרת שהוא עצמו יבחר.

אשר לתוצאה, טראק בן־עמאר מאושר. „ג'ורג' קיוקור התפעל ממנה והוא הרי ביים את גארבו בהגברת עם הקאמליות (הבסיס לאופרה של ורדי), בט דייויס שלחה מיכתב הערצה לסטראטאס, על הופעתה בתפקיד הזה ובסופו של דבר, ההימור צליח.

„גם אלה שאינם אוהבים מוסיקה במיוחד הלכו לראות את הסרט, וזה קנה־המידה הטוב ביותר להצלחה." ועל כך אין ויכוח, כי קנה־מידה זה נבחן בערכים אבסולוטיים של דולארים וסנטים, וזה לא משקר אף פעם.

פסטיבלים

מה היה אילו

בית התפוצות המארגן בימים אלה הקרנת סידרה של סרטים על נושאים יהודיים, המלווים בשני סימפוזיונים, צריך היה לחטוף בשתי ידיים סרט אחד שהוצג בפסטיבל הסרטים בירושלים, ואשר נדמה כאילו ראוי לסימפוזיון בפני עצמו. שמו של הסרט במקור היה בסטיליה ובאנגלית הוא נקרא האיש שברקע.

מי שכתב וביים את הסרט, הוא בחור הולנדי בן 35 בשם רודולף ואן־דן־ברג, שעשה עד היום סרטים תעודיים, שברובם מהם עסק בזהות היהודית. הסרט שהוצג בירושלים הוא סירטו העלילתי הראשון, והדרך שבה הוא מציג את משבר הזהות של יהודי מתבולל, לכאורה מרוצה מעצמו ומקיומו, ראויה לתשומת־לב רבה דווקא אצלנו.

גיבור הסרט הוא מורה בן 40, בעל מישפחה, בורגני ממוצע ומרוצה מעצמו, או כך לפחות נדמה. אלא שהאיש מוטרד מעצם העובדה שהוא

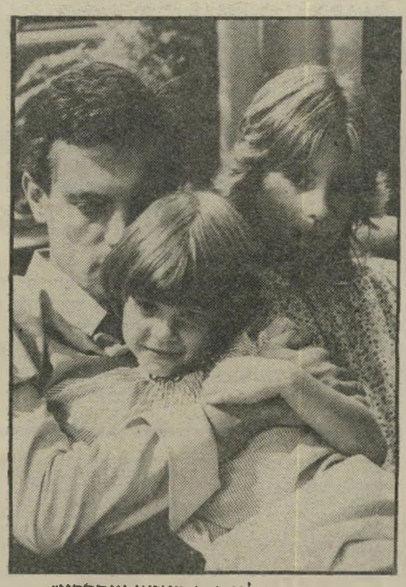

דרך דה־לינט ב„האיש שברקע"
משבר זהות יהודי

יהודי, עובדה שהוא מנסה להדחיק בכל כוחו, כי ככל בני דורו הוא אינו רואה בדת או במוצא האתני עניין כלשהו. הוא מוטרד גם מן העובדה שהיה לו כנראה את תאום, שאולי שרד מן המילחמה, אבל הוא לא טרח אף פעם, עד עכשיו, למצוא אותו, אולי מפני שפחד לעמוד מול המציאות. וכל הפחדים הללו באים לידי ביטוי בספר שהוא כותב, מעין רומן היסטורי דמיוני, על מה שיכול היה לקרות, אילו המהפכנים לא היו לוכדים את לואי ה־16, כאשר נס לווארן, וכיצד היה משתנה מהלך ההיסטוריה במצב כזה.

במהלך הסרט, מעמיד ואן־דן־ברג, את גיבורו, שהוא במידה רבה השתקפות של הבימאי עצמו, מול כל הנקודות המביכות שאינן נותנות לו

דה־לינט ואבלין דרם בסירטו של רודולף ואן דן ברג
עבודה על הפלסטינים

מנוחה. בנסיעה קצרה לפאריס, שם הוא מחפש פרטים שיעזרו לו בכתיבת הספר, הוא פוגש בנערה יהודיה ומודה לראשונה, בפה מלא, שהוא יהודי. התלמידים בכיתתו מכינים עבודה על הפלסטינים במיזרח התיכון, ומן התגובה שלו לעבודתה של אחת התלמידות, הטוענת באורח חד־משמעי כנגד מדינת ישראל, משתקף הדחף האמוציונלי של מי שאינו יכול להיות אדיש או אובייקטיבי.

הוא מבקש מבלש פרטי לחקור אפשרות שאחיו עדיין חי, הוא לוקח את בנותיו לתפילה בבית־כנסת ומעלה בכך את חמתה של אשתו, שאינה יהודיה ואינה רואה כל סיבה ליצירת רקע דתי לבנות.

לבסוף, ובעצם כך מתחיל הסרט, הוא נוסע לכפר קטן, על גבול בלגיה־צרפת, שם נאמר לו שיתכן שימצא את אחיו. הנסיעה, שהיא כאילו מסע אל תוך הבלתי־נודע, היא הצעד הסופי שצריך לקבוע את זהותו של האיש.

החשש של הבימאי עצמו מן הצעד הסופי הזה,

(המשך בעמוד 56)

מה להיצ'קוק ולמחתרת היהודית?

החבל (אורלי, תל־אביב, ארצות־הברית) – **לסרט הזה שמור מקום מיוחד בתולדות הקולנוע. אלפרד היצ'קוק השתמש במחזה של ארתור לורנטס, בשומרו על המיגבלות המרחביות של המקור הבימתי ובנסיונו להשכיח מן הצופה את נוכחותה של מצלמת הקולנוע. זאת, הוא השיג באמצעות סצינות ארוכות מאוד, שבהן המצלמה מתנועעת בתיחכום רב כדי לעקוב אחר הדמויות. התיפאורה כולה היתה מורכבת מקירות זזים ומרהיטים נעים, אשר פינו את המקום למסלול של המצלמה בשעת הצורך. האורך של כל צילום וצילום מהווה הישג טכני מרשים עד עצם היום הזה, ועצם העובדה וגם התפרים המעטים שבין הצילומים (הרי יש גבול לאורך הקאסטה שאפשר להכניס למצלמת הקולנוע) גם הם עשויים כך שהצופה לא יחוש בהם כלל.**

כל זה משרת מחזה הקרוב מאוד לנושאים החביבים של היצ'קוק, זהו הסיפור הממורסם של פרשת לאופולד ולב, כאשר שני סטודנטים מבריקים מבצעים רצח, כדי להוכיח את עליונותם על כל הסובבים אותם. במחזה של לורנטס האיש שלוכד אותם הוא דווקא אותו פרופסור שלימד אותם את תורת ניטשה, אשר הותירה עליהם רושם רב.

אולי אין זה מחזה מושלם מכל הבחינות, והאתגר הטכני שהיצ'קוק נטל על עצמו הטיל מיגבלות מכיווני ביטוי רבים ולכן גם הבימאי עצמו לא התייחס לסרט הזה אף פעם כאל יותר מאשר תרגיל מבריק. אבל כאשר רואים אותו היום מחדש, וברקע הידיעות על המחתרת היהודית ועל ההתנהגות העליתיסטית של הנאשמים בה, קשה שלא למצוא קשר כלשהו בין אלה שסבורים כי מותר להם לבצע רצח משום שהם טובים

גריינג'ר וסטיוארט: רוצח מן העילית

מן האחרים, מבחינה אינטלקטואלית, לבין אלה, שעושים זאת משום שהם סבורים שהם טובים יותר, בשל המוצא.

אסונות בדרך לניידת

תרגיל לשוטרים מתחילים (רב־חן, תל־אביב, ארצות הברית) **אומנם השם רומז לקומדיה של קולין היגינס עם גולדי האון בתפקיד הראשי, אבל סרט זה דווקא קרוב יותר לאותה נוסחה של קומדיות משולחות־רסן נוסח טיסה נעימה או מהרופאים באהבה. סוג של סרטים שהבימאי ג'ון (האחים בלוז) לאנדיס הוא המומחה הגדול בהם.**

אחרי שהציגו את כל האפשרויות המציקות של אסונות אווריריים, של מחלות מדבקות, של תאונות־דרכים, של לימודי אוניברסיטה וכדומה, הגיע הזמן לטפל בבית־ספר לשוטרים. אלא שהטירוף והתזזית שאחזו פעם בסיגנון הזה, כושר ההמצאה האדיר אשר סיפק בערך פי שניים בדיחות מיכולת הקיבול הממוצעת של צופה, כל אלה הלכו והידלדלו במידה רבה, ובסופו של דבר, הבעיה העיקרית של סרט זה היא שהוא נראה נורמלי מדי.

הנוסחה ברורה: אוסף של לא־יוצלחים, חריגים חברתיים ובטלנים למיניהם, מתגייסים לבית־ספר לשוטרים, כאשר הרשויות מחליטות לבטל את הדרישות הפיסיות מן המועמדים. יש שם ברנש חביב שאינו יודע לקבל מרות, וכושי ענקי שנמאס לו לעבוד בסידור פרחים, ובעל ממושקף שמוכן לעשות הכל, כדי להיפטר קצת מרעייתו השתלטנית, בחורה ביישנית כל־כך שהלחישה היא הקול החזק ביותר שבוקע מפיה, בת־טובים שמחפשת הרפתקות, פרחח חביב שיודע

ג'יי. בי. ביילי ומאריון רמזי: טפשי ומושחת

לחקות בקולו את האפקטים המוזרים ביותר, ועוד ועוד. כל אלה, לכאורה, חסרי כל כישרון שהוא לתפקיד של שוטר, מחזקים את הרושם הזה במשך 90 דקות ואחר־כך, בסוף דרמאתי, מוכיחים שהם בכל זאת למדו את המיקצוע.

יש בסרט לא מעט בדיחות מבדרות, מהן אתניות, מהן חזותיות, ומהן סאטירה על המימסד המישטרתי, שהוא גם טיפשי וגם מושחת. לא כל הבדיחות באותה הרמה, אבל זה קורה בכל הסרטים מן הסוג הזה.

אנשים בעולם

אדוארד קנדי: בלי הבדלי גזע

בלחיצת יד ממושכת ובחיוכים מאוזן לאוזן נפגשו סנטור **אדוארד קנדי** והאב **ג'סי ג'קסון** בבנין האומות המאוחדות. שניהם באו לשאת נאומיהם בוועידה מיוחדת שפעולותיה מכוונת נגד מדיניות אפליה גיזעית בעולם. למרות המצב הקודר והתחזית לעתיד, הקודרת עוד יותר, היתה האווירה כמו בשימחה מישפחתית, אולי משום שבנו של הנשיא קנדי המנוח, **ג'וזף קנדי השלישי**, הצטרף אל דודו ומשך אליו את כל הצלמים.

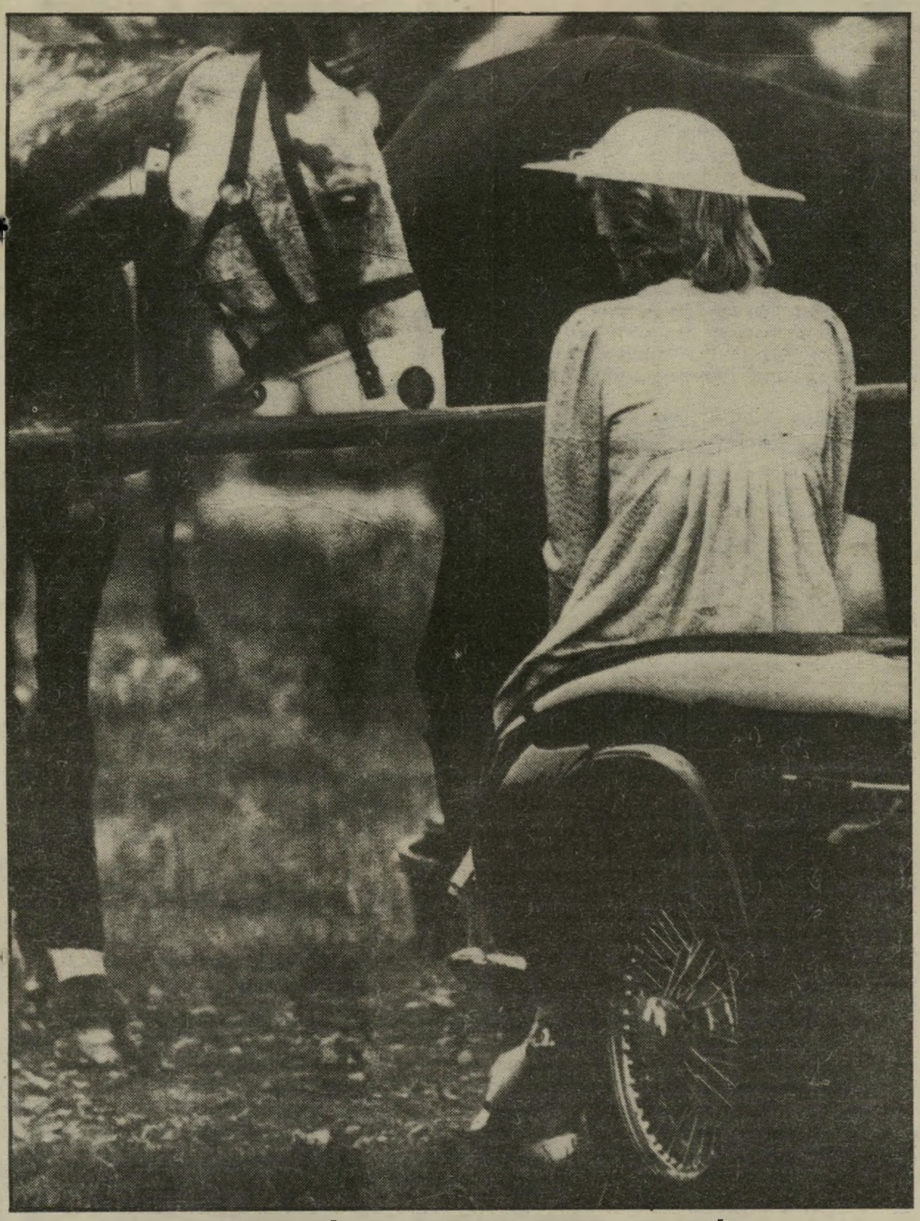

ל"ד ד': הסיח ששבה את לב הנסיכה

אחת העצות המפורסמות ביותר שאפשר למכור לכל שחקן מתחיל היא: לעולם אל תצטלם בחברת ילדים או חיות, הם יגנבו ממך את ההצגה. ואומנם, אף אחד מן הצלמים שעקבו בהתמדה אחרי הנוג המלכותי הבריטי, הנסיך **צ'ארלס** ורעייתו **דיאנה**, במידשאותיה הירוקות של אחוות וינדזור, לא נשאר מחוסר עבודה, כשהנסיכה היפנתה אליו את הגב. באותה השעה ישבה ליידי די, במלוא הריונה, על אפה של מכונית אוסטין־מרטין (אומנם כן, זו המכונית העממית שהסוכן 007 נוהג להשתמש בה) כשכל מעייניה נתונים לסייח יפהפה. גם הסייח היה מרוכז במלאכתו — הוא לא שעה אל הנסיכה, כי אם סער את ליבו בהנאה רבה מדלי שהוגש לפניו. הנסיכה, שהיתה מוקסמת מן הסוסון הצעיר, ישבה כך שעה ארוכה, מבלי שאיש יפריע לבדידותה.

איזאבל לא נישאת לוורן בייטי — והחיזמורת הפילהרמונית מברלין לא משלימה עם קאראיאן

בעוד **וורן ביטי** מבקר בישראל ומסרב להתראיין לעיתונות, הגישה השחקנית **איזאבל אדג'ני** תביעת נזיקין נגד העיתונות. בעניין וורן ביטי, כמובן. השבועו הצרפתי פארי מאץ' יצא בצילומים ובכתבת ענק שטענה כאילו השניים, ביטי ואדג'ני, עומדים להינשא. לטענת השחקנית הצרפתיה, זוהי עלילה. למה לא? הוא רווקא חתיך ●●● **ברוס ליינגן**, מי שהיה הדיפלומט הבכיר ביותר בקרב בני־הערובה האמריקאיים באיראן (444 יום — בין נובמבר 79 וינואר 81), נפגע שוב: מכונית פגעה בו בשעה שנסע על אופניו והוא נחבל בראשו. ליינגן מכהן כנשיא המיכללה להגנה לאומית פורט מקנייר בוושינגטון ●●● **בילי קארי** (34), נגן להקת הרוק הבריטית אולטראווקס, חייב לשלם דמי נזיקין בסך 39 דולר וחצי לבית־מלון בסאותהמפטון, על פירוק מכשיר טלפון במשך ויכוח שהתגלע אודות טבילה בעירום במימי הבריכה, בסופה של מסיבה עליזה. אחרי קונצרט של הלהקה ●●● מנהל התיזמורת הפילהרמונית מברלין, **סיטר סירת**, ייאלץ לעזוב את מישרתו, כדי לפייס בין חברי התיזמורת ומנצחה, **הרברט פון קאראיאן**. זאת משום שפירת בעצמו לא הצליח להפיג את המתח שנוצר בין המנצח המהולל ובין חברי התיזמורת. ראש העיר ברלין החליט להקריב את מנהל התיזמורת, כי לדעתו קיומה של התיזמורת תלוי בכספי ציבור, והציבור רוצה את קאראיאן. אבל ספק אם פיטורי המנהל יחזירו את חברי התיזמורת אל החזורות. לפי שעה הם מסרבים לעבוד עם המנצח, אחרי שזה התבטא בגסות ופגע בכבודם ●●● גם **דורותי האמיל**, המחליקה על הקרח, לא חמקה מידי שודדים. תכשיטיה, בשווי של 150.000 דולר, נשדדו מביתה שבלוס־אנג'לס, ורק מדליית־הזהב שלה נשארה. אולי בגלל אבירותם של השודדים ●●● הסופר **סול בלו**, חתן פרס־נובל לסיפרות ב־1976, חזר לעיר הולדתו, לאשין, שליד מונטריאול, כדי לחנוך סיפריה שתיקרא על שמו. הרבר הוגש לו במתנה ביום הולדתו ה־69 ●●● בעליו של יחזון פלייבוי הציג לפני העיתונאים, בחודש נובמבר האחרון, צעיר בן 26 העונה לשם **מאר ויילסון** והכריז, כי הוא הינו בנו הלא־חוקי מקשר שהיה לו ללא נישואין. זה התקבל בהחלט על הדעת בהתחשב עם המישפחה המורחבת של העיתון הידוע והתפוצה של נערות החודש וקשריהן ההדוקים עם בעל העיתון. עתה מתברר שהבן המוכר כבן אינו מוכר כבן לפי בדיקות־דם שנערכו לשניים ●●● הסכנה שריחפה על בריאותו של השחקן הישיש **ג'יימס קגני** (85) חלפה לפי שעה. הוא אושפז בשל קוצר נשימה ומשהרגיש יותר טוב שוחרר מבית־החולים בבוסטון ויצא לנופש עם רעייתו, שהיא גם הסוכנת שלו — **מארג' זימרמאן** ●●● **באברה סטריסנד** שהאוסקר פסח עליה, יכולה להתנחם בפרס שהעניק לה איגוד הנשים האמריקאי כאשת האומץ לשנת 1984. בנימוקי השופטים צויין כי סטריסנד ששרה, שיחקה, הפיקה וביימה את ינטל הוכיחה אומץ־לב ועיקביות בלתי־רגילים בתנאים מכשילים וכמעט בלתי־אפשריים. בישראל הגדירה זאת סטריסנד, בשעתו: „מותר לאשה לשיר, לשחק, לכתוב — אבל לבנים, זה כבר יותר מדי בשבילה."

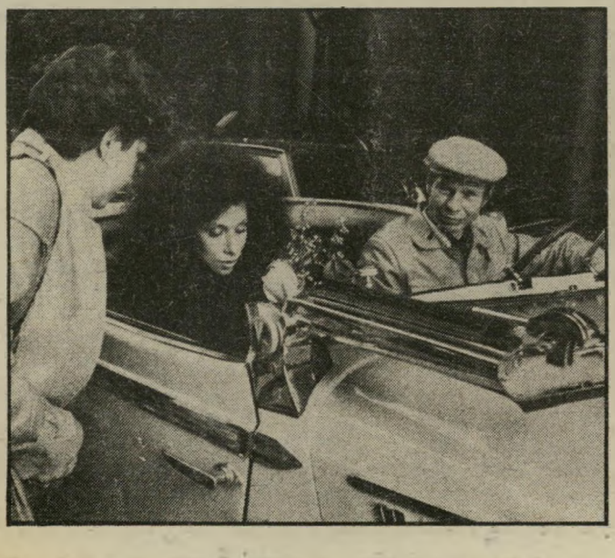

ג'ולי'ה מ'גנס' ג'קהנסון: כרמן בשדרות אליזה

בעיקבות הצלחתה המסחררת בתפקיד כרמן בסירטו של **סרנצ'סקו רוזי**, הגיעה הזמרת היפהפיה **ג'וליה מיגנס־ג'קהנסון** למסע ניצחון, הכולל שלושה קונצרטים מיוחדים, בעיר האורות. אף שהיא מתגוררת דרך קבע בניו־יורק ויש לה שתי בנות — **ג'סיקה** בת השנתיים וחצי ו**מרטינה** בת העשר וחצי — האריכה את שהותה באירופה, לפי דרישת בעלה. כי בעלה **זרבה** הוא האמרגן שלה, ובצורה זו הוא מבטיח את האינטרסים של שניהם גם יחד.

קארל לואיס: מאה, מאתיים, הופ — עברנו!

אחד הכוכבים האמריקאיים המבריקים ביותר, **קארל לואיס**, עורך הכנות נמרצות לאולימפיאדה. רבים רואים בו את בעל הסיכוי הרציני ביותר לתוארי אליפות בריצות קצרות, מאה ומאתיים מטרים, ובקפיצה לרוחק. במיקצוע הקפיצה הוא שובר בשעת הצילום את שיאיהם של יריביו, בקפיצת ניסיון של מסלולי התחרויות, שישמשו את האר לימפיאדה הקרובה בלוס־אנג'לס.

בריגיט קישונד: החמה חמה מדי

בריגיט קישונד, מלכת היופי של בלגיה, עוסקת בפולחן־ההגנה מפני השמש של מיאמי, החמה מדי ליפהפיה בעלת החיוורון האירופי. בריגיט באה למיאמי כדי להשתתף בתחרות מיס יוניברס. שתתקיים שם ב־7 ביולי. יחד איתה הגיעו עוד שמונים ושתיים נציגות של שמונים ושתיים ארצות שונות, המטפחות את עצמן לקראת התחרות על התואר, הגורר עימו חוזים מכובדים עם חברות־תמרוקים ומעצבים ירועי־שם מן העולם כולו.

המלכה אליזבת: נשיקת היורש ליד האוחזת בשרביט

בישראל קוראים לכך „נשיקה פולנית", אבל בחצר המלוכה האנגלית העתיקה נהוג לנשק את יד השליט כבר מימים ימימה. הפעם אין זו רק נשיקה של הנתין למלכתו, כי אם גם נשיקת בן לאמו. המנשק במיקרה זה הוא הנסיך **הנסיך צ'ארלס**, והיד שייכת למלכתו, **אליזבת**.

הנצחת מעמד זה נגעה מאוד ללב האנגלים. אחרי שזועזע קשות למראה היורש שיצא מגירדו בפגישתו עם אחי **אדוארד**, בביקורו בקמברידג', ונשק לו על לחיו. קבל עו ועדה. אחרי שאמות הסיפים של חצר־המלוכה נעו ברוו השובבה של הנסיך, שבה הרציונות ותפסה את מקומה בטקס

דולי פרטון: בוקר טוב שווה כפליים

דולי פרטון זוכה בנשיקותיים על לחייה, משני האחים **גיב — מוריס ורובין** —בשעת בוקר מוקדמת, לעיני הצופים של תוכנית הטלוויזיה בוקר טוב אמריקה. השימחה המשו־ תפת לשלושה: זכייתם של האחים גיב בפרס תעשיית הלהיטים המוקלטים, על פיזמונם איים בזרם. שהוקלט על־ידי דולי פרטון **וקני רוג'רס**, והיה לתקליט המושמע ביותר על גלי־האתר בשנה שעברה.

נמר של נייר

ליוצאים בימים אלה לחופשת־קיץ בארץ ובחוצלארץ

ולחיילי צה"ל ומילואים שייאלצו לבלות חלק ניכר מחופשת־הקיץ שלהם בלבנון, מביא „נמר של נייר" רשימת ספרים מומלצת

קריאת קיץ 1984

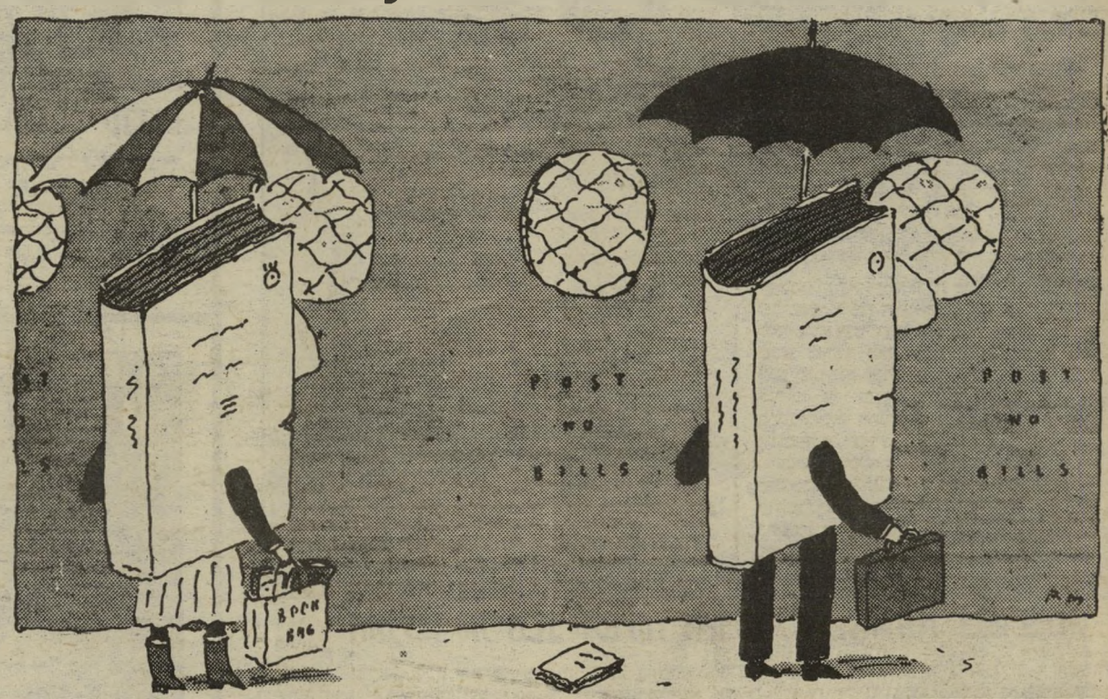

מותחנים

חקירה לילית

תעשיית ספרי־המתח המתורגמים לעברית פרחה במהלך השנה החולפת והם מומלצים ביותר לקריאת־קיץ.

ר' ט' טיילור, דיפלומט אמריקאי, החותם על ספריו בשם־עט, מחמת האיסורים המוטלים עליו בתוקף תפקידו, חיבר את האיש שהפסיד את המילחמה. שראה־אור בהוצאת זמורה ביתן, בתרגומו של **חיים גליקשטיין**.

שיא עלילת מותחן זה מתרחש בימי המשבר הבינלאומי של 1962, שהתמקד בחומת ברלין. גיבור המותחן הוא **דיוויד סאלמר**, סוכן מודיעין אמריקאי לשעבר, המייצג חברה בריטית במיזרח־ברלין. פאלמר, התפור לפי האב־טיפוס של החפרפרת, פורש את זוהמת עולם־המראות, עולם הסוכנים החשאיים, בלא כחל ובלא שרק.

פאלמר מפתח מערכת־יחסים נדירה עם הסוכן הסובייטי **אנדרה סטראיקוב**, יחסים ההופכים לדראמה חסרת־תקדים בעולם זה של מחסלים חסרי־מוסר.

טיילור פורש בספרו גם הרבה מהצדדים הפוליטיים והדיפלומאטיים של עולם הסוכנים החשאיים. עלילת האיש שהפסיד את המיל־חמה מתרחשת בכמה בירות — ברלין, לונדון, מוסקבה, פראג. היא מתחילה עם תום מילחמת־העולם השניה ומתמשכת, לסירוגין, עד למשבר של 1962.

מותחן המייצג את סוג הכתיבה המודרני יותר של מותחנים, הוא ספרו של **קלייב קאסלר**, חקירה לילית, שראה־אור בהוצאת כינרת, בתרגומה של **נירה צפריר**.

חקירה לילית היא תערובת של מותחן־עבר ומותחן בידיוני של העתיד, כאשר ציר־העלילה הראשון מתנהל במאי 1914, והשני בפברואר 1989.

במרכז העלילה אובדן עצמאותה של קנדה, במאי 1914, במיסגרת של אמנה צפון־אמריקאית, שבה מוותרת אנגליה על זכויותיה בקנדה, לטובת ארצות־הברית. אמנה זו נעלמת באופן מפתיע, ולא מגיעה לכדי מימוש.

העלילה מקבלת מישנה תוקף ומתח, כאשר קנדה של סוף המאה העשרים מצויה במילכוד של אובדן עצמאות. העשור לעזור לברית־המועצות לחסל סופית את ארצות־הברית. כאן מתחיל מירוץ מרתק לאיתורם של מיסמכי האמנה הצפון־אמריקאית, שרק הם עשויים להציל את המערב, מפני השתלטות סובייטית.

מותחן זה פורש מערכת־תושיה של סוכני־ביון ואנשי־מימשל עד לפיתרון המפתיע, אשר מתאר לקוראים את סיפורה של רכבת שנעלמה באותו לילה מיסתורי של 1914.

חקירה לילית הוא מהמותחנים המרתקים שראו־אור בשנים האחרונות בתרגום לעברית.

ספר בלשי מיוחד הוא ספרו של **אלבר סימונן**, אל תגעו בכסף! שראה־אור בהוצאת זמורה ביתן, בתרגומו של **אביטל עינבר**. אל תגעו בכסף! הוסרט בעבר, כמדומני, בכיכובם של **ז'אן פול בלמונדו** ו**ז'אן גאבן**. מותחן צרפתי, בסיגנונו ובלשון הדיבור שלו, שהיא, במידה רבה, גירסה צרפתית ללשון סיפוריו של **דאמון ראניין** האמריקאי.

רומן רומנטי

גן־עדן בוער

סמאנתה טיילור, אשה יפהפיה, רעייתו של כוכב טלוויזיה ובעלת עמדה בכירה במישרד סירסום בניו־יורק, היתה מאורשת בעולמה, עד לאותו ביקר שבו עזב בעלה את הבית בטריקת־דלת. כך כתוב על הדש האחורי של עטיפת פאלומינו מאת דניאל סטיל, שראה־אור בהוצאת כינרת, בתרגומה של סמדר שיר.

פאלומינו הוא רומן רומנטי, נטול יומרות ספרותיות, המתאר עולמה של אשה, המגיעה למיצוי עצמה בעולם יחסי־הציבור האמריקאי, שבעלה הוא כוכב־טלוויזיה, המואס בה.

סמאנתה מחליטה לפרוש זמנית מעולם הפירסום לבית ידידיה החוואים, בקליפורניה, שם היא עובדת כבוקרת, ופותחת את ליבה לקסמיו של בוקר חסון, הנמלט מפניה. סמאנתה, החשה שבוקר זה הוא אהבת חייה, מחפשת אחריו במאות ובאלפי חוות אחרות, אך אינה מצליחה לאתרו.

כאשר היא שבה, בעל־כורחה, לניו־יורק, ומת־חילה פרוייקט פירסומי, בנוסח איש המארל־בורו על סוסו, היא נפצעת ולוקה בשיתוק.

משהחלימה, כאשר היא יורשת את חוות ידידיה בקליפורניה, הופכת סמאנתה את החווה לחוות־שיקום לילדים נכים ופגועים, ורק אחרי סיום טראגי ביותר, הכרוך במות בנו של אהובה, היא מגלה שוב את הגבר של חייה.

פאלומינו הוא רומן רומנטי במלוא משמעות המילה, בלא יומרות ספרות או תרבות, המוליך את הקוראים לרמות־הרגישה שלהם.

שחקנית הקולנוע **לילי סאלמר** חדלה בשנים האחרונות להשתתף בסרטים, והתמקדה בכתיבת רבי־מכר מתקתקים, בעלי ייחוד מסויים. רומן כזה הוא סיפרה עת לחבוק, שראה־אור בתרגום עברי של **אפרת שווילי**, בהוצאת אלישר.

עת לחבוק נפתח בסוחר שטיחים ועתיקות גרמני, המגיע לביקור תקופתי, אי־שם בראשית המאה, לתורכיה, ורוכש אצל סוחר תורכי את אחת מבנותיו לאשה. הוא מייבא את האשה לגרמניה, שם היא יולדת לו בת ומתה. כעבור זמן, רוכש הגרמני בת נוספת מאותו סוחר. זו יולדת לו בן, אולם הסוחר נאלץ להיפטר ממנה ושולח אותה בחזרה לתורכיה.

ובינתיים עוברת מילחמת־העולם הראשונה, ואחריה התקופה שבין שתי מילחמות־העולם, כאשר מערכות־היחסים בין מרכיבי רומן זה מסתעפות אל מעבר לגבולות ומתמקדות, ב־הדרגה, בביתו של הסוחר, שהיא גם המספרת, המתארת את תולדות חייה לרופא צעיר, כשהיא גוססת בבית־החולים.

עת לחבוק פורש תקופה של יותר מ־50 שנה באירופה, תקופה שבה חלים שינויים במינהגים, שאותם מצליחה לילי פאלמר לתאר בקווים דקים ויפים, שלא נפגמים בתרגום הרשלני של הספר. מי שיוצא בחופש הגדול לטיול, שבחלקו יתנהל במערכת קווי הרכבות של אירופה, עשוי יהיה לאתר כמה מהמקומות המתוארים בעת לחבוק.

ספר רומנטי בעל השלכות פוליטיות לא מעטות הוא סיפרה של **בלווה פליון**, גן־עדן בוער, שראה־אור בהוצאת זמורה ביתן, בתר־גומה של **נעמה פסח**.

עלילת גן־עדן בוער מתרחשת ברובה באי סנט־פליס, אי ברדי המצוי, כביכול, באחד מהאיים הקאריביים. זה סיפורו של עולם קולוניאליסטי הולך ושוקע ומערכות היחסים שבין לבנים כהים ובני־תערובות.

מרכז העלילה הוא באחוזת אליאתורה, הניצבת שם כבר כ־30 שנה. היורשת הצעירה, **טי**, נאנסת בידי נגר קריאולי ונשלחת ביחד עם אומנתה לפאריס, ללדת את פרי־החטאים. הנמסר לאימוץ לאומנת. האומנת מגדלת בדם שיניה את **סאטריק**, ההופך אחד מצירי הרומן המרכזיים.

האם ממשיכה לניו־יורק, שם היא נישאת ליורש של שושלת בנקאים ויולדת לו את **פרנסיס**, הבן החוקי של שושלת אחוזת אליאותרה.

פראנסיס מגיע, ביחד עם אשתו **מארג'ורי**, לאחוזה, ומחליט להשתרש שם, בהאמינו כי יש בידו ליטול חלק בתקופת־המעבר של האי מ־עידן־הקולוניאליזם לעידן־העצמאות. הוא פוגש באחיו המולאטי פטריק, מבלי לדעת שזה אחיו, וחייהם משתרגים למערכת של אהבה ושינאה, עד רגע אחד לפני גילוי הסוד, כאשר פטריק נרצח.

גן־עדן בוער הוא ספר של אהבה ושינאה, של ידיעה ואי־ידיעה, והוא מתאר בכישרון רב את עולם האיים הקאריביים, על הטוב והנאיבי שבו, ועל המסוכן שבו.

תחת הכותרת סיגליות החלה, באחרונה, הוצאת מסדה לפרסם סיפורים רומנטיים מן החיים, בפורמאט־כיס קטן ונוח.

אחד מהבולטים שבסיפורי סידרת סיגליות עד כה הוא סיפרה של **ג'ואן וולף**, נצחון הלב, בתרגום **שמי פז**.

נצחון הלב הוא סיפור אהבתם המיוחדת של **סיסיליה וארגם**, בתו של בעל אורוות סוסי־מירוץ, **וגילברט ארצ'ר**, בן למישפחת מיליו־נרים ועורכו של ירחון בעל השפעה ומוניטין, שהתאלמן מגרושתו ומגדל את בתו באחוזתו.

כתוצאה מקשרים בין סיסיליה ובין בתו של גילברט מתפתח בין השניים רומן, שבמהלכו הם נישאים באופן לא הכי טיבעי, אופן ההולם רומן רומנטי שכזה.

השוני שבין שני בני־הזוג מוליך אותם לסיד־רת עימותים, המאיימים על אהבתם ונישואיהם, עד שברגע האחרון מנצחת האהבה, כפי שהיא מנצחת תמיד בספרים כאלה.

מומלצים

הצנטוריונים

שתי הוצאות־ספרים חברו במהלך השנה החולפת לשם הוצאה־לאור של מיבחר ספרי־המילחמה של המאה־העשרים. תחת הכותרת אדם בקו האש פירסמו ההוצאה לאור של מישרד־הביטחון והוצאת זמורה ביתן כמה ספרי־מופת מילחמתיים.

המרד על הקיין מאת **הרמן ווק**, בתרגומו של **עמשי לוין**, מחזיר לקורא בעברית את דמותו של קפטן **קוויג**, שגולם בסרט קולנוע בידי השחקן המנוח **האמפרי בוגארט**, ועל

בימת תיאטרון הבימה בידי השחקן **מישה אשרוב**.

שיא המרד על הקיין הוא במישפט הצבאי, המתרחש כתוצאה מכך שקפטן קוויג מקומם נגדו את אנשי ציוותו, בעריצותו ובהחלטותיו התמוהות במהלך המילחמה, עד שאנשי הצוות רואים בו פחדן מטורף.

קפטן קוויג הוא האב־טיפוס לקצין־הצבא, המנהל את יחידתו בהתאם להוראות הכתובות בספר, בחוסר תבונה בסיסי. המרד על הקיין מעמיד במיבחן את מיבנה הסמכות בצבא ומצייר דיוקן של קצין בלתי־אחראי, המצליח בימי שלום

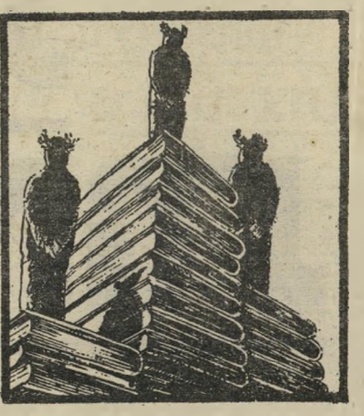

להעפיל לעמדת הפיקוד שמסכנת את שלום חייליו בימי מילחמה.

קיין, הקצין הראשון באוניה, הוא זה המערער על סמכות מפקדו ומעורר את הדראמה הימית, שהפכה נכס־צאן־ברזל של הספרות המילחמתית.

כל מי שאינו מוכן להסתפק בזכר מישחקו הנהדר של האמפרי בוגארט, בהתקפות הטירוף שלו, ובעיקר בשתי גולות הניקל שבידו במהלך המישפט — עשוי לגלות בקריאה ראשונה, או חוזרת, בהמרד על הקיין חוויה מרתקת.

סיפור מסוג אחר, ומתרבות מילחמתית שונה, הוא סיפורו של הסופר הצרפתי **סייאר בול**, הגשר על הנהר קוואי, הבוחן את נושא הדבקות במטרה בעת מילחמה, עד לכדי אבסורד, המעיד אולי על שיגעון.

זה סיפורם של חיילים שנשבו בידי היפאנים במהלך מלחמת־העולם השניה, שהיפאנים מעסיקים אותם בהנחת מסילת־ברזל למטרות המיל־חמה. יחידה של שבויים בריטיים מקימה חלק מאותה מסילה, את הגשר על הנהר קוואי.

בראש היחידה ניצב הקולונל **ניקולסון**, שבגירסה הקולנועית של הספר גולם בידי השחקן **אלק גינס**. קולונל ניקולסון כופה על אנשיו הקמה מושלמת של הגשר, למרות מצבם כשבויי־מילחמה, בו ומנית יוצאת יחידה בריטית אחרת, שמשימתה להרוס את הגשר.

הגשר על הנהר קוואי הוא רומן של ניגודים ושל עימות מחד, ושל ניסיון, המועד לכישלון, לשמור על שפיות־דעת במהלך השבי והמילחמה, מאידך.

סעם שאלתי מרשל־אוויר מה דעתו על אנשי טייסת 617. אחרי הירהור מה, אמר: אני מניח כי הם היו שווים עשר טייסות אחרות. ולאחר מכן הוסיף: לא, גם זה אינו מדוייק, עשר טייסות אחרות לא היו מסוגלות לבצע את אשר אלה עשו — כך כתוב על הדש האחורי של עטיפת הספר פורצי הסכרים מאת **פול בריקהיל**, בתרגומו של **אריה חשביה**. פורצי הסכרים הוא מיסמך־מילחמה אמיתי, אודות טייסת 617, הנחשב אחת מעלילות האמת של מילחמת־העולם השניה.

זה סיפורה של טייסת, שהוקמה בראשית 1943 לצורך משימה קרבית אחת ויחידה: פריצת הסכרים הגדולים על הנהרות מונה ואיידר, שהם מקורות המים העיקריים לליבה התעשייתי של גרמניה, חבל הרוהר.

בפורצי הסכרים מובא לא רק הווי־החיים של טייסת אחת ויוצאת־דופן של חיל־האוויר הבריטי בימי הקרב על בריטניה, על אותם בודדים, שכה רבים חבים להם. כמאמר **וינסטון צ'רצ'יל**, זה גם סיפורם של המדענים, שמצאו את העיקרון הנדיר והיוצא־דופן של יצירת פצצות מיוחדות שיש בכוחן להפציץ סכרים אלה ולהביא לשיתוקה של התעשיה הגרמנית־נאצית.

פורצי הסכרים חושף לפני הקוראים גם מעט מאותו עולם שונה של אנשי הטייסות, קודם לעידן מטוסי־הסילון, אל אותו רגע נפלא ומרתק, שבו הוטלו פצצות־המחץ על הסכרים והלאה, על אוניות־המערכה הגרמניות האחרונות.

הסופר ממוצא יהודי אמריקאי **ארווין שו**, שנפטר רק לפני שבועות אחדים, עשה לעצמו שם עולמי כאשר פירסם את סיפרו כפירי אריות, אחד מסיפורי־המילחמה האנושיים ביותר בכל הזמנים. ספר שבגירסתו הקולנועית גילם **מארלון ברנדו** את דמותו של הקצין הגרמני **בריסטיאן**, הניצב בצד האחר של קווי־האש, מול הצעיר היהודי־אמריקאי **נוח אקרמן**, (אותו גילם השחקן **מונטגומרי קליפט**).

עלילת כפירי אריות מתחילה ב־1938, כאשר היא פורשת דיוקני־עומק של גיבורי הרומן הזה, ערב מילחמת־העולם, תוך גיוסם, חייהם כפרטים וכאורחים, והפיכתם למכונות־לחימה, באותה מילחמת בני אור בבני חושך.

במשך יותר מ־500 עמודים של תיאורים מרתקים ממילחמת־העולם השניה, מוליך ארווין שו את הקורא במתח רב עד לאותה תקרית, של רגע אחרון של המילחמה, שבה נהרגים נוח אקרמן וכריסטיאן, בקרב אישי חסר־תוחלת.

תיאור אחר ממילחמת־העולם השניה מביא **ניקולאס מונסארט** בסיפורו הים האכזר, בתרגום **ב. מסר**, ספר, שאף הוא זכה לגירסה קולנועית מפוארת.

הים האכזר הוא סיפור המערכה שהתנהלה באוקיאנוס האטלנטי, כאשר אירופה הנצורה משוועת לאספקה, ציוד ותיגבורת מארצות־הברית. באוקיאנוס זה עברו שיירות, שיירות של אוניות־אספקה, מלוות באוניות משחית ומיל־חמה. מול שיירות אלה יצאו הצוללות הגרמניות, שפגעו באוניות הללו בלא רחם.

ניקולאס מונסרט מביא את סיפורן של אוניות הצי המלכותי הבריטי, בין השנים 1939 ועד תום מילחמת־העולם, בתיאור שהוא מהמרתקים ש־נכתבו אי־פעם לקרבות ים, תוך תיאור דיוקנם של זאבי־הים הבריטיים שניהלו מילחמה אכזרית זו באורכים לכלותם.

האחרון במילחמונים הוא סיפרו של הסופר הצרפתי **זאן לארטגי**, הצנטוריונים, שתורגם לעברית בידי הסופר **יהושוע קנז**.

הצנטוריונים הוא סיפור מילחמותיה של

צרפת, אחרי תום מילחמת־העולם השניה, מיל־חמות הודו־סין ואלג'יריה. הצנטוריונים הם אותם לוחמים מיקצועיים צרפתיים, החיים למען ה־אימפריה הצרפתית שאינה עוד.

הצנטוריונים, במהדורתו העברית המחודשת, הוא ספר של מוסר ללוחם הישראלי בלבנון, לוחם המנהל קרב־מאסף, מול שיטות־לוחמה שאין לו כל פיתרון כנגדן, לוחם, הנלחם מול רעיונות שהוא אינו מבין אותם, במילחמה מיותרת.

ההשלכות של מילחמת־העצמאות האלג'רית כמקבילה למאבקם של הפלסטינים, עשויות להעניק לקוראי הצנטוריונים חומר־מחשבה מרהיב, בעת השיירות הצבאי בהרי הלבנון, מול מילכודי הצד של השיעים והפלסטינים.

הצנטוריונים הוא ספר־מילחמה מומלץ,

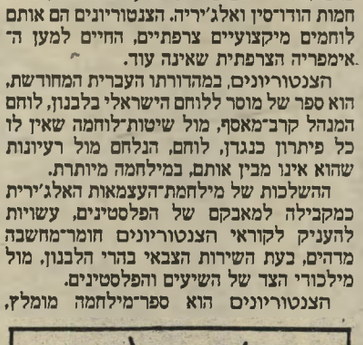

שהקוראים בו עשויים להשתכנע כי הם משתת־פים במילחמה מיותרת בלבנון.

מדע בידיוני

מכונת־החלל

גם במהלך השנה החולפת המשיכו לראות־אור תרגומים רבים של סיפורי מדע־בידיוני בעברית. אחד מספרי המד"ב היה עולם המכשפות, מאת **אנדרה נורטון**, שראה־אור בהוצאת עם עובד. בתרגום **דורי לנדס**. נורטון, המשלבת בספריה טכנולוגיה ופנטסיה תוך כדי יצירת עולמות אחרים, מביאה את סיפורו של **סיימון טרנארת**, איש צבא ותיק, המצוי במנוסה מתמדת, הנעתר להצעתו המוזרה של **ד"ר סטרינויס**, לעבור מבעד "לשער־אבן קדום ומיסתורי, לעולם אחר, עולם המכשפות. זהו ספר־הפתיחה לסידרת תולדותיה של ממלכת אסטקרפ.

איזק אסימוב הוא מוותיקי מחברי המד"ב. בחודש שעבר פירסמה הוצאת מסדה חלק רביעי של סידרת המוסד של **אסימוב**, תחת הכותרת פאתי המוסד . סידרת המוסד היא ניסיון של שיחזור תולדות המין האנושי מבעד להשתק־פותם בחלל החיצון, עם מידה לא מבוטלת של פארודיה. סידרת המוסד נחשבת אחד התיאורים הקלאסיים של סיפורת המד"ב.

סיפור פאתי המוסד מביא את עולם הניגו־דים, את העוצמה המנטאלית, ובעיקר היכולת לשלוט, במאבקים שבין המוסד הראשון למוסד האחר, כאשר אנשי פאתי המוסד ניחנו בכוח לשלוט במנוחי ספינות־החלל.

עוד מחבר ותיק של סיפרי מדע־בדיוני הוא **רוברט היינלין**, שסיפרו, הדלת המוליכה אל הקיץ, ראה־אור בהוצאת עם עובד. בספר מובא סיפורו של מהנדס אלקטרוניקה, אביה של המצאה גאונית, המסולק באופן מתוחכם בידי שותפיו. הם מרדימים אותו ומקפיאים אותו למשך עשרות שנים. כאשר הוא מתעורר, לפתע, בשנת 2000, הוא מגלה כי ניתן בינתיים בתכונה המאפשרת לו להזיז את מחוגי־הזמן קדימה ואחורה, תכונה המאפשרת לו לשוב אחורנית ולנקום את נקמתו בשותפיו.

ספר נוסף שראה־אור בסידרת המד"ב המעולה של עם עובד הוא סיפורו של **אלכסי פאנשין**, טקסי בגרות. בספר זה מובא סיפורן של שבע ספינות ענקיות, הצולחות את מרחבי החלל, כשהן מהוות עולם בפני עצמו, עולם המיושב באנשים המחפשים אחר מקומם ביקום והמסרבים להתיישב באחת ממושבות־הכוכבים הקיימות.

במהלך חיפושיהם אחרי עולם־היעד שלהם, מפתחים תושבי הספינות תרבות משלהם, הממר־קדת בספינותיהם. תוך כדי מסעם הם מגדלים בנים ונכדים ומעבירים את צאצאיהם במיבחן של שרידה בעולם עוין, קודם שיתקבלו לחברת המבוגרים.

בריסטופר פריסט אינו שם חדש לקוראי המד"ב בעברית וסיפרו עולם הפוך כבר ראה־אור לפני שנתיים. השנה ראה־אור בתרגום עברי סיפרו מכונת החלל, בהוצאת זמורה ביתן. ספר שפתיחתו היא בשנת 1983, כאשר סוכן־מכירות צעיר נקלע בתום־לב להרפתקה מוזרה ומוצא את עצמו, עד מהרה, על קרקע זרה ומאיימת, ויחד עם זאת קרקע מוכרת. מכונת החלל היא על גבול הפארודיה והמוטאציה שבין מילחמת העולמות ומכונת הזמן. שפריסט משכיל להפכה למרתקת ביותר.

זוועונים

פרנקנשטיין ושות'

אחרי מיתקפת סיפרי המדע הבידיוני וסיפרי המתח, הבילוש והריגול למיניהם, הגיעה, מן הסתם, שעת תרגומם של סיפרי־הזוועה לעברית.

הוצאת אלישר הירושלמית, שפירסמה את דרקולה, היא ההוצאה שנטלה על עצמה לגאול שטח זה של ספרות, בתרגום לעברית, אם כי רמות התרגום אינו תמיד מהמעולות ביותר.

הרעב, מאת **ויטלי שטרייבר**, הוקרן ב־גירסתו הקולנועית רק באחרונה בבתי־הקולנוע בישראל. ספר זה נחשב למילה האחרונה בגושא ספרות־הערפדים הבינלאומית.

זה סיפורם של שני בני־זוג ערפדים, המתארים את חיי הערפדים, מאז ימי האימפריה הרומית ועד לימינו, ימי ניו־יורק של שנות ה־70.

עולמם של הערפדים, העומד להתגלות בידי **ד"ר שרה רוברטס**, מאיים על אופני וסיגנון הקיום שלהם, ורק ברגע האחרון מצליחים לשעבדה למזון הדמים. ספר מאוד לא מומלץ לחולי־לב, ולאנשים בעלי נטיה להיבהל.

ספר נוסף מאת ויטלי שטרייבר הוא איש הזאב, שבו מוצג סוג נוסף של מחפש דמים, אנשי־הזאב התרים ומחפשים ברחובות שוממים אחר טרפם... האדם. צמד של שוטרים בעיר ניו־יורק, הוא קשוח והיא יפהפיה, יוצאים למירדף עקשני בעיקבות אנשי־הזאב, ובמקביל, יוצאים אנשי הזאב למירדף אחר רודפיהם. ספר מעורר צמרמורת של פחד, למי שמוכן להסתכן.

במסווה של רומן־אהבה מובא התרגום העברי של הספר כללי המישחק מאת **אלין רודיק**, ספר שהוא אנטי־רומן־אהבה, סיפורם של בני־זוג, שבאו באהבה מאוחרת, שכתוצאה ממנה נולד להם תינוק/ת אנדרוגינוס, ההופך/ת את חייהם לזוועה, עד שהם מסתגלים למצב חדש זה. במקביל, אכן מתנהל רומן־אהבה בין ידידי אותו זוג מוזר זה, ובין בנם/בתם.

ראשית הקלאסיקה של הזוועונים הוא סיפרה הקלאסי של **מארי וו. שלי**, פרנקנשטיין או: פרומותיאוס המודרני, שאף הוא ראה אור בהוצאת אלישר. בתרגומה של **אירים ברעם**, שעשתה בתרגום כבתוך שלה.

זה סיפורו של המדען, השואף להגיע אל סוד־היקום ולשלוט בסוד־היצירה, סוד נתינת־החיים. זה סיפורו של המדען, החותר להקים מתוך שיירי גוויות מיפלצת חיה, היוצאת למסע־ניקמתה.

אלא שהתרגום הלקוי של הגברת ברעם פוגם רבות באפשרויות הקריאה של פרנקנשטיין. פגימות התרגום מתחילות כבר בעמוד הראשון, בכותרת, המנחה לעיר בשם סנט פיטסבורג, בעוד שבמקור, כותבת מארי שלי על סנט פטר־סבורג שברוסיה, ולא פיטסבורג שבארצות־הברית.

אך גם בגירסה העברית המסורסת של פרנקנ־שטיין ישנה מספיק זוועה כדי לעורר סמרמורות וצמרמורות עד אין קץ.

מאת דן טומר

לולי ליבוביץ (מימין), אשת המיליונר, הביאה החדש וטוענת: מי שאין לה גוף של דוגמנית,

פצצת בריאות

"אשה רזה איננה סכסית! ה־אופנה, כיום, בארצות־הברית: גוף של ספורטאית!" כך מצהירה ליאורה (לולי) ליבוביץ, בת ה־26, שהביאה לארץ את השיגעון הספור־טיבי הלוהט ביותר כיום באמריקה: התעמלות מישקוליות אירובית.

לולי, תושבת הרצליה, היא בוגרת אוניברסיטת אטלנטה, ג'ורג'יה, בחינוך גופני. שנה וחצי למדה הדרכת התעמלות אירובית ומישקוליות ב־ארדנס־אין, אחת מרשתות־ההדרכה הגדולות, הנחשבת כמתחרה הרצינית ביותר לרשת של ג'ין פונדה.

לולי הבלונדית, נמרצת מאוד, מדברת בשטף וממש מקרינה אנרגייה. כשאומרים לה שהיא פצצת־בריאות, היא נבוכה. היא, בסך הכל, מנסה להפיץ בקרב נשות ישראל את תורעת השרירים. כיום זה סכסי להיראות חזקה, היא טוענת, ומעידה: "כשאני הולכת ברחוב, אני מקבלת המון קומפ־לימנטים. אומרים: איזה גוף ספורטיבי. אף אחד לא אומר: "איזה שרירים מגעילים."

לולי נולדה בתל־אביב. אביה, ראובן נרונסקי, הוא טייס אל־על, ואמה, "הסוס," היא נזכרת, "היה אהבת־חיי הראשונה." יום אחד גנבו לה את הסוס והיא חיפשה אותו בכל מקום אפשרי. בין השאר הסתובבה בבתי־מיטבחיים. המראה שראתה שם גרם לה להפוך לצימחונית. מישטרת ישראל, אגב, הצליחה בסופו של דבר למצוא עבורה את הסוס. הוא נמצא בפתח־תיקווה.

במשך השנים פקדו את לולי ואת בעלה הרבה משברים, הם נפרדו פעמים אחדות לתקופות שונות, אך תמיד חזרו זה אל זו. בזמן הפרידות יצאה לולי עם גברים אחרים, ועדי עם נשים אחרות. "כשקינאתי, תמיד חזרתי אליו," היא

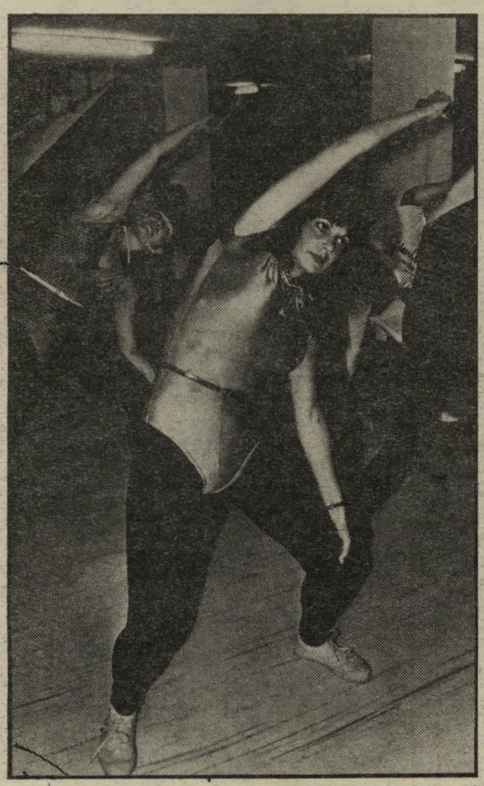

הורמון נשי המיבנה ההורמונאלי של ה־אשה מונע ממנה לפתח גוף גברי, הסבירה לולי לתלמידותיה בסטודיו '84 (למע־לה, משמאל). אבל במכוני־הספורט בארצות־הברית אפשר לפתח את הגוף בשיטה דרסטית, כפי שעשתה פטסי צ'אפמן (למעלה, מימין), עיתונאית ממישיגן.

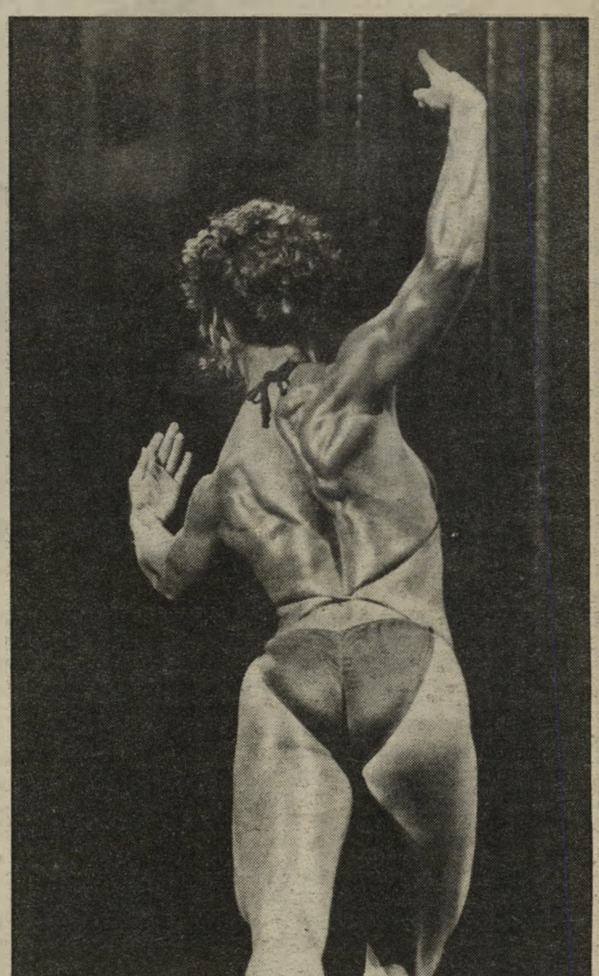

גב שרירי אותו מפתחים בשיטת באדי־בילדינג, אשר עדיין אינה נהוגה בארץ. הישראלית פוחדת לאבד את נשיותה וחוששת לפתח את שריריה כמו שעושות נשים בעולם כולו.

איבון, מורה לבאלט קלאסי. בגיל 5 יצאה לולי מהארץ עם הוריה וה־מישפחה נדדה בין דרום־אפריקה, ארצות־הברית, בריטניה וישראל.

בגיל 17 נישאה לעדי ליבוביץ', בן למישפחת מיליונרים ידועה (קשה ללולי לבטא את המלה מיליונרים. "הם לא מיסכנים..." היא אומרת). היא החליטה להינשא בגיל כה צעיר, מכיוון שרצתה לצאת מבית מישפחתה, שבו אירעו משברים רבים וסיכסוכים בין אביה ואמה. "וכמובן," היא מוסיפה, "אהבתי את עדי וממילא היינו נישאים במוקדם, או במאוחר."

עדי היה אז בן 18, חייל בשירות סדיר. הווג הצעיר התגורר במרתף בכפר שמריהו, לולי למדה בבית־הספר ואחרי שעות־הלימודים עבדה כ־מדריכת רכיבה על סוסים, כדי לממן אחזקת סוס שקיבלה במתנה.

מארצות־הברית את הלהיט

כדאי לה לבנות גוף ספורטיבי

מישקוליות לנשים לולי לייבוביץ והמישקוליות האירוביות. כל אחת במישקל קילו וחצי. ההתעמלות נעשית לצלילי מוסיקה ונמשכת שעה שבסיומה נר־אות המתעמלות סחוטות ומזיעות. שיטה זו מאמצת את השרירים יותר מההתעמלות האירובית הרגילה.

אומרת. לדעתה, הקינאה היא סימן לאהבה.

לולי אומרת שעדי הוא „ממש בחור טוב. חברה'מן, עם ראש טוב. לא מרגישים עליו שהוא מיליונר." היא מספרת שתמיד כשיש לה קריזות וכשהיא יורדת מהפסים, הוא שומר על קור־רוח ומבין אותה. „בעלים אחרים לא היו מסתדרים איתי," היא מצהירה.

לזוג ילד בן 3 וחצי, עילאי שמו. לולי המציאה את השם. בתקופות שחייה בנפרד מעדי, היה עילאי נשאר תמיד אצלה. היא אומרת שהוא הראשון בסדרי־העדיפויות שלה, לפני בעלה ולפני העיסוקים הספורטיביים.

כיום עובד עדי בחברת ההשקעות ח־ל־ב (חיים ליבוביץ' ובניו), השייכת למישפחתו.

או גלידה או אירובי

כשנסעה לולי עם בעלה לארצות־הברית, השאירה את הסוס האהוב שלה אצל ידידה. הרכיבה תמיד היתה עבורה דרך להוציא אנרגיה, ובארצות־הברית היה עליה לחפש דרך אחרת. שנתפסים לזה — אי־אפשר להפסיק, וכל הזמן צריך כמויות יותר ויותר גדולות. כשהג'וגינג כבר לא הספיק לה — הגיעה להתעמלות האירובית. כשהתחילה לעסוק בהתעמלות אי־רובית, התחילה לאכול מזון־בריאות בלבד. „אי־אפשר לעשות אירובי ולא־כול גלידה," היא טוענת.

לולי מתנגדת להגדרה „מחול אירובי." הנפוצה בארץ. היא מגדירה את האימון האירובי (שפירושו, בעצם, כושר סיבולת לב־ריאה — החלפה מהירה של קצב הנשימה והגברה של קצב פעימות־הלב) כ„התעמלות אירו־בית".

„אין לזה שום קשר למחול," היא מסבירה. לטענתה, מרבית המדריכות להתעמלות אירובית בארץ פשוט אינן מתאימות להדריך שיטת התעמלות זו. רובן, היא אומרת, היו תלמידות של מישהו ונהיו מדריכות. „הן אומנם עושות אירובי מצוין ומלמדות טוב, אבל אין להן ידע על הגוף. הן עלולות לגרום נזקים גופניים לתלמידות שלהן. הן רוצות להדרשים את המשתת־פות בקורסים שלהן ומקפיצות אותן עד צאת הנשמה."

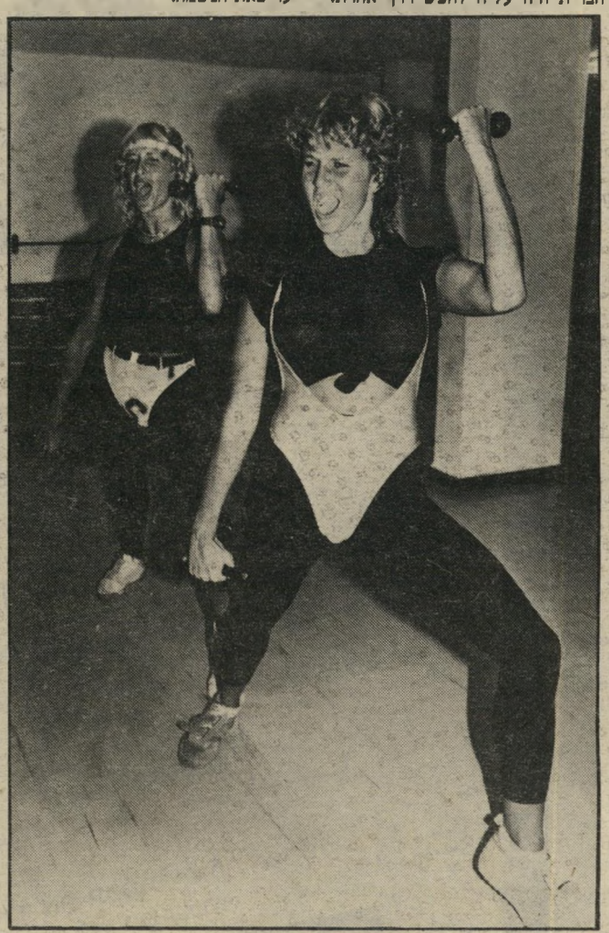

קליפורניה ורמת־השרון לולי (למעלה מימין), עם רותי פיינמן, עוזרת־המדריכה שלה. לולי למדה באטלנטה, ומאמנת היום את נשות רמת־

השרון במישקוליות אירוביות. שיטה שאינה מפתחת את השרירים בצורה קיצונית, כמו זו שניסתה רגיי באנאט (למעלה משמאל) מקליפורניה. מימין, למטה, בעמוד ממול: מלי טליטמן באימון מישקוליות בסטודיו.

לולי עצמה, שלמדה חינוך גופני באוניברסיטה, אומרת שאינה מרשה לתלמידות חדשות להצטרף לתרגילים שהיא מעבירה, אלא אחרי שהשתתפו בתרגילים למתחילות.

לאחרונה חזרה לולי מארצות־הברית, עם הלהיט החדש הנפוץ שם: התעמלות מישקוליות אירובית. זו התעמלות הנעשית לקצב מוסיקה סוערת, בעזרת שתי מישקוליות של קילו וחצי לידיים, ושתי מישקוליות בנות חצי קילו על קרסולי הרגליים (את מישקוליות הרגליים עדיין אי־אפשר להשיג בארץ).

ההבדל בין התעמלות זו ובין ההתעמלות האירובית הרגילה, שעל בסיסה בנויים התרגילים, הוא בלחץ שיוצרות המישקוליות על השרירים. לחץ המחזק אותם, והגורם לשריפת קלוריות ושומנים גדולה יותר. השרירים המחוזקים בונים את הגוף, כך שאשה שמנה יכולה לרזות, ואשה רזה יכולה להיראות בריאה יותר.

בארצות־הברית קיימת תוכנית של בניית־גוף לנשים, באמצעות מישקו־לות של ממש ואמצעים אחרים, ואשה המתעמלת על־פיה יכולה לעצב לעצ־מה גוף שרירי של ממש. בארץ, כנראה, הזמן לתופעה כזו עדיין לא הגיע.

בסטודיו 84 ברמת־השרון, שם מלמדת לולי, מזיעות עשרות נשים ונערות ומאמצות את שריריהן במשך שעה, והמאמץ העיקרי שלהן הוא להחזיק מעמד ולנסות שלא להפסיק. יש כאלה (מעטות בלבד), אשר אינן עומדות במאמץ הכביר. לולי מתרי־צצת בין תלמידותיה, בקריאות־קרב ובזעקות, מעודדת אותן ומתקנת את תנועותיהן.

הבת הגשימה את חלומות האב

„כרתי הרבה מדריכות־אי־רובי, ולדעתי לולי היא אחת הטובות בארץ," אומר חזי עובדיה, מבעלי הסטודיו.

כיצד קיבלו התלמידות את רעיון האימון במישקוליות?

לקח קצת זמן עד שנשבר הקרח. הישראלית פוחדת לפתח את שריריה. היא חושבת בצורה קיצונית, חוששת שתאבד את נשיותה.

לולי הראתה לתלמידות פרוספק־טים ותמונות מז'ורנלים שהביאה מארצות־הברית, שבהם מצולמות נשים מושכות ביותר, העוסקות בהתעמלות־מישקוליות. היא גם הסבירה, שאשה לעולם לא תיראה גברית, מכיוון שהמיבנה ההורמונלי שלה שונה מזה של הגבר. „לי, למשל," אומרת לולי, „אין מיבנה־גוף של דוגמנית. הדרך היחידה עבורי להיראות אטרקטיבית, היא התעמלות ופיתוח גוף ספורטיבי. גם אופנת־הביגוד כיום בעולם, היא אופנת בגדי־הספורט. גוף ספורטיבי הוא הגוף המתאים ביותר לאופנה זו."

לאחרונה תקפו רופאים בארץ את שיגעון ההתעמלות האירובית, וטענו שהתעמלות זו, הנעשית בהדרכתם של מדריכים חסרי ידע רפואי, פוגעת בהרבה אנשים.

לולי מצדיקה טענות אלה. היא אומרת שכמה מהשיעורים שראתה, שנערכו על־ידי מדריכות בלתי־מוסמכות, היו „ממש בריחה." היא אומרת שמי שיש לו בעיה בגב, למשל, או בקרסול, או בברך, עלול להחמיר את מצבו על־ידי התעמלות בלתי־נכונה. היא מודאגת מכך שעתה, כאשר שיטת התעמלות־המישקוליות תתחיל להתפרסם בארץ, יעברו כל מדריכי האירובי לשיטה זו, שהיא מסוכנת הרבה יותר מהאירובית, כאשר היא מודרכת בידי אדם בלתי־מוסמך.

לולי מספרת על אשה שהתעמלה אצלה, בשיטה האירובית, ללא כל תלונה על כאבים, אבל כשעברו לאימון־מישקוליות החלה סובלת מכאבי־גב. לאותה אשה היתה כל הזמן בעיה עם הגב, אבל רק כשהתחילה לאמץ את השרירים עם המישקוליות הופיע הכאב. דוגמה זו מסבירה מדוע אימון־מישקוליות הוא מסוכן יותר.

ללולי שני אחים, מיכאל בן ה־20, חייל בצה"ל ופסנתרן, המנגן בלילות במועדונים, ואיתן, בן 30, נשוי פלוס שניים, המתגורר בדרום־אפריקה, שם הוא עובד כטייס ולומד מחשבים. שני אחיה הם מופנמים ושקטים ולא מתעסקים בספורט. כמו אמא שלה. כל החלומות של אביה על בניו הגברים התגשמו למעשה אצלה. היא רצה, שוחה, מתעמלת, ותמיד נראית שזופה ובריאה.

יפתח שביט ■

נצל את היתרון הלא הוגן שלנו... המחיר!

בלבדי לבאדג'ט בגרמניה
מרצדס 190E
$279
לשבוע.

ובמיוחד שמדובר בנסיעתך הקרובה לחו"ל!

בדוק השווה וסע

ותגלה שבאדג'ט הינה החברה השלישית בגודלה בתבל.
כך יעמוד לשרותך כל אחד מ־2000 סניפיה, ב־85 מדינות העולם, ב־19 ממדינות אירופה וב־450 שדות תעופה!

יעד	דגם	* מחיר	תקופה
שוויץ	פיאסטה או שווה ערך	$ 139/145.- בלבד	שבוע
אוסטריה	"	$ 110.- בלבד	"
גרמניה	"	$ 98.- בלבד	"
אנגליה	"	$ 115.- בלבד	"
איטליה	"	$ 135.- בלבד	"

גם אתה השנה לחו"ל עם באדג'ט.
הזמן אצל סוכן הנסיעות שלך את תכנית "סופר אפקס" של באדג'ט או בכל אחד מסניפי באדג'ט בארץ.

באדג'ט - שם שכדאי לשכור.

באדג'ט דרך פתח־תקוה 74, 336126 תל־אביב.

* לא כולל מיסים מקומיים, ביטוח נזק ראשוני ודלק.

Budget
rent a car

הרופא הלבן מפתח־תיקווה טיפל בחולים השחורים
בדרום־אפריקה וחי בגן־עדן — עד שנמאס לו

לשחורים בלבד!

ל היות רופא גינקולוג — אומר ד"ר אריה דקל, רופא בכיר במחלקת נשים ויולדות במרכז הרפואי גולדה בבית־החולים השרון בפתח־תיקווה, שחזר לא מכבר מדרום־אפריקה — זה לעסוק ברוב ענפי הרפואה במיקצוע אחד: כירורגיה, אנדוקרינולוגיה (תורת הבלוטות להפרשה פנימית) ורפואה פנימית ובנוסף, להביא יצורים חמודים לעולם.

מספר ד"ר דקל:

נסעתי לשנה ונשארתי חמש שנים. זאת היתה תקופה מאוד מעניינת מבחינה מיקצועית. נסעתי להתמחות בשטח האורולוגיה הגינקולוגית, בנושא הקשור להפרעות במתן השתן אצל האשה. נשים לא מעטות, לרוב מעל גיל 40, הסובלות מבעיות אורולוגיות, המטופלות על־ידי גינקולוגים, והעיקרית בהן היא איבוד שתן במאמץ (בריחת־שתן), הגורמת אי־נעימות ואי־נוחות מרובים. הטיפול במקרים כאלה הוא ניתוחי או תרופתי, או שילוב של שניהם.

הרפואה בדרום־אפריקה היא רפואה מערבית טובה, מתקדמת ועל רמה גבוהה מאוד. עבדתי בבית־חולים הכללי של יוהאנסבורג, שהוא בית־חולים של לבנים, וגם בבית־החולים באראנוואנאט שהוא בית־חולים לשחורים בלבד. זהו בית־החולים הגדול ביותר באפריקה ואחד הגדולים בעולם, הנותן טיפול לתושבי העיר סוואטו (שני מיליון תושבים). בית־החולים הוא מחנה צבאי בריטי לשעבר (כמו תל־השומר אצלנו), מכיל 2.500 מיטות ומטפל בלמעלה ממיליון חולים בשנה. עובדים בו כ־650 רופאים, רובם לבנים ומיעוטם הודים וכושים.

מחלקת נשים ויולדות היא המחלקה הגדולה ביותר בבית־החולים, כוללת 450 מיטות ויש בה 24 אלף לידות בשנה, כ־70 לידות ביממה. כמות הלידות והניתוחים ומספר החולים שרופא רואה הוא עצום, והניסיון שרוכשים שם הוא פנטסטי. לעבוד שם שנה זה מבחינה כמותית, כמו לעבוד בארץ חמש שנים.

האוכלוסיה השחורה יודעת שקיים שירות רפואי טוב, אבל היא לא כל־כך מודעת לכך שצריך לפנות לרופא בשלב ההתחלתי של המחלה, ולכן הם מופיעים, כאשר המחלה מתקדמת ובמקרים לא מעטים כאשר כבר אי־אפשר לעזור.

כל המחלות ברפואת־נשים הקיימות אצל לבנים קיימות גם אצל שחורים. אחת המחלות הנפוצות היא הרחם השרירני (מיומה), שהיא התרבות תאי ריקמת הרחם, הגורמת לגדלת הרחם לממדים עצומים, עד לגודל של הריון בן תישעה חודשים. שעה שאצל נשים המודעות לגופן הנמצאות בביקורת גינקולוגית שנתית, הרחם לא תגיע לממדים מראיגים, אצל הכושיות הדבר שונה, והן מגיעות כאשר הסימפטומים קשים מאוד, כמו דימומים מאסיביים, כאבי־בטן, עצירות, קשיים במתן השתן ועוד.

נשים בלי פטמות

מ חלה אחרת היא זיהומים באברי המין הפנימיים של האשה (הרחם, השחלות והחצוצרות), דבר הגורם להפרעות רציניות בפריון. הנשים מגיעות עם זיהומים קשים מאוד, כש־לבים מתקדמים מאוד של המחלה וה־טיפול בהן קשה ולפעמים חסר תיקווה.

אחרי עבודה של ששה חודשים במחלקה האורולוגית בבית־החולים הכללי של יוהאנסבורג ואחרי שלמד והפיק את כל אשר עניין אותו בנושא האורולוגיה הגינקולוגית, עבר ד"ר דקל לעבוד במחלקה הכירורגית למשך ששה חודשים. הניסיון שרכש בששה זה הוא עצום, בעיקר בשטח ה־טראומטולוגיה (הפציעה). בחדר־המיון מתקבלים מקרי־פציעה שרוגמתם ראה רק במילחמת יום־הכיפורים כאשר שירת בבית־חולים שדה, בסיני.

בית־החולים מטפל בתושבי העיר סוואטו, אחת הערים האלימות בעולם, ואת תוצאות האלימות רואים בחדרי־המיון: סכין בגב או בחזה, קילשון בעורף, או אדם שחוט מאוזן לאוזן הם דברים של יום יום. מיקרה מזעזע אחד החרות בזיכרונו של ד"ר דקל הוא כושי שהגיע לחדר־המיון כשאבר־המין שלו בידו. מסתבר שהוא לא שילם לזונה את שכרה והיא, בלי חוכמות, חתכה לו אותו. אי־אפשר היה לחבר אותו בחזרה („זה לא יד או רגל").

לבית־החולים הגיעו נשים בלי פטמות, או עם חצי אף, אחרי מילחמות־נשים אכזריות. כששואלים את הפצוע מי עשה לך זאת, הם אומרים, בדרך־כלל „מיי פרנד" (ידידי). הם לא מלשינים זה על זה ומנסים להעלים עובדות.

על החולים הכושים אומר ד"ר דקל: „הם מאוד ממושמעים, שקטים, אדיבים ואסירי־תודה על הטיפול שמקבלים. הם נותנים אמון מלא ברופא הלבן. אין דבר כזה אצלם לקלל, לצעוק, לאיים או להכות רופא. הם סובלים כאבים בשקט ובגבורה."

הרדמה בלי רופאים

ב דרום־אפריקה קיימת אפליה גזעית. ישנו קיפוח זועק, בעבודה במשכורת, בתחבורה ציבורית, במקומות־בילוי ואפילו בבתי־שימוש. בשטח הרפואי, לדעת ד"ר דקל, אין אפליה. השחורים מקבלים את מלוא הטיפול הדרוש ותמורתו הם משלמים מחיר סימלי בלבד, כשני דולר דמי קבלה, ומקבלים כל טיפול מהוצאת קוץ מהאצבע ועד לניתוח לב פתוח.

אין להם קופת־חולים, ואת מלוא ההוצאות מכסה ממשלת דרום־אפריקה. בית־החולים מצוייד במיטב המיכשור הרפואי המודרני. החולים מטופלים במיסגרת הרפואה שאותה מכתיב בית־הספר לרפואה של אוניברסיטת יוהאנסבורג. („הסיפורים כאילו עושים שם ניסיונות בבני־אדם, היא שטות גמורה.")

לד"ר דקל היו גם הרפתקות בדרום־אפריקה והוא מספר על מיליונר, יהודי מומר, הארי אופנהיימר, נשיאה של חברה ענקית בעלת מכרות זהב וייהלומים. אופנהיימר הנהיג את מדיניות שנקרא בעברית המלאכים של הארץ, או, באנגלית, האריס אנג'לס. אחת לחודש מנרב הארי את מטוסו הפרטי ומטעין עליו רופאים מתנדבים, מומחים במיקצועות השונים, ומטיס אותם לסוף־שבוע לבתי־חולים הנמצאים בסוואזילנד, שהיא ארץ חסות שלה.

(המשך בעמוד 50)

וילה פרטית על שניים וחצי דונם, שיבעה חדרים, עוזרת וגנן צמודים העומדים לשרותו כל היום. כך נראה חייו של ד"ר אריה דקל בדרום־אפריקה ולמרות גן־העדן הזה חזר ארצה

בית־החולים „באראנוואנאט" ביוהאנסבורג הוא לשחורים בלבד. זה בית־החולים הגדול ביותר ביבשת אפריקה ואחד הגדולים בעולם. הוא מטפל ביותר ממיליון חולים בשנה

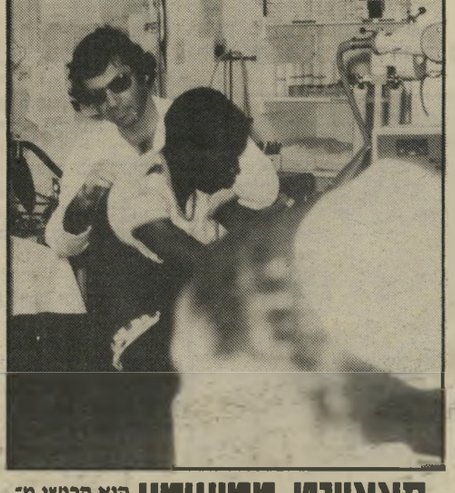

פאצ'יינט ממושמע הוא הכושי מ־סוואטו, שבודק הד"ר דקל: „רובם שקטים, אדיבים ואסירי־תודה!"

אחות ראשית הילדה ממחלקת־היולדות. „התיידדנו, למרות הבדלי הגזע והצבע," אומר הגינקולוג ד"ר אריה דקל.

ההבדל בין טקטיקה לאסטרטגיה

חנה עזרא ואברשה טמיר
אין כוונה

אברשה טמיר (אלוף מיל') נודע בעולם בזכות כושרו הפנטטטי בסטרטגיה, ואם לתרגם זאת למילים צנועות ומובנות לקאצ'קס כמוני, יכולת מיוחדת לתכנן מבחינה צבאית רצון פוליטי, או מהלכים צבאיים גדולים, שיכולים לקבוע עוברות־יסוד בשטח. הבנתם? גם אני לא כל־כך.

טקטיקה היא האמצעי שבו משתמשים כדי להשיג מטרה סטרטגית, משהו כמו גלולות נגד הריון, כשלא בא לך ללדת. הבנתם? עכשיו גם אני.

נחזור לאלוף. לפני שמונה שנים התגרש מאשתו **ורדה**, מורה מצויינת ואהודה מאוד. לשניים היו, ושיהיו בריאים, שלושה צאצאים, ולאחרונה גם שלושה נכדים. מאז גירושיו נקשר שמו בשמן של נשים רבות, כולל זה של **אמירה תמיר**, שעסקה אז ביחסי־ציבור, ומאז נישאה.

כבר הרבה שנים מתנהל רומן בינו ובין **חנה עזרא**, דיילת (28) יפה באל־על. כל העיר לוחשת שלחנה כבר נמאס. היא היתה רוצה להיכנס אל מתחת לחופה כשטמיר לצידה. אך מה יואילו הטקטיקות המשרתות את הסטרטגיה, כשלאלוף סטרטגיה שונה?

דרינג, דרינג.

„את אברשה טמיר."

„מדבר."

„שלום אלופי ורעי, זו המרחלת, ושלומך?"

„בסדר. ???"

„נישאים או לא נישאים?"

„אין לי שום כוונה להתחתן. זה על בטוח — לא!"

טראח!

ציפור גן עדן

ענת זמיר
בזרועות הד"ר

...**וציפי לוין** בחברת **גליה הירש** (לשעבר מילצ'ן) ובעלה לשעבר **סמי הירש** נכנסו למכונית, כשהם עוזבים את **ורן ביטי** בנשף־הסיום של הפסטיבל, שנערך במוצאי־שבת כשהוא נראה מיוחם ונלהב...

למחרת בבוקר קמה ציפי ומיהרה לבוטיק בכיכר־המדינה, במרתף מיספרתו של **גילי גמליאלי** — אותו הבוטיק שניהלה אשתו לשעבר. (סיפרתי על זה לפני קרוב לשנה.)

עוד לא הספיקה ציפי להרביץ פיהוק הגון, והטלפון התחיל מצלצל. ירושלים על הקו. מדברים ממלון המלך דויד: „את ציפי לוין, בבקשה." ולבקשה אי־אפשר לסרב.

וורן ביטי לא חסך בהוצאות הטלפון. עד שעות־הצהריים כמעט שלא הניח את השפופרת.

סיר קנדי

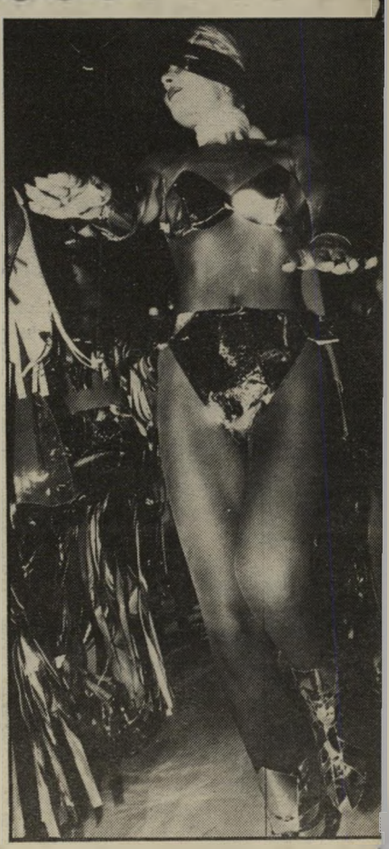

שרונה מארש
עד לציצים של המתחרות שלה

טפלה באידיש זה סיר קטן וחמוד. בעברית זה שם של ג'אבר ישראלי לשעבר, המתגורר היום בניו־יורק ובלוס־אנג'לס. נקודה!

מארש זה בכל מיני שפות מיצער, כמו בשיר מארש מארש פוטוצקי, בעברית זה הולך לא נורמלי עם השם שרונה. המגינה אותו הדבר: מארש **מארש שרונה**, מארש מארש שרונה. נקודה!

אידיוטית זה — בכל השפות — אחת שלא רואה ומבינה מה הולך מתחת לאפה. ובעברית — זה אני. נקודה!

מה לא כתבתי כבר על המארש הישראלית הזו? נשבעת לכם שהכל מא' ועד צ'. או נגיד **מדני זיתוני** ועד לציצים של המתחרות שלה בתחרות נערת־השעשועים של פנטהאוז. רק לפני חודש סיפרתי לכם שברחה מהארץ עם מאהב קנדי, יום לפני שהיתה צריכה להופיע בתצוגה חשובה של גוטקס. זוכרים?

יותר זה לא יקרה לי. אכלתי אותה בגדול, לא קנדי, לא בטיח, לא רובים ולא יער.

הגבר שאחריו נמשכה בעבותות כסף היה אחד משלנו (מיל.). **מאיר טסר** אכל ג'ומאס מאותם העצים כמוכם, ופיצח פיסתוקים בכל יום שישי, על הברזולים של השכונה. בסוף עשה כאן קאריירה כרקדן בלהקת כרמון, ואיתה אף נסע ברחבי העולם.

בין ג'ומאס ובין ניו־יורק ולוס־אנג'לס השתלבה בסיפור חייו נערה בשם **דליה**. אשה שלה היה נשוי **מאיר טסר** המכונה טפלה. כבר יותר משנה שהיא נשואה לאלוף **דן שומרון**, האוהב את בנה, מנישואיה לטפלה, כבנו.

בשביל מה צריך קנדי, הנקרא טפלה, בתים בניו־יורק ובלוס־אנג'לס? קנדי לא צריך! אז מה אני מבלבלת? לא מבלבלת, פשוט הסיפור, שנספה עם קנדי לקנדה, בטעות היה יסודו, כי טפלה הוזמן להצגת־הבכורה של סירטו של **ארנון מילצ'ן** היה היה פעם באמריקה בקנדה. אך לפני כן החליט לבלות כאן חופשה

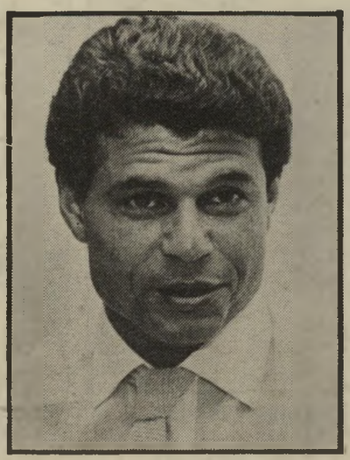

דני זיתוני
סימן שאלה

קצרה. כשנופשים בארץ אי־אפשר שלא לפגוש תופעת־טבע כמו שרונה. השניים נדלקו, והיא נענתה להזמנתו להצטרף אליו לנסיעה. נקודה!

הצגת־הבכורה של סרט של ארנון מילצ'ן בקנדה לא לוקח יותר משבוע־שבועיים מקסי־מום. לכן המשיכו משם לדירתו המפוארת שליד חנות הכל־בו המפוארת ביותר בניו־יורק, בלומינגדייל.

האמריקאים מדווחים ששרונה נראתה קוטפת כוכבים משמי מנהטן, מאושרת לאללה, מבסוטה עד הגג.

בואו נעשה קצת חשבון. ראשית, הוא בחור נאה מאוד. שנית, הוא סימפאטי. שלישית, יש לו דירה משגעת בניו־יורק. רביעית, יש לו בית משגע בלוס־אנג'לס, שבו הכל צבוע לבן. חמישית, יש לבחור שתי הסוכנויות הגדולות ביותר בארצות־הברית של **טד לפידוס** המפורסם, ואומרים שהחנות בלוס־אנג'לס היא החנות היפה ביותר באותה עיר. נקודה! ועוד אחת!

אחרי שבועיים או משהו בניו־יורק, החליטה שרונה לחזור ארצה, לארגן את העניינים כאן, לארוז קצת דברים, לתפוס אולי קצת בטן־גב, כדי לחזור לניו־יורק בכוחות מחודשים, להמשכו של הרומן הסוער, ואולי מי יודע מה.

כמה זמן היה לוקח לכם לארוז קצת דברים ולהתארגן ולעשות קצת בטן־גב? יומיים־שלושה, אולי שבוע, אבל לא יותר. אך לכם לא חיכה כאן דני זיתוני! עכשיו הגידו בעצמכם, אתם מבינים את המארש הזו? גם אתם הייתם דוחים או מבטלים את הטיסה לניו־יורק? סימן־שאלה.

רחל מרחלת של כל השולם

שיחה רדפה שיחה לציפ (כך הוא קורא לה). מדוע שלא תבוא מייד לירושלים? היא עסוקה בבוטיק, וחוץ מזה איזה תוכניות יש לו להציע?

ראשית, אמר, ילכו למוסיאון, מצפים לו שם. שנית, אמר, ילכו למסיבת־עיתונאים, שנקבעה מראש. שלישית, אמר, ילכו **לליאה ון־ליר**, מארגנת הפסטיבל לסרטים. ורביעית, אמר, יחזרו למוסיאון, כי שוב יצפו לו שם. וחמישית, אמר, יחזו בסירטו אדומים. ושביעית, היא אמרה, כשיש תוכניות כאלה היא נשארת בבית בתל־אביב. זה נשמע ונראה מסעיר יותר.

אז הוא אמר: מדוע שלא תבואי ותשכבי איתי? אז היא השיבה: „אמא שלך לא חינכה אותך? איפה הנימוסין?" והוא הצטדק.

בלילה ישנה ציפי במיטתה בתל־אביב, ואילו הוא שכב וחלם בירושלים. אך שנתו לא ערבה לו, געגועים עזים לציפ הטרידו את מנוחתו, עוד לפני קפה־של־בוקר ביום השני דרינגדרנג לה: „מה יהיה?"

עד לשעת הצהריים רצו הטלפונים רוץ ושוב. ב־12 הגיע להילטון בתל־אביב, ונערת־חלר מותיו הצטרפה אליו.

מאותו רגע ואילך החזיקו ידיים כימעט ללא הפסקה, וניצוצות עפו באוויר. ראשית רצה לראות את דיזנגוף, ובלוויית זוג ידידים, **יריז מא**, הצ'לן המפורסם, שבא לנגן עם הפיל־הרמונית, ורעייתו האמריקאית, החלו תרים לאורכו ורוחבו של דיזנגוף. הרחוב, האנשים המחייכים, קצב החיים התוסס ועשן האוטובוסים הלהיבו אותו. עוברים ושבים זיהו אותו והריעו לו. אחרים פשוט נדהמו.

אחרי דיזנגוף עשו בן־יהודה. תחילה סערו בדן, ארוחה יהודית כשרה למהדרין, וקינחו בעוגות קונדיטורית לונדון. יריז ורעייתו נאלצו בשלב זה לפרוש. בערב חיכתה לסולן הופעה בהיכל התרבות. זוג־הנאהבים, שבחייהם לא נפרדו, נפרדו. הוא למלון, לדרנגדרנג לכל קצוות־תבל, והיא לביתה בתוכנית ל', לדאוג לבייבי־סיטר לבנה, לשים קצת ליפסטיק, לק ומסקארה, להחליף שימלה, והופ, חזרה למלון.

מהמלון יצאו למיסעדה סינית ברחוב הירקון, שם סעדו בחברת **רפי שאולי וירדן לווינסון**, ומשם לאבטיחים שבחוף תל־אביב, בלווייתקצת גבינות מלוחות ורסיס־טל, כשבשולחנות הסמוכים יושבת סוכנת השחקנים **לביאה הון וחלי גולדנברג**.

כשנפרדה ממנו בשעה 2 אחרי־חצות והלכה לביתה לחטוף תנומה קצרה, נכנסו הולכי־רכיל לפעולה. כדליקה בשדה־קוצים עברה השמועה, שרק הכפילה של ציפי נראתה מתרחקת מהמלון, ואילו ציפי עצמה עלתה לחדרו, לראות את אוסף־התחריטים היפה שלו, ולהקשיב לקצת מוסיקה קלאסית על מירפסת המלון. ואולי... כך או אחרת, בבוקר ב־7, כשיצא בדרכו לנמל־התעופה, נפרדה ממנו בנשיקות וחיבוקים ובהבטחה להתראות איתו, אם אומנם יצטרף אליה בלונדון, לשם עמדה לצאת למחרת, אך לא לפני שהוא הציע שתצטרף אליו מייד, או לחילופין, שהוא ירדה את נסיעתו ביום אחר, ותחת לנסוע לפריס כמתוכנן — אל אהבתו הלוהטת האחרונה — עד שפגש, כאמור, את נערתנו. גם הצעה זו נדחתה על ידה. מוטב שייסע מייד, ולא ימתין לה במלון בחוסר־סבלנות, בעוד שהיא עורכת את הכנותיה וסידוריה לקראת הנסיעה.

עוד נשיקה, והוא יצא.

זוכרים את עניין הבייבי־סיטר? רגע, שכחתי לספר לכם שקוראים לו **שוקי בן־פורת**, בעלה־לשעבר של ציפי ואבי בנה. גם עתה הזעיקה אותו לקחת את העניינים בידיים ולטפל בבן עד שתשוב. למחרת בבוקר, זוהרת ורעננה, פרחה ללונדון ולבלתי־נודע.

רגע, מה אתם ממהרים? את שוקי כבר הזכרתי? טוב, מייד נשוב אליו, אך קודם בואו ונחזור לציפי, אחרי גירושיה משוקי.

האביר על הסוס הלבן, שבזרועותיו התנחמה מצער הגירושין, עונה לשם רפי — כשקוראים לו, וכל העיר רצה אחריו — רפי שאולי, גם הוא אספן כמו וורן ביטי, אך האוסף שלו עוסק יותר בתחום הבשר, לא הרבה בשר, הרבה עצמות וקצת בשר, עם שערות בלונריות למעלה ועיניים כחולות וחייכניות, ככלל, אך יש גם יוצאות.

הסיפור עם רפי נמשך כשנה וחצי, עד שבאופק הופיעה בלונדה משגעת שאיננה זזה מצידו של רפי — ירדן לוינסון. הופ! שכחתי לספר שבעלה הראשון, שוקי בן־פורת, ומאהבה לאחר גירושיה, היו שותפים לעסקים, כך שרומן זה לא נחשב כרומן ממש, יותר סידור מישפחתי תמים ונוח לכל המעוניינים.

הופ! עוד אחד, כי שכחתי גם לספר שאחרי גירושיה נותרה ללא דירה, וכשהסתיים הרומן בינה ובין רפי, נשארה היא כדיירת שכירה בדירתו בתוכנית ל', ובה היא מתגוררת עד היום.

עכשיו תנו לה רגע מנוחה, להדליק סיגריה ולשתות קפה, ובואו נחזור לשוקי. עזבנו אותו לפני רגע, גרוש טרי, וחופשי מכל עול. דמות חדשה מופיעה בדרמה, מלכת־היופי, **ענת זמיר**, גם היא, כמו כל השמות שהזכרתי, חתיכה מארץ החתיכות, וסוף מעשה בחופה וקידושין. אלא שלהשכים בתל־אביב לקול מכוניות האשפה, והמראה המלבב של דירת השכן דרך חלונות ביתה, לא הרנין את נשמתה. איפה קריאת התרנגול עם שחר, איפה האחו שמול הבית, היכן שדרת הברושים והקאוורינות? איכן, כולן במושב עולש. לאן גררה את שוקי? לעולש! ונער־השעשועים התל־אביבי הפך למושבניק אמיתי לכל דבר, מלבד החקלאות, וממתי עוסקים מושבניקים בחקלאות? מה הם, פריירים?

וכל היציאה הזאת למושב היתה מלווה בחזרה מדי פעם לעיר, גירושין ביניהם ונשואין מחדש. לזרוע ולקצור במושב לא הצליח, אך לדוג —

ציפי לוין וורן ביטי
מהמלון ובחזרה

שוקי בן־פורת וציפי
לטפל בילד

אלה ענת חבוקה בזרועותיו של ד"ר **עמי ויזנסקי**.

מי הוא ד"ר עמי ויזנסקי? טמבלים, זה שעמד לשאת את **כריסטינה סאלוצי**, הרוזנת יורשת המיליונים מניו־יורק, שביקרה כאן לפני שבועיים, כדי לחפש דגם 84' בין חתיכי ישראל, אחרי שהתאוששה מניתוח מטובך להסרת גידול ממוחה. זהו העמי שאיתו החליפה ענת את החפיפה בחפיף.

עם ענת בחפיף עם ד"ר ויזנסקי, מה עושה שוקי בן־פורת? אין בעיות! הוא נשאר לטפל בבנו **ניר**, כשאם בנו, ציפי לוין מיודעתנו, נוסעת ללונדון לבקר את חברתה.

או, ופה הסיפור נעשה מעניין לא פחות, כי רפי המושבניק, זוכרים אותו? ובכן רפי נסע בימים אלה לחו"ל, וציפי קבעה לפוגשו בפאריס, אחרי ביקור קצר בלונדון. נעזוב רגע את פאריס, כה נמצאים כרגע, עשו חשבון: (1) וורן ביטי, אחרי שיצא מישראל בדרכו אל (2) חברתו, שח־קנית־הקולנוע הירועה, שביניתיים שמעה וקראה בראש מהדורות־הרכילות בעולם על הנערה הישראלית שצדה את עינו של מאהבה ו(3) רפי רפאלי, מושבניק ממושב עולש.

ונעבור ללונדון, לשם הגיעה ביום ד' שעבר ציפורה לוין, המכונה ציפי, וגם ציפ, כדי לקנות קצת שמטעס לבוטיק ולבקר אצל חברתה, **חורה סינקם**, ובעלה **ישראל**.

עד כאן יום רביעי, ומה קרה ביום חמישי? ובשישי? האם נטש וורן את פאריס ואהבת־חייו הצרפתיה, וטס ללונדון ואהבת־חייו הצברית? האם נענתה ציפי לבקשתו, והמשיכה להוליכוד לצידו? האם תפגוש שם את רפי שאולי וירדן לוינסון, הנוסעים ביום ראשון אף הם לעיר. (רפי עוסק לאחרונה בהתלהבות עצומה בכתיבת תסריטים). האם ימכור רפי את התסריט לביטי, והאם תתחרינה ירדן וציפי על התפקיד הראשי?

עמי ויזנסקי
להתחתן עם הרוזנת

ועוד איך! בחכתו העלה חתיך משגע, בן המושב, **רפי רפאלי** שמו, ואותו הכיר לגרושתו בעבר, ציפי. התרנגול קרא, הממטרה הישקתה והאהבה פרחה. יש רומן!

רגע, שכחתי — היה רומן קודם, ואיזה רומן. רומן! זה שקדם לרפאלי במושבניק, איש להקת סנטנה המפורסמת בעולם כולו, **מייקל הנסיך**. מדוע נסיך? כי כך הוא אוהב לקרוא לעצמו. הסיפור הזה לא נמשך שבוע־שבועיים. זה היה רומן ארוך. השניים התגוררו באותה הדירה שבה היא גרה עתה. מייקל דאג לצייד את הדירה בכל הדרוש, החל בכיריים, פריז'דר, רהיטים מכל העולם, ובעיקר בעצמו.

אך, כאמור, מייקל יצא, ורפי המושבניק נכנס. אך לכי ונהלי רומן סוער, אומנם, עם חתיך מעולם, הרי הוא צריך גם לחלום, ולאסוף ביצים, ולהשקות את הפרדס, ובשעות כאלה של בדידות וגעגועים, אין טוב מקצת שעשועים ובידור. את אלה סיפק סטודנט צעיר לרפואת־שיניים, צעיר מציפי בשנתיים־שלוש, **צביקה** שמו. וכך עם המושבניק המתרוצץ הלוך ושוב, ועם הסטודנט בשעות־הדחק, התגלגלו העניינים חפיף־חפיף.

בואו נעזוב רגע את החפיף, ונשוב לשוקי וענת. שם החפיפות הסתיימה, ובמקומה באה חפיפה אחרת. העניינים עלו על שירטון, ובימים האם יתפנה עמי ויזנסקי לסתום סתימות ולטיפולי־שורש? התסכין ענת לחיות בעיר הצפופה? האם החל רומן בין רפי רפאלי לבין הכוכבת הצרפתיה הנטושה בפריס? והאם יקבל צביקה תשע או שבע בכחינה על הפוטוסינטזה בירקת־שיניים אקוטית? ושוקי? מה יהיה עם שוקי וגיל?

ומה יהיה עלי, מטומטמים, כשאני עובדת לילות כימים כדי להביא לכם סיפורים כאלה?

על כל אלה — קראו בגיליון הבא, עם לא אתפגר מקודם. לילה טוב!

מיכתבים לרוחי

להיכנס לתיבת הפאנדורה הזו, ויש לה להציע רגישות, חדוות־חיים, כוח ואמונה בעצמה, חתיכית ונאה, בעלת חוש אסתטי — אשמח ליצור קשר."

קשר מן הכלא

המיכתב הבא ריגש אותי, העציב אותי. קראי, נראה מה זה יעשה לך. "מוצא את עצמי במצב מביך. רוצה ליצור קשר באמצעותכם, אבל יחד עם זאת נבוך. לכאורה, אין לי מה להציע. כרגע, מרצה עונש־מאסר, בהליכי־גירושין ובהרגשה זיפתית על הנשמה. למעשה, יש לי מיטען כוח ואמונה, רגישות, פתיחות לחיים, אינטליגנציה פורמאלית וטיבעית

משה פרץ

ועוד המון המון. מעט עלי — בן 28, מתכנת־מחשבים במיקצועי, מטד ר־70 מתולתלים, עיניים ירוקות־צהובות, אוהב מוסיקה ואמנות ופעיל בהן, סקרן, שובב ורומאנטי ללא תקנה. אם ישנה מישהי שמעוניינת להוסיף לרשותך — עם התמונה שהוא צירף. את יכולה לכתוב אל פרץ משה, ת.ד. 13, רמלה 72100.

* * *

ידעתי שאי־אפשר לבטוח בו. הוא חזר לאשתו.

* * *

הקצין ואבירת־החלומות

(1016/84) מתאר את עצמו בתמציתיות: קצין, נאה, שחרחר, אינטליגנטי, 33/1.75, ומוסיף כ־ סוגריים "שהצליח להפסיק לעשן". למה הוא טורח לציין זאת אני לא יודעת, אולי כדי להראות לך שיש לו כוח־רצון. בכל אופן, הוא לא אומר שאם את מעשנת אין לך סיכויים אצלו. אולי זה דווקא כדאי לך — הוא ילמד אותך איך הוא עשה את זה. את עשויה להיות אבירת־חלומותיו, כך הוא כותב, אם את יפה, עדינה, אלגנטית ובעלת אופקים רחבים.

סינדרלה מגיבעתיים

ציפור איזין

קודם כל, השם שלה, ציפור, זה כבר יוצא־דופן. היתה לה דודה בשם ציפורה, שנפטרה. אמה רצתה להנציח, אבל חיפשה וריאציה. הסבא שלה, משורר היידיש שמחה איזין, היה מיודד עם נתן אלתרמן ואלכסנדר פן, וההורים קיבלו אישור משני המשוררים שציפור נשמע בסדר גמור. בתור ילדה היה לה קשה עם השם הזה, הילדים צחקו, אבל כשהתבגרה, התחילה ל־ אהוב אותו. היא יפה אמיתית, חטובת גוף, בת 23, גרה עם ההורים בגבעתיים. בילתה את הצבא בצוות הווי, ומחפשת את דרכה בחיים כשחקנית־רקדנית. סיגנון הקברט קרוב אל לבה.

לא מזמן חזרה מלונדון, שם שהתה שנה. נסעה לשטוף את הראש. הגיעה עם שיער ארוך וחזרה, לא כל־כך מרצונה, קצר־ צת־שיער. זה קרה כאשר הלכה לעשות תיסרוקת באחד הסלו־ נים של וידאל ששון, ושם הציעו לה לדגמן בתצוגת־תסרוקות ב־ פאריס. הסכימה בשביל העניין והכסף. שעה לפני, גילו לה מה זוממים לעשות לחלק האחורי של ראשה. ציפור היתה המומה.

בלונדון חיתה כמו סינדרלה. בשעות היום עבדה לפרנסתה בכל מיני עבודות מזדמנות, כמו מטפלת בילדים, מטפלת בקשי־ שים, מטיילת עם כלב, זבנית בחנות, עוזרת־בית ומלצרית. בערבים, בזכות ידידים עם קש־ רים טובים, יצאה לבלות במקו־ מות הכי מפוארים והכי יוקר־ תיים. "אהבתי את הניגוד הזה, בין להיות תפרנית, שאין לה כלום, בשעות היום, לבין לחיות בלופסוס בשעות הערב והלילה," היא אומרת. חבר אין לה כרגע. האחד שעונה על ציפיותיה צריך להיות מאוד אינטליגנטי, עם המון קסם אישי ושיצליח להפ־ תיע אותה, כי היא אוהבת הפת־ עות. רצוי שיירא בסדר.

אוהב ישראליות מדליקות

ויליאם גולדסטין ודבי אלן (מיס גראנט מ"תהילה")

ויליאם גולדסטין עשוי להיות, לדעתי, הגבר האידיאלי לנשים רבות. שימו־לב: הוא רווק בן 42, נאה, גבוה, סימפאטי, כישרוני, מסודר מאוד־מאוד בחיים ובעל קאריירה משגשגת בהוליווד. הצרה היא שהוא שם ולא כאן, אבל לא כדאי לתתייאש, מכיוון שמדי פעם הוא נוחת בארץ לביקור מישפחתי. יש לו כאן את. ויליאם, שידידיו מכנים אותו ביל, הוא המנהל המוסיקאלי של סידרת־הטלוויזיה תהילה. הוא גם כתב חלק משירי הסידרה ואת המוסיקה לקטעי הריקו־ דים. אם אתם רואים את ה־ יפהפה המתולתל הזה, הנקרא בסידרה ברונו מארטלי, מנגן על פסנתר, כל הסיכויים הם שהוא מנגן "על יבש" וגולדסטין עושה את המלאכה מאחרי הקלעים. למה? ויליאם לא אוהב לרכל, ואומר רק בעדינות שהשחקן הזה, לי קארדי, הוא לא בדיוק מוסיקאי גדול.

ביל יצא כבר עם הרבה יפות ומוצלחות, אבל מרוב נשים לא יכול היה להחליט על האחת והיחידה, ולכן לא התחתן עד היום. ליד הבריכה של הילטון, במיכנסיים קצרים ובסנדלים, הוא מספר לי, ביום האחרון לשהותו כאן, שהוא טיפוס רומאנטי. מחפש מישהי שתדליק אצלו ניצוץ, שתיתן לו הרגשה שהניצוץ הזה יתעצם במשך הזמן. שתהיה יפה, נשית, רגישה, בעלת שימחת־חיים וגישה חיובית לחיים, עדינה, חמה, אינטליגנטית ובת 22 עד 32, עם יוצאים־מן־הכלל לשני הכיוונים. רצוי מישהי שאיננה מעשנת. הוא עצמו בחור טוב – לא שותה ולא מעשן. את הישראליות שפגש עד היום הוא אהב, בזכות היותן חמודות ובעלות קומבינציה של נשיות, כוח וביטחון עצמי.

פרט פיקנטי: הבית בו הוא גר בלוס־אנג'לס היה שייך בעבר לפריסיליה פרסלי, אלמנתו של אתם־יודעים־מי. הוא לא אהב את הטעם שלה, ונאלץ לעצב את הבית מחדש. אם מישהי תעניין אותו במיכתב, הוא עשוי להיות בקשר כאשר יבוא שוב לביקור. "אני פתוח להצעות," אומר ויל־ יאם. "אני בא לכאן פעם בשנ־ תיים, אבל זה עשוי להשתנות."

"כדי שנוכל להפרות איש את רעותו תוך מיצוי מכסימום הפוטנציאל הטמון בנו." את המישפט הנ"ל נאלצתי לקרוא פעמיים, כדי להבין. קשה לי להסתדר עם מליצות. אבל אם הסיגנון שלו מדבר אלייך — הוא כולו שלך.

* * *

מוזר: הרבה אנשים לא יכולים לחיות אחד בלי השני, עד שהם מתחתנים. אז הם יכולים.

* * *

סרטנית כותבת שירה

(1017/84) מתחילה בענייני מזלות, כנראה שזה חשוב לה. "אני מזל סרטן," היא כותבת, "מי שמבין במזלות, יודע מה זה. מעדיפה בני מזל עקרב או סרטן. יופי פנימי חשוב לי יותר מיופי חיצוני, בתנאי שאתה לא ממש מכוער." הרבה היא לא כותבת על עצמה, רק שהיא בסוף ה־20, כותבת שירה ואוהבת לקרוא ספרות קלאסית ומודרנית. אתה בטח מת לדעת איך היא נראית, אבל אני באמת לא יכולה לעזור בעניין הזה. היא מסיימת ב"רצוי אקדמאי, בסביבות ה־30 ומעלה, מאיזור תל־ אביב."

* * *

שמעתי, באחת התוכניות הסא־ טיריות של הבי־בי־סי: "משטרת לונדון נזפה בשגרירות של אחת הארצות האפריקאיות על ריבוי הרפורטים של אנשיה, והודיעה שמעתה שהם יתחילו לנסוע באוטו־ בוסים. השגרירות הזמינה מייד 50 אוטובוסים."

לשחורים בלבד ו

(המשך מעמוד 47)

דרום־אפריקה. וכך, בימי שישי, שבת וראשון, מטפלים הרופאים בכעיות הספציפיות, כל אחד בשטחו.

"נסעתי לשם פעמיים," מספר ד"ר אריה דקל. "רציתי לראות את המקום ואת הרפואה הפרימיטיבית, ולעזור עד כמה שאפשר. עובדים שם בתנאים פרימיטיביים מאוד, אין ציוד (את הציוד שאפשר היה להביא הבאנו איתנו), אין חדרי־ניתוח מסודרים, אין שירות של מרדימים ואת ההרדמה נותנות אחיות.

"עשיתי שם כמה ניתוחים, ביניהם מיספר ניתוחים קיסריים ולולא עשיתי אותם היו גם האמהות וגם הילודים מתים. הרופאים העובדים בבתי־ החולים האלה, ברובם הם רופאים כלליים, מתנדבים מארצות שונות, הבאים לעשות שנה, שנתיים רפואה בג'ונגל. הניסיון שלהם בכירורגיה ובגינקולוגיה הוא מועט ביותר.

"להגיע לבית־החולים היתה חוויה בפני עצמה. טסנו מיוהאנסבורג ב־ מטוס־הסילון של הארי אופנהיימר, במשך שעה, נחתנו באוס־באאן, עיר־ הבירה של סוואזילנד. היינו שמונה רופאים. בשדה־התעופה הקטן הת־ פצלנו לשתי קבוצות, כשהקבוצה שלי עלתה על ג'יפ לנדרובר, וכמשך יותר משעתיים נסענו בדרך לא דרך עד שהגענו לבית־החולים. היה זה בניין עלוב ומסכן, עם המון מיטות ויותר מדי חולים, ששכבו בשקט, חלקם במיטות וחלקם על מזרונים על הריצפה."

חיי־שפע בלי חופש

ד"ר דקל זוכר את חג־המולד ה־ ראשון שלו ביוהאנסבורג: "התי־ נדבתי להיות תורן בערב חג־המולד, כדי לאפשר לרופאים אחרים לחוג, ואז התקשר איתי מנהל בית־החולים ו־ ביקש אותי להודיע לו מייד, אם ובאשר יוולד תינוק בחצות. בדיוק בחצות (עם הרבה תיכנון ומעט מזל) יילדתי תינוק ממין זכר, שנקרא כריסמס בייבי. אז נודע לי שישנה תחרות בין כל חדרי הלידה בדרום־ אפריקה, אצל מי יוולד תינוק חג־ המולד. המיילדות והאחיות שרו וחגגו לתוך הלילה ותמונות היולדת ובנה התפרסמו בעיתונות."

משכורתו ותנאי־עבודתו של רופא בדרום־אפריקה זה סיפור בפני עצמו: "הרווחתי כ־2.500 דולר לחודש עבור חמישה ימי־עבודה בשבוע, שתיים, שלוש תורנויות בחודש, ללא כוננויות. בסכום כזה אפשר לחיות טוב מאוד, ללא אוברדראפט בבנק. יחסי־ העבודה בין הרופאים טובים מאוד, אין תחרות חולנית, וכל רופא נמדד לפי כישוריו המיקצועיים."

ד"ר דקל רכש, בשנה השנייה לשהותו במקום, בית גדול וכו שיבעה חדרים על שניים וחצי דונם עם גינה נהדרת. מובן שהיה גגן צמוד ועוזרת, שגרו במיבנה מיוחד לכך, שהיה בחצר. שניהם עמדו לרשותו ברוב שעות היום והלילה, לפי הצורך.

דרום־אפריקה היא גן־עדן לנשים (לבנות), אומר ד"ר דקל. כל עבודות־ הבית השגואות על האשה, כמו ניקיון־ הבית, בישול, הדחת־כלים, כביסה, גיהוץ וכו', מוטלות על העוזרת. וכשעורכים מסיבה אין צורך לראוג להכנות, צריך לתת הוראות מתאימות והכל נעשה אוטומטית לפי ההנחיות. מובן, שאין מה לדאוג לסידור הבית אחרי המסיבה. העוזרת והגגן דואגים לכל.

הבעיה, אומר ד"ר דקל, הנשוי לנורית והוא אב לשלושה, עידו, עמית וענת (שנולדה בדרום־אפריקה), היא עם הילדים. למרות חיי־השפע וה־ רווחה, החופש של ישראל חסר שם. 80 אחוז מהאוכלוסיה גרה בבתים פרטיים כשהמרחק בין בית לבית הוא שניים עד ארבעה דונם. הילד מנותק מסביי בתו, פרט לשעות בית־הספר. כדי להגיע לחבר הוא לא ייילך רגלי או באוטובוס, יש להביאו ולהחזירו ב־ מכונית, דבר שמגביל מאוד.

אורנה גלזן ■

אוכל!

קדימה

אוכל!

דיזנגוף 110 - עלהיין

האיש שהורשע במעשה מירמה וסחיטה נפטר כאשר גילה כי נוכל אחר הצליח לרמות אותו

למות מבושה

נאשם ויינר בבית־המישפט
המיגרש הוא שלי –

"ה ממיש הרג את יגאל וייס־ברג לגלות שמישהו הצליח לרמות אותו במיליוני שקלים," אמרו אנשים שהכירו את וייסברג. רבים אחרים הכירו אותו כמי שהסתבך בעצמו בסוף שנות השיבעים בפרשיית מירמה גדולה ומסובכת.

וייסברג לא יכול היה להאמין כי מישהו הצליח לסדר אותו — שהרי הוא, וייסברג, הכיר את כל דרכי־המירמה. במר ליבו ניסה בכל הדרכים לקבל את כספו בחזרה. הוא ביקש, התחנן ואיים. אחר־כך גם נחשד בכך שהניח רימון ליד ביתו של האיש שרימה אותו, אבל שום דבר לא עזר.

ליאיר ויינר, האיש שקנה מוייסברג סחורות במיליוני שקלים ולא שילם עבורן, לא היה כסף להחזיר.

וייסברג נאלץ להתלונן במישטרה. שם התגלה לו כי הוא אחד מני רבים שנפלו ברישתו של ויינר. התובעת, פנינה גיא, הגישה כתב־אישום נגד ויינר על כך שקנה מסוחרים רבים סחורות, בעיקר מוצרי־חשמל, במיליוני שקלים, ולא כיבד את הצ'קים שנתן תמורתם. ויינר כפר בהאשמות.

התובעת העלתה על דוכן־העדים את וייסברג, שסיפר לבית־המישפט כיצד רימה אותו הנאשם.

השותפים שהיו עבדים

שעה קלה אחרי שהעיד בבית־המישפט, חש וייסברג כאב חד בחזה. הוא מיהר לבית־החולים איכילוב, הקרוב לבית־המישפט, ונבדק על־ידי הרופאים. אולם, האדם שידע לשכנע כל אדם בענייני־עסקים, לא הצליח לשכנע את הרופאים באמיתות תלונתו. אחרי הבדיקה שלחו אותו הרופאים לביתו. הוא חזר הביתה, ומת שעות ספורות אחר כך, מהתקף־לב.

וייסברג מת, ולא זכה לראות את סיומו של המישפט.

"פשוט לא יכולתי להאמין שהוא מת כך לפתע. רק שעות ספורות קודם הוא העיד בבית־המישפט ופתאום הוא מת. והוא היה אדם צעיר, עוד לא מלאו לו 40," סיפרה פנינה גיא, התובעת במישפטו של ויינר.

הגורל חמד לצון כאשר הפגיש בספטמבר 1982 את שני הרמאים הגדולים, וייסברג וויינר. לווייסברג היתה אז חנות למוצרי־חשמל ברמת־גן, ויינר בא לחנות כדי לקנות שם. בפעם הראשונה קנה רדיו־טייפ ושילם במיטב כספו. הוא רכש את אימונו של וייסברג, ששמח לעשות איתו עסקים וקיווה להרוויח היטב בעסקים אלה.

בפגישותיהם הראשונות ניסו ה־מוכר והקונה לעשות רושם טוב איש על רעהו. כל אחד הציג את מעלותיו הטובות והסתיר את מיגרעותיו, וכך קשרו קישרי־מיסחר הדוקים.

הקונה לא ידע כי וייסברג, בעל־החנות המהוגן, המגלגל מיליוני שקלים בחודש, הוא בעצם עבריין שהורשע ואף ישב במאסר על עבירות חמורות מאוד של סחיטה באיומים והדחת עדים.

ב־1976 היה וייסברג שותף בחברה ליבוא חלקי־חשמל. היו לו עוד שלושה שותפים, והם ניהלו עסק גדול. יום אחד, בעת שכל השותפים בילו במסיבת יום־הולדת, נגנבה משאית עמוסה סחורה יקרה של החברה. המשאית נמצאה למחרת כשהיא ריקה.

השותפים מיהרו להתלונן על הגניבה במישטרה ובחברת־הביטוח. אחרי בדיקה קצרה קיבלו השותפים מהביטוח סכום של 100 אלף לירות עבור רכושם שנגנב.

איש לא חשד כי היה משהו לא כשר במיקרה. אבל שיחת־טלפון אלמונית למישטרה האשימה את השותפים בביום הגניבה.

כאשר החלה המישטרה לחקור, היא גילתה סכך של עבירות שבהן היה מעורב וייסברג, שהפליאו אפילו את החוקרים הוותיקים. הם גילו כי שותפיו לעסק ואנשים אחרים נוצלו על־ידו כעבדים. הוא ידע היטב את נקודות התורפה של מכריו והיה מנצל אותן עד תום.

"סכנה לסוחרים"

אחדים מלקוחותיו היה וייס־ברג מספק חדרים בבתי־מלון ונערות שישעשעו אותם שם. במיקרה אחד ניהל רומן עם אשת שותפו, והקליט אותה במיטה. הוא לא בחל בשום שיטה כדי להשיג את מטרותיו הכלכליות. הוא יצר קשרים עם מנהלי־בנקים, אנשי־מכס ואנשי מישטרה, כדי לנצלם למטרותיו.

בעת סיכסוך עיסקי היה וייסברג מאיים על האנשים כי יפגע בהם ובבני־משפחתם.

ב־ 1979 עמד וייסברג לדין על כמה וכמה פרטי־אישום חמורים, לפני בית־המישפט המחוזי בתל־אביב. הוא הורשע בשני פרטים של סחיטה באיומים ובפרט אחד של הדחת עד בחקירה. אולם העונש שהטיל עליו השופט היה קל מאוד. הוא נידון רק לשלושה וחצי חודשי מאסר, שאותם, בעצם, ריצה כבר בעת מעצרו. וייסברג יצא מבית־המישפט ישר בחזרה לחנותו.

סכך של מישפטים אזרחיים, בינו ובין שותפיו, המשיך להתברר בבתי־מישפט שונים, וגם מישפט פלילי אחד נוסף מאותה שרשרת מאורעות. התובעת נורית אחיטוב, מפרקליטות תל־אביב, מנהלת בימים אלה מישפט נגד וייסברג ונגד מי שהיה עורך־דינו אז, על מתן שוחד לאיש־מכס.

כאשר נודע לתובעת כי וייסברג נפטר, מחקה את התביעה נגדו.

אם קופת־השרצים של וייסברג, בעל־החנות, היתה גדולה וכברה, הרי גם הקונה התמים, שבא לקנות רדיו־טייפ ושילם עבורו במזומן, היה בעצמו בעל עבר נכבד. הוא הצליח להסתיר את עברו ולעורר את אמונו של מומחה למירמות כווייסברג.

ויינר, גם הוא בן 40, הספיק כבר הרבה בחייו. בפעם הראשונה ישב בבית־הסוהר חצי שנה על עבירות של משיכת צ'קים ללא כיסוי. זמן קצר אחרי שיצא מהכלא חזר על עבירותיו ונכלא לתקופה של שלוש שנים. בפסק־הדין שכתב אז השופט אריה אבן־ארי הוא כינה את ויינר: "סכנה לציבור הסוחרים."

נראה כי הסתבכויותיו של ויינר הן חולניות. הוא מכור להימורים בפיס ובטוטו. ועל כך הוציא את מרבית כספו. ב־1975 הוכרז ויינר כפושט־רגל, ובמשך חמש שנים נשאר במצבו זה.

ב־1979 הגיש אביו של ויינר בקשה לבית־המישפט המחוזי להכריז על בנו כעל פסול־דין. זהו הליך מיוחד, שכמעט אין משתמשים בו, אלא כלפי חולי־נפש. בהליך זה מכריז בית־המישפט כי אדם בוגר איננו מסוגל לנהל את עסקיו, וממנה לו אפוטרופוס לשם ניהול כל עסקיו.

כאשר מוכרז אדם כפסול־דין, אסור לו לעשות כל פעולה כלכלית ברכושו, רק אפוטרופסו מוסמך לכך.

כאשר ביקש האב להכריז על ויינר כעל פסול־דין, הוא נימק זאת בכך שמזה שנים משתתף בנו בהימורים במפעל־הפיס ובטוטו, בהיקף כספי עצום, ונכנס לחובות כבדים.

בפברואר 1981 הכריז עליו השופט חיים פורת כפסול־דין, על־פי בקשת אביו. האב מונה אפוטרופוס.

טבח בבית־המעצר

את כל הדברים הללו לא גילה ויינר לסוחר שממנו קנה מכשירי־

(המשך בעמוד 60)

תובעת גיא
– כמו שבית־המישפט הוא שלי!

קורבן וייסברג בתצלומי־המישטרה
ביקש, התחנן, איים

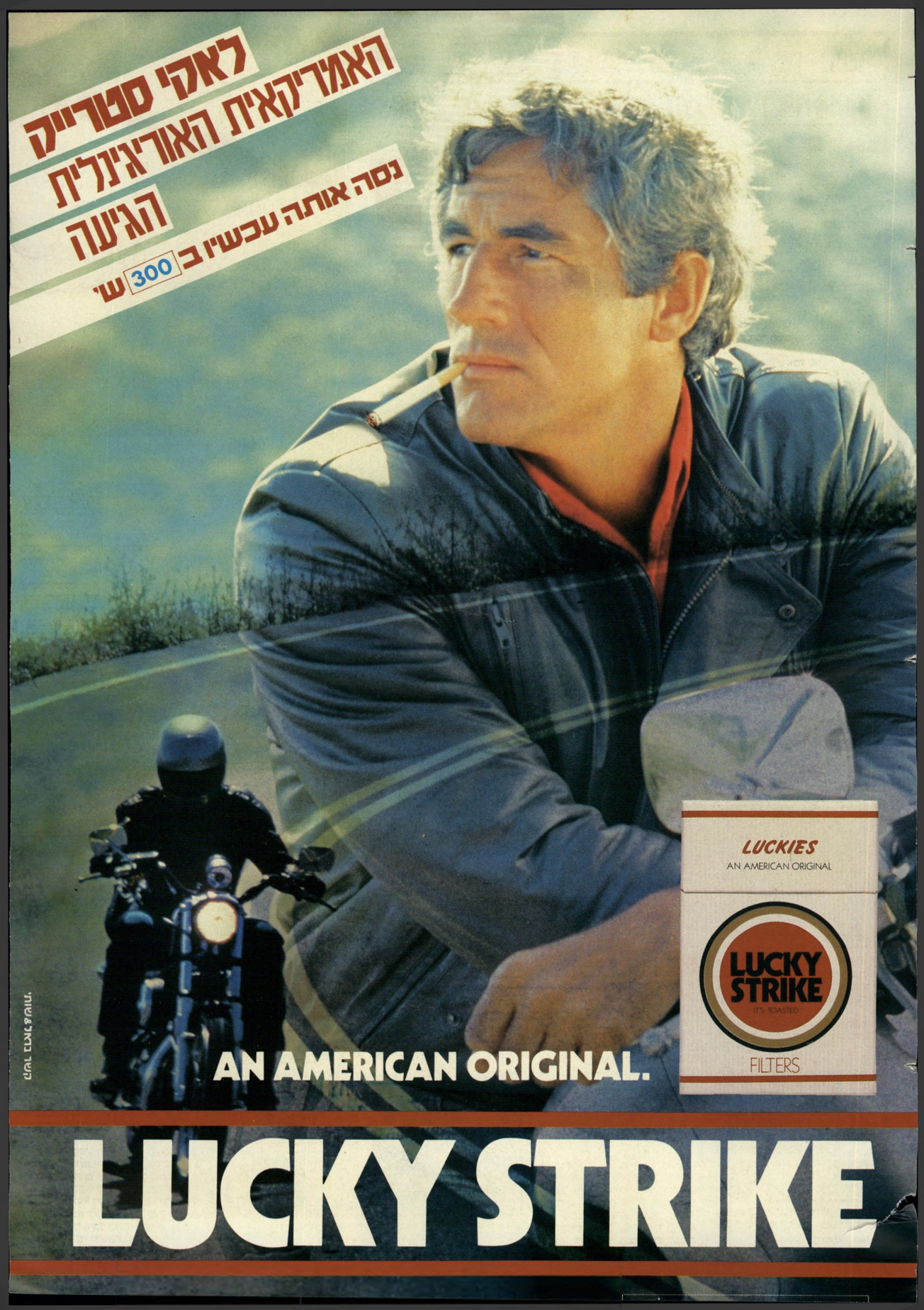
לאקי סטרייק
האמריקאית האוריגינלית
הגישה
נסה אותה עכשיו ב 300 שי
LUCKIES
AN AMERICAN ORIGINAL
LUCKY STRIKE
IT'S TOASTED
FILTERS
AN AMERICAN ORIGINAL.
LUCKY STRIKE

עוד לפני שליאור ידע לדבר כבר היתה לנו שפה משותפת-

תפנוקי הגוף של ד"ר פישר.

פרנקו את דן

תפנוקי הגוף של דר' פישר
מטפחים אותי ואת התינוק שלי.
רואים עלינו.
אני משתמשת בהם לעצמי יום יום
ומרגישה רעננה וצעירה
בעשר שנים.

אל סבון נוזלי

לרחיצת העור, מכיל שומנים עדינים המגינים על העור מפני יובש וכן תמצית פרחי הקמומילה המרגיעים את העור.

תחליב לחות

נספג בעור מיידית, מנקה, מרענן, מרגיע ומונע יובש וגרויים, מתאים גם לניקוי ולהסרת האיפור.

שמפו ללא דמעות

שמפו עדין במיוחד המנקה את השיער ביסודיות ואינו צורב בעיניים, מכיל תמציות פרחי הקמומילה המחזירים לשיער את הברק הטבעי.

שמן הגנה

לטיפול ולניקוי העור ולהגנה מפני יובש וגרויים משאיר את העור רך, רענן ונעים.

שמן אמבט

יוצר באמבט תחליב עדין המטפל בעור יבש ומרגיע אותו, מכיל ויטמינים E + A התורמים למצב תקין של רקמות העור.

תחליב שיזוף מס' 8

מסנן את קרני השמש האולטרה סגולות, שומר על לחות העור ומגן מפני כוויות שמש ונזק מצטבר הגורם להזדקנות העור.

משחה לתינוק

מיועד לתינוקות בלבד!
להגנת העור (הנמצא במגע תמידי עם חיתולים), להרגעה ולהגנה מפני יובש.

דיאטה חדשנית מבוססת ויטמינים ויסוד לתינוק ולך

המאבק בין סבידור ולורך היה אחד משיאי הכנסת ה־10. שניהם לא יהיו בכנסת ה־11, אבל לורך מבטיח לבקר בה, אחרי הבחירות

מי זוכר את המזכיר

ב**משך שנים** ראינו את דמותו מעל מסך הטלוויזיה, יושב מימינו של היושב־ראש. איש רציני, חובש משקפיים. מעולם לא שמענו את קולו, מכיוון שבתפקידו, כמזכיר־הכנסת, מעולם לא הורשה להשמיע קול במליאה. מדי פעם היה נקרא אל היושב־ראש, לוחש משהו על אוזנו, מייעץ.

נתנאל לורך, מזכיר־הכנסת בשנים 1972 עד 1984, חמישה יושבי־ראש כנסת ופרישה המלווה בסקנדל ובהאשמות הדדיות.

לורך, איש סולידי, בעל הופעה מרשימה, מתגורר ברחוב מרקוס היפהפה, רחובו של תיאטרון ירושלים. בשעת בוקר מוקדמת, בתוך דירה טובלת באור מוקפת יערק, אפשר לשמוע את ציוץ הציפורים. אנחנו מפריעים לו במהלך פגישה עם שלושה ערבים, אחד מהם לבוש בלבוש מסורתי מרשים. אחר־כך מספר לנו לורך, כי האיש המרשים עם הכופיה והעקאל הוא ראש כפר, סמוך לרמאללה, שהציל קבוצת אנשי פלמ"ח מלינץ' ערב מילחמת־העצמאות. „אצלי בכפר," אמר השייח', „לא יעשו לינץ' באורחים."

מאוחר יותר, אחרי מילחמת ששת־הימים, נפ־גש ראש הכפר עם אנשי הפלמ"ח שאותם הציל, ושעימם נמנה מי שהיה הרמטכ"ל, דויד אלעזר.

קשה שלא להתחיל שיחה עם נתנאל לורך במה שהתרחש רק לפני זמן קצר ביותר, בפרשת פיטוריו מהכנסת על־ידי מנחם סבידור. לורך זהיר מאוד בניסוחיו, קשה להוציא ממנו השמצות, קשה להרגיז אותו, הוא מאופק מאוד.

לורך — מזכירה־לשעבר של כנסת ישראל, סגן־אלוף מיל' בצה"ל, מי שהיה שלישו של הרמטכ"ל ייגאל ידין ומאוחר יותר ציר ישראל בציילון, קונסול בלוס־אנג'לס, שגריר בפרו וראש המחלקה לקישרי־חוץ עם אפריקה במישרד־החוץ — הוא אדם מאופק, סולידי ומחושב.

„הייתי דתי ושיניתי כיוון"

כ שאני שואלת את לורך, יליד גרמניה, אם הוא ייקה באופיו, הוא משיב לי „אני מקווה שכן." הוא נולד בעיירה קטנה בגרמניה, לאחר מכן עברה משפחתו לנירנברג ובגיל 10 עלתה ארצה, היישר לרחוב איבן עזרא 15, בשכונת רחביה בירושלים. בילדותו ובבחרותו היה דתי, בוגר בית־הספר במעלה והסמינר למורים של המזרחי.

הוא מספר: „אמי המנוחה היתה מבית דתי מאוד, אבי היה שליח־ציבור. אבי, שהיה לימים היועץ המישפטי למבקר־המדינה, בא ממישפחה מתבוללת, עשירה מאוד מאזור מיינץ, ואילו אמי היתה בתו של מורה עני, שהיו לו שבעה פיות לפרנס, אבל ההתנגדות לנישואין באה דווקא ממישפחת אמי, מפני שאבי היה אפיקורס. כדי לרצות את מישפחתה ניסה אבי להסתגל דווקא לאורח־החיים הדתי, אבל זה לא הלך לו."

ואיך בכל זאת למד נתנאל לורך בבתי־ספר דתיים? „אבי, שהיה בוגר גימנסיה הומאנית, החליט שבית־ספר המלמד תלמוד הוא התחליף הטוב ביותר לגימנסיה הומנית. יתר־על־כן, הוא רצה שילדיו יוכלו לבחור, ולבחור מתוך ידיעה, ולא מחוסר־ידיעה. וכשאני הייתי בוגר בית־מידרש למורים מזרחי התנהגתי באורח־חיים דתי. כשהגעתי למסקנה שלא זו הדרך, שיניתי כיוון. אבל בור ששתיתי ממנו, לא ידיתי בו אבן."

במילחמת־העצמאות היה מפקד נוטר־דאם ומפקד בית טאנוס, השתתף בפריצה הבלתי־מוצלחת לעיר העתיקה דרך שער יפו. קודם היה מדריך בעליית־הנוער הדתית, ומפקד גדנ"ע בכפר חסידים, שירת בבריגדה וגוייס להגנה.

אחרי קום המדינה המשיך לשרת בצה"ל, היה ראש ענף היסטוריה ושלישו של ייגאל ידין.

אז, לדבריו, אירעה התקרית הראשונה בינו ובין מנחם סבידור: „הוא היה אז ראש ענף מישטר ונוהג, ויום אחד אני מוצא פתק על שולחני, כי אין זה נאה לשלישו של הרמטכ"ל לטייל שלוב־זרוע עם אשתו ברחוב אלנבי." כאן מתערבת אשתו היפה, אריקה, ואומרת: „לא שלוב־זרוע, יד ביד." עניתי לו: וכי עם מי, לדעתך, צריך שלישו של הרמטכ"ל לטייל יד ביד ברחוב אלנבי, אם לא עם אשתו?"

הוא מגלה לי כי בהצבעה על הדחתו הצביע שחל נגד הדחתו ואילו כהן־אבידוב וכמובן, סבידור, הצביעו בעד. אני שואלת אותו לדעתו על ח"כ מאיר כהן־אבידוב, האיש שאיבד לאחרונה כל רסן ושהביא את הכנסת אל שפל המדרגה.

לורך מתאמץ מאוד לברור את מילותיו והוא אומר: „הוא אב שכול, לכן גם שינה את שמו לאבי־דוב. אני, עצמי, בן למישפחה שכולה, אחותי נהרגה בזמן אימונים בצבא, כך שאני מנסה בכל מיקרה להיכנס לנעליו ובמיקרה של אבידוב זה לא כל־כך קשה לי. דווקא, לכן, כל אדם, ובפרט איש ציבור, חייב לדעת להתגבר על רגשותיו האישיים ועם כל זה שאין אדם נתפס בצערו, אני סבור שהתבטאויותיו האחרונות חורגות מכל נורמה שהיתה מקובלת ביישוב היהודי בארץ־ישראל. אבידוב הוא אדם פרימיטיבי. ביסודו הוא אדם הגון, שקרה לו משהו כתוצאה משני מיקרי אסון שקרו אצלו במישפחה." שלא לציטוט מתבטא לורך במלים בוטות וקשות יותר.

תש"ח נתנאל לורך במילחמת־העצ־מאות, בשעת הפוגה. הוא הש־תתף בפריצה הלא מוצלחת לעיר העתיקה.

האשה והילדים כפי שצולמו בעת שלורך היה ציר בציילון. הוא נשלח לשם שלא על דעת ממשלת ציילון, כאשר מישרד־החוץ קובע עובדה בשטח. הציילונים לא יכלו לשלוח את המישפחה הדיפלומטית בחזרה לישראל.

„היו"ר זקוק לחוש הומור!"

ל לורך מזנה לתסקידו כאשר ברקת היה יו"ר הכנסת. לאחר מכן עבד עם ישראל ישעיהו. הוא אינו חדל מלהתפעל מהעברית

(המשך מעמוד 55)

שהיתה שגורה בפיו של ישעיהו. „הוא מעולם לא התיימר להבין שפה זרה" והעובדה כי הנער, שהיה אורג בחצר האימאם בילדותו, הגיע לתפקיד מס' 2 במדינת ישראל, היתה לדעת לורך הישג עצום.

כשהוא מתבקש למנות את התכונות שהקנו זקוף יו"ר־כנסת הוא אומר: „אם לוקחים את חמשת יושבי־הראש, שאני עבדתי איתם — ברקת, ישעיהו, שמיר, ברמן וסבידור — קשה להעלות על הדעת גלריה של אנשים שהם יותר שונים אחד מהשני מהגלריה הזו. אילו הייתי צריך להרכיב קלסתרון של יו"ר אידיאלי, הייתי אומר שזהו אדם שצריכה להיות בו מידה רבה של הגינות, אדם הדואג לזכויות המיעוט בכנסת, כי הדמוקרטיה מבוססת על עיקרון זכות המיעוט להתבטא וזכות הרוב להקריע. כולל מיעוט שדיעותיו רחוקות כרחוק מיזרח ממערב מדיעות הישוב־ראש.

„היושב־ראש צריך להיות אדם, שיש לו ביטחון ואמונה בעצמו, אדם שלא צריך להוכיח את עצמו, שיודע לנהל ישיבות ולתת לחברי־הכנסת את הבימה. צריך מידה רבה של התאפקות ומאופקות, רצוי שזה אדם שתהיה לו סמכות טבעית, אדם בעל שיקול־דעת, אדם שיש לו הרבה מאוד סבלנות, אורך־רוח והייתי אומר, שאם יש לו קצת חוש־הומור זה הדבר החשוב ביותר."

„היתה לי הצלחה בהוליווד!"

ד"ר רואה חשיבות עליונה בתפקידם של הכתבים הפרלמנטריים. בזכותו יש להם אמצעים בלתי־רגילים, כמו חדרים וטלפונים כדי לתפקד כיאות. בכאב־לב הוא מדבר על פיחותה של הכנסת בעיני הציבור. לדבריו הוא שונא אידיאליזציה של העבר, אך בעבר התפרסמה לחות־הכנסת. הוא טוען שעיתונאים מסויימים לא סלחו לו על כך וקובל מרה על העובדה שאותם עיתונאים אינם זוכרים לו את העובדה שרק בזכותו ניאות הנשיא סאדאת לקבלם אחרי שהפציר בו בעת ביקור מישלחת הכנסת במצריים.

הוא חושב שהטלוויזיה עושה עבורה חשובה כשהיא מסקרת את ישיבות המליאה ומבין את הטעם שהיא מחפשת בסנסציות אם כי לא מצדיק אותו. לדוגמה הוא מביא מיקרה שאירע בעת פרשת ידלין. לדבריו התנהל ריון רציני ומעמיק בנושאי חינוך אלא ששר־החינוך דאז, כפי שהוא קורא לו, „אחד אהרון ידלין," בחר לפתוח את הישיבה בהודעה אישית, כי למרות קיומה המשפחתית לאשר ידלין אין לו יד ורגל בענייניו. הטלוויזיה, כך סיפר, העדיפה לסקר את ההצהרה הזו ולא את הדיון המעמיק והחשוב.

„ההפקה היתה זקוקה לעשרת אלפים ניצבים, כדי לצלם עלייה לרגל בדרך הרומאית מוצא־ירושלים. הם עשו מישגה טקטי נוראי. בתחילת הדרך הציבו נקודת־ביקורת, כדי לברוק שאיש מהניצבים לא יצטלם עם מישקפיים ועם אביזרים מודרניים אחרים. מה היתה השגיאה שלהם? הם גם שילמו את הכסף באותה הזדמנות.

„ברגע שהאנשים קיבלו את הכסף, הם הרכיבו מישקפיים ושכחו מזה שהם בתקופת הרומאים. היה יום חמסין קשה ואחד הרוכלים הבין שיש לו קהל לקוחות לגלידה והציב שם עגלת־גלידה. הבימאי האנגלי צרח וצווח ואיש לא שמע אותו. בקיצור, השקיעו בצילומים בישראל הרבה מאוד כסף והתוצאה היתה שאף צילום שצולם בארץ לא מחלקת־ההסברה, והוא מייד אישר. יוריס בא, כתב וההמשך ידוע."

אך לא רק הצלחות בעולם־הסרטים זוקף לורך לזכותו. היו גם כישלונות והכישלון המונומנטלי ביותר הוא הכישלון עם סרט־הראווה בן־חור. מספר לורך: „הצלחתי לשכנע את אחד ממפיקיה הגדולים של הוליווד, יהודי הונגרי, לצלם חלק מבן־חור בישראל. הוא לא רצה. אמר „יש לכם עתיקות ואני צריך ארמונות אותנטיים, אבנה אותם כאן, באולפן בהוליווד." גייסתי את כל כוח־השיכנוע שלי, הצלחתי לשכנעו ולמזלי זה היה לקראת סוף שירותי בלוס־אנג'לס, אחרת לא הייתי יכול להראות שם, בין אנשי הסרטים, את פרצופי לעולם.

„ברוג שהאנשים קיבלו את הכסף, הם הרכיבו מישקפיים ושכחו מזה שהם בתקופת הרומאים. היה יום חמסין קשה ואחד הרוכלים הבין שיש לו קהל לקוחות לגלידה והציב שם עגלת־גלידה. הבימאי האנגלי צרח וצווח ואיש לא שמע אותו. בקיצור, השקיעו בצילומים בישראל הרבה מאוד כסף והתוצאה היתה שאף צילום שצולם בארץ לא

עם סאדאת

לורך יושב (קיצוני מימין) ליד הנשיא אפרים קציר ואז יושב־ראש הכנסת, יצחק שמיר, בעת ביקור סאדאת בכנסת. לדבריו היה זה הוא שביקש מסאדאת להיפגש עם העיתונאים הישראלים בעת ביקור מישלחת הכנסת במצריים, וגם הצליח לשכנעו לעשות כך. לורך העריך את שמיר שהיה יושב־ראש הכנסת, ואת העובדה שלא הדיח אותו.

ליצחק ברמן היה, לדעת לורך, חוש־הומור בריטי שלא בא לו מלידה. הוא מתפעל גם מסגן הישוב־ראש הקודם, זלמן אברמוב, שידע איך לנהל ישיבה בשלווה, מביע את התפעלותו מיצ'חק נבון, שניהל ישיבות עם דיסקאנס, כדבריו, והומור ומבלי להיות מעורב רגשית. הוא אומר, כי נבון ידע לפרק את המתח. ברגע של מתח.

על יושב־ראש הכנסת יצחק שמיר, שי־מים הפך ראש ממשלת ישראל, הוא אומר, כי היה ברור כבר מלכתחילה ששמיר שואף לתפקיד ביצועי ולא ראה בתפקיד היו"ר את פיסגת הקאריירה שלו. יחד עם זאת, מספר לורך, כי שמיר לקח את תפקידו במלוא הרצינות והיה בהחלט מוכן לשמוע לעצתו של המזכיר.

לורך מצדיק את החלטתו של שמיר לסגור את המיקרופונים. לדבריו „הרעש היה נורא, עד כדי כך שגם הקצרניות לא יכלו לשמוע את דברי הח"כים." הוא מעריך את העובדה, כי שמיר הניח את רגשותיו האישיים בצד והסכים לפגוש ביו"ר הבונדסטאג המערב־גרמני.

הוא מספר כי לדעתו הצליח ליצור קשרים אישיים עם רוב יושבי־הראש, פרט לסבידור כמובן. הוא אינו טוען כי היה איש־האמונים של אחד מהיו"רים, אך נהג, לדבריו, לנהל איתם שיחת־חולין ואפילו להעיר איזו הערה עוקצנית שלדבריו „לא יצאה מתחום החדר, אפילו בראיון עם כתבת העולם הזה."

יחסיו של לורך עם העיתונות היו קרים, בלשון המעטה. עיתונאים לא אהבו אותו. לדבריו, החלה התקלה בעקבות התנגדותו הנמרצת לכך שעיתונאים יסעו על חשבון הכנסת לסיורי מישלחת באחד העיתונים סידרת־כתבות בשם חבר־הכנסת גורנישט, היושב־ראש התרגז ומחה בפני העורך. היום, אומר לורך, מי היה מוחה על רשימה שכזו.

הוא מאשים את הקהל בפיחות שחל בטלוויזיה. אם קהל הבוחרים רואה את חברי־הכנסת שלו בקלוזם ובהתנהגותם ההמונית באולם־המליאה, הוא צריך להביע את דעתו ולא לבחור בהם. הוא טוען, כי צריך לשנות את שיטת הבחירות לשיטת הבחירות האישיות ולאפשר לטלוויזיה להמשיך ולסקר את הנעשה באולם־המליאה. לדבריו ערך מחקר חשוב בנושא טלוויזיה ופרלמנט. על סמך מחקרו החליט בית־הנבחרים האמריקאי לאפשר סיקור טלוויזיה בישיבותיו.

בית־הנבחרים האמריקאי החליט להכניס טלוויזיה. אך הטלוויזיה אינה מאחת הרשתות המסחריות, אלא טלוויזיה השייכת לבית־הנבחרים, המספקת את החומר לכל דורש, כאשר היא מסקרת רק את הדובר ואת הישוב־ראש ומי שנמצא בקהל יכול לגהק, לפהק ולישון מבלי שיופרע.

לא רק זאת זוקף לורך לזכותו. כשהיה קונסול ישראל בלוס־אנג'לס, בשנת 1958, הצליח לשכנע את ליאון יוריס לכתוב ספר על ישראל: „בזכותי נכתב אכסודוס" ומעשה שהיה כך היה: „ליאון יוריס היה אז במצב כלכלי וכספי לא טוב. היתה לו הצעה לבוא לדנמרק ולכתוב ספר. אמרתי לו „למה שלא תכתוב ספר על ישראל' והוא השיב „אם תציעו לי שהות בישראל ומכונית עם נהג ותתחייבו בלי צנזורה, אכתוב על ישראל.' הברקתי ארצה לחיים יחיל, שהיה אז אחראי על נכנס לסרט. עשיתי מאמץ עליון, אחר־כך, לשכנע מפיקי סרטים לעשות סרטים בארץ ולא כל־כך הצלחתי."

גם סיפור עבורתו כציר ישראל בציילון הוא סיפור הרפתקות. לדבריו, היחסים עם ציילון היו רעים מאוד. מישרד־החוץ לא הודיע לציילונים שהוא מגיע. כשהגיע עם אשתו ושלושת ילדיו הקטנים קבע עובדה בשטח. הציילונים נאלצו לקבלו כציר והוא אומר שהיתה זו הפעם הראשונה שמישרד־החוץ הישראלי השתמש בשלושה ילדים קטנים כדי ליצור עובדה בשטח.

כיום יש לו שעות פנאי רבות, שאותן הוא מקריש להרצאות בנושא הכנסת, לסיום כתיבת ספרו הכנסת מזווית אחרת, ולסיום עבודת הדוקטורט שלו בהיסטוריה. עדיין פוקדים את ביתו אנשים בבקשות עזרה, לדוגמה אותו שייח' ערבי, שפגשנו בביתו, שבא לבקש ממנו שיעזור לקרוב־מישפחתו להכניס את אשתו הירדנית לישראל.

הוא אומר כי ישנם הרבה אנשים ליברלים שיודעים לדבר על עזרה לזולת, אך כשזה מתבטא במעשה הם מתרחקים. הוא עצמו מנסה לעזור כמה שהוא רק יכול. הוא דובר שפות רבות על בוריין. הייקה הזה, שאין לו שמץ מבטא גרמני בעברית שלו, מדבר ספניולית כספרדי מבטן וערבית מצויינת. הוא משמש כעמית־מחקר במכון טרומן, נוסע לפגוש את ידידיו הרבים, מזכירי הפרלמנטים בעולם, אך כשהוא נשאל אם ביקר בכנסת מאז שפוטר הוא משיב חד־משמעית „לא!" ומתי יבקר? „אחרי הבחירות. והמבין יבין."

שרית ישי ■

קולנוע

(המשך מעמוד 39)

מציאת תמונה אחרונה שמשלבת למעשה בין עלילת הסרט ועלילת הספר שכותב הגיבור, כל אלה יכולים ללמד הרבה על דרכם של יהודים במערב על סף התבוללות מוחלטת ואובדן הזהות היהודית.

„אני צריך לומר שהתמונה האחרונה של הסרט היא התמונה הראשונה שעלתה ברמיוני כאשר החלטתי לעשות אותו." אומר רודולף ואן־דן־ברג. „כוונתי בסוף הדמיוני הזה, כאשר המורה, אשר נתקע בדרכו לעיירה שבה מתגורר אחיו, חולם שהוא חי בתקופה המהפיכה הצרפתית וחיילי המהפיכה אוספים אותו, היא פשוטה: האיש הזה, שכל הזמן ניסה לבנות סיפור על האפשרות של „מה היה אילו' צריך היה לעמוד, בסופו של דבר, מול עובדות. לואי ה־16 נפל בידי המהפכנים, והוא עצמו שייך לעם היהודי, בין אם ירצה בכך או לאו. אין כאן מקום ל„אילו"."

ואן־דן־ברג, השוהה בימים אלה בישראל, לצורך הכנת סרט תעודי על צייר פלסטיני שיושב בניו־יורק, כאמל בולאטה, מתכונן לקראת סירטו העלילתי הבא, שיוקדש לפרשת דה־האן המפורסמת, אותה פרשה שביקשו ישראלים אחדים ניסו להתמודד עימה, אבל לא מצאו תמיכה, משום שאיש בארץ לא היה נכון להיכנס לצרות בסיפור על יהודי דתי, הומר סכסואלי, שמנהל יחסים עם הערבים ונרצח על־ידי יהודים. ואן־דן־ברג, אולי מפני שאינו ישראלי, ומפני שבהולנד תומכת הממשלה ב־75 אחוז מתקציב הסרט, חושש פחות. אבל גם הוא מעלה את האפשרות שישנה את שם הגיבור, כדי שלא יהיה כפוף מדי לאירועים ההיסטוריים ויוכל להפוך את הפרשה לבעלת משמעות רחבה ככל האפשר.

תדריך

חובה לראות

תל אביב — שובו של מארטין גר, זליג, הנשף, חתונת הדמים, ארוחת ערב עם אנדרה, פאני ואלכסנדר.

ירושלים — האיש שידע יותר מדי, פאני ואלכסנדר, נאראיאמה, הנשף.

חיפה — זליג, נהר הבוץ.

תל אביב

★★★★ **זליג** (לב 1, ארצות הברית) – וודי אלן ממציא סרט תעודי על דמות שלא היתה, ותוך כדי כך מעלה הרהורים מרתקים על האופי של הקולנוע בכלל, על תפקיד התיקשורת ועל השאיפה הטבעית של כל אדם למצוא חן בעיני הזולת.

★★★★ **ארוחת ערב עם אנדרה** (מוסיאון, ארצות־הברית) – סרט חריג שבו שני אנשים יושבים ומשוחחים. מי שאינו מוכן לעקוב אחר נושאי השיחה, הקשורה לחוויה התרבותית של עולם התיאטרון בשנות ה־60 וה־70, שלא יילך. לאחרים מובטחת חוויה בלתי־צפויה, בעיקר אם הם דוברים אנגלית.

★★★ **חתונת הדמים** (תכלת, ספרד) – שיתוף־הפעולה הראשון בין קארלוס סאורה לאנטוניו גאדס. חזרה לבאלט המבוסס על המחזה של לורקה הופך להיות ההצגה בעצמה. סוחף ומבריק.

★★★ **הנשף** (פאר, צרפת) – תולדות צרפת ב־50 השנים האחרונות, כפי שזה משתקף באולם ריקודים, שבו מופיעות אותן דמויות, כל פעם בלבוש שונה. אלגנטי ומהוקצע מאוד, עם בימוי מסוגנן במיוחד של אטורה סקולה ובלי אף מילה של ריאלוג.

ירושלים

★★★★ **האיש שידע יותר מדי** (הבירה, ארצות־הברית) – היצ'קוק חוזר על עלילה שעשה כבר בשנות ה־30, הפעם בהרחבה גדולה יותר, עם המצאות עשירות יותר. עם ג'יימס סטיוארט ודוריס דיי.

★★★★ **נאראיאמה** (רון, יפאן) – בני־אדם המעורטלים מכל התחפושות התרבותיות שלהם, נאבקים על קיומם מול טבע אימתני וחסר פשרות, במשל קולנועי רב עוצמה של הבימאי שוהאי אימאמורה.

חיפה

★★★ **נהר הבוץ** (שביט, יפאן) – יפאן שבין מילחמת־העולם השניה להתרחשות הנפ הכלכלי, בעיני שני ילדים. סרט בנוסח הניאו־ריאליזם, פשוט מאוד ורגיש מאוד.

משפט

הפלה בבוח

מה דינו של גבר המכריח את חברתו לבצע הפלה מלאכותית?

זה מעשה כל־כך נדיר, שאין עבורו עבירה פלילית מיוחדת בחוק, על כן נאשם שאול חיון מרמלה בעבירות של סחיטה באיומים ובכוח. לדברי כתב־האישום, הוא סחט כך את הסכמתה של חברתו להפלה מלאכותית.

השניים הכירו ב־1979, ומאז קיימו יחסי־מין. ב־1982, כאשר היתה האשה בת 22 והגבר בן 21, נכנסה רינה (שם בדוי, השם האמיתי נאסר לפרסום) להריון. בגלל מצבה הרפואי, חששה מאוד מהפלה.

כאשר היתה בטוחה כי היא אומנם בהריון, באה אל הגבר וביקשה ממנו שישא אותה לאשה. תגובתו היתה נמהצת ואלימה. לדברי כתב־האישום, שהגישה נגדו התובעת רחל גולדשמידט, סירב להתחתן עם רינה וציווה עליה להפיל את ולדה. הוא איים כי אם לא תעשה זאת — יקום בה.

רינה חזרה לביתה וחשבה שוב על כל העניין. היא השתכנעה כי איננה רוצה להפיל. אז חזרה שנית אל חיון וביקשה ממנו להתחתן. היא איימה לפניו שיתן לה להשאיר את הילד, אבל הוא היה נחוש בדעתו.

חתימה מתוך פחד. בספטמבר 1982 הביא אותה חיון אל בית־חולים אסף הרופא, שם התכנסה הוועדה לדיון בהפסקת־הריון. רינה הסכימה להיכנס, בתנאי שלא יכפה עליה את מסקנות הוועדה. כאשר שמעה מפי חברי־הוועדה את הסיכונים שגוררת אחריה הפלה מלאכותית, פרצה רינה בבכי ולא הסכימה לחתום על המיסמכים הנדרשים להפלה. היא יצאה החוצה מיבבת בבכי.

כאשר ראה אותה חיון ושמע שלא חתמה על המיסמכים, איים עליה כי יכה אותה אם לא תחזור מייד אל הוועדה ותחתום על המיסמכים. היא הבינה כי גם אחרי החתימה תוכל לסרב להפלה, וחזרה לחדר־הוועדה.

הפעם, מתוך פחד מהמכות שתקבל, חתמה על המיסמכים הדרושים ולקחה אותם איתה.

בחצר חיכה לה הגבר. הוא לא נתן לה לחזור לביתה, כפי שתיכננה, אלא לקח אותה מיד לבית־החולים סני־טאס בתל־אביב. הוא נכנס למישרד, הציג את האישורים מהוועדה, שילם את הסכום הנדרש ושלח את רינה לחדר־הטיפולים.

מארב בחצר. כאשר נכנסה רינה לחדר, והיתה לבדה עם הרופא והצוות הרפואי, הסבירה להם כי איננה מעוניינת לעבור הפלה. הרופא השתכנע, ושלח אותה לקבל בחזרה את כספה.

רינה ניסתה לברוח מהמקום, אולם בחצר ארב לה חיון. הוא שמע מפיה כי סירבה לעבור הפלה, איים עליה במכות וברצח, אם לא תחזור מייד ותבצע את ההפלה. היא חזרה לחדר הרופאים, וכאשר נוכחה כי אין כל אפשרות לברוח משם, הסכימה, מתוך פחד, לעבור את ההפלה.

באותו ערב, אחרי שעברה בבוקר את ההפלה, הגיעה רינה לתחנת־המישטרה והתלוננה שחיון הכריח אותה לבצע הפלה. היא הראתה לשוטרים את החבלות בגופה ובפניה מהמכות שנתן לה הגבר. השוטרים קיבלו את תלונתה והתפלאו כיצד ראו הרופאים את פניה החבולים ושמעו את התנגדותה להפלה ובכל זאת ביצעו בה את הניתוח, למרות הכל.

בית־המישפט יצטרך להחליט אם אומנם ייתכן ששאה תאמר בפה מלא בוועדה וגם בבית־החולים, כי אינה רוצה לעבור הפלה — ובכל זאת לבצע משם אחרי שביצעו בה את הניתוח.

תובעת גולדשמידט
למרות שהאשה אמרה: לא!

"טוב לי עם הסם"

זונה גאה באורח־חייה

היא עמדה על דוכן העדים לבושת ג'ינס וחולצת טריקו. לולא ארנק הפלאסטיק הזול, חיקוי לעור־תנין בצבע ירוק, שהידקה בכוח אל גופה, היתה נראית כמו כל צעירה אחרת בת־גילה.

אולם הזונה שעל דוכן־העדים לא הסתירה את מיקצועה. היא העידה וסיפרה בגילוי־לב על מחירים שנהגה לקבל לפני שנתיים ועל המחיר שהיא מקבלת היום.

למרות גילוי־הלב, נראה היה כי לא הרגישה בנוח לעמוד על דוכן־העדים ולהעיד כעדת־תביעה נגד צעיר שנאשם בסרסרות לזונות של אחת מחברותיה.

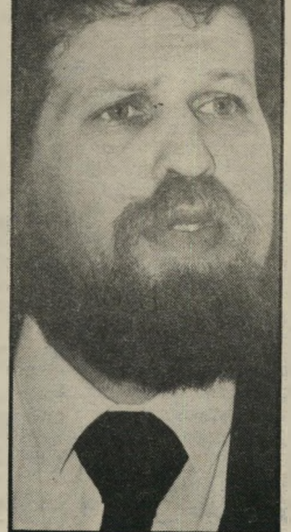

תובע לנדשטיין
ישר לעיניים: כן!

היא היתה מתוחה, ועל כן ענתה בתוקפנות מסויימת על שאלות ה־תובע: "כן, רינה סיפרה לי שיאסין הוא החבר שלה," ענתה לשאלות התובע, אברהם לנדשטיין, "אבל ראיתי אותה עם עוד כמה גברים. היו לה הרבה חברים. נכון, היא גם אמרה לי שאת הוולבו האדום שלו הוא קנה מהכסף שלה, אבל מה אני יודעת? היא יכלה להגיד שגם את כולבו שלום הוא קנה מהכסף שלה?"

"את מול בלילה". כאשר הסתיי־מה החקירה הראשית והסניגור, נחמן בטיטו, החל חוקר אותה, הרגישה ה־עדה יותר חופשיה. "את לא מוכרחה לענות," הקדים הסניגור, ואחר־כך שאל אותה אם היא משתמשת בסמים. תשובתה הדהימה את כל השומעים.

היא לא ניסתה להסתיר את העובדה, להיפך, היה נדמה כי היא גאה בכך. היא הזדקפה, הרימה את ראשה, הביטה ישר לעיניו של השופט אריה סגלסון ואמרה לו: "כן, אני משתמשת בסם וטוב לי עם הסם."

השופט שלח בה מבט ארוך ואמר לסניגור: "אפשר לראות עליה שהיא משתמשת בסמים, אני חושב שגם כעת היא תחת השפעת הסם."

אבל הזונה התרגזה ואמרה לשופט: "לא, כעת אני לא מסוממת, בפעם האחרונה לקחתי סמים אתמול בלילה." והיא הוסיפה, בהתנדבות, בלי שאיש שאל אותה: "אני משתמשת בלבן כל יום, אני מזריקה."

השוד ביצעו בעזרת פרחים – החכשיטים גילו בעזרת רנטגן

שני סממנים מיוחדים היו לשוד שבוצע בנתניה בחודש אוקטובר 1983.

כאשר הציצה גברת וינקלר מחריר־ההצצה בדלת הוילה שלה ושאלה מי המצלצל, ענו לה כי הביאו מישלוח־פרחים. מבעד לחריר ראתה את קצהו של זר־פרחים מרשים. ללא חשש פתחה את הדלת וראתה מול עיניה קנהו של אקדח.

מאחורי זר־הפרחים הענק הסתתרו שלושה גברים רעולי־פנים. הם דחפו אותה לתוך הדירה, הפילוה ארצה ותלשו מצווארה שרשרת־זהב. שניים ניסו להוריד מאצבעה טבעת־יהלומים ואחד פנה לחדר־השינה, משם לקח נרתיק־עור שבו תכשיטים יקרים.

כאשר התלוננה האישה במישטרה, לא ידעה לתאר את תוקפיה, מכיוון שהיו רעולי־פנים. היא תיארה את התכשיטים היקרים שגנבו מביתה.

אחרי שלושה שבועות, בעיקבות מידע סודי, עצרה המישטרה בנמל־התעופה את נחמן כהן מנתניה. הוא נעצר באשמת שוד־התכשיטים, ואחרי שלושה ימים נערך בו, בהסכמתו, שיקוף־רנטגן.

השיקוף גילה כי בקיבתו נמצא חפץ זר. המישטרה היתה בטוחה כי הצללית בצילום הרנטגן נגרמה על־ידי תכשיטיה של גברת וינקלר.

בחוקן הוצא החפץ הזר מגופו של כהן, ואומנם התברר כי אלה הם מרבית התכשיטים שנלקחו בעת השוד.

"מבה אחת טובה". בחקירתו הכחיש תחילה כהן כל קשר לשוד בנתניה. הוא טען, כי כאשר היה כבר במעצר, נתן לו עציר אחר חבילה וביקש שיבלע אותה עבורו. הוא היה בטוח כי החבילה מכילה חשיש, והופתע מאוד לגלות את התכשיטים שהוצאו מביטנו.

אולם הוא לא החזיק זמן רב בגירסה זו. בבית־המשפט העלה גירסה שונה. הוא סיפר לשופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, כי בעבר היה עבר־יין. הוא ישב תקופות שונות בבתי־סוהר, ואחרי הפעם האחרונה החליט לעזוב את דרך־הפשע. הוא מצא עבודה במכירת ירקות בשוק של נתניה, והתפרנס מזה בכבוד. הוא נשא אשה ובנה לו בית והיה מאושר.

אולם לפני זמן מה סגרה העיריה את השוק בנתניה, והוא נותר ללא דוכן וללא פרנסה. הוא היה חייב כסף רב לאנשים שונים, חלק מהם עבריינים, עבור הדירה שקנה.

אחד מנושיו בא אליו והציע לו לצאת מהמצב אליו נקלע על־ידי כך שיעשה "מכה אחת טובה". כהן סירב. הוא לא רצה לחזור לדרך־הפשע, שממנה הצליח לצאת במאמצים גדולים כל־כך.

אולם כאשר התגבר עליו לחץ הנושים, ואותו אדם חזר והציע לו את שוד־היהלומים בבית וינקלר, התפתה והסכים.

הוא היה זה שיזם את קניית הפרחים, כדי להסתתר מאחוריהם. הוא עצמו הלך את הפרחים, ובחר סידור־פרחים גבוה במיוחד, כדי שיסתיר את השודדים. את הזר הסתיר בגינת ביתו, כדי שאשתו לא תראה ולא תחשוד.

אולם בלילה שלפני השוד לא יכול היה לעצום עין. הוא חשש מתוצאות המעשה, הוא דמיין לעצמו מה עלול לקרות אם אחד מהשודדים יתנגד, והחליט שלא לשתף פעולה.

בבוקר, כאשר הגיעו אליו שני שותפיו, אמר להם שהחליט שלא לצאת אתם. הם ניסו לשכנע אותו ולאיים עליו, אך הוא עמד במריו.

שופטת אוסטרובסקי־כהן
הפתעה בבטן

השניים, זועפים וכועסים, לקחו את הפרחים והלכו למצוא שותף אחר לשוד.

קרוב בקיסנהאגן. השודדים המישפט שלא יאמין לגירסה זו. "כיצד ייתכן," שאלה, "כי אותם אנשים שהוא בגד בהם ולא רצה לצאת אתם לשוד, יחזרו אליו וייבטחו בו שימכור עבורם את התכשיטים בקופנהאגן, פנו אליו השודדים וביקשו ממנו לנסוע לחו"ל ולמכור שם את התכשיטים.

הוא בלע את שתי החבילות שנתנו לו ערב נסיעתו, ועמד לצאת לחו"ל, כאשר נעצר על־ידי המישטרה.

התובעת, רחל שיבר, ביקשה מבית־המישפט להחליט אם יש לראות בעובדה שהצליחו לגנוב תכשיטים יקרים מאוד, והיו זקוקים לאדם שיבריח את התכשיטים לחו"ל וימכור אותם שם. מכיוון שלכהן יש קרוב־משפחה בקיסנהאגן, הצליחו התכשיטים להגיע לשם בקלות יחסית.

השופטת ויקטוריה אוסטרובסקי־כהן, שהיא גם אשתו של הנאשם, הודיעה כי תיתן את פסק־הדין בעוד שבועיים.

שתי גופות ואשה גוססת שכבו על הריצפה

שלולית דם

בחיפה

רוצח־מתאבד תורג'מן (עם קרובת־משפחה)
עבודה, קריאה וציור

ב חיפה עדיין סוערות הרוחות. אנשים רבים הכירו את קורבנות פרשת הרצח וההתאבדות שאירעו בחיפה ביום שני שעבר. האירוע הטראגי התרחש ברחוב אלנבי 97, בדירה מס' 12, בבית רב־קומות, שבו התגוררו צבי מורד ובני משפחתו.

לאותה דירה הגיעו, אחרי השעה 10, שלמה תורג'מן ואשתו יפה. אחרי כשעה הגיעו למקום ניידות מישטרה ואמבולנסים שמצאו שם את גופתו של צבי מורד, שנורה בידי שלמה תורג'מן, את יפה אשתו של תורג'מן, כשקליע של אקדח תקוע בראשה, ואת גופתו של שלמה תורג'מן, שירה כדור לתוך פיו והתאבר.

יפה תורג'מן הובהלה לבית־החולים רמב"ם. שם הוכנסה לחדר טיפול נמרץ, ועד היום לא חזרה להכרתה. הרופאים חוששים להוציא את הקליע שחדר למוחה, והיא מאושפזת במחלקה הניאורוכירורגית, כשאליה מחוברים מכשירים להנשמה ואינ־ פוזיה. שעה קלה אחרי האסון נודע הדבר בחיפה, אז החלה פושטת חרושת של שמועות וכל אחד ידע לספר גירסה שונה. סיפורים אלה גם הגיעו לעיתונים היומיים ופורסמו בהרחבה, כשכל עיתון מביא גירסה משלו.

נסעתי לחיפה ונפגשתי עם מישפחותיהם של גיבורי האסון. ניסיתי להבין מה באמת קרה. מובן שמכיוון שהרוצח־המתאבד והנרצח שוב אינם בחיים ואשת הרוצח פצועה אנושה, אין אפשרות לאמת את הגירסות.

בבית שבו התגורר צבי מורד כבר אירעו בעבר שני מיקרי מוות, אשר לא פוענחו עד היום: לפני כשנתיים נמצאה ילדה בת 15 הרוגה אחרי שנפלה (או קפצה מהגג) באותו בנייין.

יותר מאוחר התאברה אחת הדיירות בקפיצה מאותו גג. מכר של מישפחת מורד, שבא איתי לשם, הסביר לי כי כנראה יש משהו מקולל באותו בית וכי אין כאן יד המיקרה.

בדירתו של צבי מורד היו עשרות אנשים שבאו לנחם את בני מישפחתו האבלים.

צבי מורד היה אדם מוכר ואהוד בחיפה. בבעלותו היה בוטיק יוקרתי לגברים בשם מונסניור. הוא היה בהנהלת מכבי חיפה ואף אימץ קבוצת כדורגל של נוער שוליים מנווה־יוסף. הוא תמך באותה קבוצה ביד רחבה וחילק לנערים בגדים במתנה.

צבי מורד היה מעורב בחיי הלילה של חיפה. הוא היה מוכר כאדם חברותי וחביב, המוכן לעזור לכל הפונה אליו. כשנודע דבר הרצחו, הוכו ידידיו בתדהמה. בהלווייתו נכחו אלפים מתושבי העיר.

בבית האבלים ישבו נשים לבושות חשבון לכסף. למשל, כשנכנסה מקבצת נדבות מהרחוב, נתן לה אבי סכום של אלפיים שקל.

אבי, שהיה פעיל באגודת מכבי חיפה, מכר לשחקנים בגדים במחירים מיוחדים. לקראת הזכיה באליפות

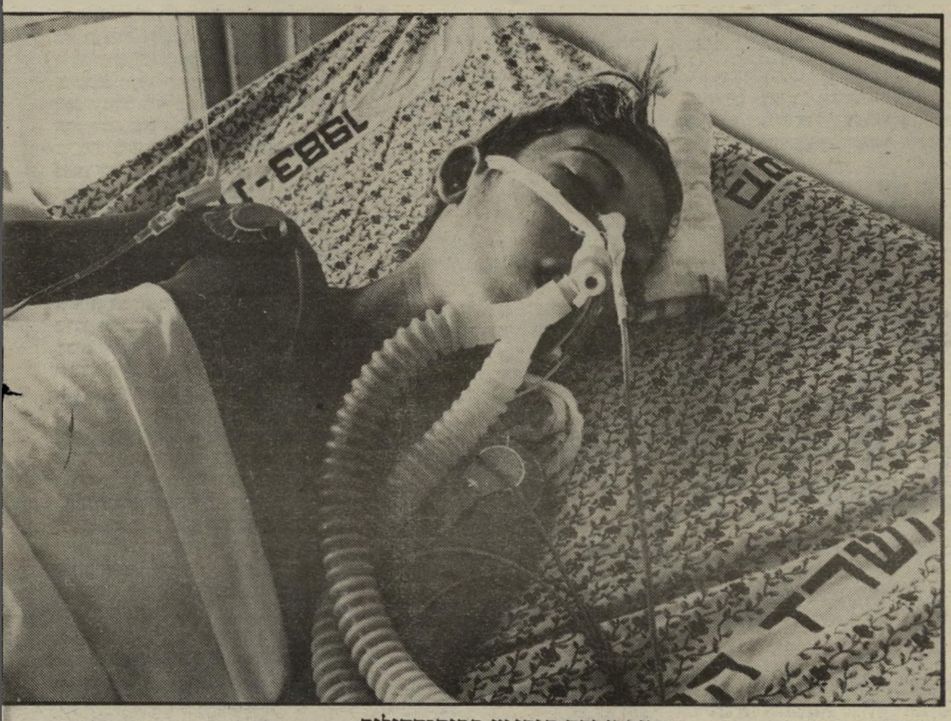

קורבן יפה תורג'מן בבית־החולים
אהבה ממבט ראשון

שחורים על מיזרונים שהיו מפוזרים בחדר. גברים ישבו ובכו בקול, איש זקן שר קינה בקול רם.

האשה, יפה, עדיין נמצאת בהלם ואינה מסוגלת להגיב.

ביקשתי לדבר עם הבן, דורון, שהיה עד להתרחשות הדרמאתית. דורון, נער חיוור ועצוב, בן 17, ביקש שאכתוב ברזיק את שסיפר לי.

דודו, יעקב, אחיו של המנוח, מסביר לי כי הנער חושש כי שוב יסלפו את העובדות, כפי שעשה עיתון מסויים שכתב כי אשתו וילדיו של צבי מורד לא היו בבית בשעת המיקרה וכי שלמה תורג'מן הפתיע את יפה אשתו ואת צבי מורד כשהיו יחדיו, ואז ירה בשניהם. האח רוצה לתבוע את אותו עיתון לדין על הוצאת דיבה.

אני מבטיחה לדורון שאביא את גירסתו המדוייקת.

ובכך סיפר דורון:

הפסקתי את לימודי באמצע כיתה י"א בבית־ספר תיכון עירוני א' בחיפה, כדי לעבוד יחד עם אבי בבוטיק שלו. אבי ז"ל ואני היינו חברים והייתי חלק בלתי נפרד ממנו, וזה אומר שהסוד האינטימי ביותר שהיה לאבי ידעתי. התייעצנו בכל, וזה היה הדדי.

בסוף כל שבוע ניהלנו שיחה בקשר לעסק ואז גלשנו גם לעניינים פרטיים. אבי היה אדם נדיב במיוחד, ולא עשה הלביש את שחקני מכבי חיפה וכל אנשי ההנהלה על חשבונו, וזאת כמענק על הניצחון באליפות.

כשבאה קבוצת כדורגל מהולנד נתן אבא חולצות לשחקני מכבי, כדי שיחלקו אותן בין השחקנים ההולנדיים.

אבי עשה הכל בגדול גם במיסחר וגם בחיים הפרטיים.

אבא נכנס ללחץ

ל סני בחודשיים נכנסה לבוטיק שלנו בחורה צנומה, שלא השאירה עליי שום רושם. היא פנתה אל אבי ואמרה שהיא מחפשת עבודה. ביני לבין אבי היתה טלפאתיה מיוחדת במינה, הספיק לי לראות מבט אחד בפניו כאשר דיבר איתה, כדי להבין שלאותה בחורה אין שום סיכוי לעבור בחנות. אבי לא אהב רושם זול וזה הרושם שהיא עשתה עלינו.

אבי אמר לה לחזור לחנות בעוד שבוע, כדי לקבל תשובה. היא אמרה כי שמה יפה תורג'מן והשאירה מיספר טלפון. כעבור כמה ימים אבי יצא למילואים, ואני התקשרתי ליפה וביקשתי אותה לבוא ולעבוד בחנות. כשאבי חזר, כעבור עשרה ימים, כא

חברה יפה
התיידד עם הילדים

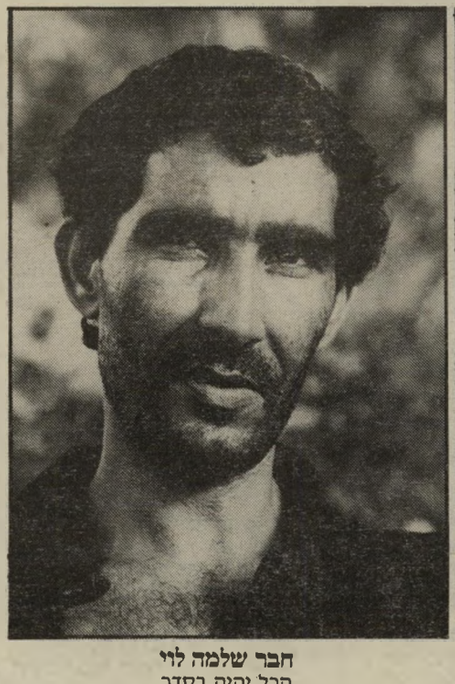

חבר שלמה לוי
הכל יהיה בסדר

בדירת מנהל־הספורט החיפאי

קורבן מורד ואשתו יפה
שיחות בעניינים אישיים

אליי בטענות שהבאתי את יפה לבוטיק.

ליפה היה בעל מובטל בשם שלמה. הוא נהג לבוא לבוטיק ולשתות איתנו קפה בכל יום. אני התיידדתי עם שלמה והוא סיפר לי כי הוא מתקיים ממשכורתה של יפה אשתו.

בשיחה עם אבי הסברתי לו את המצב של יפה, ואז החליט שתישאר בחנות. הוא אמר שינסה למצוא לשלמה עבודה.

הייתי בבוטיק במשך כל שעות היום ושמתי לב, שיפה מנסה להתלבש על אבי, היא חילקה לו הרבה מחמאות.

אני לא הבנתי את ההתנהגות שלה, כי היא אשה נשואה. יותר מאוחר סיפרה לי כי היא ובעלה נמצאים בהליכי גירושין מזה חצי שנה. שמתי לב כי אבי מתרחק מהבוטיק כשיפה היתה שם, הוא נכנס ללחץ ולא היה מעוניין שתמשיך לעבוד בחנות.

שלושה ימים לפני המיקרה פיטר אבי את יפה. הגיעה לה משכורת של חצי חודש, אך הוא נתן לה משכורת מלאה ובנוכחותי אמר לה ולשלמה בעלה, שאין לו איתם שום עסק ושאינו רוצה שתבוא יותר לעבודה. המשכנו לעבוד, אבי ואני, ואמי הצטרפה אלינו.

ביום שני שעבר, ה־19 ביוני, אחרי־הצהריים צילצל הטלפון בחנות. אני עניתי ושלמה תורג'מן היה על הקו. הוא ביקש לדבר עם אבי. אחרי השיחה סיפר לי אבי, כי שלמה ביקש ממנו הלוואה כספית כדי לעזוב את חיפה לתקופה של חודש.

גמרנו לעבוד בבוטיק בשעה 8 בערב. נסעתי הביתה ואבי הלך לפגוש את יפה ואת שלמה תורג'מן, כדי לתת להם את ההלוואה.

כשהגיע אבי הביתה, ביקש אותי לרדת איתו לאוטו, כי שלמה רוצה להיפרד ממני. נסענו באוטו של אבי לבת־גלים והורדנו את יפה ואת שלמה אצל אחותה של יפה. חזרנו הביתה. למטה התעכבנו ושוחחנו כמו פעמים רבות קודם.

כשנכנסנו הביתה, נכנס אבי למיקלחת ואני התיישבתי לראות סרט בווידיאו. אמי ואחותי הצטרפו אלי. צלצלו בדלת ואחותי פתחה.

שלמה תורג'מן ויפה אשתו נכנסו. שלמה חיבק אותי וביקש מאמי שתכין לו קפה.

כשאבי יצא מהמיקלחת ביקש שלמה מאחותי וממני שנצא מהחדר, כי הוא רוצה לדבר עם אבי. גם מאמי ביקש לצאת.

פיתאום שמעתי יריה. רצתי מהר לסלון וראיתי את אבי מוטל על הריצפה. הספקתי עוד לראות איך שלמה יורה באשתו יפה.

באותם רגעים קפאתי על מקומי. ראיתי את שלמה מכוון את האקדח לרקתו. צעקתי „שלמה, לא!" אבל הוא לחץ על ההדק והכדור לא יצא. אף שריר לא זז בפניו. הבנתי שהוא בהלם וצעקתי „שלמה אל תעשה את זה." הוא כיוון את האקדח אליי ולחץ על ההדק ושוב לא יצא כדור. ברחתי לשירותים וסגרתי את הדלת.

תוך שניה שוב שמעתי יריה. רצתי לסלון וראיתי את שלמה מוטל שם ודם קולח מפיו, ושלולית דם גדולה על ידו.

אז רצתי לאבי וצעקתי: „אבא, אני אוהב אותך." הייתי בפאניקה פחדתי להזיז אותו.

יצאתי למדרגות וצעקתי לשכנים להזמין מישטרה ואמבולנס.

אני לא יודע באיזה שלב של המיקרה ברחו אמי ואחותי לשכנים.

מורד (קיצוני משמאל) עם בדורגלני מכבי־חיפה
מענק על הניצחון

רומן עם המעביד

ד מישטרה הגיעה כעבור רבע שעה וגם אמבולנס. הייתי בהלם, אבל אני זוכר שסיפרתי להם את כל מה שראיתי.

אני עוד לא התאוששתי ומה שבאמת כואב לי, והוא פצע בלב, זה שוגג חסר אמצעים שבן־אדם לקח אותם מהרחוב ועזר להם, עשו לו דבר כזה. אני חושב עכשיו על זה שאבי תמיד אהב להיות בשיא, ואולי במותו הוא גם כן היה בשיא. אבי היה אדם נפלא ובאמת שלא הגיע לו מוות כל־כך נורא.

עד כאן סיפורו של דורון.

קבעתי פגישה עם מוטי אחיו של שלמה תורג'מן בגן־הזיכרון בחיפה. מוטי הגיע יחד עם שלמה לוי, חברו הקרוב של שלמה ז"ל ועם יפה, ידידתו של שלמה תורג'מן, שאיתה היה מיודד בחודשיים שלפני התאבדותו. לשלוי את האנשים האלה היתה גירסה שונה לגמרי מגירסת מישפחת מורד.

האח, מוטי, סיפר כי שלמה אהב את יפה אשתו והיה נאמן לה במשך שנים. הם הכירו לפני עשר שנים והתאהבו ממבט ראשון. שלמה היה אז נשוי ולו שני ילדים. הוא ביקש להתגרש מאשתו שאהבה אותו ולא רצתה לוותר עליו.

אחרי תקופה התייאשה אשתו והבינה כי שלמה אוהב את יפה. הם התגרשו ושלמה התחתן עם יפה. זה היה לפני שש שנים.

שלמה תורג'מן היה עבריין מועד. למען יפה החליט לשנות את דרכיו ולחזור למוטב. הוא ניסה את מזלו בכל מיני עבודות מזדמנות. בין השאר עבד אצל קבלן לעבודות יום. הוא היה מרוצה מעבודתו ובשעות הפנאי, בבית, קרא הרבה וצייר. במיוחד אהב לקרוא ספרים בנושא הבודהיזם. חבריו הכירוהו כאדם רציני ושקט.

ליפה ושלמה היה חוג מכרים מצומצם ולפעמים יצאו לבלות בריסקוטקים בחיפה. יפה אהבה לרקוד בריסקוטקים. לפני נשואיה והיתה מוכרת כרקדנית מעולה. היא היתה יפהפיה קטנת־קומה ובעלת עיניים חייכניות. כימי נשואיהם נהגה יפה לשחק קלפים עם חברותיה וזה היה בידורה העיקרי מחוץ לבית.

בימים שלשלמה לא היתה עבודה, נהגה יפה לפרנס את הבית. היא עבדה בבוטיק בחיפה ויותר מאוחר עבר שלמה יחד איתה.

לפני שלוש שנים ירדו יפה ושלמה לאילת ועברו שם בפאב. זו היתה התקופה היפה שלהם.

בני הזוג רכשו דירה קטנה ברחוב הירדן בחיפה ושהו יחד רוב הזמן. יפה התלוננה בפני חברותיה שאין היא ובעלה מתקדמים בחיים בשעה שיתר מכריהם הסתדרו טוב מבחינה כלכלית.

מוטי תורג'מן מספר, כי אחיותיה וגיסיה של יפה לחצו עליה להתגרש ממנו. „מאז כאילו חרב עליו עולמו, שלמה אמר לנו שלא יסכים שיפה תהיה פילגש של עשיר ומכוער, כמו אחת מחברותיה שנתמכת על־ידי בעל מיסעדה אמיד." יפה פנתה לרבנות והחלה בהליכי גירושין.

במשך כמה חודשים שרר מתח בין שלמה ליפה. יפה התחילה לעבוד בבוטיק מונסניור אצל צבי מורד, אחרי חג הפסח.

לפני שלשה שבועות ירד שלמה לבקר קרובים באילת. אחרי ארבע ימים חזר ליפה. כששאל שלמה את יפה מה עשתה בזמן שהותו באילת, סיפרה לו כי היא מנהלת רומן עם מעבידה. באותה הזדמנות ביקשה את שלמה הנדהם, כי יעזוב אותה לנפשה. באותה הזדמנות סיפרה לשלמה ואף הראתה לו חליפה יקרה וזוג סנדלים שצבי מורד הביא לה מחו"ל, כששהה שם ימים אחדים.

שלמה סיפר לחברו, שלמה לוי, על הרומן של אשתו עם מעבידה וחברו ניסה להרגיע אותו, כי הכל ישוב להיות בסדר.

יפה ידעה כי שלמה מקנא לה מאוד וכי הוא אוהב אותה אהבת־נפש. למרות שחששה מתגובתו, סיפרה לו כי בילתה את הלילה עם צבי מורד בבית־מלון בעכו.

פרידה מההורים

ל יפה, גרושה ואם לשלושה ילדים, מתגוררת בטירת־הכרמל. שלמה תורג'מן נהג לבקרה לעתים קרובות ואף קשר קשרי ידידות אמיצים עם ילדיה.

יפה מספרת: „באותו יום בא אליי שלמה הביתה. הוא היה חיוור ועצבני, שאלתי אותו מה קרה והוא סיפר כי אשתו הודתה בפניו שהיא בוגדת בו עם הבוס שלה.

„הוא ביקש ממנה להתפטר מאותו מקום־עבודה, אבל היא סירבה בתוקף. שלמה סיפר לי שהוא פנה לצבי מורד וביקש ממנו הסבר על מה שקורה וכי מורד ברוב חוצפתו אמר לשלמה שהוא ויפה יוצאים, וכי הוא מתכונן להישאר איתה ואפילו להתגרש מאשתו, ולהתחתן עם יפה.

„אני, הצעתי לשלמה שייסע לנוח באיזה מקום כדי להרגע ולחשוב מה הוא רוצה לעשות. הוא ביקש שאבוא

(המשך בעמוד 60)

אח מוטי תורג'מן
היה מיואש לגמרי

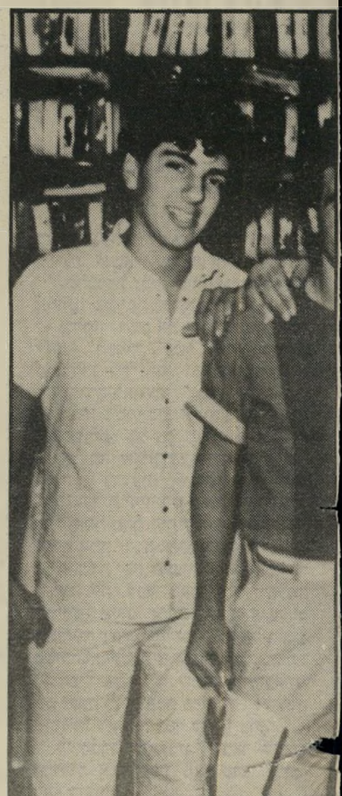

בן דורון מורד
„אבא, אני אוהב אותך!"

למות מבושה

(המשך מעמוד 52)

חשמל. הוא הציג את עצמו כאדם אמיד, העובד כטבח בבר־אילן ומרוויח יפה. הוא סיפר כי בעבר היתה לו חנות למוצרי־חשמל והוא משתוקק לחזור ולפתוח חנות כזו. לשם כך היה זקוק לסחורה.

הוא החל קונה כמויות גדולות של מוצרי־חשמל מוייסברג ושילם לו בצ'קים דחויים. רק אחרי שסכום החוב הגיע ליותר מארבע מיליון שקל, הבין וייסברג כי רומה.

וייסברג החל חוקר על הקונה התמים וגילה כי הוא פסול־דין, וכי המכונית היפה שבה נהג לנסוע אינה רשומה על שמו, אלא על שם קרוב־משפחה.

אולם וייסברג לא היה היחיד שרומה

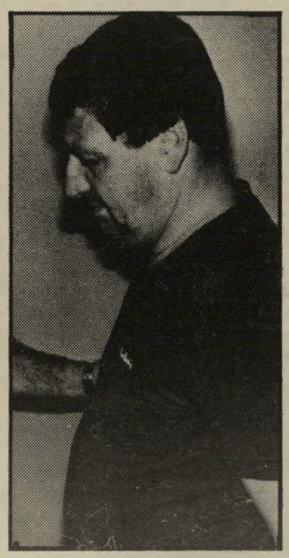

נאשם ויינר
93 אלף שקל לפייס

כך על־ידי ויינר. במהלך שנת 1983, במשך חודשים ספורים, הספיק ויינר לחזור על אותו התרגיל עצמו בחנויות רבות.

הוא קנה כמויות עצומות של מכשירי אטארי, של קלטות־וידאו ושל מכשירים חשמליים שונים. בתחילה היה משלם עבורם וקונה את אמונו של בעל־החנות, ואחר־כך היה מגריל את הקניות ואת החוב.

כאשר ביקשו ממנו כמה סוחרים לתת להם ערבון עבור החוב התופח, הסכים בשימחה לשעבד להם מיגרש שהוא עומד לקנות.

כאשר בירדו את העניין גילו ה־סוחרים, כמובן, כי אין מיגרש ואין כסף. בבית־המישפט אמר ויינר לשר־פט: „אמרתי לסוחר שמדובר בשיעבוד של מיגרש. הוא יכול להבין מזה שזה שלי או של אחר. אמרתי לו שאשעבד לו מיגרש, וזכותו להבין שהמיגרש שלי, כמו שבית־המישפט הוא שלי...“

בין רשימת המתלוננים שהגישו תלונות למישטרה על שרומו בידי ויינר, נמצא גם בעל קיוסק המוכר כרטיסי פיס וטוטו. מבעל הקיוסק, דויד כהן, רכש ויינר במשך חודשיים כרטיסי־הגרלה בסך 93 אלף שקל. גם אצל בעל הקיוסק היה משלם בתחילה במזומן תמורת הסחורה, ואחר כך צבר חוב־ענק, שאותו לא שילם.

כאשר נחקר ויינר על־ידי התובעת כיצד עשה עיסקות בעור הוא פסול־דין, אמר כי לא ידע שזה קשור לעניין. „התרוץ של הנאשם הוא צחוק בעיניי ואיננו מתקבל על דעתי. זוהי היתמ־מות זולה,“ קבע השופט אריה סגלסון, שהרשיע את ויינר כמעט בכל פירטי־האישום.

כעת מנסה ויינר לשכנע את בית־המישפט להקל בדינו. לשם כך הביא עדי־אופי מבית־המעצר שבו הוא מצוי כרגע, שם הוא מועסק כטבח.

בית־המישפט יצטרך להחליט לאיזו תקופה יש להרחיק הפעם את ויינר מהפיתויים וההימורים, כדי שלא ימשיך לרמות אנשים.

אילנה אלון ■

שלולית דם בחיפה

(המשך מעמוד 59)

איתו, אבל לא יכולתי להשאיר את הילדים לבד.“

האח, מוטי, ממשיך: „שלמה התהלך מיואש לגמרי, כי יפה אשתו היתה כל עולמו. הוא לא אכל דבר במשך ארבעה ימים, רק שתה מים. הוא איבד מישקל ומצבו הנפשי הלך והתדרדר. הוא לא דיבר עם אף אחד, עד שפנה לחברו שלמה לוי, ואמר לו כי הוא מאס בחייו. החבר ניסה להרגיעו.

„ביום ראשון בשבוע האחרון הזה (זה נודע לי אחרי המיקרה) הלך שלמה לחבריו העבריינים משכבר הימים במטרה להשיג נשק. אף אחד לא רצה לתת לו.

„למחרת, ביום שני ה־19 ביולי פנה שלמה שוב לצבי מורד, וצבי הציע לו כי יתן לו 1000 דולר תמורת יפה, וכי שלמה יסע עם הכסף לנוח באירופה. שלמה, שהיה אציל־נפש נפגע עד עימקי נישמתו וכנראה החליט לעשות את המעשה הנורא.

„שלמה בא לבית הוריו, נישק אותם נפרד מהם. הוא לא הסביר דבר. הוא קבע פגישה עם חברו שלמה לוי לשעה 5 אחרי־הצהריים. בשעה זו נהגה יפה, אשתו, לחזור לעבודה בבוטיק.

„בשעה 1 בצהרים ניגש שלמה למקום עבודתה של יפה בבוטיק מונסניור ולקח אותה מהעבודה. הם ישבו שעות בקפיטריה של המשביר (למחרת היום סיפרה המלצרית שהכירה את הזוג, כי שלמה ויפה ישבו שם עד שעה 5. יפה הזמינה קפה ועוגה ושלמה לא שתה כלום. הוא דיבר כל הזמן).

„כנראה ניסה לשכנע את יפה לעזוב את צבי מורד ולחזור אליו, וכנראה יפה

הוא לא אכל, רק שתה מים. הוא איבד מישקל ומצבו התדרדר. הוא אמר כי מאס בחייו!

לא שוכנעה. משם עלו לדירת אחותה בכרמל, ונשארו עד השעה 7 בערב.

„מהכרמל נסעו שלמה ויפה לדירת אחותה של יפה בבת־גלים.

שלמה נישק את ילדי גיסתו. חמק לחדר הסמוך, נטל את האקדח ממגירתו של גיסו, דני אוסטין, איש מהנוכחים לא הבחין במעשיו.

מבית גיסתו בבת־גלים נסעו שלמה ויפה לביתו של צבי מורד.“

על מה שהתרחש בביתו של צבי מורד ברגעים שלפני הרצח וההתאבדות ידעו רק שלמה, יפה וצבי. לכל אחד מהם היתה האמת שלו, אך אותה אמת ירדה איתם לקבר.

החברה, יפה, סיפרה למחרת, כאשר נודעי לה דבר האסון, כי שלמה תורג'מן טילפן אליה בשעה 8 בערב ואמר כי השיג כסף וכי יבוא אליה ב־1 בלילה הביתה. הוא קבע פגישה בביתה עם חברו שלמה לוי, שפגש אותו באותו יום ונקה לו קופסת סיגריות. לשלמה תורג'מן לא היה כסף באותו בוקר.

כשמסרו לקרוביו, שבאו לבית־החולים, את חפציו, מצא מוטי בכיסו 500 דולר.

נעמי אדווה ■

זיוה תלם – פולופ – בגדי־עור

היגד מוזמן/ת למכירה מיוחדת חד פעמית

עודפי יצוא בגדי עור

עד 50%

המכירה תתקיים ביום

ששי 26.9.84	שבת 30.6.84
00.00–14.00	10.00–14.10
00.00–19.00	16.00–19.16

בבית זיוה תלם –
רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח,
טל. 052-72976

עיצוב: תמרה יובל

"SHILAR" MEDICOL LTD. שילך" מדיקול בע"מ

אחיות ופיזיוטרפיה פרטיים
טיפולים ושמירות בבית ובבית החולים
יעוץ לדיאטה רפואית
טפול מקצועי ומהימן ע"י צוות מנוסה

סיעוד קשישים, ליווי חולים ונכים בארץ ובחו"ל
הדרכה וטיפול בתינוק וביולדת. ליווי טיולים בארץ ובחו"ל.
הדרכה וטיפול בפגים ילדים ומבוגרים עם בעיות בריאות.
להזמנות ולפרטים - 24 שעות ביממה.

רח' קרליבך 41, ת"א טל. 28 07 50

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים להדברת תיקנים (ג'וקים), תולעי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת-גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 03-6-790114 רש' מס' עסק 481/75
שמירה על בריאותך ורכושך

מודעות בטלפון
לכל העתונים
בכרטיסי אשראי במחירי המערכת
ישראכרט ויזה DINERS CLUB INTERNATIONAL ISRAEL LTD.
שרות ת.ד. ללא תשלום – חניה חופשית במקום
פרסום אידיאל
אבן גבירול 110 ת"א, פתוח 7.30 – 20.00 רצוף
03-227117/8

(המשך מעמוד 31)

● מילחמת ששת־הימים עשתה סה דברים רגשיים עמוקים מאוד לאנשים: הבותל המערבי, מערת המכפלה, השיר „ירושלים של זהב" הפך במעט להימנון לאומי.

הזכרת את ירושלים של זהב. אותי השיר הזה קומם ביום שהתפרסם, עוד לפני הכיבוש. אני גדלתי בירושלים, הייתי מפקד מחוז־ירושלים אחרי שעזבתי את רצועת עזה. בילדותי אהבתי מאוד לטייל, ואת נעמי שמר אני הובלתי לטיולים בירושלים, כשהיינו נערים. וכשאני קראתי שהיא כתבה „כיכר השוק ריקה" — לא האמנתי. הרי הייתי עומד על בניין נוטר־דאם. וכיכר שער שכם היתה שחורה מרוב אדם.

איך אפשר לכתוב דבר כזה, היא לא עלתה אף פעם לנוטר־דאם להסתכל? ואיך היא כתבה שאיש אינו עולה על הר הבית, כשתצפיות שלנו דיווחו על אלפי מתפללים במיסגד?

השיר מעולם, מעולם, מעולם לא מצא חן בעיניי, גם כששולי נתן שרה אותו וכולם השתפכו.

● את השיר לא אהבת, אבל את ירושלים וסביבתה אהבת. העובדה שיכולת לטייל שוב במקומות שהיו אסורים מאז 1948 לא עשתה לך שום דבר?

את הגדה המערבית הכרתי על בוריה. כנער טיילתי עם מחנות־העולים. אספר לך סיפור שלא סיפרתי קודם, ושאין בו אף לא שמץ של אגדה. יצאנו לטיול עם התנועה והחלטנו, קבוצת נערים, להתנתק מהחבורה ולטייל מטירת־צבי ועד יריחו. היינו יודקה תג'ר, עלי בן־צבי המנוח, בנו של הנשיא יצחק בן־צבי, שנפל במילחמת העצמאות, עוזי נרקיס, יעקב ביסטריצקי, שהוא היום הרופא למחלות לב בבילינסון ואני.

זה היה מסע אודיסיאה מאין כמוהו. דומני שהיינו האנשים הראשונים מהישוב היהודי בארץ שראו לראשונה את גאון־הירדן. זה היה טיול שכלל מיפגש עם מבריחי־בקר, שרק אחר כך נודע לנו, שיכלו לחסל אותנו בלי נידי־עפעף. זה היה טיול שלווה בסכנת־מוות בצמא, וטיול שהוא חוויה אדירה, ואינך שוכח אותו לעולם.

כשנודע בתנועה על הטיול, היה סקנדאל מאין כמוהו, והיו בירורים על משמעות הטיול ועל חוסר־האחריות. ברל כצנלסון בא במיוחד לדבר איתנו על המעשה הבלתי־אחראי ועל מה שהביא אותנו לטייל ללא רשות. דבר כזה לא שוכחים אף פעם.

אני גם זוכר שהייתי מטייל לקבר־רחל, למערת־המכפלה. ממש גדלתי על טיולים למקומות האלה.

● ולא התגעגעת?

כן, במובן הזה שהייתי עומד על נוטר־דאם. משקיף לשם ואומר לעצמי: יום אחד עוד אחזור לטייל במקומות האהובים. אחר כך, אחרי הכיבוש, לא רצתי למקומות האלה, נסעתי לטייל, ונהניתי. זה לא עורר בי שאיפות פוליטיות או רצון לקחת את המקומות האלה לעצמנו. לא היה לי כל צורך בזה. מי שאומר שהוא קשור למקומות האלה קשר נפשי ולא יכול לחיות בלעדיהם הוא שקרן.

■ ■ ■

● אחת הפרשיות המרכזיות בחייך היא סיפור הקרב על צומת־יואב, קרב שבו נפצעת בראשך.

הקרב על צומת־יואב במילחמת העצמאות נועד לבטל את ניתוק הנגב. המצרים התפרסו ממג'דל לפלוג'ה ולהר־חברון, וחצו את הארץ לשניים. המיבצע צריך היה להבקיע את הדרך. אני הייתי בגדוד 51, חטיבת גבעתי, והוטל על הגדוד לכבוש את גיבעה 113, ששלטה על נגבה, ואת מישלטי צומת־יואב, כדי לאפשר ליחידות אחרות של החטיבה לרדת לחוליקאת ומשם עד באר־שבע.

הובלתי פלוגה וניסינו את הכביש שבא ממג'דל, להגיע אל מישלטי הצומת מאחור ולהתחיל בהסתערות, כדי להפתיע את המצרים. כבשנו במהירות את המישלט הדרומי, השתלטנו עליו מהר מאוד, והיו לנו הרבה אבידות. ניסינו לכבוש את המישלט הצפוני ולא הצלחנו. עם שחר נמצאנו מנותקים ומוקפים בצבא המצרי.

במהלך הקרבות נפצעתי פעמיים, משני רימונים שהתפוצצו. עד היום אני שומר את קובע־הפלדה שהציל אותי. יש בו שני חורים שדרכם חדרו הרסיסים, היושבים אצלי מתחת לעור. הפלדה האטה את תאוצת הרסיסים, שחדרו לעור אבל לא לגולגולת. מדי פעם רסיס אחד מציק לי. חדרו לי גם רסיסים לעיניים, וזה חייב ניתוח בשתי העיניים.

נלחמנו כל היום, למרות הפציעות. נלחמתי, נחתי, גמרתי לנוח והמשכתי לפקד על הפלוגה.

היו לנו אבידות במאות. עוד באותו לילה הציע המפקד, אבידן, שאולי ניסוג משם. אמרתי לו: תשכח מזה. היו לנו אז 15 או 16 פצועים, וכמספר הזה הרוגים. אילו היינו לוקחים את הפצועים ומפנים את ההרוגים, לא היה מי שייילחם. אמרתי לו שנחזיק מעמד.

כל הזמן הרגשתי שיש לי משהו בעין. היה איתי מפקד מחלקה, בחור אמריקאי בעל נסיון אדיר במילחמת העולם השניה. שמו היה הארי. הוא היה לוחם בחסד עליון. במהלך הקרב, בלילה, הוא חטף רסיס שעקר לו עין. הוא נבהל וקיבל היסטריה, וצריך היה להרגיע אותו.

לרוע המזל, לא היה איתנו חובש עם סמי הרגעה. בדרך לכיבוש גיבעה 113 פגע כדור תועה בסמל. החובש נשאר לטפל בו. הסמל מת, ואז, במקום לרוץ אחרי הפלוגה, החובש החליט לחזור הביתה. כך נשארנו בלי חובש.

היו לנו 16 פצועים. אחר כך, כשיצאנו, ניגש אליי הרס"פ ואמר על הפלוגה הזו: הפצועים לא זעקו.

הוציאו אותי על ברנקרייר שלל, והגענו למרפאה הגדודית. הרופא הסתכל על הארי ואמר: „לבילינסון:" הסתכל עליי ואמר: „תנו לו קוקאין." לא היה קוקאין, אז הרופא אמר: „אתה יודע מה? סע איתו."

נסענו לבילינסון, שם היה מומחה גדול לפציעות־עיניים. הכניסו אותנו לחדר־המיון. הרופא הסתכל על הארי, ולא התרשם. הסתכל עליי ואמר: „מייד לחדר־הניתוח!" גילגלו אותי לחדר־הניתוח ושאלתי את הרופא: מה עם הארי? הוא אמר לי: „את העין שלו כבר לא נוכל להציל, אבל אתה עומד לאבד את שתי העיניים." סיפרתי לו את סיפור הקוקאין, והוא אמר: „מזלך שלא היה קוקאין."

„לא חיכיתי להיות גם או מעל"ב כלפי חבר' הממשלה. הייתי חד־משמעי. רבין רמז לי להירגע"

הוא ניתח אותי, שכבתי שבועיים בעיניים עצומות ועיניי ניצלו.

■ ■ ■

● האם הקירבה שאתה חש לשפה הערבית, לעם הערבי, התעוררה בשהיית מושל עזה?

או היא התחדשה. גדלתי בירושלים, שהיתה עיר מעורבת. בבית־הספר בחרתי בשפה שניה בערבית. וכשמוניתי מושל עזה ופגשתי את האוכלוסיה פנים אל פנים, התעוררה בי ההרגשה שזה העם שלצידו אני צריך לחיות.

אני די מבוגר כדי לזכור את הנציב העליון הבריטי. סמכויותיי היו כסמכויותיו בזמן־חרום. הבנתי שאי־אפשר להיות נציב עליון בלי קומוניקציה. דיברתי לאוכלוסיה באמצעות מתרגם, אבל ידעתי מספיק ערבית כדי להבין מתי המתרגם עושה קונצים. ואז אמרתי: זה לא יתכן, צריך לחדש את הלימודים בערבית. ואז, כשעברתי לירושלים, לקחתי מורה ולמדתי מחדש ערבית.

● בסגישותיך עם ערבים אתם משוחחים ערבית?

בארץ — לעיתים רחוקות. זה מלאכותי לדבר איתם ערבית, כשהם דוברם עברית על בוריה. אנחנו מדברים עברית.

● ובחו"ל?

אם בן־שיחי אינו מבין אנגלית, אנחנו מדברים ערבית. אבו־אייאד, למשל, אינו דובר אנגלית. עם סארטאווי התחלנו לדבר אנגלית והמשכנו לדבר אנגלית, מלבד פה ושם התחכמויות בערבית. צריך לזכור, שיש בהם אנשים שקיבלו חינוך מיזרח אירופי ואינם יודעים שפה מערב אירופית.

עם נציג אש"ף במוסקבה דיברתי ערבית. עם ערפאת דיברתי אנגלית.

■ ■ ■

● כיצד נוצרו הקשרים בין „אלטרנטיבה" לבין מוחמד מיעארי?

אני מכיר אותו הרבה שנים ונפגשנו בהרבה הזדמנויות, כמו ביום־הארמה ובוועדה הפלסטינית של האו"ם. תמיד ניהלנו שיחות עקרוניות, וכשקפצו הבחירות החלטנו ללכת ביחד.

● למה דווקא הוא עומד בראש הרשימה ולא אתה?

הוא היה המועמד הראשון של הערבים. כשדובר על הרכב הרשימה, לי אישית בהחלט נראה שמיעארי הוא המועמד הטוב לעמוד בראש הרשימה.

● אינך חושב שאילו יהודי היה עומד בראש הרשימה הייתם מקבלים יותר קולות ברחוב היהודי?

יחסי־הכוחות הם כאלה, שמבחינה מיספרית הפעילים הערבים רבים יותר ברשימה.

לי אישית היה נוח שמיעארי יעמוד בראש הרשימה. לא הייתי מקבל כל אחד אחר. אותו אני מכיר. מכיר את היושר הפרטי שלו. הוא מעולם לא נגרר ולא פותה על־ידי מישהו. לא השתיין־בית, לא רק"ח ולא המערך הצליחו לפתות אותו. הוא איש עצמאי.

● כשאתה אומר שלא היית מקבל כל ערבי בראש הרשימה אתה מתכוון למועמד מס' 3, ריאח אבו אל־עאסל, שאמר בראיון עיתונאי כי הוא שולל את קיומה של מדינת־ישראל?

לא, והוא גם לא אמר זאת. היה כינוס של המועצה הישראלית לשלום בקיבוץ הראל, והוא דיבר לצידו של יהושע סובול. דבריו סולפו. האיש אף פעם לא אמר שאינו מכיר במדינת־ישראל. סובול אמר, שהערבים הם בעיה לישראל, ואבו־אל־עאסל אמר שישראל היא בעיה לערבים.

אני חושב שתקופה ארוכה האיש הזה לא נטל חלק בחיים הפוליטיים. הוא השתנה, הוא רוצה להשפיע.

כשאמרתי שלא כל אחד הייתי מקבל, לא התכוונתי אליו. הערבים בוודאי שלא היו מציעים אותו כמס' 1. התכוונתי שלא הייתי מקבל כל ערבי באופן אוטומטי. כדי לעמוד בראש הרשימה צריך שיהיה משהו באישיות. חוץ מזה, חשבתי שיש משהו מאוד סימלי וחינוכי, שרשימה משותפת תציג ערבי כמועמד מס' 1. למה זו צריכה להיות מהפכה? הרי הוא בא לבחירות כאזרח ישראלי.

● מיעארי התבטא לא פעם שהוא פלסטיני, לא ישראלי.

הוא פלסטיני אזרח ישראל. זו עובדה.

● הוא אינו מציג עצמו כאזרח ישראל, הוא מציג עצמו כפליט.

הוא אומר שיש במישפחתו פליטים. הוא בא מהכפר ביריה, שחוסל אחרי המילחמה, ומיש־פחתו, שחלקה נמצא בצור, היא מישפחת פליטים.

■ ■ ■

● כאשר אתה מדבר עם הערבים ועם אנשי אש"ף, היכן הגבול שאתה מציב לעצמך? באיזו נקודה אתה מססיק להתוובח?

הגבול הוא 1948. בפגישה הראשונה שלי עם סארטאווי אמרתי לו, שבשום פנים ואופן אני לא מוכן לדבר על העבר, אלא רק על העתיד. אמרתי לו: אתה רואה את העבר אחרת ואני רואה את העבר אחרת — בוא נדבר על העתיד.

זה מה שמפריד את סארטאווי מג'ורג' חבש. חבש מדבר על 1948. ואני אומר: מה שקרה ב־1948 כבר עשוי, גמור. אני לא מוכן להיכנס לוויכוחים מה עשתה הציונות לערבים או מה עשו הערבים. גם הם הרי לא ישבו בשקט. יש נקודה שממנה מחפשים פתרון, את העבר שיכתבו ההיסטוריונים.

● ובני שיחך באש"ף מקבלים את זה?

בוודאי שמקבלים, ללא שמץ של עירעור, אחרת אין על מה לדבר. גם מיעארי מקבל את זה.

„השיר „ירושלים של זהב' קומם אותי. אני גדלתי בירושלים, והובלתי את נעמי שמר לטיולים בירושלים כשהיינו ילדים"

פעולת חיסול הכפרים הערביים היא פרק מאוד שחור. אבל, כאמור, הוא נעשה, ואת הנעשה אין להשיב.

● גם במערת־המכפלה, ב־1948, חשבת שלא צריך לגרש את הערבים מכפריהם?

מי סיפר לך שזה נעשה במערת־המכפלה? עד מילחמת העצמאות קנינו אדמה מהערבים. למה אחרי המילחמה הפקענו — מה יש, הקק"ל התרושש?

נטלתי חלק בזה, וכבר אז שאלתי: למה במקום לגרש כבוח לא נמשיך לקנות את האדמות? גירשנו באלפים. אני זוכר את מגדל ואת אשקלון, שהיו מלאות אוכלוסין.

● האם מישפחתך חושבת כמוך?

רוב המישפחה לא פעילה פוליטית, אבל הדיעות השוררות במישפחה דומות.

סלמח"אי סלד
„הגבול הוא 1948!"

אני נשוי לזיקה שאותה הכרתי בירושלים, כשהיתה חיילת בצבא הבריטי. יש לנו שני בנים, שתי בנות ושלושה נכדים.

למזלי, אין לי מתנגדים פוליטיים במישפחה. אשתי מאמינה באותם הדברים שאני מאמין בהם, והיא מתבטאת באופן חריף בכל מקום שזה מתבקש. היא לא מסוג הנשים השומרות את דעתן לעצמה. היא נוסעת איתי לפגישות אם אנשי אש"ף בחו"ל, והתיידדה מאוד עם רעייתו של סרטאווי, היא אשה שיש לה מה להגיד.

● בעבר הלא רחוק הייתם מה שנקרא אזרחים מכובדים. האם יש לך כיום הרגשה שאתה דחוי?

זה קרה בהדרגה, אבל מעבר לוויכוח הפוליטי אין לי הרגשה שאני דחוי או לא רצוי. יכול להיות שזה מפני שאינני הולך למקומות שאין לי עניין בהם.

הזמינו אותי להרצאה בהתנחלויות. לא הלכתי. אמרתי: רוצים לשמוע אותי, אז בואו לירושלים. יכול להיות שלא הגעתי לעימותים עם אנשים כי לא הלכתי. לא יודע מה היה קורה אילו הייתי הולך לעופרה.

אגב, יש לנו מתנחלת אחת במישפחה. היתה לנו כלבה שלא הסתגלה במוצא. כעת היא מתנחלת באחת ההתנחלויות.

● לפני שבועיים במעט שהוציאו אותך אל מחוץ לחוק. איך הרגשת?

לא אותי. אני זכיתי להגנה מלאה, לפחות מצד החוק. את החברים הערבים מנסים לדחוק הצידה. ארנס מיקר את חיציו רק כלפי ערבים, וזה היה קשה מאוד לשאת.

למה רק את מיעארי שאלו על פגישתו עם ערפאת? אני נפגשתי עם ערפאת הרבה יותר פעמים ממנו. אבל אנחנו חלק מעם האדונים, ולאדונים יש פריבילגיות — גם להיות אופוזיציה קיצונית. הם, הערבים — או שילכו בתלם, או שיוגדרו כעוכרי־ישראל. קשה היה לראות את מיעארי וכאמל דאהר עומדים תחת אש רוויית־שינאה, ובכל הכוח שומרים על קור־רוח. מעולם לא עמדתי במיבחן כזה חמש שעות, ואי־אפשר היה לעזור להם. זה מה שהרתיח אותי, המחיר העצום שהאנשים האלה משלמים למען עצמאותם האישית.

● אני חייבת לשאול אותך שאלה אישית. אומרים כי בתך הצעירה עמדה להינשא לצייר ערבי מעזה ואתה אסרת עליה.

אין לזה כל יסוד. סתם רכילות, סתם קיש־קוש. לא היו דברים מעולם. בוחרים בזה כדי לנגח אותי. בתי בחרה את בעלה באופן הכי־עצמאי מבלי לשאול ולקבל רשות.

משבצות

2443

פתרון תשבצופן 2441

מאת אביגיל ינאי

מאוזן:

1. בששים ירד המסך (3)
3. מומלץ לחש בראשו (5,4); (ויש המפרשים — יווכח שאין לו ראש ומה על־כן כואב?)
9. תודו שאין זה נרוש לדבר בו שבחים (4)
10. „גובל'ס אובליו"? איזה סנוב המתנפח הזה, אפשר להתפוצץ! (4)
13. כואב? שים יוד! (3)
14. דברי בלע ורק הביאו לרכאון העמוק (2,4)
15. בועז יכין את כותרות הדף הראשון (4,4)
17. מתהלך כבן חוקי בהיכל (4)
18. מספיחי קונגרס ההומור: לא להכיר אפילו אחד מגבורי ילקוט הכזבים, זה חמור מאד (4)
20. 1914—1904 (4,4)
22. יוהן הקטן היה אומר ש„לילה בוונציה", זו כבר אופרטה אחרת (5)
24. לגדף באופן מבריק — אין כל קושי (3)
25. ראינו סרט שנתקיים בדלתיים סגורות (4)
26. מדוע רק דן יכול לחולל פלאים? (4)
28. זאת התוצאה — קוו לעשות ענבים ועשו באושים (3,4)
29. בקבוץ יש תשובות לשואלים גם משמאל וגם מימין (3).

מאונך:

2. „חרווה ואני" הוא דגם של מחזה ישראלי מצליח? (3)
4. על מי בעצם כעס מוסה? (4)
5. ראש העיר שייך לכלל הצבור (8)
6. אל תעברי לבד אשה ברחוב הסואן (6)
7. ראשיתה של הפעילות המחתרתית במגרש הספורט (4)
8. חשיפה איננה מתוקה למשפחת קנדי (5)
9. גיל טוב (4,3)
11. רק לא ליפול לפיו של הליברל הזה (2)
12. ההבדל הקטן בין מיימון לקרוכמל, מורה לתועים שהעתודי קובע (4,5)
16. זה מצב הדורש נתוח פלסטי למרות הכל (2,2,2,2)
19. נפוליון ציפה כנראה שולינגטון יוותר לו בבלגיה (6 מ)
21. איש הדת הכחיש שלקח את ההון העצום (2,3)
22. ברכה טמונה בעובדה שאויר איננו תערובת (4)
23. בנוח עליו המוזה מתנפל הסופר על קולמוסו (2)
24. מה נשמע בעבר בממשלה? (3)
27. ראשית התבואה לא נמסרה לכהנים בשמחה מרובה (3)

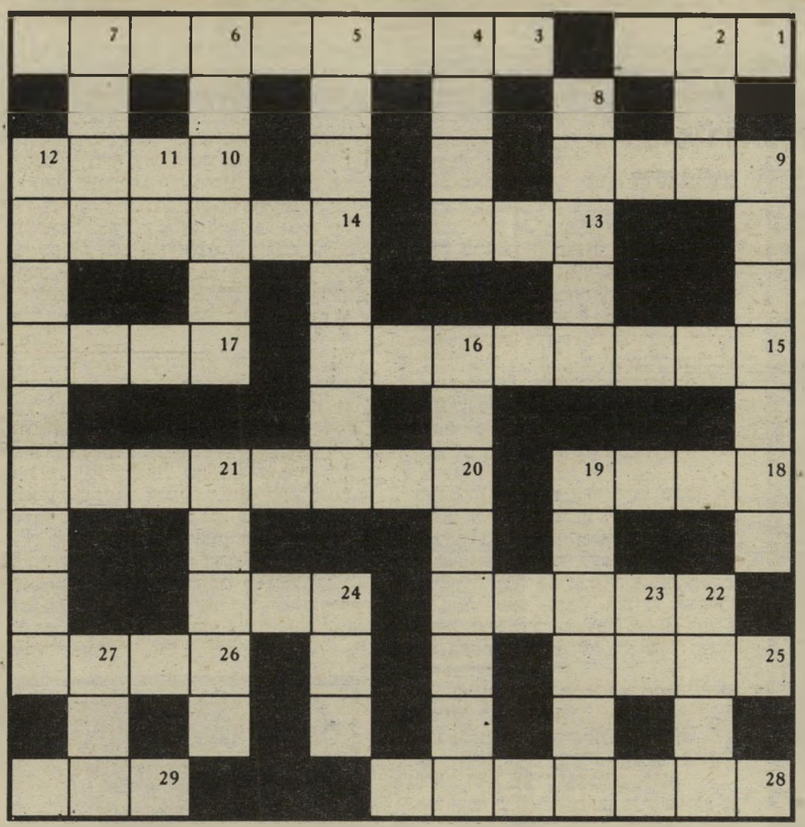

בליכוד: יאושו

(המשך מעמוד 13)

ממה שנכתב שם, ובפחדנות שאינה אופיינית לו טען שהמטה שלו לא קשור כלל לעניין זה.

יתכן שהוא נבהל מגל התגובות השליליות, שהופנה נגדו, על שימוש בתעמולה של הנוצרים־דמוקרטים בגרמניה נגד המערך. תולעת המערך שכירסמה בתפוח היתה תעתיק מדוייק, גם בצורה וגם בתוכן, של כרזה ימנית גרמנית.

ברחוב בן־יהודה 77 בתל־אביב התמקם מטה „אנו ממשיכים" — המשך לפרוייקט „אנחנו על המפה" שאירגן בבחירות הקודמות אריאל שרון. הפעם הוא אינו מטפל בכך. שני קבלנים פרטיים תרמו את מישרדם, ועל הפרוייקט מנצח סגן־שר־החקלאות, מיכאל דקל. אבל ההמונים אינם מידפקים על דלתות מישרדי החברה, ולא עומדים בתור לאוטובוסים היוצאים לסיורים בהתנחלויות בגדה.

במרומי מצודת זאב נמצאים מישרדו של ראש־המטה למיבצעים מיוחדים, השר ללא תיק שרון. הפעילים בשטח אוהבים אותו ומכרכרים סביבו. לוי, משיקולי פוליטיקה פנימית בתנועה, דחק אותו לפינה. שרון מתמרמר שהוא לא מופעל מספיק. בינתיים המטה שלו לא עשה דבר.

את שרון מקיפים עוזרו ישראל כץ, הצייר אנדרי קלצ'ינסקי ואלי לנדאו, ראש עיריית הרצליה. אם לפני שלוש שנים הצליחו לנדאו ושרון להסיע עשרות אלפים לגדה, הרי שהפרוייקט העכשווי שלהם, השיירה, נוחל כישלון כבר בתחילת הדרך.

הרעיון היה שקרונות של הליכוד יעברו מעיר לעיר, יחלקו חומר־תעמולה ויארגנו אסיפות־עם. בסימנו של יום, בכל אתר ואתר. הנואם המרכזי אמור היה להיות שרון.

בתוך הקו הירוק

כ וכב מערכת"הבחירות הקודמת היה מנחם בגין. הוא הביא המונים לכיכרות. יורשו מתקשה לרכז כמות דומה של מאזינים. בעצרת־עם בהרצליה, שנערכה ביום החמשי שעבר, נאלץ שמיר להמתין קרוב לשעה עד שמול הבימה נאספו כמה מאות בני אדם. אולי מסיבה זו ויתר הליכוד לתחיה על עצרת־עם בכיכר מלכי־ישראל במוצאי־שבת, יומיים לפני הבחירות. שמיר יופיע שם ביום הרביעי.

שמו של בגין אינו מוזכר כלל במצודה. הוא נשכח כלא היה. צילום ציבעוני של שמיר תחת הכותרת „מנהיג לאומי" מבצבץ פה ושם, על מכוניות החנות ליד המצודה. כלכלת הבחירות של אריאור במערכת הבחירות האחרונה היתה מקדם ניצחון לא רע במאבק על קולות הבוחרים. עתה מתקרב אריאור ללוי, והשניים אינם מסמפטים את יורשו של אריאור, יגאל כהן־אורגד. אבל יותר מכך: הם מודאגים מכישלונו של כהן־אורגד להנהיג כלכלת בחירות, שבה יכול היה הליכוד לקנות את הבוחרים.

אולי מסיבה זו, הקלף האחרון שנותר להם לתעמולת־הבחירות הטל־ויזיונית אינו התנחלויות או „שלום הגליל", כי אם שיקום השכונות. צוותי הטלוויזיה העובדים עבור הליכוד צילמו הרבה בניינים משופצים באיזורי־המצוקה בתוך תחומי הקו הירוק.

אין זה מדוייק לומר שהפעילים נטשו את הספינה. הם, בעיקר חברי חירות, פוקדים את המצודה, לוקחים חומר תעמולה ויוצאים לשטח. אבל גם הם חשים שההיענות היא די חלשה, ואינה דומה לזו שלה התרגלו בשתי מערכות הבחירות הקודמות.

במטה הבחירות של הליכוד תולים את תיקוותם באירגון יום הבחירות. הם מניחים, שאם הפעילים השכונתיים יעברו שעות נוספות, הם יוכלו להוציא מבתיהם את בעלי הקלות הצפים.

בן ציון ציטרין ■

זקוק דחוף למודעה?
מודעפון
לשרותך 24 שעות ביממה
03-622828, 623311
לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

איתן עמיחי
הדברת מזיקים
בע"מ
מומחים לחדברת תיקנים (ג'וקים), תוכלי עץ, חרקי ספרים ובגדים.
רמת־גן, רח' מודיעין 18, ת.ד. 2272
טל. 780114-5-6 רש' מס' 21 עסק 461/75
שמירה על בריאותך ורכושך
איתן עמיחי הדברת מזיקים

למכירה דירה בחולון
במקום מרכזי ושקט (נאות רחל)
3½ חדרים + פ"א + חניה + דוד שמש + תוספות
טלפון: 881689

המכון הישראלי לספרות נשים קוסמטיקה ופדיקור

דיאנה
★ קורסים
ספרות נשים - קוסמטיקה - פדיקור מניקור
הוצאת שיער בחשמל לצמיתות (אפליציה)
★ סלון ומכון יופי
תסרוקות, תספורות, החלקות, סלסול, צביעות, פסים, טיפול פנים, איפור, הוצאת שיער לצמיתות (אפילציה) ובשעוה
★ הכנת כלות
* מחירים עממיים * שרות מעולה
1983
ת"א, דיזנגוף 190 (יחדפת 4) 226066, 229388

הלב שלך שווה בדיקה!

בן 35+
הלחם בחשש המנקר,
בוא עוד היום לאיבחון מוקדם
השקט הנפשי שלך
שווה את זה.

הבדיקה כוללת:
בדיקת קרדיולוג, א.ק.ג.
א.ק.ג. במאמץ (ארגומטריה),
בדיקות מעבדה.

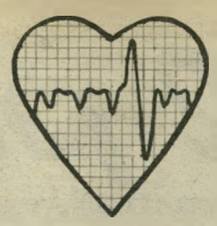

ארלנוד יועצים כספיים

מכון לבריאות הלב

בית הרופאים, ריינס 18 פינת פרישמן תל־אביב
טלפונים: 03–221227, 03–244294

למחזיקי ישראכרט

חייג טלכרט, 03-287651

למסירת מודעות לוח, מודעות
מסגרת ומודעות משפחתיות
בשעות 8.30–17.00

זקוק דחוף למודעה?

מודעפון

לשרותך 24 שעות ביממה

03-622828, 623311

לבעלי כרטיסי אשראי בלבד

עיצוב: תמרה יובל

זיוה תלם

מזמינה אותך
לחדר התצוגה החדש
בביתה בהרצליה־פיתוח
בואו לפגוש תחת קורת־גג אחת
את מעצבי האופנה העילית בישראל:

גי פולופ ★ תמרה יובל ★
רפי יעקובסון ★ מרים ונילי

המכירה תתקיים בבית זיוה תלם
רח' דוד המלך 10, הרצליה־פיתוח, טל. 052-72976

ששי 29.6.84	שבת 30.6.84
10.00–14.00	10.00–14.00
16.00–19.00	16.00–19.00

תעריפון המנויים של העולם הזה

החל מ־1.6.84

	מחיר העיתון	הוצאות משלוח	לשנה בשקל מ.ע.מ.	סה"כ	לחצי שנה בשקל
♦ בארץ	10170	1023	1679	12872	7080
דמי המנוי לארצות חוץ בדואר אוויר					
♦ אירופה	10170	3750	2088	16008	8800
♦ ארה"ב, מקסיקו	10170	9383	2933	22486	12370
♦ ארגנטינה, קולומביה, ונצואלה, ברזיל, פרו, אוסטרליה, ניו־זילנד	10170	15904	3911	29985	16490
♦ דרום־אפריקה, טוגו, חבש, קניה	10170	9786	2994	22950	12620
♦ פנמה	10170	12265	3365	25800	14200
♦ תאילנד, הונג־קונג, סינגפור, קוריאה, יפן, טאיוון	10170	9786	2994	22950	12620

הופיע זה עתה!
בהוצאת גמיר
מילים מאת ז'אק פרוור
הטקסט המלא!

להשיג בחנויות הספרים המובחרות
הפצה ראשית: בית עלים, קרל נטר 3, תל־אביב

החנצלות

בגליון ה־2 באפריל 1982 פירסם העולם הזה כתבה ארוכה ומצולמת, תחת הכותרת ישראל–ארצות־הברית, על ישראלים בארצות־הברית, ואשר פורסמה לראשונה בכתב־העת גיאו.
העולם הזה נמנע מקבלת זכויות־היוצרים מגיאו, או מן המחברת, דרורה קאס, או מן הצלמת, אווילין הופר, עת פרסם את הכתבה ואת התצלומים.
העולם הזה מתנצל מפניהם על שנהג כך.

„הם שרפו לי את הנשמה!"

„הוא צחק לי בפנים!" כרמלה הקדישה ימים ולילות להקמת המועדון. הכאיב לה הצחוק שצחק בפניה שלום לנסטר בלילה של השריפה.

מיהי כרמלה זילברמן, שהיתה עד לפני שלושה חודשים אשה אלמונית?

פגשתי אותה על ספינת היאכטה האמריקאית גולף־סטאר, מיפרשית באורך 14 מטר, מהגדולות במרינה, השייכת לה. היאכטה היתה תמיד מלאה אורחים, ובהם ידוענים מפורסמים. כרמלה עצמה היתה מוקפת בחבורת מעריצים.

אבל כרמלה לא היתה מסוגלת לזכור את גודל המועדון, שהיה בבת־עינה במשך שנתיים והצי — מהיום שהגתה את הרעיון הקמתו עד היום שהצליחה להקים את אחד המועדונים היפים ביותר בעולם, מועדון שאותו תיפעלה במשך שלושה חודשים, עד לשריפה.

האחרון שיצא היה משה ביטר, אחיה של כרמלה, שעזב את המקום עשר דקות לפני שפרצה ה־שריפה. היו אלה עשר הדקות היחידות שבהן היה המועדון ריק מאדם.

יום השישי, בארבע וחצי לפנות בוקר. עמדה אשה מאחורי המחסום שהקימה המישטרה כדי למנוע מהקהל להתקרב לשטח המועדון קלאב A, שעלה בלהבות. רק מעטים זיהו אותה.

היתה זו כרמלה זילברמן (35), בעלת 50% מהקלאב, שהקימה וניהלה את המועדון.

ניגש אליה איש מכבי־האש, ושאל אותה כמה קומות יש למועדון. היא החלה למנות את הקומות, על אצבעות כף־ידה כשדמעות בעיניה.

כרמלה לא היתה מסוגלת לזכור את גודל המועדון, שהיה בבת־עינה במשך שנתיים וחצי — מהיום שהגתה את רעיון הקמתו עד היום שהצליחה להקים את אחד המועדונים היפים ביותר בעולם, מועדון שאותו תיפעלה במשך שלושה חודשים, עד לשריפה.

שריפות בשרשרת

כרמלה היתה בהלם. עד היום היא אינה יכולה לעכל את העובדה שהמועדון נשרף. אחד הדברים היחידים שאותם היא זוכרת מאותו לילי־אימים היה החיוך שהיפנה לעברה שלום פנסטר, אחד המנהלים של המועדון המתחרה, שחזה בשריפה.

„ב־12 באוגוסט עמדו להגיע 100 איש מלוס־אנג'לס, למסיבת בר־מיצווה מהמפוארות ביותר, שעמדה להערך ל־150 איש.

„המועדון יצר נורמה חדשה לבילויים בארץ. אני לא יכולה להאמין או שהיו מתפוצצים חמשת בלוני־הגז של המיטבח — מי יודע איזה אסון היה קורה. המצחיק הוא, שאורות־החרום של המועדון דלקו עד ל־12 בצהריים, אחרי שכבר נגמרה השריפה.

„מי שעשה את זה הוא פסיכופט. המקום שאליו היא אהבה לברוח אחרי העבודה המתישה במועדון.

כרמלה נולדה בפולין, כבת בכורה. יש לה עוד שלושה אחים ואחיות. אביה עסק בפולין בטכסטיל וכשעלה לארץ פתח חנות למכירת־בשר. כרמלה נישאה לצרפתי, ואיתו יש לה בת בגיל 10 ובן בגיל 9.

היא החלה לעבוד כשכירה במישרד־נסיעות, והצליחה בתוך זמן קצר להפוך לבעלת המישרד ולסוכנת־נסיעות.

במיסגרת עבודה במישרד היא עברה עם אנשי אגד. ביניהם פגשה את זאביק קירשנר, גבר נאה, נשוי ואב לשלושה ילדים, שהגדול ביניהם הוא כיום בן 18.

מאז עברו שש שנים, זאביק התאלמן, וכרמלה התגרשה מבעלה. זוג הנאהבים עבר לגור ברירה שכורה במיגדל־דויד.

מספרת כרמלה:

„לפני שנתיים וחצי הגיתי את הרעיון להקמת המועדון. השותף היחידי שלי, ב־50%, הוא רני ורנר, מבעלי דן שו"ת חברה להשקעות. במועדון הושקעו מליון וחצי דולר.

חודשיים לפני הפתיחה עברנו כולנו כפועלי בניין, רציתי שכל דבר יהיה מושלם. ליום ה־4 ביולי, יום העצמאות האמריקאי, תוכנן נשף ענק, עם פסל־החרות בכניסה למועדון. הזמנו מכונות לגלידה ולפופקורן. שכל זה לא יהיה. בערב האיטלקי שעשינו, הרליקו אבוקות וכתוצאה מהעשן התחילו לעבוד גלאי־העשן והיתה אזעקה מקומית. עובדה שכל המכשירים עבדו.

„היו ימים שעבדתי 20 שעות, הוצאתי את נישמתי על המועדון.

„למזלי, יש לנו ביטוח. אך מה היה קורה אילו היתה נדלקת תחנת־הדלק, נדהמתי ממאות האנשים שבאו למחרת והציעו עזרה. אחת מהחברות הגיעה עם צלחת, שעליה עוגות שאפתה. אחד הרגעים הקשים היו כשעמדו כל העובדים התילאנדים ובכו, הם התחננו: ‚תנו לנו להיכנס ולהתחיל לנקות את המקום.'

„אני עומדת להקים את המועדון מחדש, בדיוק כמו זה שנשרף. אני

רגעי הזוהר לא חסרו במועדון. טובי מעצבי־האופנה ערכו במ־קום תצוגות (למעלה: הדוגמנית תמי בן־עמי בפעו־לה). במועדון הכלכלי הופיעו גד יעקובי, תת־ניצב בנימין זיגל, משה מנדלבאום נגיד בנק ישראל, יצחק מודעי, יגאל הורביץ ושר־האוצר יגאל כהן־אורגד.

שותף לחיים זאביק קירשנר וכרמלה ניהלו את אחד הרומנים הסוערים ביותר בעיר. דבר שהיה ידוע לאנשים מעטים בלבד. הם גרים יחדיו באזור־יוקרה תל־אביבי.

הלהבות פרצו ממועדון הלילה בשעה 4 בבוקר — המחסנים של תחנת־הדלק הסמוכה התחילו לבעור — השכנים שכבו על הריצפה מפאת ההתפוצצויות...

מקווה שאצליח לעשות את זה תוך חצי שנה."

כרמלה היתה אשה אלמונית ובלתי ידועה, עד שהקימה את המועדון היוקרתי, קלאב A. המועדון זכה לפירסום חסר־תקדים, שמו הופיע בעיתונים כמעט מדי יום, ולכל זה היתה אחראית אשה נמוכת־קומה, 1.56, אשת יחסי־הציבור מירי זכרוני, שהצליחה תוך 3 חודשים לאסוף את תיק העיתונות המפואר ביותר בארץ.

מה שברור הוא שלא צריך להיות מומחה לשריפות או חוקר־מישטרה, כדי לדעת שהמועדון נשרף על־ידי מצית מיקצועי. עד היום לא נתפס איש בעוון שריפת איזשהו מועדון בארץ, למרות העובדה שתחום זה הוא פורה מאוד בשריפות. ב־1969 נשרף מועדון מנדיס שהיה בבעלותו של רפי שאולי — איש לא נתפס.

ב־1970 נשרף מועדון טיפאניס. ששכן במרתף של מלון דן. זמן קצר אחרי השריפה נעצרו האחים ויליאם ואדגר זומר, שהיו ידועים כאנשי־העולם התחתון בצרפת. הם שוחררו זמן קצר אחרי שנעצרו, למרות שהיה ידוע למישטרה, שהצרות החלו כשהאחים דרשו שהמועדון יקבל "שומרים" מסויימים שלהם, ושישולם להם שכר ראוי, ולא — ייפגעו המועדון ומנהליו.

מאז מת אחד האחים בבית־הכלא בארץ ואחיו נרצח בצרפת.

זכויות מתפוצצות

ב־1982 נשרף המועדון של רפי שאולי, שבאותם ימים נחוג יום השנה החמישי לקיומו. רק לפני שלושה חודשים שוקם המועדון. אחרי שנה וחצי של שיפוצים.

גם המועדונים פרדריקה וקינגס־קלאב נשרפו.

על השריפה בקלאב A מספר הזמר יזהר כהן:

„זה היה כמו קטע מהסרט המיגדל הלוהט. אני מתגורר בקומה החמישית בבניין הנמצא 10 מטר מהמועדון. מה שמפריד בינינו היא תחנת־הדלק.

„הגעתי הביתה בשעה 3 וחצי עם ידידה, והחלטנו להכין לנו משהו לאכול. הסתכלתי דרך החלון, ופיתאום ראיתי אש שפרצה מהצד הפנימי של המיסעדה הסינית מקאו, שנמצאת בקומה הראשונה.

„רקה אחרי זה כבר התפוצצה הזכוכית של הכניסה.

„הידידה שלי נכנסה להיסטריה. מה שפחדנו זה שתחנת־הדלק תישרף. צילצלתי למישטרה, למיספר 100, וצעקתי לתורן שקלאב A נשרף. הוא שאל אותי איפה זה.

„התחלנו לרוץ במדרגות, ונתקלנו באנשים היסטריים, שברחו מהבתים. מה שהוסיף לבהלה היו התפוצצויות של כבלי־החשמל. אנשים השתטחו על הרצפה. זה נראה כמו ברקים."

המועדון פעל ועבד עד לשעה 3 וחצי בבוקר. חמש דקות לפני השעה 4 עזבו את המועדון פקידת־הקבלה, מימי קריסלר, עם משה ביטר, אחיה של כרמלה. בדיוק אז הגיעה מכונית האשפה של העיריה. משה חזר כדי להריק את האשפה והסתלק. עשר דקות אחר־כך הגיעו שני מנקים תאילנדים.

היו אלה עשר הדקות היחידות שבהן לא היתה במועדון נפש חיה. ובדיוק אז פרצה השריפה. מפקד תחנת מכבי־האש, אהרון אשל סיפר להעולם הזה: „כשדלק ניצת הוא משמיע רעש הדומה לרעש של פיצוץ. מה שברור מהחקירה של העובדים הוא שבדיוק רעש כזה הם שמעו.

כשהגעתי למקום היתה השעה 4 ושבע דקות. כל המועדון בער אז כמו לפיד, כי היה בו המון עץ.

„לדעתי, מנענו אסון כבד, כי הקיר של מחסן תחנת־הדלק כבר בער. החום היה כל־כך חזק, שצבע המכוניות שחנו ברחוב התקלף."

שולמית יריב ■

(המשך מעמוד 15)

שאיש לא ראה. הוא סיפר על תוכן שיחתו עם משה ארנס („הוא בסך הכל די חדש במערכת־הביטחון"), שבה התבטא כך, אבל „זו אמירה אומללה."

אותם שעמדו להצביע נגד הפסילה הירבו להעלות שורה של נימוקים ענייניים. אמר צבי יפה, איש המערך, חשאי: „כיצד יכולה ועדה זו, אשר מקורות המידע אטומים לפניה כמעט לחלוטין, לפסוק הלכה?"

כאן התחילו הרוחות לסעור. רוני

„כיצד יכולה ועדה זו, אשר מקורות־המידע אטומים לפניה כמעט לחלוטין לפסוק הלכה?"

הסביר לו „שהמחלקה הערבית של השין־בית נתונה מזה עשרות בשנים בדימיון היסטרי כלפי הערבים... והדוגמה הקלאסית... כאשר לוי אשכול המנוח נעשה שר־ביטחון והעלה את השאלה מדוע להחזיק את האוכלוסיה (הערבית) הזאת תחת מישטר צבאי, מימשל צבאי — הוא אמר: אוכלוסיה של עובדי־כפיים, מרוויחה את פרנסתה ביושר, איננה במיוחד עוברת עבירות בטחוניות... מדוע להחזיק אותה במישטר צבאי? ובאו אנשי השין־בית והסבירו לו, שאם יבטלו את המישטר הצבאי הארץ תיהפך. שיירות צבאיות תיעצרנה בצמתות הראשיות, אי־אפשר יהיה לנסוע. לא יהיה מינימום של ביטחון. הטיעון לגבי הסכנה של שיירות צבאיות אני מכיר, מכיוון שהוא, אז, קרא לי לשאול את הערכתי לגבי הסיכון הזה.

„סופו של דבר הוא הבין שכל זה קישקוש, והוא ביטל את המימשל הצבאי. ואחר כך היתה מילחמת ששת הימים ומילחמת יום־הכיפור ומילחמת לבנון — ולא נחסמו צמתות ולא היו שום מרירות."

● מקורות־מידע אטומים

ד"ר יעקב המישפטי של הרשימה המתקדמת, עורך־הדין יוסי ברד, ביקש להזכיר, בקשר לעמדת הרשימה לגבי סיפוח הגולן ומזרח ירושלים, שכפי „שאי־אפשר לקבוע בחוק ששתיים ועוד שתיים זה חמש, אז גם אי־אפשר לקבוע בחוק ששטח מסויים שלא היה ב־1949 בשטח המדינה — יהיה בשטח המדינה."

הוא גם העלה את דבריו של מנחם בגין, „שרמת־הגולן עומדת למשא ומתן לשלום עם סוריה." האם בגלל אמירה זאת היה (בגין) עשוי להיות מואשם בכגידה?"

שוב עלתה חמתה של גאולה כהן, שנאלצה להורות כי בגין אומנם שביקש להזמין את משה ארנס לוועדה: „זה לא הולך ככה, שכותבים כמה מילים ואומרים: זה ראה וקדש. מילא צרה, ללא סיבה מובנת ולכיוון בלתי־מוגדר: „אתם פאשיסטים, קומוניסטים!" ושוב התערב בך: רבותיי,

יהודים וערבים באסיפת המחאה בנצרת
תופעה חיובית

ח"כ כהן ואבנרי*
סנהדרין קטלני

אמרתם שאתם עייפים ואתם מתעייפים ללא צורך!"

איש המפד"ל צבי ברנשטיין אומנם ראה תופעה חיובית בכך שמופיעה רשימה יהודית־ערבית, אבל „הרשימה הזאת, עם כל הדיבורים, עם כל התוכניות..." זה הזכיר לו, ש„מי שמתפלל כל יום יודע, שיש תפילה בתפילת שמונה־עשרה, הזדים מהרה תעקר, תשבר ותמגר: שאל יהודי אחד מה פירוש המילה ‚תמגר', או הוא ענה לו: ‚אני לא יודע מה זה תמגר' אבל כשאני רואה באיזה מקום הוא עומר, בין ‚תשבר' ובין ‚תעקר', אני כבר יכול להבין מה זאת המילה ‚תמגר'!"

● „דברים מאוד מעורפלים!"

ח"כ אשר הגיע תורו של השופט כך לסכם. הוא השתדל להיות מאוזן מאוד. כך הזכיר, שצו־ההגבלה של אביגדור בן־גל נגד מיאשרי הוצא לפני ארבע שנים, ולא הובא להכרעה מישפטית. אביגדור עוד אמר, כי בעניין ירושלים מותר להביע דיעות שונות: „גניח שתבוא מחר רשימה ותגיד: כל העולם הנוצרי מתנגד היום לשלום בישראל, בגלל המקומות הקדושים, ולכן יש הצעה להסכים לבינאום המקומות הקדושים, בשביל להביא את השלום, בכסיס לשלום. אני לא חושב שנרצה, ברצינות, לפסול רשימה שדוגלת ברעיון כזה, רק בגלל כך שהם מוותרים על איזה שהוא שטח של המדינה?" ואשר לקביעה של שר־הביטחון: „הדברים מאוד מעורפלים!"

בסופו של דבר, „תוך לבטים," נמנע השופט העליון גבריאל בך. וכך, כשארבעה נמנעו ו־12 הצביעו בעד אישור, גברו 17 המצביעים בעד הפסילה.

זה לא עבר. 15 הצביעו בעד הזמנת שר־הביטחון. 16 התנגדו. אבל זה לא מנע את ח"כ המערך יהודה חשאי להמשיך בנסיון לעשות צדק. שאל יהיה בשטח המדינה?"

---

* *בכריזה היתולית של תלמידי בצלאל, לתערוכה של תעמולת בחירות (1980).*

הווי

מי מוצץ את דמו של מי?

ב־**תל־אביב** נדחתה בקשתו של נאשם — שטען כי בלילות מוצצים ערפדים את דמו וביום הוא נדרף על־ידי סוכנים של הק.ג.ב וגורמים מיסתוריים שולחים אליו קרני־לייזר — לשלוח אותו להסתכלות לבית־חולים לחולי־נפש, מאחר שהשופט סבר, כי אפשר להניח שהנאשם, המנסה להרוויח במירמה 48 מיליון שקל, על־ידי זיוף כרטיסי־אשראי, איננו חולה־נפש.

★ ★ ★

פעם פלסטיק, תמיד פלסטיק

חדרה שיכנעו שני תל־אביבים תושב מקומי להלוות להם 80 אלף שקל, כנגד ביטחון של שלושה ארגזים שהפקידו בידיו שהכילו, לדבריהם, שני מכשירי־טלוויזיה ומכשיר־וידיאו אחד, הפכו לנוכלים מבוקשים, כאשר בוששו להחזיר את ההלוואה והחרתי, שפתח את הארגזים, גילה בהם אומנם טלוויזיות ווידיאו, אבל עשויים פלסטיק ומיועדים לשמש כצעצועים. הם נעצרו על־ידי המישטרה, כעבור שבועיים, כאשר שבו לחדרה וביקשו למכור אורגאן חשמלי נתון בארגז, שהתגלה גם הוא כעשוי פלסטיק ומיועד לשמש צעצוע.

★ ★ ★

מעשה אבות סימן לבנים

ירושלים גילה סטטיסטיקאי העוסק בדמוגרפיה של בני קהילות החרדים, כי מיספר הילדים הממוצע במישפחותיהן הוא שיבעה, בדיוק כמיספר הילדים הממוצע במישפחה יהודית באפריקה או באסיה לפני 50 שנה, ובדיוק כמיספר הילדים הממוצע במישפחה יהודית במיזרח־אירופה לפני 100 שנה.

★ ★ ★

כוונות ספינה

טבריה התלונן אדם במישטרה כי אשתו היכתה אותו, בעטה בראשו וחיבלה בגופו מפני שסירב ללכת ולערוך קניות במכולת, מכיוון שלא הרגיש אותו יום בטוב. במחשבה שנייה הוא חזר בו מתלונתו, מכיוון שחשש, כפי שהסביר, שאם תיעצר אישתו, היא תכה אותו, אחר שיחזורה, בשנית.

★ ★ ★

קשקשים למהדרין

לוד גילו חברי מישלחת עירונית ששבה מאנגליה, כי תחנתם הראשונה בארץ, עוד לפני שובם לבתיהם, תהיה סטייקיה, מכיוון שמארחיהם האנגליים היו משוכנעים שאורחיהם מקפידים על דיני־הכשרות, האכילו אותם, ליתר ביטחון, דגים לארוחות־הבוקר, דגים לארוחות־הצהריים ודגים לארוחות־הערב.

★ ★ ★

כל עוד יש מקום בהר־הזיתים

ירושלים פירסמה קבוצת תושבים מודאגת מודעה ביומון האנגלי ג'רוזלם פוסט, שבה הסבה את תשומת־לב הקוראים לכך כי באחד הגליונות הקודמים של העיתון הופיע תצלום של ספר־תורה פתוח, שבו ניתן היה לזהות את השם המפורש של האל, הזכירו כי כל המשמיד קטע־נייר שעליו מודפס שם האל עובר על מיצוות לא־תעשה, ביקשו מהקוראים לגזור את הקטע מן העיתון, לשמרו בבתיהם או למוסרו לרשות תורנית, לשם גניזה בקבר ישראל.

תמרורים

נחוג ◆ בסנט־ברונו, קנדה, יום־הולדתן ה־50 של **אנט אלארד, ספיל לנגלוא ואיבון דיון**, שלוש בנות חמישיית דיון, שעורן בחיים. כאשר נולדה למישפחת דיון החמישיה הראשונה בהיסטוריה שנותרה בחיים אחרי הלידה, כבר היו לאמן אליזיר (אז בת 25) ולאביהן אוליבה חמישה ילדים וממשלת המחוז נטלה את ה־ אפוטרופסות על חמש הבנות התאומות לידיה. אחת מהחמש, אמילי, נפטרה, בגיל 20, ממחלת הנפילה; אחרת, מארי, נפטרה, בגיל 36, מקרישידם במוח ומשיכרות. שלוש הנותרות חיות היום ביחד, בצינעה, בפרבר של מונטריאול אחר שאנט, אם לשלושה, העובדת כספרנית, התגרשה מבעלה, כפי שעשתה אחותה ססיל, אם לחמישה וקוסמטיקאית במיקצועה. איבון לא נישאה מעולם, ביקשה להיות נזירה, אך עובדת כיום כספרנית גם היא.

נחוג ◆ בחיפה, יום־הולדתו ה־85 של **אהרון רוזנפלד**, יליד זכרון־יעקב, שהקים בגיל 20 חברה לעמילות־מכס וליבוא, שהפכה עד מהרה לחברת ספנות נכבדה ואשר בניו העבירו את עיקר פעילותה, בשנים האחרונות, לבלגיה, אותה ייצג רוזנפלד־האב משך שנים רבות כקונסול בחיפה, שבה גם הקים, לפני כ־50 שנה, את בית־החרושת הראשון בארץ לייצור מסמרים.

נחוג ◆ יום־הולדתו ה־86 של אלוף מישנה **נחום שדמי**, יליד קישינב הרוסית, מראשי **הבטלין** היהודי באודיסה של שלהי מילחמת־ העולם הראשונה, שעלה ארצה להיות סולל־ כבישים ואיכר, ובעיקר איש מנגנון־הקבע של ארגון ההגנה. שדמי גוייס להגנה על־ידי מנהיגת־הפועלים רוזה כהן (אמו של יצחק רבין) והיה מפקד מחוז ירושלים בימי מילחמת־ העולם השניה, אחריה יצא לאירופה כנציג ההגנה והיה לגייס גח"ל (גיוס חוץ־לארץ) הראשי של מילחמת־ העצמאות. בצה"ל היה שדמי, שהוא אביו של תת־אלוף יששכר (ישכה) שדמי, הזכור מפרשת כפר־קאסם, ראש ענף הסגל ונשיא בית־הדין הצבאי העליון, אחר שפרש לגימלאות היה שנים מיספר המבקר הפנימי של מפא"י.

נחוגה ◆ בפילדלפיה, ארצות־ הברית, בת־המיצווה של הכלבה **שיינה־רחל**, בת־הלוויה הקבועה של המיליונרית היהודיה שיינה־רחל ברנ־ דו, שהזמינה עשרות אורחים, כולל אחדים מחוץ לגבולות ארצות־הברית, שלהם סיפקה כרטיסי־טיסה, למסיבה, שבה הופיעו הגבירה והכלבה לבושות בתלבושות בגיזרה ובצבעים זהים, משובצות ביהלומים אמיתיים.

נפטר ◆ בכפר־יונה, בגיל 82, **יעקב ברזאני**, בנו של אחד ממייסדי יסוד־המעלה הגלילית, אליה הוא הגיע אחר שנמלט מכורדיסתאן מולדתו, בה רצח צעיר כורדי שאנס צעירה יהודיה. ברזאני הבן נודע כאיש הגנה ורוכש קרקעות בצפון הארץ ובעמק־חפר וגם בכיניגי אבר־ג'זאל (אביו של צבי), על שם בנו, צבי בר, לשעבר מפקד מישמר־הגבול וכיום ניצב במישטרת ישראל, שבה הוא משמש כראש אגף־המיבצעים.

נפטר ◆ בנתניה, בגיל 88, **משה דנקנר**, יהלומן וסוחר קרקעות, בנו של בעל־מלאכה פתח־ תיקוואי ואחיו הבכור של מייסד נתניה ובעל מעריב, עובר בן־עמי. דנקנר, שבניו בנו אימפריית־עסקים משלהם (דור כימיקלים, מפעל המלח בעתלית) השאיר מאחריו 11 בנים ובנות, 30 נכדים ועשרה נינים.

מרים בנימיני

מזל החודש:

סרטן

השנה הנוכחית תהיה יותר קלה לבני מזל סרטן

שנת 1984 או תשמ"ד החלה כשצל של חשש מלווה אותה. רבים חששו ממה שעלול לקרות בשנה זו. לפחות רוב בני מזל סרטן יצטרכו להודות שהשנה אינה קשה כפי ששחשו. הם לפחות הכירו תקופות קשות יותר ולא כל־כך מזמן. טעם הקשיים עדיין נשאר בפה, ויש מקום להשוואה. שלוש השנים שהחלו באוקטובר 1980 לא פינקו את הסרטנים. לכן השנה הנוכחית, עם מעלותיה וחסרונותיה, בסך־הכל יותר קלה. תחום אחד חשוב ביותר, עדיין מקשה על בני־המזל, הכוונה לשטח הכלכלי. לכן רבים לא יסכימו עם כך שעכשיו יותר קל להם. אך אם יחטטו היטב ובתוכם, יצטרכו להודות שמהמועקה ומצבי־הרוח הם השתחררו פחות או יותר. בעיות מישפחתיות פחות לוחצות וכמו כן בעיות דיור. כל אלה מתחילים כעת להסתדר, גם אם עדיין לא השלימו או לא סיימו תוכניות שקשורות לבניית בית או מעבר לדירה אחרת. כאן נגסה לראות איך נראית ותראה שנת 1984!

עבודה

המהפכות וההישגים העיקריים התרחשו בשנה שחלפה, אך גם השנה עדיין ניתן לחדש, לשנות ולהפוך סידרי בראשית בשטח העבודה. אלה שיתעקשו להיצמד לישן, למוכר ולמוסכם עלולים למצוא את עצמם במצב לא קל. לעומתם רעיונות מקוריים מהפכניים ובלתי שיגרתיים עשויים לקדם את בני המזל, "להקפיץ" אותם לגובה. אין ספק שהקשיים הכספיים שמהם סובלים בני מזל סרטן משפיעים גם על התחום המקצועי, אך כאמור יש דרך לפתור את הבעיות. בני מזל סרטן ידועים כאנשים בעלי דמיון מפותח: לא פעם הם נראים מוזרים בעיני הסביבה ואם לא הם עצמם, אז רעיונותיהם. הפעם אולי כדאי להתייחס לרעיונות אלה בצורה שונה, יתכן שהגיע הזמן להוציא אותם לאור ולנסות לפעול בצורה אחרת מהמקובל.

אלה שעובדים עם שותפים יוכלו להנות השנה מעזרה ממשית. אם כי, יתכן שבין אפריל לספטמבר המצב לא נראה אידיאלי, מספטמבר יתברר שאפשר לסמוך על שותפים שכן בזכותם תהיה התדמית משמעותית. אלה שהתחילו או יתחילו בשותפות בין אפריל לספטמבר, יצטרכו לבדוק היטב אם אכן בחרו נכון. אכן בתקופה זו קיימת נטיה לטעות בשיפוט. רבנים, דברנים, מגזימנים וכאלה שמבטיחים גדולות ונצורות עלולים לגרור את בני המזל להרפתקות גדולות מדי ולהיכנס לנעליים גדולות ממידתם. כאן יש סיכון רב – ומומלץ לא לשנות סדרים לפני חודש ספטמבר, שאז תמונת המצב תיראה בהירה ברורה ונכונה יותר. אלה שעדיין לא מצאו לעצמם עבודה כלבבם, חודש אוקטובר עשוי לשנות את מצבם לטובה.

כספים

כפי שהוזכר כבר, שטח זה הוא הבעייתי השנה, פרוייקטים שונים דורשים הוצאות עצומות וקשה לעמוד בדרישות. אלה שעסוקים בבניית בית, או בהגדלת העסק או כל דבר אחר, מרגישים על בשרם את הקשיים, אולם למרות כל זה, ניתן יהיה לסיים את הפרוייקטים ועל מכלול הקשיים המכשולים והתקלות יתגברו לבסוף והתוצאות תהיינה משביעות רצון. אם לתת הערכה למשך הזמן שהסרטנים עלולים לסבול ממצב כלכלי קשה, חייבים להודות שעדיין התקופה לא הגיעה לסיומה. יהיה עליהם להמתין עד נובמבר או דצמבר 1985, ורק אז יוכלו לנשום לרווחה ולהרגיש עצמם חופשיים לפעול כרצונם. מה שחשוב יותר, הם ירגישו יותר ביטחון. שכן, מן הידועות הוא שבן סרטן מאבד את בטחונו העצמי כשאין לו חסכונות בבנק או במקום אחר. וכעת, לא רק שאין חסכונות, האובר־דראפט מאיים ומדיר שינה מהעיניים.

מנורים

בתחום זה הרגישו הסרטנים מוגבלים בשנים האחרונות. קשיים שונים לא איפשרו להם להגיע למנוחה ולנחלה. השנה סוף סוף השתחררו מן המיגבלות ולמרות מצבם הכלכלי הקשה, דווקא השנה אפשר יהיה לסיים בניית בית, לעבור לדירה אחרת, או לשפץ, להגדיל או לשנות את הדירה הנוכחית. מענין שבנושא זה יצליחו הסרטנים להוכיח את התושיה והרעיונות המקוריים שבאים לעזרתם בשעות קשות.

ומה שבינו לבינה

השנה היא "שנת ההזדמנויות" של אותם שמחפשים להם בני־זוג. יופיטר הטוב והמיטיב, נכנס לבית השביעי (בית הנישואים והשותפויות) וכל מה שנשאר זה לצאת מהבית. ליזום ולדאוג להיפגש עם אנשים רבים מכל התחומים והשטחים. זו השנה שבה ניתן יהיה להציע נישואין ואף להינשא. אלה שפיקפקו ופחדו יוכלו כעת להעז להתחיל בחיים משותפים ללא חשש ודאגה. מאחר שאותו כוכב יופיטר נמצא בנסיגה בין אפריל לספטמבר, יתכן שהסר־טנים סבלו מאכזבות, פרידות זמניות וכו', אך בין ספטמבר לינואר יתוקנו קשרים שנותקו או הסתבכו, ויחלו קשרים חדשים לאלה שעדיין לא מצאו להם בני־זוג. על זוגות נשואים עוברת שנה מוזרה, אלה שאינם שלמים עם חייהם, חושבים על שינוי המיסגרת. כעת לא מוכנים להמשיך בשום זיוף או מצב שאינו מוביל לשום מקום. זה הזמן לסיים את הקשרים או לתקנם, או כאילו להתחיל מחדש.

בתקופה זו הדגש יהיה על כל מה שקשור למגורים. יתכן שיהיה עליכם לעבור דירה בקרוב או לארגן את דירתכם הקבועה מח־דש. מתעורר החשק לרכוש חפצים חדשים, רצוי לא להיסחף אחר הדחף החזק להוציא כספים למטרה זו. כל הוצאה גדולה עלולה לסבך אתכם בבעיות. אורחים עשויים להפ־תיע אתכם לקראת סוף־השבוע, כדאי להתכונן מראש. ב־3 או ב־4 תתבקשו לעזור לידידים או שכנים.

* * *

בתקופה זו אתם נוטים לאבד את השיפוט הבהיר והזהיר שמאפיין אתכם חמורות עלולות להכניס אתכם לסבך בעיות שמהן תצאו רק בקושי. זה לא הזמן לתכנן תוכ־ניות לטווח רחוק. קל מדי להבטיח הבטחות והסיכוי שאנשים יעמדו בדיבורם די קטן. ה־שבוע לא טוב לבצע נסיעות ארוכות. תקלות עלולות להעכיר את מצב־הרוח והאווירה. האהבה לאוכל עלולה לסכן את הבריאות. רצוי לחשוב על מישטר.

* * *

השבוע תצטרכו להיות זהירים בכל מה שקשור לכספים. אל תתפתו להיכנס לתוכניות חדשות ונסו להימנע מלהוציא הו־צאות גדולות שאינן הכרחיות. התאריכים שבהם אתם נוטים לזלזל במצבכם הכספי: ה־28 וה־29 בחודש. ה־30 או ה־1 ביולי אינם מתאימים לנסי־עות, אם אפשר, עדיף לדחות כל נסיעה. ביחוד אם זו קשורה לשיחות, ישיבות או משא־ומתן שבו יהיה עליכם להפגין שכנוע.

ה־27 בחודש יהיה יום לא קל. אך מה־28 תרגישו הרבה יותר טוב. יש נטיה להיות יותר מדי אופטימים וזה לא פועל לטובתכם. השבוע ביחוד בשישי ושבת. יש סיכוי רב לפגישות מרגשות. אולם אהבות נמובט ראשון יביאו לאכזבה מאוחר יותר. בני המין השני יהיו מעניינים במיוחד. ב־תקופה זו. מה שבהחלט עלול לטשטש את ה־ראיה הנכונה. ב־30 וב־1 יש נטייה להסתבך מבחינה כספית. דחו את הכל ל־3 ביולי.

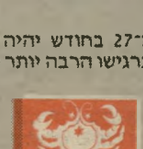

* * *

בתקופה זו אתם חשים עייפות וחוסר מרץ להתחיל פרוייקטים חדשים. לא כדאי ללכת נגד ההרגשה הכללית, שכן אתם נוטים לחלות ולאבד כוחות. ה־28 וה־29 קשים במיוחד, טוב לנוח בבית ולהתרחק מפעילות חברתית. רצוי לתכנן את התקופה הקרובה במה שקשור ללימודים או עבודה. ה־1 וה־2 בחודש יהיו אף הם קשים. אנשים לא יבינו את כוונו־תיכם הנכונות. הסבירו אותן בצורה ברורה.

* * *

עניינים מיקצועיים יטרידו אתכם ב־27 בחודש. חשוב שלא תיכנעו או תוותרו על רצונותיכם ותוכני־תיכם. הלחץ שמופעל עליכם נראה חזק מכפי שהוא. הסמכות שמע־ליכם די חלשה. אם כי עדיין לא ניתן להבחין בכך. ידידים ימתיקו את ה־28 וה־29 בחודש הזמנות למסיבות יגיעו אליכם וכדאי להענות להן. ה־30 בחודש וכן ה־1 וה־2 ביולי יהיו מעייפים. אל תחליטו בהם החלטות שעשויות לקבוע את עתידכם.

אתם מודאגים בקשר לבעיות בתחום המיקצועי. ברגע זה נראה לכם שהייתם אופטימיים מדי. אין מה לדאוג. הדברים יסתדרו לטובתכם. אם כי לא בזמן שתכננתם. מבחינה כספית, כעת יש הזדמנויות לשיפור. דרושה זהירות רבה במה שקשור להבטחות. אל תבנו שום דבר על דבריהם של אחרים, חשוב לסמוך על עצמ־כם בלבד. ב־1 או ב־2 בחודש עלולה להיות אי־נעימות עם ידיד. היזהרו בדבריכם.

* * *

כעת תוכלו לקחת פסק־זמן ולנוח מכל הבעיות והצרות שפקדו אתכם לאחרונה. טוב לתכנן נסיעה לחו"ל או להזמין אליכם אנשים שגרים שם. תוכניות ללימודים בשטחים חדשים רצוי לתכנן כעת. ואם אפשר לדאוג להרשם ולהב־טיח את מקומכם. ב־28 וב־29 בחודש כדאי שתקפידו על כל חוקי התנועה. מדובר גם בהולכי רגל. יש נטיה להסתבך בהוצאות מיותרות. הכוונה לתשלום דו"חות וכו'.

* * *

קשיים כספיים מטרידים אתכם השבוע אבל תוכלו להעזר בקרובי־משפחה. אל תהססו לבקש את עזר־תם. כעת הם יסכימו לעזור. מאוחר יותר הם עלולים להתחרט. מצב הבריאות אינו טוב, יש נטיה לסבול. בעיקר מבעיות עיכול או בעיות אחרות באיזור הבטן. טוב להישאר בבית ולתכנן מה שפחות נסיעות, כל דבר שאתם עושים כעת דורש מכם להשקיע מאמצים שבתקופה אחרת לא הייתם משקיעים.

השבוע תהיו די מבולבלים ביחוד אלה מביניכם שיהנו מיחס טוב של הסביבה כלפיהם. בתחום הרו־מנטי נראה שהעניינים עולים על פסים חיו־ביים. ה־28 וה־29 ב־חודש יהיו מבטיחים במיוחד. אך אל תתפתו לבנות את עתידכם לפי ההתרחשויות הנוכחיות. חלק גדול יוכיח את עצמו כמאכזב. צריך להיזהר ביחוד מלשקוע באשליות נעימות. ה־3 ביולי חשוב לקידומכם המקצועי. כדאי להוכיח יוזמה.

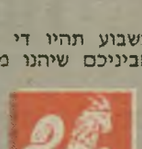

* * *

השבוע רצוי לתכנן סוף סוף את חופשתכם השנתית ולנסות לקיים אותה מה שיותר מהר. אתם עייפים ומו־תשים, ומכיוון שאתם לוקחים על עצמכם תפקידים של אחרים, אתם עייפים. חלשים ונוטים לחלות. חשוב לחזור לפעילות ספור־טיבית. זה עשוי לעזור. ה־30, ה־1 וה־2 בחודש יהיו קשים במיוחד בכל מה שקשור ליחסים עם בני־הזוג או בני־משפחה, ידידים וקרובים אחרים. המתח שלכם פועל נגדכם כבומרנג.

* * *

השבוע תוכלו ממש ליהנות מחיי אהבה משגשגים ומלהיבים, אך כל הזמן כדאי לזכור שההתלהבות וה־שימחה זמניות בלבד. קשרים שמתחילים ב־תקופה זו אין להם חיים ארוכים, כך שאל תשקי־עו את עצמכם בעולם ורוד מדי, כדי שלא תתאכזבו מאוחר יותר. בני המין השני נמשכים אליכם במיוחד. כעת תוכלו להשפיע בכל כיוון שתירצו, לאנשים נעים להימצא במחי־צתכם, והם יקבלו כמעט כל דבר שתאמרו.

מאת מאיר תדמור

הפרופסור והפח"ם

קודם כל אולי נחזור ונגדיר את גודל הבעיה: 4.2 מיליארד דולר צמודים לשקל, או, כפי שכלכלני בנק־ישראל אוהבים להגדיר את השקל, מט"י — מטבע ישראלי — בניגוד למט"ח שהוא, כידוע, מטבע חוץ, בעיקר דולארים.

לממשלת ישראל, לכל ממשלה, יש בעיה. לה אין כסף. לעומת זה, לנו, האזרחים, יש. והם, הכספים, מונחים בחיקה, אך מסוכן מאוד לפגוע בהם. כדי שנהיה בטוחים שלא יפגעו בפח"ם, עומדת ממשלת ישראל, כזכור, לחוקק חוק שיגן על הפח"ם מפני ידה הארוכה של הממשלה. הכל כבר מוכן.

יש עוד בעיה. חוק סגור היטב לא יאפשר לממשלה לגעת בפח"ם, וזה לא בדיוק מה שהיא רוצה. חוק שלא יענה על כל דבר, לא שווה את הנייר עליו ייכתב. משום שזו תהיה הוכחה שהממשלה לא מתכוונת ברצינות.

מה עושים? יש שרים שמקבלים משכורת. שישברו את הראש. לנו יש רעיונות חדשים בנושא. את הרעיונות האלה, במחילה מכבודכם, סחבתי משני כלכלנים בעלי שם ועמדה.

אני מקווה ששמעתם על עמוס מר־חיים, שהוא בין היתר מנכ"ל כלל תעשיות. ובעבר הלא רחוק היה מנכ"ל מישרד־התעשיה־והמיסחר ומנהל חברות שונות, ואפילו מחליף את הרב אבידור־הכהן בטלוויזיה ביום שישי. ועוד משהו. מישהו אמר לי שהוא, עמוס מר־חיים, הוא מועמד המערך לנגיד בנק־ישראל. אולי. הנה מה שהוא אמר בשבוע שעבר:

„אני חושב שאנו נזדקק לשיטה של שני שערים — אחד לסחורות והשני לשירותים. דהיינו, לשיטת היטל על היבוא ותמריץ על היצוא." אני מבטיח לכם שהפח"ם יהיה במיסגרת השער השני, של אלה שמקבלים סחורות.

ויש עוד משהו. שמעתם אולי על פרופסור אמיר ברנע, המתמחה בענייני בנקים ובנקאות, ומרצה בפקולטה לניהול באוניברסיטת תל־אביב? לא? חבל, כדאי להכיר אותו.

גם הוא אמר בשבוע שעבר, בערב־עיון, כי הפח"ם הוא אפסון למדינה. ויש סיבות טובות להטיל על רכישתו מס של 10%, ומכאן הדרך קצרה לשחיקתו. למה? כי אין מנוס.

ועכשיו אולי עוד חוכמת־חיים נדושה, לסיכום. אתם זוברים שלפני כמה חודשים הודיעו לנו שאסור לנו להחזיק מט"ח ברשותנו ולכל מי שיש.

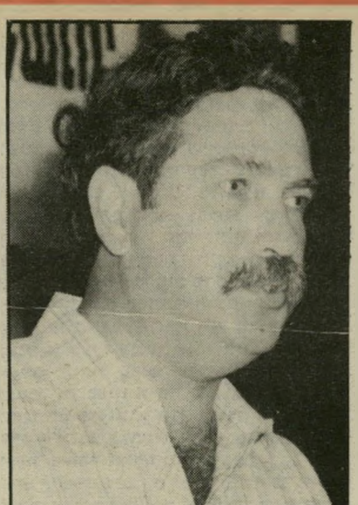

כלכלן מר־חיים
שני שערים, ופחות לפח"ם

יואיל ויחזירו לבנק? היו שלושה שהחזירו. חוק שאי־שפשר לעמוד בו. עם ישראל לא יכול לעמוד בו. יש חוקים שהממשלה לא יכולה לעמוד בהם. אחד מהם יהיה החוק להגנה על הנכסים הכספיים של הציבור. וכדי שלא תבואו לכלל טעות, „הציבור", זה אנחנו.

במה משקיעים ובמה אין משקיעים

לפני שאני נכנס לתחום ההשקעות: במה להשקיע ולמה, ואם כן, אז למה לא אמרתי קודם, ואם לא, אז למה אני אומר עכשיו, אני מבקש שתרשמו לפניכם אמת גדולה, שאנחנו כבר מרגישים אותה, ונרגיש אותה עוד יותר אחרי הבחירות.

קצב האינפלציה גדול מקצב עלית המדד. ככל שתגדל האינפלציה — יתרחב הפער בינה לבין המדד.

למה? זה חוק חדש בכלכלת ישראל, המצאה פרטית שלי ושל עוד אחד, שסיפר לי עליה ואני אימצתי אותה.

אנחנו כבר מגיעים להיפר־אינפלציה, שבה כלי־המדידה יוצאים מכלל פעולה. כדי להסביר לכם על מה אני מדבר, הנה משהו מופלא. ישראל היא המדינה היחידה בעולם, שבה ערך שטר הכסף הגבוה ביותר (1000 שקל) הוא פחות מחמישה דולר ובקרוב, קרוב מאוד, פחות מארבעה דולר. עכשיו אתם בטח גם מבינים מדוע סופרים בשקלים ומתכוונים לדולארים, עושים עסקים בדולארים ומשלמים בשקלים.

ועכשיו לעניין שלשמו אני מבזבז את זמנכם. נו, במה משקיעים.

כבר הסברתי יותר מפעם שהשקעה זה כמו חליפה, צריך להתאים אותה לכל לקוח. ובכן, הבנקים מתיימרים לעשות את זה, ולומר את האמת, ללא הצלחה. היום בבנקים אומרים לכם שבראי להשקיע במניות הבנקאיות שבהסדר. לא, או ליתר דיוק עוד לא, ואולי אפילו לעולם לא. תלוי מהי התשואה. בשיגיעו ל־20%, יהיה על מה לדבר.

מי שרוצה היום, תוכנית־חיסכון לטווח ארוך, נאמר שנה עד שנה וחצי, עם תשואה ריאלית גבוהה, מבלי לסחד שהממשלה תשים את ידה עליה, והוא מוכן לעבור את מחסום־השחד מפני הבלתי־נודע אך המבטיח, ישקיע חלק מממונו במניות חוסשיות.

תיכף אומר לכם גם איזה.

כל מנייה שירדה 50% במחצית השנה האחרונה, לאחר שכבר ירדה ב־'83 יריידה דומה, והיא מייצגת „ברזלים", לא עיסקי־אוויר, והיא גם מייצאת חלק מהתפוקה שלה, ראויה לבדיקה ולאחריה להשקעה.

אתם רוצים? תבדקו שווי ניכסי, מכפיל וכל דבר אחר. הכלל הוא מניות של חברות תעשיה בעיקר, ששווי השוק שלהן הוא, נניח, רבע ממה שהיה לאחר המפולת של ינואר '83'. עכשיו, לאחר שרכשתם לכם את התיק, תשכחו ממנו לשנה עד שנה וחצי. התיק יתעורר לבד וייראה יפה, לעיתים גם יפה מאוד. אתם יכולים לשאול למה? שאלתם?

התשובה פשוטה: כל מה ששווה יותר יגיע לשוויו האמיתי. ואם אתם יכולים לקנות היום מציאה, אז למה לא?

בכל זאת יש על מה להתגאות

זה אולי לא כל־כך שייך למדור הזה, אבל מספיק חשוב שיתפרסם בו. וזה למרות שהליכוד מושל בנו כבר שבע שנים, וזבולון המר הוא שר־התיירות התורני ובמקום שיעורי מתמטיקה יש שיעורים בהילכות גיטין.

טוב, הנה הסיפור: ישראל מייצרת אחוז אחד מכלל המוצר, וזאת כאשר אוכלוסייתה מהווה עשירית האחוז מאוכלוסיית העולם בולו. ואם נמנה רק את המדינות המפותחות יותר, המהוות 25 אחוז מסך הכל, עדיין מייצרת ישראל פי שניים וחצי מהממוצע של העולם הטכנולוגי.

אתם רשאים להמשיך.

ישראל נמצאת במקום ה־15 במיספר הפירסומים המדעיים של מדענים — לפני בלגיה, דנמרק, אוסטריה, פינלנד, נורווגיה ועוד. לישראל 4807 מדענים, כאשר לפינלנד ונורווגיה אוכלוסיה דומה בגודלה, אך רק מחצית מיספר המדענים. לסין הגדולה רק 2800 מדענים, כ־58% מהמיספר בארץ. לברזיל, ארגנטינה וצ'ילה יחד מיספר מדענים כמיספרם בארץ.

ישראל עומדת בראש רשימת המדינות ביחס מדענים/אוכלוסיה. בישראל יש 11.8 מדענים לכל 10,000 תושבים, לעומת 9.8 בארצות־הברית ובשוויץ, 8.9 בקנדה, 8.1 בבריטניה, בניו־זילנד, באוסטרליה. בשוודיה יש כ־7, בדנמרק — 6.4, בנורווגיה, בהולנד ובפינלנד — 5 עד 5.5.

נמשיך. יש לנו במה להתגאות. בינתיים נמצא כי קיים, לגבי מרבית המדינות, יחס בין מיספר המדענים והתוצר הלאומי. ב־1982 היו 91 מדענים לכל מיליארד דולר תל"ג בבריטניה ובניו־זילנד; 77 בארצות־הברית וקנדה; 66 באוסטרליה, אירלנד ושוויץ; 56 בדנמרק ובשוודיה; 53 בהולנד; 50 בפינלנד; 44 בגרמניה, בצרפת ובבלגיה.

בישראל המיספר הוא 225; ישראל היא המובילה, ובמרחק רב, מהבאים אחריה.

בנסיעה הבאה שלכם לחו"ל, אני מרשה לכם לצטט את הנתונים, בצד הנתונים על האינפלציה בארץ ושיעורי מס־הכנסה המוטלים בעיקר על שכירים.

ואולי לסיכום: חוץ ממיפלגות המבזבזות עשרות מיליוני דולארים על תשדירי־בחירות אינפנטיליים, יש עוד משהו שראוי להתגאות בו, רק שאת הנושא לנאוזה זו לא יהרסו לנו, על־ידי הסבכים קואליציוניים עם אגודת־ישראל, שלא יותירו בסף למחקר.

הבנקים בצרות וגם ההנהלות

נהניתי. בשבוע שעבר ערכה הפקולטה לניהול באוניברסיטת תל־אביב ערב עיון על התוצאות העסקיות של הבנקים ב־1983. מכובד? מאוד. עברתי על רשימת המוזמנים. לא היה שם אף עיתונאי. מיקרה? לא כל־כך. אני הגעתי לשם, אפילו לא הוזמנתי.

וטוב שבאתי, ותיכף תבינו למה. אני אדווח לכם בקצרה מה היה. אלף: התברר שהבנקים באמת בצרות, והפסידו הרבה כסף ואת כל הונם. בית: יהיה אסון אם הממשלה תצטרך לפרוט את מניות הבנקים בהסדר, משום שהם לא יהרויחו מספיק כדי לפרוטן. גימל: הבנקים זקוקים לכסף, הרבה כסף, ואין מאיפה. דלת: השנה, וככל הנראה גם בשנה הבאה ובזו שאחריה, לא ישלמו הבנקים מיסים. הא: הנהלות הבנקים אשמות במשבר הבנקאיות. וו: הפיקוח על הבנקים לא עשה את מלאכתו כראוי. זין: בנק המזרחי מצטו הקשה ביותר במערכת. חית: המערכת הבנקאית צריכה להמשיך להיות פרטית ולא מולאמת. טית: הפח"ם הוא אסון למערכת המוניטרית — זוהי איגרת־חוב בכמות בלתי מוגבלת, המונפקת ליום אחד. יוד: בעתיד נשלם יותר, הרבה יותר, עבור הטעלות הבנקאיות.

מי שסבור שלא תקום ועדת חקירה, בירור, בדיקה או כל שם אחר, בעניין המפולת של המניות הבנקאיות, טועה. יש כבר מספיק גורמים, החל מן היועץ המישפטי לממשלה, הפרופסור יצחק זמיר, וגמור בכעל מדור זה, שיטרחו להזכיר למי שצריך להזכיר, כי יש להקים את הוועדה. יש גם בעל הון המציע עצמו כגיזבר העמותה שתוקם, כדי לפעול להקמת הוועדה. הוא מוכן לממן מכיסו את ההצאות.

הבנקים במצב קשה. הנהלות הבנקים יהיו במצב קשה עוד יותר.

בלי חור: כרטיס קולנוע עם סנדוויץ'

יש לי שאלה. האם עמידה בתור לקולנוע מעצבנת אותך? האם הבאלגאן ליד המיזנון בכניסה לקולנוע, לפני התחלת ההצגה, גדול מדי לטעמך? יש פיתרון. הנה, הנה המצאה האחרונה בתחום הבידור שלפני ההצגה: קוראים לו הסוכן, ותיכף גם תבינו למה.

הסוכן הוא חלון־כרטיסים ממוחשב לשירות עצמי וקופה למזון מהיר ומשקאות קלים. שזה עתה יצא מבית־היוצר בטקסאס. המערכת עובדת כמו בנקומאט. עובדת על טכנולוגיה של מגע. לאט. הנה ההסבר.

מכניסים את כרטיס־האשראי לתוך החריץ המיועד לכך, ומייד מופיעה על מסך המכשיר רשימה של הסרטים המוצגים בבתי־הקולנוע בעיר. אתה או את נוגעים במסך וקובעים את הסרט ומספר הכרטיסים שבהם חפצתם והעיקר — את סוג המשקה הקל או הכריך או הוופלה שהנכם רוצים. המכונה מנפיקה את הכרטיסים וישוברים למזון ומשקאות ומחייבת את החשבון של בעל כרטיס־האשראי.

בשוברים אפשר להשתמש בדלפקים מיוחדים בבתי־הקולנוע, המנפיקים, כפי שבוודאי כבר ניחשתם, את מה שהזמנתם. בינתיים העסק נמצא בשלבי ניסוי בארצות־הברית. מחיר מערכת מתוחכמת כזו הוא 12,600 דולר, והיא מיועדת ליזמים שעדיין נשאר להם מעט כסף, אחרי שאת כל השקלים שלהם כבר הצליחו להחליף בדולארים.

ברקתי במכס, עדיין אין סיעיף מתאים ולכן הוא עדיין, עד לבחירות, פטור ממס.

סליחה, האם את בהריון?

חדש

בין אם תשובה חיובית היא משמחת ובין אם היא מדאיגה, את מעוניינת לדעת זאת מהר ובדיסקרטיות. פרדיקטור הוא מתקן קטן, פשוט וחכם שפותח לאחרונה במעבדות שפארו אינטרנשיונל בהולנד והפך למוצר הנמכר ביותר מסוגו בארה"ב, צרפת, אנגליה ויפן. הוא היחידי המשיב לך כבר לאחר 24 שעות מיום אחור הווסת באם את בהריון או לא. השימוש בפרדיקטור קל ופשוט. אמינותו גבוהה מאד (מעל 99%) ועיצובו ייחודי. את בודקת בעצמך, והדיסקרטיות חשובה לך, הלא כן? המחיר? - פרדיקטור עולה רק מעט יותר מכרטיס קולנוע. כדאי לך להחזיק אחד בבית. מי יודע, אולי תזדקקי לו.

להשיג בכל בתי-המרקחת.

Predictor

הפצה חכמי בע"מ, אלנבי 103 ת"א

פרדיקטור נותן לך תשובה מהירה

זה היה העולם הזה שהיה

לפני 25 שנה

גיליון "העולם הזה" שראה־אור השבוע לפני 25 שנה, הביא כתבת־שער עם הגילוי של העובדה כי "צהל מזיין את גרמניה". הכתבה דיווחה לקוראים ביצד נתקבלה ההחלטה על מכירת נשק לצבא גרמניה המניעים לפירסום הדבר. היתה זאת בותרת דו־משמעית ובאותם ימים, לא כל כך מובנת. יודעי־דבר סיפרו שדויד בן־גוריון לא הבין את כמל המשמעויות ● תחת הבותרת "נקישה לילית בדלת" דווח על שיתוף־הפעולה המוזר והאבסורדי בין אנשי המימשל הצבאי ופעילי המיפלגה הקומוניסטית, למניעת אפשרות עלייתו של כוח חדש ברחוב הערבי, כוח שבראשו ניצבו מנצור כרדוש ומוחמד סרוגי ● תחת הבותרת "למדו ממני אהבת אדם": סיפר המוסר המוסלמי הגולה מארץ חלאפקי לקוראי "העולם הזה" על קורותיו בארץ ● על הספדה של נבחרת הבדורגל הישראלית בתוצאה 7:2 מול נבחרת פולין בווראצלב, דיווח יהרשוע ("שייע") גלזר ברישומתו "אל תאשימו אותי!" ● בשער האחורי של הגיליון, פורסמה סידרת מועמדות שנייה לתחרות "מלכת המים 59", עם המועמדות: גניה אבני, לילי סוסנה, דורית גלובתיה בנדיקט ● בשער הגיליון: חייל גרמני ונשק ישראלי.

"העולם הזה": 1135
תאריך: 1.7.1959

דויד בן־גוריון מוכר נשק לגרמניה ★ פינחס ספיר לא מזייף את האינדכס ★ גרשום שוקן מוכן לקנות עוד עיתון

העם

מאוצר הציטטות

"נשק זה אמצעי להרוג אנשים, פשוטו כמשמעו. אין לנשק שום תפקיד אחר... אוי ואבוי לאנושות הצריכה לייצר כלי־משחית כאלה."

האיש שהגדיר בצורה כה קולעת את ייחודו של הנשק כסחורה אנושית, היה דויד בן־גוריון, כפי שצוטט על־ידי הביוגראף הרישמי שלו. הוא אמר את הדברים אחרי פרשת אלטלנה כנגד אנשי חרות. השבוע, בוויכוח אחר עם חרות, נאלץ דויד בן־גוריון להגיד דברים שונים לגמרי. "אנחנו קונים מן הגרמנים ואנו מוכרים לגרמנים," אמר. הנשק הפך, אחרי הכל, לסחורה רגילה.

המשק

זיוף במודעות

לפני חודשים אחדים הודיע סטאטיסטיקן הממשלה, פרופסור רוברטו בקי (52), על קביעת מדד יוקר־מחיה (אינדכס) חדש. הציבור, שאינו בקיא בחישובים המתמטיים המסובכים של פרופסור בקי, קרא בעיתונים כי אינדכס זה הרבה יותר מציאותי מקודמו. הוא חיכה לתאריך הקובע — ה־15 ביולי — רצה להיווכח אם אמנם תוספת־היוקר שתשולם לעובדים השכירים תהיה שווה להתייקרות הסחורות.

היתה זו אשליה מרה. עם התקרב מועד חישוב תוספת־היוקר, הנעשה אחת לחצי שנה, התחילה הממשלה להשפיע באופן מלאכותי וזמני על מחירי הסחורות, החליטה לתת סובסידיות למיצרכים שונים עד שיסתיים מועד חישוב האינדכס, גרמה לירידת מחירים. התוצאה: במשך השנה עלו המחירים מבלי שתועלינה המשכורות.

הפקיד סידר את הבום. הממשלה מכחישה כבר שנים רבות את הטענה, כי בעזרת הסובסידיות היא מזייפת את מדד־יוקר־המחיה. אולם החודש נמצאו סימנים ברורים שאימתו האשמה זו.

פנחס ספיר, שר־המיסחר־והתעשיה, התעורר בשבוע שעבר לקול צילצולו הצורמני של הטלפון. הקול שמעבר לקו הפנה אותו אל עיתון הארץ. ספיר פתח את העיתון, נדהם למראה מודעה רגילה לכאורה: המועצה ליצור ושיווק ירקות הודיעה, כי תמכור קילוגרם עגבניות במחיר של 250 פרוטה בלבד. מודעה זו עוררה את זעמו של ספיר. פירושה האמיתי של המודעה הוא, שהממשלה הבטיחה סובסידיה למשווקי העגבניות, והיתה הגורם הישיר להורדה מסולפת של מחירן. המודעה אימתה את הטענות כי הממשלה מזייפת את האינדכס.

ספיר חשד, כי את הסובסידיה לעגבניות הבטיח פקידו שיינברג. הוא מיהר לטלפון והבטיח לבעל־הקול שהעירו: "אם שיינברג עשה זאת, הוא יעוף עוד היום מישרתו."

אולם לספיר לא היה זמן לברר באותו יום מיהו האיש האחראי לפירסום המודעה. כי השר רחב־הכתפיים מכפר־סבא נאלץ לעסוק בהכחשת הטענה, כי הממשלה התערבה להורדה מלאכותית של מחיר העגבניות.

הפקיד סידר, מבלי־משים, את הבוס ספיר. הוא שכח כי את המודעות בעיתונים קוראים גם כלכלנים.

עיתונות

גירעון בבוקר, בבוקר

לכאורה, אין דבר קל יותר במדינת ישראל מאשר להוציא עיתון יומי. תריסר העיתונים היומיים המופיעים בישראל בעברית וחצי־התריסר המופיעים בשפות לועזיות, מעידים על כך בבירור. כולם דומים זה לזה, מפרסמים את אותן הידיעות כמעט מילה במילה. כי כל העיתונים היומיים מקבלים את ידיעותיהם מאותן הסוכנויות בארץ ומחוצה לה. ההבדל היחיד בין עיתון לעיתון הוא במאמר המערכת, המשקף את דעת המיפלגה המוציאה אותו ובדיברי הפרשנות המלווים את הידיעות.

אולם, למעשה, אין הדברים כה פשוטים. הוצאת עיתון יומי כרוכה בהוצאות רבות. תפוצתם של מרבית העיתונים המיפלגתיים אינה מכסה הוצאות אלה. קשה במיוחד הוא המצב בין עיתוני מיפלגות הימין, שבניגוד למיפלגות השמאל אינן נוהגות להכריח את חבריהם לחתום על העיתון. כך קרה שאחרי 25 שנות הופעה, הגיע יומון הסתדרות הציונים הכללים, הבוקר, למצב כלכלי קשה, שהביא לדיונים על סגירתו.

תמורת הסגירה, תשלום. הבוקר לא היה מעולם עיתון מיפלגתי טהור. הוא היה שייך לקבוצת בעלי־הון, שבאו מקרב הגוש האזרחי והתאחדות האיכרים. אולם מאז הקמת המדינה הפך לביטאון המיפלגה, קיבל ממנה תקציב קבוע.

לאחרונה החלה ההענקה הקבועה להעיק על תקציב המיפלגה. ערכו של העיתון כמכשיר תעמולתי, בתפוצה יומית של כ־5000 גיליון, נראה קלוש למדי. באחת מישיבות הנהלת הסתדרות הציונים הכלליים, הועלתה הצעה להפסיק את תמיכת המיפלגה בעיתון, מה שהיה מביא לסגירתו. לא כל השיקולים להעלאת הצעה זו היו כלכליים טהורים. ההצעה הועלתה מצד חוגי ספיר־סרלין, שיש להם דריסת־רגל קטנה בעיתון, שעורכו הוא פרץ ברנשטיין לכאורה ואשר ישראל רוקח נימנה עם בעלי מניותיו.

ההצעה נראתה אקטואלית, נוכח השמועות על נכונותו של גרשום שוקן, בעליו של הארץ, לרכוש את הבוקר, כדי לחסל מתחרה בקהל הקוראים האזרחי. שוקן עצמו הכחיש שמועות אלה כ"חסרות כל יסוד".

אולם השיקול שהכריע נגד סגירת העיתון ומכירתו היה שיקול הבחירות. הציונים־הכלליים ראו את סגירת העיתון כמכה לפרסטיז'ה של מיפלגתם ערב הבחירות, והחליטו להמשיך את תמיכתם בעיתון. אולם הסערה לא חלפה בלי סימנים. בתחילת החודש פוטר מתפקידו ראש המערכת של העיתון ועורכו בפועל, יעקוב גרומן, קיבל פיצויים של 18 אלף לירות. את מקומו כראש המערכת תפס כתבו הפרלמנטרי של העיתון, גבריאל ציפרוני.

פסוקי השבוע

● **פרופסור ישעיהו לייבוביץ**, על מישחק הכדורגל, שבו הפסידה ישראל לנבחרת פולין, בשיעור 7:2: "זה מוכיח ששערי ישראל פתוחים בפני כל אחד!"

● שחקן הבימה, **שלמה בר־שביט**, שאיחר לטקס ברית־מילה של עמיחי, בן ידידו, השחקן שמוליק סגל: "אני אוהב לראות כל מחזה אחרי הקיצוצים!"

● **הבימאי שמואל בונים**, לזמרת צעירה: "אני בימאי גדול. אני עושה עכשיו את הלילה ה־12. אבל חכי ותראי מה יהיה בלילה ה־13!"

בחיה, 25 שנה אחרי הופעת־הבכורה של בחיה בנדיקט, אז צעירה תל־אביבית רבת־חן ובלתי־ידועה היתה, לפני 25 שנה, בין מועמדות העולם הזה לכתר "מלכת־המים 59"'. כעבור שבועות אחדים זכתה בתואר סגנית מלכת־המים (למעלה, בשורה השנייה מימין, עם סל הפרחים בידה). תוך ימים הפכה לדוגמנית מסלול ושילום מבוקשת (מימין). כעבור זמן־מה נישאה לאיש־עסקים ישראלי בניו־יורק וחייה שם את חייה (משמאל) כשעיקר מעייניה נתונים למישפחתה ולשלושת ילדיה – שתי הבנות (12 ו־14). הלומדות באלט ונגינה והבן הבכור (15) והיפהפה כאמו.

פלירט

להרגיש לגמרי אחרת.

פלירט, סידרת מוצרי טיפוח חדשה מבית עץ הזית

מיספר 2443 כ"ז סיוון תשמ"ד, 27.6.1984 שנה 48 המחיר 300 שקלים (כולל מע"מ)

העולם הזה

העבריין לשעבר חשד שאשתו בוגדת בו עם מנהל קבוצת מכבי חיפה לשעבר — הרג אותו, פצע אותה אנושות והתאבד

מתאבד
שלמה תורגמן
ואשתו יפה

קינאה ומוות בחיפה